EURIPIDIS

TRAGOEDIAE.

RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

VOLUMINIS I. PARS I.

HECUBA.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCXXXI.

EURIPIDIS

HECUBA.

LIPSIAE
EX OFFICINA I. B. HIRSCHFELDI.

EURIPIDIS

HECUBA.

DENUO RECENSUIT

GODOFREDUS HERMANNUS.

LIPSIAE
IN LIBRARIA WEIDMANNIA.

MDCCCXXXI.

PRAEFATIO.

Triginta anni sunt, quum Euripidis Hecubam edidi adiectis ad eam et ad R. Porsoni notas animadversionibus: in quibus quum saepius refragatus essem Porsono atque eum aliquando gravius reprehendissem, quantam id mihi quum ab ipso tum ab aliis eius popularium invidiam conflaverit, nemini doctorum ignotum est. Tanta enim illo tempore Porsoni erat apud Britannos auctoritas, tamque religiosa quem tenebat principatus reverentia, ut, qui dissentire ab eo auderet, summae temeritatis reus haberetur, praesertim homo Germanus. Fuisse tamen quae non iniuria vituperassem, tum eo intellexi, quod in nonnullis postea mutavit sententiam, tum ipsa illa eius indignatio ostendit. Non enim iis, quae male et sine iusta caussa notaveram, quod hi mei, non ipsius errores fuerunt, laesum esse arbitror. Etenim tum maxime irasci aliquem, quum se iure reprehensum videat, etiam aliorum exemplis cognovi. Nec

mirum: piget enim errasse: illud vero mirum, si, quos sibimet ipsos irasci aequius erat, iram in eos effundunt a quibus sunt reprehensi, quasi horum, non sua sit culpa, vidisseque errorem gravius peccatum sit quam commisisse. Sed inveni tamen etiam qui veri quam suae gloriae studiosiores non solum aequo animo et dissensionem et reprehensionem ferrent, verum etiam ingenue confiterentur errorem, atque adeo gratias agerent monenti. In Porsono quidem ego non doctrinam reprehenderam, quae quanta quamque accurata esset, quem poterat fugere? sed illud me commoverat, quod iudicio non ubique recto usus esse, nonnullaque, quorum in caussas inquiri oportuerat, solis conficere exemplis videretur. A qua ratione ego quum meapte natura abhorreo, tum ut magis abhorream debeo magistro meo Fr. Volg. Reizio, admirationique qua is me adolescentem implevit R. Bentleii. Nam philologorum quoque similis disiunctio est ut theologorum, quorum alii toti ex auctoritate eorum quae scripta esse vel vident vel se credunt videre pendent, alii contra etiam rationi aliquid tribuendum existimant, quae data sit homini ut ea utatur, non ut abiectam contemnat. Quorum eos, qui audiri rationem postulant, consentaneum est spretam aegre ferre: caussam enim indignandi habent iustissimam: et sic me quoque pectoris tentavit in dulci iuventa fervor, ut aliquid dicerem iracundius: illi creduli autem, quia se argumentis defendere nequeunt, spem suam ponunt in exsecrationibus et contumeliis. De Porsonianorum quidem studiis candide in Parrianis exposuit E. H. Barkerus, vir animi integerrimi. Sed brevi post Porsoni obitum aliquot inter Britannos inclaruerunt docti, qui ea fuerunt aequitate et moderatione, ut, quemadmodum decet homines litteratos, procul habentes cupiditatum ferociam et vani-

tatem superbiae, non quis aliquid dixisset, sed, quicumque, quam vere dixisset expenderent, tamque libenter acciperent aliena, si probanda esse viderent, quam sua, si se errasse deprehendissent, non dubitarent missa facere. Quos viros, praesertim quum quosdam eorum prius adversarios habuerim, amicos mihi factos esse vehementer gaudeo. Intellexerant illi enim, etiam si quem acrius corriperem, non id malo in illum animo, sed expugnandi erroris caussa fieri, cui aeque infestus essem, si meus ipsius, quam si alienus error esset. Ac profecto litterarum studia quemadmodum dissensione incitantur atque acuuntur, ita eadem aluntur atque incrementa capiunt liberali obsequio homines se esse recordantium; quantumque damni afferunt mentis vel auctoritate captae obstinatio vel superbia inflatae pervicacia, tantum adiuvatur indagatio veri ad eamdem metam per diversa tendentium libertate, experte petulantiae nec fastidiente meliora monstrari ab aliis. Et quis tandem, qui sapiat, non malit viri boni nomen habere apud posteros, si qua sui memoria superstes sit, quam inter aequales mortalis deus esse? Sed satis de praeteritis. Venio ad praesentia.

Porsoni praeclara opera eximioque exemplo ad tragicos conversis doctorum hominum studiis, et in Britannia et apud nos mirifice aucta est atque amplificata Graecarum litterarum scientia, prodissentque etiam uberiores et laetiores fructus, si a codicum bonitate tam large his scriptoribus, quam ab interpretum diligentia et acumine criticorum esset provisum. Et Sophoclis quidem librorum aliquanto maior utilitas, quam Aeschyli atque Euripidis est. Quare hunc magis expolitum quam illos habemus: quorum in Aeschylo depravationum copia permultos spe laureae reportandae et invitavit et fefellit, Euripidi au-

tem si nondum repertus est, qui inchoatum a Porsono atque Elmsleio opus pari cura perficeret, eo id evenisse arbitror, quod multi parum lectitarunt huius tragoedias, magis fortasse Aeschyleis aut Sophocleis delectati, nisi etiam deterriti difficultate emendandi. Permagna est enim, ac saepe haud paullo maior quam in Aeschyli fabulis, idque duas potissimum ob caussas, ingenium poetae et rationem metrorum. Nam Aeschylum qui bene cognitum habeat, quoniam huius idem ubique robur et constans quidam gravitatis color est, facile quid ille scripserit sentiet: quod contra Euripides modo assurgit, modo ad vulgaria atque humilia delabitur, remissior saepe ac profusior, ut non hoc unum quod debuerit, sed complura quae potuerit dicere invenias. In metris autem et numerorum compositione Aeschyli tanta simplicitas tantaque severitas est, ut sponte se certa lex auribus insinuet, nec latere possit, si quid dissonum referat scriptura: Euripidis autem numeri, in recentioribus potissimum tragoediis, gravitate veteris musicae per mira modulationis artificia dissoluta, in eam varietatem et licentiam diffluxerunt, ut quaerenti quod amplectere saepe omnia peraeque dubia esse videantur. Quo in genere etsi Hecuba minus quam aliae tragoediae impedita est, tamen ego vix iterum edendae consilium cepissem, nisi, postquam saepius de divenditis prioris editionis exemplaribus admonebar, aequum esse iudicassem, quae interea rectius perspexisse viderer, in locum eorum sufficere, quae iam damnanda censerem. Sed quoniam aliquas tamen illa prior editio continere adnotationes videbatur quae hodie quoque nonnullis utiles esse possent, his servatis recidi ea, quae vel falsa esse intellexissem, vel nunc omnibus nota esse crederem, vel rectius atque uberius in iis quae de metris scripsi

disputassem: alia autem non pauca adieci nova, partem materiae suppeditantibus, quae tum alii, tum A. Matthiae ad emendationem atque explicationem contulerunt. In utrisque si qui reperient quae vel omissa vel brevius dicta velint, eos rogo ut cogitent, aliud esse de integro novam editionem facere, aliud temporibus aptare veterem. Sunt autem quae dico tria maxime. Primo quam in prioris editionis praefatione posueram quattuor codicum Augustanorum diversitatem lectionis, eam, etsi exiguae utilitatis est, nunc quoque, sed insertam adnotationibus, cum lectoribus communicandam duxi. Quod feci propterea, quoniam A. Matthiae eas scripturas, quod facillime in tanto codicum apparatu accidere potuit, non ubique satis accurate memoravit. Eorum codicum, quos liberalitate Septemvirorum, qui illo tempore bibliothecae Augustanae praefecti erant, utendos acceperam, postea autem in Monacensem bibliothecam translatos puto, hic index est:

a. p. 69. n. 45. in catalogo Reiseri. Chartaceus est, valde recens, et vitiose scriptus. In maxima parte fabulae non indicatae personae. Videtur tamen ex bono libro descriptus esse. Continet versus 789. priores Hecubae.

b. p. 83. n. 48. chartaceus, recentissimus, cum paucis glossis inter versus.

c. p. 90. n. 68. bombycinus, antiquior, cum multis glossis inter versus, et aliquot scholiis, quae ferme cum editis conveniunt. In principio voluminis ab alia manu in quattuor foliis scripta leguntur scholia in Hecubam. Verius indicem dixeris vocabulorum in Hecuba usurpatorum, quorum diversi significatus et synonyma explicantur. Versus 1072. (i. e. a verbis ἀφίησιν ὄσσων αὐγάς) — 1112. fo-

lio vulgaris chartae recentius inserto continentur, sed cum glossis et scholiis.

d. p. 35. n. 2. bombycinus, cum glossis inter versus et scholiis. Initium interiit. Continet finem Hecubae a v. 1248. tum Orestem et Phoenissas.

Alterum, quod fortasse aliqui non probabunt, hoc est, quod Wakefieldii quarumdam coniecturarum mentionem feci, quae vix refutatione indigeant. At neque inutile existimabam, deterreri istiusmodi exemplis, si qui ad coniectandi temeritatem procliviores essent, neque, etiam si pleraque probari non possent, aequum censebam obscurari memoriam viri tum, quum primum Hecubam edebam, clarissimi, et profecto magnitudine animi atque acri ingenio excellentis, prae nimio autem fervore, quum omne genus scriptorum multa, sed parum accurata lectione complexus esset, memoriaque teneret, praecipiti impetu ruentis, inconsiderateque pro vero et explorato amplectentis, quidquid primo adspectu in mentem venisset. Quae temeritas etsi minime imitanda, tamen, quoniam nec iudicio nec veri pulcrique sensu destituta fuit, multo honestior habenda homini liberali est, quam illa nihil non attrectandi libido, quae de mente atque ingenio scriptorum secura ubique litterarum figuras ab librariis distortas aut permutatas rimatur.

Postremo erunt fortasse, qui modo nihil, modo aliquid, idque modo brevius, quam ipsi velint, modo explicatius disputatum querantur. Fateor. Num quis omnibus satisfaciat? Sed habeo, quae his respondeam. Memini, quum ridebat Fr. A. Wolfius doctum quemdam virum, qui edi coepto cum amplissimis commentariis scriptore quodam, eius reliquam partem, quod ad eam non multa ab aliis essent allata, tanto breviores habituram adnotationes profite-

retur. Cavillabatur id Wolfius ut pauperis, ubi alii nihil suppeditarent. Salse hic quidem, ut solebat: at non insulse ille alter. Quo plura enim ab aliis scripta invenimus, eo uberior dicendi materia est, propterea quod modo, ad quae ipsi non attenderamus, animadversa, modo prolata, quae non putassemus cuiquam in mentem venire posse, deprehendimus. Horum altera monent, ne utilia aut necessaria praetereamus, altera immorari cogunt refutandis falsis aut vanis. Utrumque scio saepe tribus verbis posse absolvi. Sed qui hac brevitate usi rationes sententiarum suarum lectoribus divinandas relinquunt, eorum mihi videntur alii, quod solis se doctis scribere credi volunt, ipsi doctrinam ostentare suam, alii autem, qui tironibus ubique appellandis modestiae speciem prae se ferunt, male dissimulare omnes sibi praeter se ipsos tironum loco esse. Utrique quum praeceptores potius quam doctores agant, quam vel quaerunt vel consequuntur admirationem eorum, qui eos nolle magis quam non posse rationem reddere credunt, eam admirationem non magnopere iis invidendam puto. Nam erudiri vereque doctiores fieri non video nisi eos, quos quis non iurare in verba sua, sed caussis exponendis ipsos cognoscere singula ac mentis et iudicii acie explorare subigat.

Reliqua est interpretationis pars ea, quae ad inventionem fabulae artemque, qua et tota tragoedia et singulae partes tractatae sunt, spectat. De quibus rebus quoniam rectius sic dici videtur, ut uno omnia conspectu comprehendi possint, hic eas volo paucis attingere. Ac sumus, opinor, hoc aevo ad eam evecti libertatem iudicii, ut iam non, quod haud ita pridem in officiis suis numerabant veterum scriptorum interpretes, quidquid aliquis homo Graecus aut Romanus scripsit, caeca admiratione prosequamur,

quamque docte, pulcre, eximie scriptum sit clamitemus. Sed tamen qui altioris scientiae laudem affectant, plerosque eodem, sed alia via relabi video. Incredibili enim labore summaque contentione non conquirunt solum, sed fingunt etiam, ad quae respexerint mentemque suam intenderint scriptores antiqui: quorum tanto maiorem fuisse artem et sapientiam existimant, quanto plures iis earum rerum obversatae sint, de quibus illi numquam nec cogitarunt nec potuerunt cogitare. Nimirum saepe quasi exarescunt ingenia hominum litteratorum, qui quod ipsi in musei sui umbra nihil nisi argutas quaestiones tractant, sui similes etiam veteres illos fuisse censent. Non opus est quidem, mea sententia, ut ipse sit poeta, qui veteres poetas interpretari aggrediatur, sed illud tamen opus est, ut imaginem aliquam poetae animo suo informare et quomodo quis carmina condat cogitatione sciat comprehendere. Id qui consequuti sunt recte legendis antiquis: recte autem dico animo vacuo ad audiendum quid illi ipsi edant, neque repleto opinionibus aliunde collectis: ii si ingenium scriptoris, si aevum, si caeteras rationes cognitas habent, melius, ut ego quidem arbitror, quae laudanda, quae vituperanda, quae defendenda, quae excusanda sint intelligent, quam illi et hominum et temporum et rerum quaenumquam fuerunt inventores.

Poetae tragici erat, insigne factum, quod metum et miserationem excitare posset, secundum eas leges, quas usus sanxisset, exponere. Ars eius posita erat tum in apta inventione et compositione argumenti, tum in singularum partium explicatione atque exornatione ea, quae sententiarum gravitate concinnitateque orationis moveret et retineret animos audientium.

Et quod ad inventionem et compositionem attinet, si perpaucae tragoediae inveniuntur, in quibus non sit quod vituperari possit, variae eius rei caussae sunt. Una in ipso sita est scriptoris iudicio. Nam etsi certae leges sunt argumenti rite componendi, tamen quoniam ars prior fuit regulis artis, seroque, et a philosophis magis quam a poetis, perspecta est ratio tragoediae: sensu quodam obscuro potius, quam explicata cogitatione atque intelligentia, quid se facere oporteret videbant qui scribebant tragoedias. Accedit quod, quum paucissimae sint leges quae necessario servandae sint, pleraque arti et iudicio poetae relinquuntur. Quare ne hodie quidem, postquam sollertissimi multarum gentium homines de tragoedia praeceperunt, tragoediam quis inveniat, quam omni ex parte liceat perfectam dici. Alius errorum fons in populi opinionibus est. Nam quum placere et laudari velint poetae, et Graeci quidem id multo impensius curabant, quod iis de primatu certatio erat, fere se spectatorum iudiciis, quamvis saepe non rectissimis, accommodant, dumque probentur et plausum ferant, etiam scientes aliquid peccare non detrectant. Addendum his apud Graecos quidem aliud est, quod fecit ut multae tragoediae male componerentur. Quoniam enim tragicorum industria fere certis quibusdam in factis quae celebratissima essent consistebat, saepe eadem argumenta ab aliquot poetis in scenam producebantur, quorum quum alii alios superare atque aliquid novi afferre studerent, plerumque quae a primis rectius, quia simplicius, instituta erant, ab iis qui eos excipiebant vel mirifice distorta vel novis inventis moleste aucta vel etiam aliquot fabularum argumentis in unius tragoediae orbem compingendis ad monstruosam deformitatem adducta videmus. Ex quibus re-

bus etsi poetis, ipsos si spectamus, aliqua parata est excusatio, tamen tragoediae, in quibus haec vitia reperiuntur, non possunt in bene compositarum numerum referri. Itaque etsi par est lenius sentire de poetis, in operibus tamen eorum severum adhiberi oportet iudicium.

Aliud iudicis officium circa tractationem argumenti versatur: idque nec perfacile et valde lubricum est, quia et ad poetarum pertinet ingenia, et ex ingenio pendet iudicantis, quem decet videre, ne, quod sibi placeat, displiceat aliis. Stupent omnes Aeschyli vim et magnitudinem et grandiloquentiam, aliquando illam subtumidam; cuius Martius incessus animis legentium robur, violenti impetus metum et horrorem inspirant. Admiramur decoram gravitatem Sophoclis, suavi aequabilitate temperatam, quae neque exuberat aut effrenata ruit, neque remittit aut desiderari nervos patitur, sed ubique nitida est, elegans, polita. De Euripide in diversa abeunt sententiae, quem Aristoteles, licet non probet compositiones fabularum, tamen, quod fere tristis sit rerum eventus, *τραγικώτατον* vocat, Aristophanes autem, perspicacissimus iudex ingeniorum, ut humilia consectantem, ut importune verbosum, denique ut corruptorem tragoediae perstringit acerrime. Duravit haec controversia usque ad nostra tempora, durabitque, opinor, quamdiu carmina legentur horum poetarum. Namque, ut fit in huiusmodi caussis, neutri prorsus a vero absunt. Euripidis versatile et diversissimis argumentis aptum ingenium memini ante multos annos Goethium in sermone quodam, quum ego Aeschylum et Sophoclem anteferrem, multa cum laude praedicare. Et quis magis idoneus arbiter sit, quam is vir, quem, si quem umquam, nascentem placido lumine viderunt Musae? Manebit merito haec laus

Euripidi, etiam si non eius sit solius propria. Certe, ut Sophocleae quas habemus fabulae inter se similiores sint, at in totidem Aeschyleis admirabilis est inventionis, morum, animi affectionum tum in diverbiis tum in canticis varietas et dissimilitudo. Euripidi, quamvis eximia praedito indole, tamen a natura neque Sophoclis illa moderata gravitas, neque Aeschyli insita erat divina vis atque elatio. Itaque in molliores sensus quam in vehementes animi motus proclivior, mores hominum, ut Aristotelis verbis utar, magis quales sunt, quam quales esse debent, imitando expressit: isque etiam orationis color est: quumque philosophiae studiis praecipuo quodam amore deditus esset, disputationum subtilitatem, qua delectabatur, etiam in poesin, et saepe non opportunis locis, intulit. A qua philosophicarum quaestionum exilitate quo remotior est fervidus ille spiritus animi, quem lyrica poesis sibi poscit, eo infelicius ei saepe cessit chori canticorum scriptio, in quibus est ubi liceat animadvertere nisum potius aliquid magnum sonandi, quam ut inveniamus, quae in verbis quamvis splendentibus digna insit sententia. Ita ille et ingenio suo et maiori, ut videtur, parti hominum in quotidianis fere adhaerentium indulgens, dum horum laudem et plausum consequeretur, saepe negligentius composuit fabulas, videns fortasse meliora, sed vel ferri vel etiam praeferri deteriora intelligens.

Insigne exemplum praebet Hecuba. Ea fabula apertissime duarum continet tragoediarum argumenta, tempore quidem, sed non re coniuncta. Nam Polyxenae devotio nihil commune habet cum Polymestoris facinore, neque aut alterum horum ex altero, aut utrumque ex una caussa, ut sine altero neutrum fieri potuerit, nexum est atque suspensum. Senserat hoc

Euripides. Ideo prologi officio umbrae Polydori dato, ne prorsus inexspectata veniret Polyxenae funesta sors, statim hunc quid sorori suae immineret praedicere, mox autem somnio monitam esse Hecubam fecit, sic eam ratus miseriorem visum iri, si simul duobus, filio et filia, privaretur. Et illa quidem, quae ad Polyxenam pertinent, etsi omittenda erant omnia, postquam semel a Polydori nece erat exorsus, tamen egregie composita esse quis neget? Metum ac dolorem tum matris tum ipsius Polyxenae sic descripsit, ut haec pars fabulae non potuerit non vehementer commovere animos spectatorum; dein mores Ulixis, preces Hecubae, generosa mens puellae, mortem, quam inevitabilem esse videt, ultro appetentis, eos sensus spirant, qui maxime proprii sunt tragoediae; tum Talthybii plena humanitatis oratio simul et dolorem excitat magnum crudelis sacrificii descriptione et erigit animos commemoratione constantiae, qua mortem subierit misera virgo; nec denique quae respondet Hecuba, licet remissiora, habent quod multum quis mutari cupiat, modo deinde luctus et lamenta finem facerent fabulae. Unum est, quod non magnopere laudandum videatur: stasimum chori dico, qui Polyxena ad mortem abducta non tristem matris et filiae sortem, sed suam servitutem, et ne hanc quidem ita, ut se valde tangi eo malo ostendat, conqueritur. Sed ferremus hoc aequius, si in Polyxenae obitu constitisset poeta. Nam haec etsi brevior, tamen et recte composita et bene elaborata tragoedia est. Potuerat eam autem ad iustae tragoediae longitudinem aptis inventis producere. Nunc id non fecit, sed, si verum dicendum est, hanc quae est tragoedia, inseruit alii, quae vocaretur tragoedia, sed praeter nomen et versus admodum nihil habet tragoediae.

Nam quod tandem argumentum esse dicamus, quod reliqua fabulae pars tale habeat, quale in tragoedia quaerimus? Versatur totum in vindicando scelere Polymestoris: sed nec metui, nec miserationi, neque omnino ulli generoso sensui locus est. Polymestor, ab nemine laesus, contempta sanctitate mensae hospitalis, sola auri potiundi cupiditate ductus, commissum fidei suae amicum adolescentem crudeliter interficit, interfecti corpus proiicit in mare. Tali homini quis metuat, si ei perniciem videat imminere? Immo cupimus puniri, gaudemusque, si paratur poena. Atque ut magis etiam et impatientius poenam expetamus, ipse incitat, quum addit sceleri scelus, non solum impudentissime mentiens salvum esse Polydorum, sed etiam ludificans miseram matrem ambiguitate dictorum malitiosissima. Quid autem Hecuba? Non illa quidem iniuste agit, quum vindictam meditatur, sed quum oculi eruuntur homini scelerato filiique innocentes trucidantur, et a feminis quidem, foedum id facinus est et quod quaevis fera bellua patret. Talia si in scenam producuntur, non movent misericordiam nisi infimae plebis, tum maxime solitae et horrore et dolore perfundi, quum oculis adspicit atrocia. Augetur foeditas rei iis, quae deinceps sequuntur. Tam enim totus scelerosus est Polymestor, ut ne punitus quidem ad meliorem mentem redeat, sed turpissimis fraudibus etiam Agamemnonem studeat decipere. Quod ei quoniam non succedit, rabiem effundit et in Hecubam et in ipsum Agamemnonem, illam in canem mutatum, filiam autem Cassandram et Agamemnonem a Clytaemnestra occisum iri vaticinans. Ita quae duae principales personae sunt, Polymestor et Hecuba, earum in neutra invenitur, quod probemus, quod admiremur, quod animi quadam assensione metuamus, speremus, optemus,

sed potius adeo omnia turpia, foeda, crudelia, immania sunt, ut pene suspicari debeamus, tragica visa esse Euripidi etiam quae nihil aliud essent quam detestabilia. Praeterea autem quoniam omnia ad ulciscendam caedem Polydori spectant, primas partes Polymestorem agere oportebat, poenas luentem saevissime violati officii, non Hecubam, quae semel orbata filio non poterat fieri miserior. Invertit vero poeta: quum in Polyxenae quem inseruit casu primas partes, quae ipsius esse Polyxenae debebant, in Hecubam contulisset, eidem eas tribuit etiam in rebus Polymestoris, quoniam Polydori occisionem quasi cumulum aliquem mali ad necem Polyxenae accedere voluit. Tertias autem cui dedit, Agamemno, is tantummodo arbitrum agit, neque ipse animo commotus, neque alios movens. Unde si aliquid est in illa parte fabulae quod probari possit, est id in orationibus positum, quibus et Agamemno et Hecuba et Polymestor caussas suas orant: quo genere disceptationum Athenienses, tum usu forensi tum philosophorum disputationibus adsueti, mirum in modum delectabantur. Sic igitur Euripides duobus argumentis in unum confusis, quum alterum optime tractasset, in altero, rudi populo indulgens, ab eo quod propositum esse poetae tragico debet aberravit longissime, copulatione autem illa rerum inter se nullo nisi temporis vinculo cohaerentium fecit ut fabula prodiret plane monstruosa.

At multo aliter sentire video virum doctum atque elegantis iudicii, qui novissime Hecubam edidit, Aug. Iul. Edm. Pflugkium. Is quum sibi defendendum sumpserit Euripidem, idque fecerit ita, ut illa ipsa, quae mihi maxime vituperanda videntur, non solum necessaria esse, sed etiam in virtutibus fabulae numeranda contenderet: ne iniquius iudicasse existi-

mer, pauca disserere de eius sententia volo. Concedit autem duplicem esse actionem Hecubae, neque actionem solam, sed locum quoque, in quo res agantur, duplicem esse, statuit. De loco quidem explicavi ad v. 33. De duabus vero actionibus quod dicit, aut coniungendas fuisse, aut, si coniungi sine vitio non possent, totum argumentum relinquendum, neutram in partem me consentientem habet. De posteriore prius dicam. Abiiciendum esse argumentum, cuius partes sine vitio coniungi nequeant, nemo negaverit: non enim vitiosas componi tragoedias volumus. At ex eo non aliter sequitur totius argumenti repudiandi necessitas, nisi si partes eius separari nequeunt. Id secus est in Euripidis fabula. Cuius argumentum quas duas partes habet, eae ut essent partes poetae iudicio, non rerum quae aguntur natura est factum. Nam et Polymestor interemisset Polydorum, si ne nata quidam esset Polyxena, Polyxenam autem sacrificari sibi poposcisset Achilles, si nullus umquam Polydorus fuisset. Quod si nihil erat quod Euripidem cogeret coniungere quae re ipsa non erant coniuncta, hoc tantum efficitur, non debuisse ea coniungi, non etiam, quia coniungi non debuerint, omnino relinquenda fuisse atque abiicienda. Potuerant enim separata tractari, si apta essent tragoediae. Est autem Polyxenae certe sors aptissima. Nam et metum habet imminentis interitus, et miserationem immeriti mali. Cuius in argumenti explicatione patet principalem personam ipsam esse Polyxenam. Multo difficilius erat de Polymestoris facinore condere tragoediam: sed tamen ne hoc quidem ita reluctatur, ut omnino ab eo abstinere poeta debuerit: sed si tractaretur, tractandum erat aliter, quam placuit Euripidi. Curandum erat enim ut et metueremus Polymestori, et puniri misereret. Et

consequuturus id esset Euripides, si eum fecisset perpetrata caede conscientiae stimulis agitatum poenam ab oraculo vel vate aliquo significatam timere; postquam punitur autem, iure se ac merito perdi confitentem, vel virili animo ferre quae commeruisset, vel succumbere malis desperatione ea, quae horrorem incuteret spectatoribus. Nam malefici quoque hominis fortuna ad metum et misericordiam non sine admiratione commovemur, si vel poenitendo non expertem esse humanitatis, vel animi quadam etiam depravati altitudine antecellere aliis videmus. Neutrum fecit Euripides: quem ego si, quae ad Polymestorem spectant, pessime instituisse contendo, Aristotelem auctorem habeo, qui cap. 13, 4. quum dixit non debere malos homines ex adversis rebus in secundas adduci, haec addit: *οὐδ' αὖ τὸν σφόδρα πονηρὸν ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν μεταπίπτειν· τὸ μὲν γὰρ φιλάνθρωπον ἔχοι ἂν ἡ τοιαύτη σύστασις, ἀλλ' οὔτε ἔλεον οὔτε φόβον. ὁ μὲν γὰρ περὶ τὸν ἀνάξιον, ὁ δὲ περὶ τὸν ὅμοιον· ἔλεος μὲν περὶ τὸν ἀνάξιον, φόβος δὲ περὶ τὸν ὅμοιον· ὥστε οὔτε ἐλεεινὸν οὔτε φοβερὸν ἔσται τὸ συμβαῖνον.*

Venio ad alterum, quod posuit Pflugkius: necesse fuisse coniungi duas actiones. Id autem sic ille pronunciavit, ut quum omnino se duplicis actionis consociationem probare ostendat, tum tueatur eam ut necessariam in Hecuba. Praeceptum enim illud, quo una esse iubetur actio, negat eam vim habere, ut nulla sit bona fabula, nisi quae simplicem habeat actionem, sed illam vel optimam censendam esse ait, qua res diversae ita sint comprehensae et quodam mixtae quasi temperamento, ut ad unum tamen eumdemque finem conspirent. Crederem eum huius ratiocinationis ambiguitate tamquam oratorio artificio usum esse, ut liberaret Euripidem reprehen-

sione sane gravissima, nisi ipsum his veluti laqueis captum atque irretitum teneri animadverterem. Sic enim pergit dicere: „quid est enim, cur desideretur „in tragoedia unitas actionis? nisi quod coniunctis, „quae aut singula aptam tragoediae materiam prae„berent, aut aliquid saltem haberent, quod longius „vagaretur et exuberaret quodammodo, fieri non „potest, quin, absoluta una parte et consumptis me„tus ac miserationis affectibus, ad reliqua minuatur „attentio et langueseat studium spectandi.“ At non propterea unam esse actionem postulamus, quod aliter minuatur attentio animi satiati iam metu et miseratione: nam potest etiam prior pars fabulae aliena esse, aut carere iis rebus, quibus recte ad metuendum et miserandum permoveamur, potestque altera pars magis allicere ad spectandum et retinere mentes, quam prior: sed quia rationi repugnat, coniungi in unum quae non sunt unum, atque ut partes rei afferri quae non sunt partes. Pulcre id perspexerat Aristoteles, qui cap. VIII. 1. sic scripsit: *μῦθος δ' ἐστὶν εἷς, οὐχ, ὥςπερ τινὲς οἴονται ἐὰν περὶ ἕνα ᾖ. πολλὰ γὰρ καὶ ἄπειρα τῷ γ' ἑνὶ συμβαίνει· ὥςπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε φασίν. ἐξ ὧν ἐνίων οὐδέν ἐστιν ἕν. οὕτω δὲ καὶ πράξεις ἑνὸς πολλαί εἰσιν, ἐξ ὧν μία οὐδεμία γίγνεται πρᾶξις.* Et §. 4. *χρὴ οὖν, καθάπερ ἐν ταῖς ἄλλαις μιμητικαῖς ἡ μία μίμησις ἑνός ἐστιν, οὕτω καὶ τὸν μῦθον, ἐπεὶ πράξεώς μίμησίς ἐστι, μιᾶς τε εἶναι καὶ ταύτης ὅλης, καὶ τὰ μέρη συνεστάναι τῶν πραγμάτων οὕτως, ὥςτε μετατιθεμένου τινὸς μέρους ἢ ἀφαιρουμένου διαφέρεσθαι καὶ κινεῖσθαι τὸ ὅλον. ὃ γὰρ προςὸν ἢ μὴ προςὸν μηδὲν ποιεῖ ἐπίδηλον, οὐδὲ μόριον τοῦ ὅλου ἐστί.* His aperte damnatur compositio Hecubae, patetque quid de ea sentire Aristotelem oportuerit. Nam quod ex Georg. Vallae versione editum est, cap. XVIII. 17.

σημεῖον δέ· ὅσοι πέρσιν Ἰλίου ὅλην ἐποίησαν καὶ μὴ κατὰ μέρος, ὥςπερ Εὐριπίδης Ἑκάβην, ἢ ὥςπερ Αἰσχύλος, ἢ ἐκπίπτουσιν, ἢ κακῶς ἀγωνίζονται, coniecturae deberi videtur: rectius ab Reizio scriptum: ὥςπερ Εὐριπίδης ἢ ὥςπερ Αἰσχύλος. Atque etiam si Hecubae nomen adiecisset Aristoteles, non inventionem fabulae laudasset, sed quod in ea pars tantum rerum Troianarum esset tractata. Quin, si nominata est Hecuba, non inepte quis suspicetur reprehensam potius esse quam laudatam. Neque enim mirum foret, si, quod in codicibus scriptum est, ὥςπερ Εὐριπίδης Νιόβην, καὶ μὴ ὥςπερ Αἰσχύλος, in libro tam misere corrupto librariis imputandum esset, pervertentibus, quod scribere debebant, ὥςπερ Αἰσχύλος, καὶ μὴ ὥςπερ Εὐριπίδης Ἑκάβην. Sed quid opus est Aristotelis auctoritate, ubi res ipsa loquitur?

At enim Pflugkius in Hecuba tantum abesse ait, ut aliquid abundare videatur, ut, detracta alterutra parte, imperfecta sit fabula. Nimirum patet eum ab illo profectum esse, a quo profectus est Euripides, ut Hecubae miserrima fortuna describeretur. Id vero eiusmodi est, ut libenter concedam, quod supra a Pflugkio dictum memoravi, si sine vitio coniungi partes non possint, abstinendum ab toto argumento esse. Verissime enim Aristoteles: πολλὰ γὰρ καὶ ἄπειρα τῷ γ' ἑνὶ συμβαίνει, ἐξ ὧν ἐνίων οὐδέν ἐστιν ἕν. Quod si Hecubam eo miseram ostendere voluit poeta, quod plurima ei mala accidissent, cur solos coniunxit Polydorum et Polyxenam, quibus illa orbaretur, quum eodem iure etiam tot alios filios, et universum urbis excidium adnectere potuerit? Nam si multitudinem malorum argumentum esse fabulae volebat, omnia in conspectum debebat producere, quia ex illis omnibus demum conficitur illa multitudo;

non autem de plurimis duo temere arrepta afferre, in quibus neque multitudinis malorum ulla imago est, neque ipsa quomodo inter se cohaereant, nisi quod uni mulieri eodem tempore acciderint, perspicitur. Neque vero omnino negaverim, multa illa et magna mala, quibus afflicta est Hecuba, aptum tragoediae potuisse argumentum praebere: sed, si id propositum esset poetae, aliam ei inventionis viam ingrediendam fuisse contendo. Nam non agi ante oculos spectatorum illa, quae locis, temporibus, caussis diversa atque inter se non copulata essent, sed unius in brevis actionis orbem cogenda erant, talique quodam modo implicanda, quo deinceps apto connexu enarrata ingentem efficerent malorum cumulum. Ea arte Aeschylus Persarum clades ad Salaminem et ad Plataeas, quamvis longo et loci et temporis intervallo discretas, ita coniunxit, ut illa tragoedia tantam quanta maxima cogitari potest malorum et copiam et magnitudinem ad horrendum quoddam fastigium extollat.

Sed consideremus ea, quibus defendere Hecubam studet Pflugkius. Polyxenae obitu, inquit, „finiri fabulam non potuisse quivis sentiat: neque „enim mera calamitas, etiamsi quis fortiter eam ac „magno animo ferat, apta tragoediae materia est, „sed tale debet esse argumentum, quod quamvis „aliqui remaneant aculei luctus et doloris, tamen „non frangat animum et exasperet.“ Hoc quidem iudicio quum aliae Euripidis tragoediae damnantur, ut Troades, tum divina illa Aeschyli, cuius modo feci mentionem. Frangi autem atque exasperari censet animos Polyxenae nece, „nisi aliud adiungeret poeta, quo mitigarentur animi spectatorum et „ex illo acerbissimo dolore ad spem rursus et „fiduciam convalescerent.“ At tantum abest ut frangi

nece Polyxenae animi spectatorum possint, ut etiam erigantur fortitudine generosae virginis. Nam haec, ut quidem illam fabulae partem tractavit Euripides, persona principalis est. Sed Pflugkius spectabat Hecubam, quae etsi nunc non est persona primaria, tamen esse ex Euripidis sententia debebat. Sit vero: sumamus enim assequutum id esse poetam, ut animi spectatorum unice ad matrem filia orbatam advertantur: num mitigabuntur atque ex illo dolore ad spem et fiduciam convalescent, si punitur Polymestor? Nequaquam. Quid enim? Matri, filium habenti et filiam, si filiam aliquis eripuit, numquid solatii affert punitio alius, qui interfecit filium? Absurdum hoc quidem est. Quodsi saepe in vita similia evenire videmus, at ea non consolatio est doloris, sed oblivio mali prioris per aliud novum allata malum. Id poeta si imitaretur, profecto habendus esset imperitissimus. Nam si afflictos malis rursum erigi volumus, erigi non est oblivisci tantisper infortunii, dum praesens alia urget calamitas, sed recogitantem animo ac persentientem vim omnem malorum non debilitari, neque ad ignaviae turpitudinem abiici. Quid est igitur, quo necessitatem, qua Polymestoris ultio adiecta sit, demonstret Pflugkius? „Ne iusto „citius deficeret exspectatio,“ inquit, „prologo cau„tum est, ubi quod narraverat Polydorus, apparitu„rum se ancillae, ut persolverentur ipsi suprema, „non potuit non sollicitos habere spectatores, qui „moerorem Hecubae et vix suffecturam novis malis „imbecillitatem aetatis conspexissent.“ Sane quidem cautum est: at id ipsum reprehendimus. Non debebat enim caveri. Nam haec plane rudis atque omnis artis expers machina est, si necessitas eorum quae in fabula fiunt non alia est, quam quod prologus quid visuri sint spectatores nunciavit. Nihil est enim quod

non possit nunciari: quod ubi est nunciatum, iure quidem, sed quia promissis standum est, exspectatur, non propter quamdam rei ipsius rationem. Non exspectaretur enim, si non esset nunciatum. Quare hoc artificio si utitur poeta, ipse se confitetur, quae non necessaria sunt, fecisse ut viderentur necessaria esse. Id vero est male inventam fabulam confiteri. Non ergo evicisse videtur Pflugkius, quod demonstrare instituerat, detracta alterutra parte imperfectam esse fabulam. Nam quae duo ei sententiae argumenta dixit, alterum cadit eo, quod in poena Polymestoris nihil solatii est propter necem Polyxenae, alterum se ipsum evertit, quippe rediens eo, ut, quoniam prologus malam praenunciaverit fabulam, necesse poetae fuerit non facere bonam.

Non magis cum eodem viro convenit mihi de virtutibus quibus eam fabulae partem, quae poenam Polymestoris continet, conspicuam esse praedicat. Nam quod ait, huius hominis fallaciam ac detestabilem auri cupiditatem tam egregie adumbratam esse, ut augeri iram et ex ultione quae immineat gaudium necesse sit: id verum quidem, sed alienum a tragoedia est. Nam irasci maleficis, gaudereque si puniuntur, eorum est, qui auditores adstant in iudicio capitali, non qui in theatrum tragoedias spectatum veniunt: qui non maleficos, sed infelices; non crimina et scelera, sed culpam et errorem; non supplicia sontium, sed mala insontium; non cupitas poenas immiserabilium, sed metuta infortunia miserandorum videre volunt, eoque spectaculo animos suos ad virtutem extolli ac roborari. Cuiusmodi quid tandem in illa Hecubae parte esse dicamus? Immo ne supplicium quidem iustum sumitur, sed fraus rependitur fraude, crudelitas punitur crudelitate, atrocitas vindicatur atrocitate, eaque multo et maiore et immaniore.

Postremo illud quoque demiror, quod his verbis scripsit Pflugkius: „hoc fabulae exitu effectum esse „arbitramur, ut, siquis antea tot tantisque Priamida„rum malis et illo crudelissimo totius stirpis excidio „desponderet animum neque optabilem crederet vitae „conditionem, si esset sub tanta sive fortunae teme„ritate sive iniquitate deorum vivendum, idem nunc „confirmato animo ne in extremis quidem miseriis „desperandum esse neque impune a scelestis ho„minibus quamvis imbecillos et miseros violari in„telligeret.“ Tantum abest enim, ut eo, quod Polymestori non impune abiit facinus illud, confirmari animus cuiusquam atque avocari a desperando possit, ut ne satiatam quidem tot tantisque malis esse illam sive fortunae temeritatem sive iniquitatem deorum admoneamur, quando etiam Cassandrae, quae sola adhuc Hecubae filiarum superstes est, crudelem necem destinatam esse, ipsi autem Hecubae mutationem in turpissimam bestiam imminere, quin Agamemnoni, quem in tota fabula aequum et iustum cognovimus, mortem ab uxoris infesta manu datum iri audimus. Haec quomodo admiranda censeat Pflugkius, quia luctuoso illi ac flebili generi tragoediae, quod adamaverit Euripides, accommodata sint, ego quidem non video. Repugnant enim aperte verbis eius, quae modo sunt allata: neque apparet, quomodo non accusare atque adeo abominari deorum iniquitatem atque iniustitiam debeat femina, quae quondam regina, nunc ex opibus summis statuque vitae omnibus bonis affluentissimo captiva et serva, excisa patria, necato marito, peremptis in bello fortissimis filiis, ex superstitibus autem altero avari hospitis perfidia, altera ut hostium classi reditio esset occisis, quaeque unica superest fillam aeque crudeli morte perituram audiens, postremo sibi ipsi hoc reliquum esse videt, ut in

canem mutatae sepulcrum infami apud posteros nomine celebretur.

Sed satis de his. Levis dubitatio est, quam tetigit Pflugkius, de repugnantia quadam, quae esse videatur inter haec prologi verba. v. 47. sqq.

ὁ Πηλέως γὰρ παῖς ὑπὲρ τύμβου φανεὶς
κατέσχ' Ἀχιλλεὺς πᾶν στράτευμ' Ἑλληνικὸν
πρὸς οἶκον εὐθύνοντας ἐναλίαν πλάτην·
αἰτεῖ δ' ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν Πολυξένην
τύμβῳ φίλον πρόσφαγμα καὶ γέρας λαβεῖν.

et illa quae v. 91. sqq. dicit Hecuba:

ἦλθ' ὑπὲρ ἄκρας τύμβου κορυφᾶς
φάντασμ' Ἀχιλέως· ᾔτει δὲ γέρας
τῶν πολυμόχθων τινὰ Τρωϊάδων.

Ex quibus verbis, atque item ex iis, quae paullo post chorus refert, quum colligi possit, non diserte Polyxenam, sed omnino aliquam ex captivis sibi pro victima offerri voluisse Achillem, repugnare videtur Polyxenam non ambigue nominantis Polydori testimonium. Quocirca Pflugkius, ut oblivionis culpam ab Euripide averteret, sic statuit, interpretari Polydorum verba Achillis in eam sententiam, ut Polyxena sit, cuius expetat sacrificium. Probabilem iudicavit hanc coniecturam Fr. Iacobsius, probabilioremque etiam, si Polydori interpretatio contineretur verbis quae mox sequuntur:

ἡ πεπρωμένη δ' ἄγει
θανεῖν ἀδελφὴν τῷδ' ἐμὴν ἐν ἤματι.

Ac novisse se ait, qui versum, in quo nominatur Polyxena, ab lectore, qui haeserit in *λαβεῖν* ex *κατέσχε* pendente, adscriptum esse suspicetur. Ille quidem non recte suspicatur. Nominanda enim omnino erat Polyxena in prologo, etiam si sola sororum superstes esset: id enim et ratio postulat, et constans firmat usus: quanto magis autem, quum

vivat etiam Cassandra: ut, nisi nominaretur victima, nescirent spectatores utram posceret Achilles. Quid verbis opus? Interpretatus est quidem Polydorus, quam diceret Achilles, sed non coniectando, verum quia futuri gnarus est. Talem enim se iis quoque ostendit, quae deinceps praedicit.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΕΚΑΒΗΣ.[1]

Μετὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν ἄραντες οἱ Ἕλληνες καθωρμίσθησαν ἐν τῇ ἀντιπέραν Χεῤῥονήσῳ τῆς Θρᾴκης, ἧς ἦρχε Πολυμήστωρ· ἔνθα καὶ φανεὶς Ἀχιλλεὺς ἐπέσχε τοὺς Ἀχαιοὺς τῆς ἀναγωγῆς, αἰτῶν τὴν παῖδα Πριάμου Πολυξένην γέρας αὐτῷ δοθῆναι. Ἕλληνες μὲν οὖν ἐψηφίσαντο σφάξαι αὐτὴν ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ ἥρωος. ἔπεμψαν δὲ καὶ Ὀδυσσέα πρὸς Ἑκάβην, ὡς ἂν τὴν παρθένον λάβῃ[2]*· ὃς καὶ παραγενόμενος ἔλαβεν αὐτήν. σφαγείσης δὲ αὐτῆς Ἑκάβη θεράπαιναν αὐτῆς ἔπεμψε παρὰ τὰς ἀκτάς, ὥστε ὕδωρ ἐκεῖθεν κομίσασθαι πρὸς λουτρὸν Πολυξένης. εὗρε δὲ Πολύδωρον ἐκεῖ κείμενον, ὃν ὁ πατὴρ Πρίαμος μετὰ πολλοῦ χρυσοῦ ἔπεμψε πρὸς Πολυμήστορα λάθρα· ὃς ἐπεὶ ἁλοῦσαν τὴν Τροίαν ἔγνω, σφάξας αὐτὸν ἔῤῥιψεν ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὡς ἂν αὐτὸς ἔχῃ τὸν χρυσόν. ὡς οὖν τοῦτον εὗρεν ἡ δούλη, ἀνελομένη κομίζει πρὸς Ἑκάβην. καὶ ἣ*[3]*) τὸν Πολύδωρον γνοῦσα ἀθλίως*

[1]) **De argumentis Hecubae, quae aliis in libris alia leguntur, unum exhibui, idque sic scriptum, ut in codice Havniensi, qui optimus est, legitur. In aliis idem multis additamentis interpolatum exstat.**

[2]) **Codex Hav.** *λάβοι.* **Alii libri** *λάβῃ.*

[3]) **Non est** *ἣ* **in cod. Havn. Dubium, utrum pronomen solum, an aliquot verba per errorem omissa sint. Alii enim libri sic:** *καὶ ἣ τὸν τῆς Πολυξένης νεκρόν, πρὶν ἐγκεκαλύφθαι τοῦτον, εἶναι νομίσασα, ἐπειδὴ ἔγνω Πολύδωρον, ἀθλίως τε ἔσχε.*

τε ἔσχε καὶ ὅπως ἀμυνεῖται Πολυμήστορα μηχανᾶται τοιάδε· πέμπει τὴν αὑτῆς δούλην πρὸς τὸν Πολυμήστορα, αὐτόν τε καὶ τὰ τέκνα πρὸς ἑαυτὴν μετακαλουμένη. οὗτος μὲν οὖν μετὰ τῶν παίδων πρὸς αὐτὴν ἀφικνεῖται. Ἑκάβη δὲ πρὸς αὐτὸν τούτου χάριν ἔφη κεκληκέναι, ἵνα χρυσοῦ θησαυροὺς κεκρυμμένους ὑπ' αὐτῆς ἐν Ἰλίῳ δείξῃ. εἰςάγει δὲ καὶ τῆς σκηνῆς ἔνδον, εἰποῦσα ὡς καὶ ἕτερ' ἄττα δώσει χρήματα μεθ' ὧν ἐξῆλθε τῆς Τροίας. ὃν καὶ εἰςελθοῦσα σὺν ταῖς γυναιξίν, ὧν πλῆθος ἔνδον ἐκρύπτετο, τῶν ὀφθαλμῶν τε στερεῖ καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἀποσφάττει. δικάσαντος δὲ αὐτοὺς τοῦ Ἀγαμέμνονος ὕστερον, καὶ τοῦ Πολυμήστορος πολλὰ περὶ τῆς σφαγῆς Πολυδώρου διαπλασαμένου, Ἑκάβη περιεγένετο ἐλέγξασα αὐτὸν ὡς τοῦ χρυσοῦ χάριν καὶ οὐχ ὧν προὔτεινε τὸν παῖδα ἀνεῖλε, σύμψηφον ἔχουσα καὶ Ἀγαμέμνονα.

Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν τῇ ἀντιπέραν τῆς Θρᾴκης Χεῤῥονήσῳ· ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐκ γυναικῶν αἰχμαλωτίδων, συμμαχησασῶν τῇ Ἑκάβῃ.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΕΚΑΒΗ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ ΕΙΔΩΛΟΝ.
ΕΚΑΒΗ.
ΧΟΡΟΣ ΑΙΧΜΑΛΩΤΙΔΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
ΠΟΛΥΞΕΝΗ.
ΟΔΥΣΣΕΥΣ.
ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΕΚΑΒΗ.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ ΕΙΔΩΛΟΝ.

Ἥκω νεκρῶν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας
λιπών, ἵν' Ἅιδης χωρὶς ᾤκισται θεῶν,

V. 1. Principium fabulae sic vertisse putatur Eanius apud Ciceronem I. Tusc. 16.

Adsum atque advenio Acherunte vix via alta atque ardua,
per speluncas saxis structas asperis pendentibus
maxumis, ubi rigida constat crassa caligo inferum,
unde animae excitantur obscura umbra, aperto alti ostio
Acheruntis falso sangui, mortuorum imagines.

Ita scribendi videntur hi versus. *Vix* dicit, quod est *statim*, *modo*. Vide Nonium. Pro *sanguine*, quoniam non verisimile est eo loco dactylum a poeta positum esse, *sangui* scribendum putavi. Memorat eam formam Charisius p. 70. Reizius post *Acherunte* addendum putabat *imo*, ut versus constaret. Aut non meminerat vir doctissimus, in prisco sermone Latinorum primum hujus vocabuli syllabam ancipiti measura esse, aut non credebat Io. Ger. Vossio uliisque,eam rem uno alterove Plauti exemplo confirmantibus. Num saae in hoc genere paucitas exemplorum minuit fidem. Plautus vero propemodum semper istam syllabam producit, ut in Amphitruone IV. 2, 9.

verbero, etiam quis ego sim me rogitas, ulmorum Acheruns?

in Captivis II. 8, 12.

certum est, hunc Acheruntem praemittam prius.

III. 5, 31.

facito ergo ut Acherunti clueas gloria.

V. 4, 1.

vidi ego multa saepe picta, quae Acherunti fierent.
cruciamenta: verum enimvero nulla adaeque est Acheruns,
atque ubi ego fui in lapicidinis.

in Cusiau II. 1. qui locus sic scribendus videtur.

ego illum probe incommodis dictis angam:
faciam ut, proinde ut est dignus, vitam Acheruntis
colat pabulum, flagiti persequentem,
stabulum nequitiae.

Versus sunt Bacchiaci, hac sententia, faciam hunc flagitii per-

Πολύδωρος, Ἑκάβης παῖς γεγὼς τῆς Κισσέως,
Πριάμου τε πατρός· ὅς μ', ἐπεὶ Φρυγῶν πόλιν

sequeotem homioem, ut vivat Acheronti pabolum. In Mostellaria II. 2, 67.
nam me Acheruntem recipere Orcus noluit.
In Mercature III. 4, 21.
si neque hic neque Acherunti sum, ubi sum? nusquam gentium.
In Poenulo I. 3, 22.
quantum Acheruntc est mortuorum. etiamne abis?
In Trinummo II. 4, 92.
aequo mendicus atque ille opulentissimus
censetur censu ad Acheruntem mortuus.
In eadem scena v. 124.
apage, Acheruntis ostium in nostro est agro.
In Truculento IV. 2, 36.
nam itidem hic, ut Acherunti, ratio accepti scribitur.
In quo versu *nam* non eliditur. Eadem ratio verbi *Acheruntícus.* In Bacchidibus II. 2, 21.
regiones colere mavellem Acheruntícas.
In Milite III. 1, 33.
quid ais tu? itane tibi ego videor oppido Acheruntícus?
In Mercature II. 2, 19.
quid tibi ego aetatis videor? Acheruntícus.
Contra perpauci io Plauto loci sunt, in quibus ista syllaba brevis sit, ut magis de his lucis, quam de iis, in quibus producitur, dubitaodum esse videatur. Sic igitur in Amphitruone V. 1, 26.
non secus est; quam si ab Acherunte veniam. sed quid tu es foras
egressa?
Sic ille lucus scribendus. In Mostellaria II. 2, 77.
vivom me arcessunt ad Acheruntem mortui.
In Poenulu I. 2, 131.
quo die Orcus ab Acherunte mortuos amiserit.
et IV. 2, 9.
quodvis genus ibi hominum videas, quasi Acheruntem veneris.
Qui locus maxime unus ad probandum correptionem idooeus est, quooiam reliqui tres deleta praepositiune facile ad caeterorum similitudinem conformari pussunt. Ennius tamen *Acherusia templa* brevi prima syllaba dixit in Andromacha, et *Acheruntem* in Iphigenia boc versu, si quidem is iambicus est:
Acheruntem obibo, ubi mortis thesauri objacent.

V. 3. Quod Cissei filiam dicit Hecubam, oon sine antiquo auctore factum videtur. Homero Cissei filia Theano est Iliad. XI. 223, s. Hecubam autem Dymante, rege Phrygiae, progoatam indicat XVI. 717.

κίνδυνος ἔσχε δορὶ πεσεῖν Ἑλληνικῷ,
δείσας ὑπεξέπεμψε Τρωϊκῆς χθονὸς
Πολυμήστορος πρὸς δῶμα Θρῃκίου ξένου,
ὃς τήνδ' ἀρίστην Χερσονησίαν πλάκα
σπείρει, φίλιππον λαὸν εὐθύνων δορί.
πολὺν δὲ σὺν ἐμοὶ χρυσὸν ἐκπέμπει λάθρᾳ
πατήρ, ἵν', εἴ ποτ' Ἰλίου τείχη πέσοι,
τοῖς ζῶσιν εἴη παισὶ μὴ σπάνις βίου.

Ἀσίῳ, ὃς μήτρως ἦν Ἕκτορος ἱπποδάμοιο,
αὐτοκασίγνητος Ἑκάβης, υἱὸς δὲ Δύμαντος,
ὃς Φρυγίῃ ναίεσκε ῥοῇς ἔπι Σαγγαρίοιο.

Παῖς γεγὼς quum dicit Euripides, nihil id aliud est quam παῖς ὤν, quod putavit signatius dicendum esse, quia, ut tragoediae huius argumento aptaret Polydorum, discedendum sibi ab Homero videbat, qui eum ex Laothoe Althae filia natum refert Iliad. XXI. 84. ss. Illud retinuit, ut minimum natu diceret. Homerus XX. 408.

τὸν δ' οὔτι πατὴρ εἴασκε μάχεσθαι,
οὕνεκά οἱ μετὰ πᾶσι νεώτατος ἔσκε γόνοιο,
καί οἱ φίλτατος ἔσκε.

V. 6. Grammaticus a me editus in libello de constructione verborum p. 387. affert λάθρα μ' ὑπεξέπεμψε Τρωϊκῆς χθονός, quem Osannus in Analectis crit. p. 128. v. 4. ὅστ' in suo libro habuisse suspicabatur. Neque hoc puto hodie scripturum esse Osannum, nec quae de duplici editione Hecubae ibi disputavit. Ὅστε, rarum omnino apud tragicos, rarissimum in trimetris, hic ne per sermonis quidem rationem ferri posset. Vide ad Soph. Oed. Reg. 688. Neque, si vera esset grammatici illius lectio, in repetito pronomine με ullam offensionem esse satis hodie constat.

V. 8. Legebatur ὃς τὴν ἀρίστην, nec quidquam discrepantiae ex codd. adnotatum. Eustathius sic an aliter legerit, non liquet ex his p. 649, 54. (512, 31.) ὁποία καὶ ἡ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ σπειρομένη ἀρίστη Χεῤῥονησία πλάξ. At articulus, quo facile careremus, etiam nocet sententiae: facit enim ut de alio quam in quo res agitur loco cogitemus. Atqui poetae scenici, uti decet, in ipso fabularum initio locum indicare solent, in quo agi putanda sit fabula. Quo minus dubitavi τήνδ' exhibere. Sic peccatum etiam alibi, ut in Aeschyli Sept. ad Th. 412. Agam. 358.

V. 11. Aug. a. πέσῃ.

V. 12. Porsono ad Aristoph. Eccles. 115. μὴ σπάνις pro una voce esse videbatur. At saepe Graeci, praesertim poe-

νεώτατος δ' ἦν Πριαμιδῶν· ὃ καί με γῆς
ὑπεξέπεμψεν. οὔτε γὰρ φέρειν ὅπλα
οὔτ' ἔγχος οἷός τ' ἦν νέῳ βραχίονι.
ἕως μὲν οὖν γῆς ὄρθ' ἔκειθ' ὁρίσματα,
πύργοι τ' ἄθραυστοι Τρωϊκῆς ἦσαν χθονός,

---

tae, negationem verbo postponunt. Aeschylus Prom. 752. *ὅτῳ θανεῖν μέν ἐστιν οὐ πεπρωμένον.* Audacius etiam Pindarus Ol. VII. 86. *καὶ τοὶ γὰρ αἰθοίσας ἔχοντες σπέρμ' ἀνέβαν φλογὸς οὔ.*

V. 13. Aug. b. *ᾧ.* Favorinus in Hortis Adon. fol. 73. b. (p. 230, 32. ed. Dind.) *ἦν, ἀντὶ τοῦ ἤμην Εὐριπίδης, νεώτατος δ' ἦν Πριαμιδῶν.* Vide praef. ad Soph. Oed. Reg. p. 14. 20. Pro ὃ pauci codd. *ᾧ.* Valckenarius, quaesitorum quam simplicium amantior, ad Phoen. 157. cum uno ex scholiastis ὃ pro nominativo esse voluit. Eum sequutus Porsonus, dissimilia attulit, Suppl. 163. *εὐψυχίαν ἔσπευσας ἀντ' εὐβουλίας· ὃ δὴ τὰ πολλοὺς ὤλεσε στρατηλάτας,* et Iph. Aul. 469. *γήμας ὁ Πριάμου Πάρις, ὃ μ' εἴργασται τάδε,* ut ibi cum Marklando legit. Nam illis in locis quod additum est verbum, simpliciter effectionem notat: a quo valde diversum *ὑπεκπέμπειν*, quod hominis proprium est ad efficiendum caussa aliqua commoti. Accedit, quod aperte iteratur id, quod v. 6. dictum est. Indicavit hoc Reisigius in Enarr. Oed. Col. p. 157. recteque Matthiae cum Musgravio et Brunckio ὃ pro *δι'* ὃ accepit. Sed explicari debuerat, ne quis de inepta ellipsi cogitaret. Fluxit illa ratio ex Homero, quamquam hic nondum relativo ὃ usus est, sed finitum posuit *τό*, casu accusativo. Is primo facilem explicatum habebat in talibus, ut Iliad. III. 176. *τὸ καὶ κλαίουσα τέτηκα*, *id lacrimans tabesco.* Sed multo usu factum, ut, quum simpliciter pro *propterea* diceretur illud ὅ, constructio eius cum caeteris verbis negligeretur. Inde talia, ut Iliad. VII. 239. *τό μοι ἐστὶ ταλαύρινον πολεμίζειν.* Posteriores, qui relativas sententiarum connexiones invexerunt, etiam ὃ dicere coepere. Neque enim Homericum illud *τὸ* Ionica aut poetica dialecto pro ὃ dici putandum est.

V. 14. Eustathius p. 48, 7. (36, 17.) *τοιοῦτον καὶ παρ' Εὐριπίδῃ τὸ οὔτε ὅπλα οὔτ' ἔγχος. γένος μὲν γὰρ τὰ ὅπλα, εἶδος δὲ τὸ ἔγχος.* Scilicet *ὅπλα* quum dicit, vires corporis nondum robustas intelligit; quum autem *ἔγχος*, fortitudinem, qualem necesse est esse, quae viribus diffidat.

V. 16. Scaliger *ἐρείσματα.* Musgravius columnas, quibus fines determinati fuerint; Haackius castella in finibus posita intelligit. Scholiastae moenia et turres interpretantur: recte. Simile est, quod ex Hippol. 1459. affertur, *ὦ κλείν' Ἀθηνῶν Παλλάδος θ' ὁρίσματα.*

Ἕκτωρ τ᾽ ἀδελφὸς οὑμὸς εὐτύχει δορί,
καλῶς παρ᾽ ἀνδρὶ Θρῃκί, πατρῴῳ ξένῳ,
τροφαῖσιν ὥς τις πτόρθος ηὐξόμην τάλας.
ἐπεὶ δὲ Τροία θ᾽ Ἕκτορός τ᾽ ἀπόλλυται
ψυχή, πατρῴα θ᾽ ἑστία κατεσκάφη,
αὐτὸς δὲ βωμῷ πρὸς θεοδμήτῳ πιτνεῖ
σφαγεὶς Ἀχιλλέως παιδὸς ἐκ μιαιφόνου,
κτείνει με χρυσοῦ τὸν ταλαίπωρον χάριν
ξένος πατρῷος, καὶ κτανὼν ἐς οἶδμ᾽ ἁλὸς
μεθῆχ᾽, ἵν᾽ αὐτὸς χρυσὸν ἐν δόμοις ἔχῃ.
κεῖμαι δ᾽ ἐπ᾽ ἀκταῖς, ἄλλοτ᾽ ἐν πόντου σάλῳ,
πολλοῖς διαύλοις κυμάτων φορούμενος,

V. 18. Ex MS. Viteb. multisque aliis libris εὐτύχει reposuimus, ut magis Atticum. Sic v. 1175. 1195. Aliis contra videtur. Scite salseque de hac lite iudicavit Lobeckius ad Phryn. p. 140. s.

V. 19. *Θρῃκὶ* abest in Aug. b.

V. 21. Augg. a. b. c. *ἀπώλετο*.

V. 23. Codex Vitebergensis *αὐτός τε*, (sic etiam Aug. a. b.) vehementer probante Zeunio, parum idoneo harum rerum iudice. *Δὲ* refertur ad *πατρῴα ἑστία*, quia horum verborum haec vis est, *ἐπεὶ πατρὸς ἑστία μὲν κατεσκάφη, αὐτὸς δὲ πιτνεῖ σφαγείς*. *Θεόδμητος*, quod emendatori codicis Flor. 21. ita offensui fuit, ut *λιθοδμήτῳ* scriberet, etsi proprie ab diis conditum significat, unde Athenae, Delphi, Delus *θεόδμητοι*, tamen multo usu ita deflexit, ut omnino consecratum diis, sacrum, divinum notaret. Frequens eius usus apud Pindarum.

V. 26. Verba *ἐς οἶδμ᾽ ἁλός* fortasse expressit Ennius apud Nonium in *salum* p. 223.

undantem salum.

Sed potest hoc etiam referri ad *ἐν πόντου σάλῳ* v. 28. Minus probabiliter Columna haec sumpta putabat e v. 687.

V. 27. Miror Brunckium, Dawesianae disciplinae alibi nimis addictum, non scripsisse *ἔχοι*, quod quidem firmare poterat versu 696. ubi vulgo Chorus, *χρυσόν*, inquit, *ὡς ἔχοι κτανών*, quod ad praecedens *ἔκτανε* refertur. Verum recte se habet *ἔχῃ*, in qua lectione etiam cod. Viteb. consentit. Nam etiam post praeterita sequitur coniunctivus, si res etiam praesenti tempore durare significatur. Ita hoc loco coniunctivus non tam consilium Polymestoris indicat, quam possideri nunc ab eo aurum. Eadem ratio obtinet infra v. 1212.

ἄκλαυστος, ἄταφος· νῦν δ' ὑπὲρ μητρὸς φίλης
Ἑκάβης ἀΐσσω, σῶμ' ἐρημώσας ἐμόν,
τριταῖον ἤδη φέγγος αἰωρούμενος,
ὅσονπερ ἐν γῇ τῇδε Χερσονησίᾳ

V. 30. Codd. quidam ἄταφος, ἄκλαυστος. Cum vulgato comparat Boissonadus Odyss. XI. 72. 54. et Iliad. XXII. 386. atque Alcaei Mytil. epigr. 22. Mox ὑπὲρ proprie intelligendum, quia in somnis umbra Polydori adstitit matri, ut Somnium apud Homerum, στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς.

V. 31. Non duobus, ut Porsonus putabat, sed pluribus iisque firmioribus locis trisyllabum ἀΐσσω apud tragicos legitur, de quo perspecte iudicavit Elmsleius ad Bacch. 147. Ferendum fortasse etiam prima producta ἀΐσσω Homeri exemplo in Troad. 157. quamquam ibi si codex aliquis ᾄσσει δὴ praeberet, non id spernendum esset.

V. 33. Immerito Musgravius Euripidem reprehendit, quod scenam fabulae nunc in Thracia, nunc in Troade esse fingat. Nec magis Prevostius verum vidit, qui aut Achillis tumulum ab Euripide, ut a poeta, in Chersonesum translatum, aut cenotaphium intelligendum putat. Cenotaphii quidem mentio facienda poetae erat, id ut posset intelligi. Tumulum autem Achillis, ut rem consensu veterum traditam, non licebat e Sigeo submovere. Scena fabulae in sola Chersoneso est: quod praeter hunc versum docent v. 751. 752. 1109. Quae loca Musgravius affert, ut etiam in Troade rem geri ostendat, v. 138 et 992. ea nihil probant. Prior locus hic est:

μηδέ τιν' εἰπεῖν παρὰ Περσεφόνῃ
στάντα φθιμένων,
ὡς ἀχάριστοι Δαναοὶ Δαναοῖς
τοῖς οἰχομένοις ὑπὲρ Ἑλλήνων
Τροίας πεδίων ἀπέβησαν,

alter:

καὶ γὰρ Ἀργεῖοι νεῶν
λῦσαι ποθοῦσιν οἴκαδ' ἐκ Τροίας πόδα.

In neutro loco quidquam est, quod ipsam Troadem magis, quam omnino Troianam expeditionem intelligi flagitet. Contra quae de tumulo Achillis v. 91. sqq. et 107. sqq. et de immolatione Polyxenae v. 516. sqq. dicuntur, nihil continent, ex quo quis sepulcrum Achillis in Thraciam translatum coniicere queat. Scholiastes ad v. 522. ed. Barn. (517. ed. Matth.) πῶς, τοῦ Ἀχιλλέως ἐν Τροίᾳ ταφέντος, ὁ Ταλθύβιος λέγει πρὸ τύμβου τοῦ Ἀχιλλέως ἵστασθαι τοὺς Ἕλληνας, ὄντας ἐν Χεῤῥονήσῳ; καὶ φαμέν, ὅτι ἢ κενοτάφιον ἐν Χεῤῥονήσῳ ἐποίησαν, ἢ εἰς Τροίαν ἀνῆλθον, (sic scripsit, puto; non ἀπῆλθον) καὶ ἔθυσαν τὴν κόρην. Vltima explicatio vera est. Quamquam enim parum ve-

μήτηρ ἐμὴ δύστηνος ἐκ Τροίας πάρα.
πάντες δ' Ἀχαιοὶ ναῦς ἔχοντες ἥσυχοι
θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς τῆσδε Θρῃκίας χθονός.
ὁ Πηλέως γὰρ παῖς ὑπὲρ τύμβου φανεὶς
κατέσχ' Ἀχιλλεὺς πᾶν στράτευμ' Ἑλληνικόν,
πρὸς οἶκον εὐθύνοντας ἐναλίαν πλάτην·
αἰτεῖ δ' ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν Πολυξένην
τύμβῳ φίλον πρόσφαγμα καὶ γέρας λαβεῖν.

---

risimile est, Graecos Troiam repetere, iure tamen ab Euripide hoc fingi potuit. Nam quum ista res non in scena agatur, facile potest spectatorum animadversionem praeterire. Quare callide Euripides nusquam locum indicavit, in quo tumulus Achillis esset.

V. 35. Aug. c. πάντες τ'. Ναῦς ἔχοντες est retinentes, sive in ancoris, sive in littus subductas.

V. 41. Wakefieldio scribendum videtur πρὸς σφάγμα, neque aliter v. 263. ubi nunc legitur:

Ἑλένην νιν αἰτεῖν χρῆν τάφῳ προσφάγματα.

Hoc quoque, ut alia multa, calidius contendit. Nam certe in aliis locis, ubi πρόσφαγμα et προσφάζειν occurrit, non potest ista emendatio adhiberi, ut in Alcestide v. 848. ubi poeta Mortem dicit

πίνοντα τύμβου πλησίον προσφαγμάτων.

In Iphigenia Taur. v. 243.

θεᾷ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον
Ἀρτέμιδι.

Et v. 456.

ἀλλ' οὔδε χέρας δεσμοῖς διδύμοις
συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον
πρόσφαγμα θεᾶς.

In Troadibus v. 624.

αἰαῖ τέκνον, σῶν ἀνοσίων προσφαγμάτων.

Apud Aeschylum in Agamemnone v. 1291.

θερμῷ κοπείσης φοινίῳ προσφάγματι.

Euripides in Helena 1271.

προσφάζεται μὲν αἷμα πρῶτα νερτέροις.

Quae quum ita sint, quid est, quare πρόσσφαγμα in duobus locis magis scribendum censeamus, quam πρόσφαγμα, in quo nihil est, quod offensioni sit? Dativus enim τύμβῳ vel τάφῳ is est, quem commodi vocant, ut in Helena v. 1579.

φάσγανόν θ' ἅμα
πρόχειρον ὥσει σφάγια τῷ τεθνηκότι,

ne plura in re vulgari exempla congeram. Nam vel illud ex Iphigenia Taurica satis est ad tuendam vulgatam lectionem,

καὶ τεύξεται τοῦδ᾽, οὐδ᾽ ἀδώρητος φίλων
ἔσται πρὸς ἀνδρῶν· ἡ πεπρωμένη δ᾽ ἄγει
θανεῖν ἀδελφὴν τῷδ᾽ ἐμὴν ἐν ἤματι.
δυοῖν δὲ παίδοιν δύο νεκρὼ κατόψεται
μήτηρ, ἐμοῦ τε τῆς τε δυστήνου κόρης.
φανήσομαι γάρ, ὡς τάφου τλήμων τύχω,

θεᾷ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον
Ἀρτέμιδι.

In eodem versu Porsonus, aliorum comparatione exemplorum adductus, *λαχεῖν* pro *λαβεῖν*, quod in libris omnibus est, scribendum putat. Ac, quod quis miretur, assentientem habet Wakefieldium. Nimia profecto emendandi libido, quum bonae lectiones propter hanc solam rationem mutantur, quia aliter scribere potuisset scriptor, si voluisset. Nam quod Homerus et alii *γέρας λαχεῖν* dicant, ex eo non sequitur Euripidem idem hoc fecisse. Nec fecit in Andromacha v. 585. si exemplo opus est,
ὁ γ᾽ ἐμὸς δέ γ᾽ αὐτὴν ἔλαβε παῖς παιδὸς γέρας.
Nostro loco similis alius in Electra Euripidis v. 323.
Ἀγαμέμνονος δὲ τύμβος ἠτιμασμένος
οὐπώποτε χοάς, οὐδὲ κλῶνα μυρσίνης
ἔλαβε.
Sic Heathius et Piersonus pro vulgato *οὐπώποτ᾽ οὐ χοάς.* Seidlerus cum Thierschio *οὔπω χοάς ποτ᾽.* Iniuria dubitat Matthiae, Thierschius id ipsene invenerit, an acceperit a Porsono Adv. p. 272. Vix enim, quum eam coniecturam cum Seidlero communicavit Thierschius, aut edita erant Porsoni Adversaria, aut allata in Germaniam. Sed in corrupto versu quaeri poterat, an dedisset Euripides potius, *οὔπω χοάς, οὐ κλῶνα μυρσίνης ποτέ.* De Hecubae loco a Porsono dissentit etiam Schaeferus, qui quum *λαβεῖν γέρας* esse dicit *accipere munus quocumque modo accipias*, *λαχεῖν* autem *sortito accipere*, potestatem quidem verborum declaravit, sed non ut refutasse Porsonum videatur. Nam quid est, cur, si hic *λαβεῖν* praeferendum, in simillimo loco, Sophoclis Ai. 825. praestet *λαχεῖν*: *αἰτήσομαι δέ σ᾽ οὐ μακρὸν γέρας λαχεῖν.* Scilicet Achilles postulat accipere, quod eum impetrare aequum et consentaneum est, ut in voluntate et arbitrio Graecorum positum; Aiax autem ab Iove precatur rem fortuitam, quum contingere sibi optet, ut mortem suam Teucer prius quam quisquam alius comperiat.

V. 44. Aug. a. *ἀδελφὴ καὶ τὴν ἐμὴν τῇδ᾽ ἡμέρᾳ.* Augg. b. c. *ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν τῇδ᾽ ἡμέρᾳ,* sed in b. postrema duo verba in litura scripta sunt.

V. 45. Scholiastes cod. Vit. *δυοῖν καὶ δυεῖν γράφεται. δυοῖν ἐπὶ γενικῆς καὶ δοτικῆς, δυεῖν δὲ ἐπὶ γενικῆς.* Non videtur *δυεῖν* tragicis concedendum. Vide Elmsleium ad Med. 1256.

δούλης ποδῶν πάροιθεν ἐν κλυδωνίῳ.
τοὺς γὰρ κάτω σθένοντας ἐξῃτησάμην
τύμβου κυρῆσαι κεἰς χέρας μητρὸς πεσεῖν.
τοὐμὸν μὲν οὖν, ὅσονπερ ἤθελον τυχεῖν,
ἔσται· γεραιᾷ δ' ἐκποδὼν χωρήσομαι
Ἑκάβῃ· περᾷ γὰρ ἥδ' ὑπὸ σκηνῆς πόδα

V. 53. Libri περᾷ γὰρ ἥδ' ὑπὸ σκηνῆς πόδα. Brunckius et Porsonus, qui videndus etiam ad Aristoph. Plut. 98., e Kingii sententia ἀπὸ reposuere, quod tantum abest ut firmetur versu 655. quem Brunckius attulit, καὶ μὴν περῶσα τυγχάνει δόμων ἄπο, ut ibi quoque recte Matthiae ὑπὸ restituisse videatur. Wakefieldii coniecturam ὑπὲρ prorsus probat eruditus censor Britannus. Praeterea vero Wakefieldius, locutionem περᾷ πόδα monstrum esse ratus, ποδὶ scribendum censet, ut in Phoenissis v. 100. est,

κέδρου παλαιὰν κλίμακ' ἐκπερᾷ ποδί,

probante censore Ienensi. Neutra emendatione opus est. Ὑπὸ enim recte coniungitur cum verbis motum significantibus, si quid ex ea re exire vel emitti significatur, sub qua fuit. Homerus Iliad. VIII. 543.

οἱ δ' ἵππους μὲν λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας.

XXIV, 576.

οἳ τόθ' ὑπὸ ζυγόφιν λύον ἵππους ἡμιόνους τε.

XXI, 55.

ἦ μάλα δὴ Τρῶες μεγαλήτορες, οὕςπερ ἔπεφνον,
αὖτις ἀναστήσονται ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος.

Pindarus Olymp. VI, 73.

ἦλθεν δ' ὑπὸ σπλάγχνων, ὑπ' ὠδῖ-
νός τ' ἐρατᾶς Ἴαμος.

Nem. I, 53.

ὡς ὁ μὲν σπλάγχνων ὕπο ματέρος αὐτίκα θαη-
τὰν ἐς αἴγλαν παῖς Διὸς
ὠδῖνα φεύγων διδύμῳ
σὺν κασιγνήτῳ μόλεν.

Ita hic locus scribendus videtur. Euripides Androm. 441.

ἦ καὶ νεοσσὸν τόνδ', ὑπὸ πτερῶν σπάσας;

Illud autem, περᾷ πόδα, in qua lectione libri omnes ac scholiastes cod. Vitebergensis, quem nunc in manibus habeo, consentiunt, hoc magis retinendum erit, quo dictum est exquisitius. Geminus huic loco versus est Sophoclis in Aiace 40:

καὶ πρὸς τί δυςλόγιστον ὧδ' ᾖξεν χέρα.

Recte ibi Brunckius obsistit, quo minus scribatur χερί, docetque aliis exemplis, activam vim saepius poetas tribuere iis verbis, quorum plerumque neutralis significatio est. Alia a Porsono ad Orestem v. 1427. allata esse Britannus censor monuit.

Ἀγαμέμνονος, φάντασμα δειμαίνουσ' ἐμόν.
φεῦ.
ὦ μῆτερ, ἥτις ἐκ τυραννικῶν δόμων
δούλειον ἦμαρ εἶδες, ὡς πράσσεις κακῶς,
ὅσονπερ εὖ πότ'· ἀντισηκώσας δέ σε
φθείρει θεῶν τις τῆς πάροιθ' εὐπραξίας.

ΕΚΑΒΗ.

Ἄγετ', ὦ παῖδες, τὴν γραῦν πρὸ δόμων,
ἄγετ' ὀρθοῦσαι τὴν ὁμόδουλον,
Τρῳάδες, ὑμῖν, πρόσθε δ' ἄνασσαν·
λάβετε, φέρετε, πέμπετ', ἀείρετέ μου
γεραιᾶς χειρὸς προσλαζύμεναι·

V. 56. Quid intersit, *ἐκ τυραννικῶν δόμων* an *ἐκ δόμων τυραννικῶν* dicatur, ostendi ad Elmsleii Med. 1118.

V. 58. In Aug. b. abest *περ*.

V. 61. Aug. c. *τὴν ὁμόδουλον νῦν*, sed *νῦν*, quod a. b. omittunt, minoribus litteris adscriptum. Quum Aldus et plerique MSS. *τὴν ὁμόδουλον νῦν* haberent, et *νῦν* a quibusdam editoribus eiectum esset, Porsonus scribendum putavit *νῦν ὁμόδουλον*, articulo deleto, quem inutilem existimat. Qui sermonis tragicorum, maximeque Euripidei meminerit, facilius *νῦν*, quam articulum, dixerint inutilem. Matthiae etiam soloecam vocat omissionem articuli: qui aliter sensisset, si cogitasset posse *ὁμόδουλον* significare *ὁμόδουλον οὖσαν*. Accedit, quod translocatio particulae minime probabilem reddit istam emendationem. *Νῦν* additum fuit primitus inter lineas explicationis caussa: postea male versibus adiectum. Id omisimus, auctore etiam libro Vitebergensi.

V. 63. Aug. a. c. *ἀείρατέ μου δέμας*. b. *ἀείρατέ μου*, omisso *δέμας*. Brunckius, qui hanc *ῥῆσιν* numeris suis se restituisse gloriatur, edidit,

λάβετε, φέρετε, πέμπετ',
ἀείρατέ μου δέμας.

Idque retinuit Porsonus. Sed quum cod. Viteb. aliique multi libri *δέμας* omittant, non dubitandum, quin id a grammaticis adiectum sit, aliorum comparatione locorum adductis, ut Hippol. 199. ubi legitur *ἀείρατέ μου δέμας*. Versus est dimeter anapaesticus, sine caesura, solutisque longis syllabis, ut in anapaestis spondiacis. Praeluditur enim hoc genere numeri lamentis, quae paullo post lugubri illa numerorum forma canentur.

V. 64. *Numerosius*, inquit Porsonus, *esset γραίας*. Id

κἀγὼ σκολιῷ σκίπωνι χερὸς
διερειδομένη, σπεύσω βραδύπουν
ἤλυσιν ἄρθρων προτιθεῖσα.
ὦ στεροπὰ Διός, ὦ σκοτία νύξ,

---

placuerat Valckenario ad Phoen. 1688. At numerosius est, quod magis poeticum colorem habet, *γεραιᾶς*, tuenturque id non solum libri, sed etiam Eustathius p. 249, 39. (189, 19).

V. 65. Aug. a. *σκίμπονι*. b. *σκίπωνι διερειδομένη*. Hesychius ex hoc loco: *σκίπωνι χειρός, βακτηρίᾳ χειρός.*

V. 68. Augg. a. b. *στεροπὴ*, et schol. in marg. b. *ἀστραπὴ ἀντὶ τοῦ ἡμέρα*. Glossa in c. *ἀστραπὴ ἀντὶ τοῦ ὦ ἡμέρα*. Eodem versu a. *ὦ πότνια νύξ*. Verba haec, *ὦ στεροπὰ Διός*, recte videtur Wakefieldius de die intelligere, quod firmat Hesychii testimonio, *στεροπὴ* per *αὐγὴ* explicantis. Aptius commemorasset Sophoclem, a quo in Trachiniis v. 99. Sol dicitur *λαμπρᾷ στεροπᾷ φλεγέθων*. *Στεροπὰ Διὸς* igitur idem quod infra v. 692. *Διὸς φάος*. Hac interpretatione clarum fit, merito improbari a Wakefieldio Porsoni opinionem, sedes hemistichiorum, *ὦ σκοτία Νύξ*, et *ὦ πότνια χθών*, permutandas censentis. Caeterum ex hoc loco expressa sunt haec Ennii,

o magna templa caelitum,
commixta stellis splendidis,

quae servavit Varro de L. L. VI. p. 66. fabulae, non auctoris nomine indicato.

V. 69. Aug. b. *τί ποτ' αἴρομαι*. a. c. multique alii codd. et edd. veteres, *τί ποτ' αἴρομ' ἔννυχος οὕτω*. Scaliger *αἰωροῦμ'*, ut scriptum in MS. Cottoniano. Brunckius lectionem Kingio et Heathio probatam *ἀείρομαι* recepit, primam syllabam productam putans. Quod in Attico scriptore fieri posse exemplis erat demonstrandum. Wakefieldius *τί ποτ' ἄρ' αἴρομαι* corrigebat, quod mihi quoque aliquando in mentem venit, et probavit Seidlerus de verss. dochm. p. 96. Videatur id fortasse aliquid commendationis habere a paraphrasi editione Musgravii utentibus, in qua scriptum: *τί ποτε, ἀντὶ τοῦ διατί, ἄρα αἴρομαι*. At distinctionem illam posuit Musgravius. Paraphrastes *τί ποτε* interpretatus est *διὰ τί ἄρα*. Sed *ἄρα*, in quo semper ratiocinationis quaedam potestas inest, alienum est ab hoc loco. Itaque Porsonus recte videtur *αἴρομαι* servasse, quod est in codd. Moscov. A. C. et Vitebergensi, aliisque multis, quorum in quibusdam abiecta diphthongo *αἴρωμ'* exaratum. Nihil enim obstat, quod versu paroemiaco sententia non finitur, cujusmodi aliquot alia occurrunt exempla. Quin si post paroemiacum ita continuatur oratio, ut addatur aliquid, quod etiam omitti potuerat, tantum abest, ut reprehendi distinctionis omissio possit, ut maior quaedam in ea vis atque elegantia esse videatur. Id et hoc in loco cerni-

τί ποτ' αἴρομαι ἔννυχος οὕτω
δείμασι, φάσμασιν; ὦ πότνια χθών,

---

tur, et apud Aeschylum in Agamemnone v. 66. sq. Tuetur illam scripturam etiam Scholiastes Aristophanis ad Ran. 1359. qui ex hoc loco affert, *ὦ στεροπὰ Διός, ὦ σκοτία νύξ, τί ποτ' αἴρομ' ἔννυχος.* Quod ad universam huius carminis compositionem attinet, quum qui in eo sunt versus heroici aperte sibi respondeant, facile adduci quis poterit, ut et quae praecedunt illos versus et quae sequuntur eadem aequalitatis observatione facta esse credat. Quam suspicionem valde probabilem reddere posset, qui et quae similia in utraque parte sunt scite notaret, et quibus in locis, quae deesse ad integritatem viderentur hemistichia, vel ex codicum scripturis vel propter alias caussas restitui possent ostenderet. Sed consultius est non longius in hoc genere procedere, quam quoad certa et minime dubia vestigia permittunt. Quare sic statuendum videtur, systematis anapaestorum non inter se respondentibus admixtos esse, qui haberent responsionem antistrophicam, versus heroicos.

V. 70. Librorum lectionem, qua Terra perhibetur Somniorum mater, tuentur scholiastes Aristophanis atque Eustathius, a Porsono indicati. Quorum alter ad Ranas v. 1359. haec habet: *φασὶν, ὡς πάντα ταῦτα τὰ ἔπη ἔκ τινος δράματός ἐστιν Εὐριπίδου. Ἀσκληπιάδης παρὰ τὰ ἐξ Ἑκάβης Εὐριπίδου, ἐν μιμήσει δηλονότι. οὕτω γὰρ παραγέγραπται· ὦ στεροπὰ Διός, ὦ σκοτία νύξ, τί ποτ' αἴρομ' ἔννυχος.* Et mox: *νυκτὸς δὲ παῖδα ἐνταῦθα εἴρηκε, καίτοι ἐν Ἑκάβῃ μελανοπτερύγων ὀνείρων εἰπὼν τὴν γῆν μητέρα.* Eustathius autem ad Iliad. II. p. 173, 15. (131, 22) *σημείωσαι δέ,* inquit, *ὅτι Ὁμήρου εἰπόντος, ὡς ὄνειρος τάδε εἰπὼν ᾤχετο ἀποπτάμενος, πτερωτοὶ ἐντεῦθεν οἱ ὄνειροι ἀνεπλάσθησαν. διὸ καὶ Εὐριπίδης τὴν γῆν μελανοπτερύγων ὀνείρων μητέρα καλεῖ.* Idem ad Od. XIX. p. 1877, 53. (713, 49.) *οἱ μὲν οὖν ἐξ ἐλεφάντων ὄνειροι ἐξ αἰσθήσεώς εἰσιν, ἤ, μᾶλλον εἰπεῖν, ἐκ γῆς μελανοπτερύγων μητρὸς ὀνείρων.* Nihilominus tamen Porsonus *ὦ σκοτία Νύξ, μελανοπτερύγων μᾶτερ ὀνείρων* scribendum coniicit, illis, *ὦ πότνια χθών,* in versum 67. reiectis. Sic enim ei ipse Aristophanes l. l. legisse videtur. Verum vel leviter intuenti in Aristophanis locum non potest dubium esse, quin is non Hecubam, sed aliam quamdam fabulam spectaverit. Scholiastae autem, unde ista petita essent, ignorantes, Hecubam, eamque ipsum satis dubitanter, compararunt. Si quid mutandum sit, quis non amplectatur elegantem Wakefieldii correctionem, versum hunc ex hoc, in quo nunc est, loco post v. 67. translocantis:

ὦ στεροπα Διός, ὦ σκοτία Νύξ,
μελανοπτερύγων μᾶτερ ὀνείρων.

Nam quum omnino probabilius est, Noctem, quam Terram, so-

μελανοπτερύγων μᾶτερ ὀνείρων,
ἀποπέμπομαι ἔννυχον ὄψιν,

mniorum matrem dici, tum ita et Hesiodus in Theog, v. 212. et ipse Euripides apud Aristophanem l. l. perhibet, ubi ὄνειρον dicit μελαίνας Νυκτὸς παῖδα. Sed nihil mutandum. Sincera enim vulgata lectio est, modo recte intelligatur. Non orbatur Nox filiis suis, Somniis, sed Orcus atra dicitur et funesta somnia gignere. Χθὼν enim, ut saepe, loca inferna notat. Sufficiant haec Amphitruonis verba in Herc. Fur. v. 45.

ἡνίκα χθονὸς
μέλαιναν ὄρφνην εἰσέβαινε παῖς ἐμός.

Μελανοπτέρυγες autem non simpliciter ornans epithetun est, sed male ominata somnia indicat, ut infra v. 689. οὔ με παρέβα φάσμα μελανόπτερον. Atque hoc facilius potuit Euripides somnia Tartaro oriunda dicere, quod circa haec loca δῆμος ὀνείρων ab Homero collocatur in Odyss, XXIV. 12. v. Eustath. p. 1951, l. 60. Hinc ibidem Somniis sedem assignavit Virgilius VI. Aen. v. 283. ss. 894. ss.

V. 73. Vulgata lectio haec est: ἂν περὶ παιδὸς ἐμοῦ τοῦ σωζομένου κατὰ Θρήκην, ἀμφὶ Πολυξένης τε φίλης θυγατρὸς δι᾽ ὀνείρων εἶδον. εἶδον γὰρ φοβερὰν ὄψιν, ἔμαθον, ἐδάην. Eaque est etiam in Augg. b. c. qui tamen, ut plerique alii codices, ἣν habent. Aug. a. ἣν περὶ παιδὸς ἐμοῦ τοῦ σωζομένου κατὰ Θρήκην ἐσεῖδον ἀμφὶ Πολυξένης τε φίλης θυγατρὸς δι᾽ ὀνείρων. εἶδον γὰρ φοβερὰν etc. Pauci codd. semel εἶδον. In Brunckii membranis Par. desunt εἶδον γάρ. Mosc. D. δι᾽ ὀνείρων εἶδον, ἔμαθον, ἐδάην, supra scriptis ab alia ut visum est manu εἶδον γὰρ φοβερὰν ὄψιν. In Mosc. A prius εἶδον collocatum est post φίλης. Servavi ἄν, etsi codd. fere omnes ἥν. Eo in dialectis temperamento usi videntur tragici, ut pro metri cuiusque ratione modo Doricas formas modo communes usurparent, prouti vel communes nimis vulgares, vel Doricae alieniores audientibus acciderent. Brunckius, quum Πολυξείνης emendasset, duos hexametros dactylicos eruit, et omissis auctoritate membranarum duabus vocabulis, orationem sic continuavit, δι᾽ ὀνείρων εἶδον, φοβερὰν ὄψιν, ἔμαθον, ἐδάην. Sequutus est eam emendationem Porsonus, nisi quod alium adhibuit metrorum divisionem in iis, quae hexametros dactylicos excipiunt. Brunckius ea, quae in antistropha post versus hexametros leguntur, in talem versum coniunxit:

οἰκτρῶς. καὶ τόδε δεῖμά μοι· ἦλθ᾽ ὑπὲρ ἄκρας·

quem dactylicum scilicet hexametrum leniter ad finem dicit decurrere. At vero stropha atque antistropha binis constat dactylicis hexametris, qui ita inserti sunt systemati anapaestico, ut responsio etiam ad proximum hemistichium anapaesti pertinere videatur. Nam quum vix dubitari possit, quin v. 90. geminandum sit οἰκτρῶς, ne hic quidem geminatum εἶδον recte repudia-

ὃν περὶ παιδὸς ἐμοῦ τοῦ σωζομένου κατὰ Θρῄκην,
ἀμφὶ Πολυξείνης τε φίλης θυγατρὸς δι' ὀνείρων
εἶδον, εἶδον
φοβερὰν ὄψιν, ἔμαθον, ἐδάην.
ὦ χθόνιοι θεοί, σώσατε παῖδ' ἐμόν,

---

bitur, praesertim quum ex ea repetitione intelligatur, cur librarii vel interpretes, qui statim etiam *ὄψιν* repeti viderent, addiderint *γάρ*. Sed illa verba etsi quis fortasse metri caussa sic potius, *εἶδον*, *ἐσεῖδον φοβερὰν ὄψιν*, scribenda esse existimet, tamen nescio, an etiam *εἶδον*, *εἶδον*, ut per intervalla pronunciatum, defendi possit. Nam indulsit sibi talia, nisi fallor, Euripides, ubi pausa in recitando productionem syllabae adiuvaret. Cuiusmodi exempla, in fine quidem dipodiae, sunt v. 81. et 157. Sed paris caussae parem vim etiam in media dipodia esse consentaneum est. Illa verba,

φοβερὰν ὄψιν, ἔμαθον, ἐδάην,

paroemiacum praebent similem ei, qui in Iphig. Taur. 130. est,

πόδα παρθένιον ὅσιον ὁσίας.

V. 77. Non videtur inferos deos, sed *τοὺς ἐγχωρίους* dicere, qui his in Thraciae locis colantur. Ita vox illa dicta in Sophoclis Oed. Col. 948. Vide ibi Musgravium ad v. 1003, et ad Aiac. 202. Et sic iam aliqui scholiastarum.

V. 78. Libri omnes, *ὃς μόνος, οἴκων ἄγκυρά τ' ἐμῶν, τὴν χιονώδη Θρῄκην κατέχει.* Porsonus Reiskii coniecturam recepit, *οἴκων ἄγκυρ' ἔτ' ἐμῶν*, probante censore Britanno, credo quod, ut alio in loco observat, Porsonus ad Toupii emend. in Suidam p. 489. copulam post secundum verbum non suo loco positam dicat. Sed id ut rarius fiat, minime tamen caret exemplis. Aeschylus Septem c. Theb. v. 649.

καὶ πόλιν
ἕξει, πατρῴων δωμάτων τ' ἐπιστροφάς.

In Agamemnone v. 666.

αἱ δὲ κεροτυπούμεναι βίᾳ
χειμῶνι, τυφῷ σὺν ζάλῃ τ' ὀμβροκτύπῳ.

Et in Suppl. v. 297.

Κύπριος χαρακτὴρ τ' ἐν γυναικείοις τύποις.

In Hecubae quidem versu ne est quidem copula post secundum verbum posita. Wakefieldius *μένος, οἴκων ἄγκυρά τ' ἐμῶν* scribendum censet, eleganter sane: sed non erat, quod ob huius inventi palmam Lucretianis versibus debaccharetur. Demonstrandum erat enim, *μένος* tragicis, qui omnino hac voce raro utuntur, idem esse, quod *σθένος*. Quod vereor, ut possit alio exemplo firmari, quam Aeschyli loco in VII. c. Theb. v. 395. qui ipse locus magnae obnoxius est dubitationi. Reisigius in comm.

ὃς μόνος οἴκων ἄγκυρά τ' ἐμῶν
τὴν χιονώδη Θρήκην κατέχει
ξείνου πατρῴου φυλακαῖσιν.
ἔσται τι νέον·
ἥξει τι μέλος γοερὸν γοεραῖς.
οὔποτ' ἐμὰ φρὴν ὧδ' ἀλίαστος
φρίσσει, ταρβεῖ.
ποῦ ποτε θείαν Ἑλένου ψυχάν,
ἢ Κασσάνδραν ἐσίδω, Τρῳάδες,

---

crit. ad Oed. Col. 443. probabat *οἴκων ἄγκυρ' ἔτ' ἐμῶν*, Reiskii eam esse coniecturam dicens. At est haec codicis Harleiani scriptura, ad quam prope accedit quod in Flor. 33. est, *ἄγκυρ' ἐστ' ἐμῶν*. Vulgatam habuerunt scholiastae, quos ea sic exercuit, ut etiam ad ineptas interpretationes confugerent. Difficultas in eo est, quod incomparabilia, *μόνος* et *οἴκων ἄγκυρα*, eaque ne recte quidem copulata videntur, quia solum esse etiam in ancoram cadit. Sed minuitur haec si quae est perversitas, si, ut ad Soph. Ai. 341. monui, *οἴκων* etiam ad *μόνος* refertur. Hoc enim dicit: qui gentis meae solus atque ancora est.

V. 80. Porsonus *πατρῴου*, quod libri ad unum omnes habent, in *πατρίου* mutavit. *Quum enim Attici*, inquit in addendis, *πάτριος et πατρῷος promiscue usurpent, cur ad licentiam poeticam, nulla necessitate cogente, provocemus?* Id perinde est, ac si quis in poeta prosaicas locutiones poeticis substituere velit, quia idem brevius et simplicius dicant. Non solum in orationis genere poetae exquisitiora quaerunt, quod ea magis animum percellant, sed in singulis etiam verbis curant, ut gravitate vocis atque insolentiore sono ultra communis sermonis assurgant tenuitatem. Observandum tamen, *πατρῷος* media correpta neque in iambis inveniri, quippe propius ad communem sermonem accedentibus, neque aliis in metris tum adhiberi, quum ultima syllaba non est in ictu. De differentia horum vocabulorum, *πάτριος*, *πατρῷος*, *πατρικός*, quo usus Euripides in Ione v. 1304. dixi ad Elmsleii Medeam v. 420. et ad Bacchas 1365.

V. 81. Producta est ultima in v. *νέον* propter pausam in fine sententiae. Vide Elem. d. metr. p. 373. et supra ad v. 73.

V. 86. Aug. c. *καὶ Κασάνδρας*. Libri et Euripidis et fere aliorum quoque scriptorum Cassandram uno σ scriptam exhibent. Idque sequitur hodierna superstitio. Duplicatae litterae testis, ineptus ille quidem, Ttetzes est in prolegomenis ad Lycophronem p. 271. ed. Müll. *Κασάνδρα δὲ λέγεται παρὰ τὸ κάσιν ἀνδρεῖον ἔχειν τὸν Ἕκτορα· Αἰολικῶς δὲ γράφεται διὰ δύο σσ.* Multo gravior est analogia. Nam neque unde *Κασάνδρα* prima pro-

ὥς μοι κρίνωσιν ὀνείρους;
εἶδον γὰρ βαλιὰν ἔλαφον λύκου αἵμονι χαλᾷ
σφαζομέναν ἀπ' ἐμῶν γονάτων σπασθεῖσαν ἀνάγκᾳ

---

ducta dici potuerit apparet, et duplicationem tum *Κασσιέπεια*, tum ipsa origo nominis tuetur. Res ipsa suadet, ut, quemadmodum formam habent simillimam haec nomina Cassandra et Alexandra, sic etiam significatu similia sint: confirmantque id Macedoniae regum nomina Cassandri et Alexandri. Similiter qui aliis *Μεγαρεὺς* dicitur, ab aliis vocatur *Μενοικεύς*, filius Creontis, de quo dixi ad Soph. Antig. 1288. *Κασσάνδρα* est quae superat viros, prudentia scilicet et scientia futuri. Factum nomen ab ea stirpe, ex qua sunt *ἐκέκαστο*, *κεκασμένος*, *κεκαδμένος*, *Κάδμος*: quae est *κάζεσθαι*. Buttmannus, qui in Gramm. Gr. vol. II. p. 160. formas illas ad *καίνυσθαι* refert, si hoc dicit, praesenti imperfectoque tempore *καίνυμαι*, *ἐκαινύμην* usurpari, quod est inusitata esse *κάζομαι*, *ἐκαζόμην*, verum dicit: non autem, si *ἐκέκαστο* et caetera huius generis ex *καίνυμαι*, non ex *κάζομαι* derivata esse censet. In eo verbo, ut in *φράζομαι*, brevem esse vocalem *α* patet: ex quo consentaneum est, si *Κασάνδρα* diceretur, corripi debere primam syllabam, quam usus ut ab *ἐκάσσατο* longam esse voluit. Caeterum Porsonus cum paucis libris *Κασάνδραν* accusativum praetulit genitivo, quem libri plerique habent. Scholiastes: *εἶπε δὲ ψυχὴν Ἑλένου, ἐπειδὴ τεθνηκὼς ἦν, Κασσάνδραν δέ, καὶ οὐ Κασσάνδρας, ἐπειδὴ ζῶσα ἦν.* Et sic etiam, quamvis refutare scholiastam studuerit Barnesius, Porsonus existimabat: qui unde id collegerit nescire se ait Matthiae. Collegerat vero, et recte opinor, ex eo, quod Polydorum Hecuba solum superstitem esse dixit.

V. 87. Aug. a. *κρίνωσ'*.

V. 88. In Aug. a. abest *ἔλαφον*. *Αἵμονι* interpretantur *αἱματηρᾷ*, quo significatu dictum videtur in loco corrupto Aeschyli Suppl. 854. et Agam. 1491. Nisi omnino cupidum potius vel avidum significat. Inepta certe ratio est, qua *αἵμονα θήρης* explicant grammatici Iliad. V. 49. Sanguinem nescio an *αἷμα* ab ea radice dixerint, unde est *ἀΐσσω*, quod saliat.

V. 89. Aug. a. *ἀνάγκος*. Porsonus coniiciebat, duplicem lectionem fuisse, *ἀνάγκᾳ* et *ἀνοίκτως*, optime omnia processura existimans, si sic legerentur:

σφαζομέναν ἀπ' ἐμῶν γονάτων σπασθεῖσαν ἀνοίκτως.
καὶ τόδε δεῖμά μοι· ἦλθ' ὑπὲρ ἄκρας
τύμβου κορυφᾶς φάντασμ' Ἀχιλέως.

Vera haec quidem sunt, ac videri possunt aliquid praesidii habere a glossa duorum codd. Flor. *ἀνηλεῶς*: sed tamen libri non declinant a vulgata, ut deesse potius aliquid, quam redundare aliquid credibile sit. Atque quum illud, *καὶ τόδε δεῖμά μοι*,

οἰκτρῶς, * * καὶ τόδε δεῖμά μοι·
ἦλθ᾽ ὑπὲρ ἄκρας τύμβου κορυφᾶς
φάντασμ᾽ Ἀχιλέως· ᾔτει δὲ γέρας
τῶν πολυμόχθων τινὰ Τρωϊάδων.
ἀπ᾽ ἐμᾶς οὖν, ἀπ᾽ ἐμᾶς τόδε παιδὸς
πέμψατε, δαίμονες, ἱκετεύω.

ΧΟΡΟΣ.

Ἑκάβη, σπουδῇ πρός σ᾽ ἐλιάσθην,
τὰς δεσποσύνους σκηνὰς προλιποῦσ᾽,

---

quod aperte ad sequentia spectat, potuerit quidem sic abrupta oratione dici, si Hecubae, quum paullum conticuisset, cogitabundae novum quid in mentem venit, potuerit vero etiam, ut plerumque fit, per particulam aliquam connecti cum praegressis: non ineptum est, quod in Kingii codice K. legitur, integrum praebens dimetrum:

οἰκτρῶς. καὶ μὴν καὶ τόδε δεῖμά μοι.

Sed tamen et recens ille codex est, Porsono teste, et recte Seidlerus eum in libro de verss. dochm. p. 297. a metrico quopiam interpolatum esse iudicavit. Accedit quod istae particulae etiam alibi a metricis insertae inveniuntur: v. Matthiae ad Andromachae v. 770. In Hecuba quidem metricus iste recte animadversum vitium non recte emendasse videtur. Nam veri similius est, geminatum fuisse ab Euripide *οἰκτρῶς*, qua geminatione quum apte indicetur cogitabundum haec dicere Hecubam, recte potuit et sine offensione, quam alioquin habitura esset, sententia inferri non connexa verbis praecedentibus.

V. 90. Augg. a. b. c. *δεῖμά μοι, ἦλυθ᾽.*

V. 91. Augg. a. b. *κορυφῆς.*

V. 96. Satis imperiose Wakefieldius *πρός σ᾽ ἐβιάσθην* corrigit, probante censore Ienensi. Monuit eruditus censor Britannus, ut *βιάσασθαι* media forma hanc vim habent, non posse eam passivo tribui *βιασθῆναι*. *Λιάζεσθαι* est *secedere.* Quod si forte isti *λιάζεσθαι πρός τινα* non putabant recte dici, recordari debebant Homeri, similiter loquentis in Iliad. XXII. 12.

σὺ δὲ δεῦρο λιάσθης,

et Odyss. IV. 838.

ὡς εἰπὸν σταθμοῖο παρὰ κληῗδα λιάσθη
ἐς πνοιὰς ἀνέμων.

Censor Britannus duos memoravit Eustathii locos pag. 1215. l. 13. 1254. l. 35. quibus adde p. 1341. l. 9.

V. 97. Augg. a. b. c. *δεσποσύνους.*

ἵν᾽ ἐκληρώθην καὶ προσετάχθην
δούλη, πόλεως ἀπελαυνομένη
τῆς Ἰλιάδος, λόγχης αἰχμῇ
  δοριθήρατος πρὸς Ἀχαιῶν,
οὐδὲν παθέων ἀποκουφίζουσ᾽,
ἀλλ᾽ ἀγγελίας βάρος ἀραμένη
μέγα, σοί τε, γύναι, κῆρυξ ἀχέων.
ἐν γὰρ Ἀχαιῶν πλήρει ξυνόδῳ
λέγεται δόξαι, σὴν παῖδ᾽ Ἀχιλεῖ
σφάγιον θέσθαι· τύμβου δ᾽ ἐπιβὰς
οἶσθ᾽ ὅτε χρυσέοις ἐφάνη σὺν ὅπλοις,

V. 99. Augg. a. b. c. *ἀπελαυνομένη*.

V. 103. Aug. a. *ἀραμένη*. b. *αἰρομένη*.

V. 108. Augg. a. b. c. cum caeteris libris omnibus οἶσθ᾽ ὅτε. Canteri emendationem ὅτι Musgravius et recentiores editores secuti sunt. Scholiastum quum ita legisse dixit Canterus, paraphrasten videtur in mente habuisse. Nam quod apud hunc legitur ὅτη, qui est error editionis principis, propagatus in Basileensem et P. Stephani, pro ὅτι accepit. Recentiores ὅτε ediderunt. Praeterea Canterus ἴσθι legendum censebat, quo quidem minime opus est, quum Achillem apparuisse iam pridem sciat Hecuba. Porsonus librorum lectionem miris argumentis defendit. *Plus est*, inquit, *si quis simul et rem ipsam et rei tempus, quam si rem solam memoret.* Deinde exempla affert in quibus οἶσθα, μέμνησαι, μνημονεύεις, adiunctum habent ὅτε, aut ἡνίκα. Sane plus est, si quis simul et rem ipsam et rei tempus, quam si rem solam memorat. Nam tempus quum memoratur, simul adsignificatur, quid actum sit eo tempore. Scilicet quae exempla huius locutionis attulit vir celeberrimus, eorum ipse rationem non satis perspexit. Omnia enim interrogationem continent: quae res in hac loquendi formula summum momentum habet. Etenim in omnibus exemplis, in quibus interrogatio est, οἶσθα non pertinet ad eam rem, quae cum particula ὅτε coniuncta narratur, sed ad longe aliam, quae reticetur. Interrogatio enim haec est: *scisne, quum hoc fiebat, quid tum acciderit?* Hoc postremum, *quid tum acciderit*, omittitur, ut is, qui interrogatur, temporis, quo acciderit, memoria tactus, ipse rem, quae acciderit, recordetur. Tantum ergo abest, ut in ista formula simul et res et tempus rei memoretur, ut res reticeatur, soliusque temporis mentio fiat. Aliquid horum etiam Wakefieldio suboluisse credas, qui, de lectione assentiens Porsono, verba eius sic corrigit: *plus est, si*

τὰς ποντοπόρους δ' ἔσχε σχεδίας
λαίφη προτόνοις ἐπερειδομένας,

---

quis tempus rei, quam rem ipsam, memoret; quia in tempore comprehenditur necessario res ipsa, sed in re non ita vicissim tempus. Ponam unum tantummodo ex iis exemplis, quae Porsonus attulit, (nam eadem omnium ratio est) quo res clarius cognoscatur. Infra v. 237. sic loquitur Hecuba:

οἶσθ' ἡνίκ' ἦλθες Ἰλίου κατάσκοπος,
δυσχλαινίᾳ τ' ἄμορφος, ὀμμάτων τ' ἄπο
φόνου σταλαγμοὶ σὴν κατέσταζον γένυν;

His verbis non dicit, ***nostine te aliquando Ilium venisse?*** sed, ***nostine, quum Ilium venisses, quid tum fecerim?*** Innuit enim sua opera servatum esse Ulixem. Id quod paullo post disertim interrogat,

ἔσωσα δῆτά σ', ἐξέπεμψά τε χθονός;

Atque ipse Euripides optimus est huius formulae interpres in Troad. v. 69.

ΑΘ. οὐκ οἶσθ' ὑβρισθεῖσάν με καὶ ναοὺς ἐμούς;
ΠΟ. οἶδ', ἡνίκ' Αἴας εἷλκε Κασσάνδραν βίᾳ.

Matthiae quam mihi opposuit verba, quae sunt in Aiace v. 1273. *οὐ μνημονεύεις ἡνίκα οὗτος ὑμᾶς ἐρρύσατο,* ubi vix commode suppleri possit, ***nonne meministi, quo tempore hic vos servavit, quid tum factum sit,*** non satis accurate consideravit eum locum. Sic ibi Teucer:

οὐ μνημονεύεις οὐκέτ' οὐδὲν, ἡνίκα
ἑρκέων ποθ' ὑμᾶς οὗτος ἐγκεκλῃμένους,
ἤδη τὸ μηδὲν ὄντας, ἐν τροπῇ δορὸς
ἐρρύσατ' ἐλθὼν μοῦνος, ἀμφὶ μὲν νεῶν
ἄκροισιν ἤδη ναυτικοῖς ἑδωλίοις
πυρὸς φλέγοντος, εἰς δὲ ναυτικὰ σκάφη
πηδῶντος ἄρδην Ἕκτορος τάφρων ὕπερ;

In quibus patet per anticipationem quamdam additum esse *ἐρρύσατο,* quum primaria sit descriptio afflictae rei Graecorum. Tum autem illud ipsum, quod commode suppleri negat Matthiae, statim vere adiectum est a poeta hoc versu:

τίς ταῦτ' ἀπεῖρξεν; οὐχ ὅδ' ἦν ὁ δρῶν τάδε;

Nec magis rem perspexisse videtur Schaeferus, qui de hac loquendi ratione in novissima Hecubae Porsonianae editione p. 13. disserens, ex Homeri Iliad. XI. 71. haec posuerit: *ᾔδεα μὲν γὰρ ὅτε —· οἶδα δὲ νῦν ὅτε —.* Al. ὅτε, ***ut Aristarchi recensio: recte, opinor.*** Cur vero non integra apposuit verba Homeri? Nam ex formulis ipsis, utrum recte an perperam usurpatae sint, iudicari non potest. Ita vero Homerus:

ᾔδεα μὲν γάρ, ὅτε πρόφρων Δαναοῖσιν ἄμυνεν·
οἶδα δὲ νῦν, ὅτι τοὺς μὲν ὁμῶς μακάρεσσι θεοῖσιν
κυδάνει, ἡμέτερον δὲ μένος καὶ χεῖρας ἔδησεν.

τάδε θωΰσσων·
ποῖ δή, Δαναοί, τὸν ἐμὸν τύμβον
στέλλεσθ' ἀγέραστον ἀφέντες;
πολλῆς δ' ἔριδος ξυνέπαισε κλύδων,
δόξα δ' ἐχώρει δίχ' ἀν' Ἑλλήνων
στρατὸν αἰχμητήν, τοῖς μὲν διδόναι
τύμβῳ σφάγιον, τοῖς δ' οὐχὶ δοκοῦν.
ἦν δὲ τὸ μὲν σὸν σπεύδων ἀγαθὸν
τῆς μαντιπόλου βάκχης ἀνέχων
λέκτρ' Ἀγαμέμνων·

Scholiastes: *οὕτως αἱ Ἀριστάρχου ὅτε διὰ τοῦ ε, καὶ ἔστιν ἀκόλουθον τῷ ᾔδεα γὰρ ὅτε πρόφρων τὸ οἶδα δὲ νῦν ὅτε.* Patet ex his simul et quo argumento ita scripserit Aristarchus, et quam id perverso fecerit iudicio. Iam vero sane etiam absque interrogatione eadem formula adhiberi poterit, sed tum demum, quum eadem inest sententiae ratio, ut si quis dicat, *nosti, quum hoc fiebat, quid praeterea factum sit.* Sensisse id arbitror Canterum quique eum sequuti sunt, quum in Hecubae loco ὅτι scripserunt. Nam si chorus rationem reddere vult, cur immolari Achilli Polyxenam decreverint Graeci, necessario dicere debet *οἶσθ' ὅτε ἐφάνη*: *scis enim eum apparuisse et victimam postulasse.* Et propterea ipse olim probabam hanc emendationem, probavitque argumentis quae dixeram motus Haackius. Nunc de locutione quidem illa non muto sententiam: recte enim me de ea disputasse existimo: sed in Euripidis loco video retineri posse librorum scripturam omnium, confirmatam illam etiam a scholiasta cod. Viteb. qui sic scripsit: *οἶσθ' ὅτε χρυσέοις ἐφάνη σὺν ὅπλοις. γινώσκεις ὅτε ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπάνω στὰς τοῦ ἑαυτοῦ τύμβου σὺν ὅπλοις χρυσοῖς ἐπεῖχε τὰς ναῦς.* Nam potest ita explicari: *scis enim, quum apparuit Achilles, quanta tum inter Achivos orta sit contentio de immolatione filiae tuae.*

V. 114. Augg. a. b. *συνέπεσε*. c. *ξυνέπεσε*, et glossa, *ἐγένετο, συνέκρουσε.*

V. 115. Augg. a. c. *Ἑλλάνων*. b. *Ἑλλήνων*. *Ἐχώρει* quum dicit, progressum significat assensionis, aliis deinceps atque aliis clementiori vel crudeliori sententiae accedentibus.

V. 119. De verbo *ἀνέχειν* disserens grammaticus in libello de constructione verborum a me editus p. 371. *ἀντὶ τοῦ στέργω καὶ τιμῶ, αἰτιατικῇ, ὡς Εὐριπίδης, τῆς μαντιπόλου βάκχης ἀνέχων λέκτρ' Ἀγαμέμνων.* Vide adnotata ad Soph. Oed. Col. 680.

τὼ Θησείδα δ', ὄζω Ἀθηνῶν,
δισσῶν μύθων ῥήτορες ἦσαν·
γνώμῃ δὲ μιᾷ συνεχωρείτην,
τὸν Ἀχίλλειον τύμβον στεφανοῦν
αἵματι χλωρῷ· τὰ δὲ Κασσάνδρας
λέκτρ' οὐκ ἐφάτην τῆς Ἀχιλείας
πρόσθεν θήσειν ποτὲ λόγχης.
σπουδαὶ δὲ λόγων κατατεινομένων
ἦσαν ἴσαι πώς, πρὶν ὁ ποικιλόφρων
κόπις ἡδυλόγος δημοχαριστὴς
Λαερτιάδης πείθει στρατιάν,
μὴ τὸν ἄριστον Δαναῶν πάντων
δούλων σφαγίων οὕνεκ' ἀπωθεῖν,
μηδέ τιν' εἰπεῖν
παρὰ Περσεφόνῃ στάντα φθιμένων,
ὡς ἀχάριστοι Δαναοὶ Δαναοῖς
τοῖς οἰχομένοις ὑπὲρ Ἑλλήνων
Τροίας πεδίων ἀπέβησαν.
ἥξει δ' Ὀδυσεὺς ὅσον οὐκ ἤδη,

V. 121. Obscurius loquutus est poeta in toto hoc carmine. V. 115. dubitasse Graecos significat, sacrificarentne omnino aliquam victimam an non; tum Acamantem et Demophontem quum de immolanda aliqua captiva, et non audiendo Agamemnone consensisse, sed inter se tamen dissensisse ait, alterum indicat Polyxenam, alterum aliam captivam mactari voluisse. In qua narratione perturbatio quaedam est, quia non aperte dixit, quae Agamemnonis fuerit sententia, nullamne is, an aliam quam Polyxenam mactandam censuerit. Id colligendum reliquit audientibus. Sic enim videtur sensisse, abhorruisse ab omni sacrificio Agamemnonem, quo servare filiam Hecubae sororemque Cassandrae sine invidia posset. Tum filios Thesei gratificandum quidem Achilli iudicasse, sed alterum ut Polyxenam, alterum ut aliam ex captivis mactandam esse contenderet.

V. 137. Augg. a. b c. *Ἑλλήνων*.

V. 138. Aug. c. *τῆς Τροίας*. Verba *στάντα φθιμένων* in edd. vett. monometer sunt; qui versus autem sequuntur, dimetri. Brunckius et Porsonus monometrum constituerunt ante paroemiacum, ut, qui praecedunt, omnes dimetri essent.

πῶλον ἀφέλξων σῶν ἀπὸ μαστῶν,
ἔκ τε γεραιᾶς χερὸς ὁρμήσων.
ἀλλ' ἴθι ναούς, ἴθι πρὸς βωμούς,
ἴζ' Ἀγαμέμνονος ἱκέτις γονάτων·
κήρυσσε θεοὺς τούς τ' οὐρανίδας,
τούς θ' ὑπὸ γαῖαν.
ἢ γάρ σε λιταὶ διακωλύσουσ'
ὀρφανὸν εἶναι παιδὸς μελέας,
ἢ δεῖ σ' ἐπιδεῖν τύμβῳ προπετῆ
φοινισσομέναν αἵματι παρθένον
ἐκ χρυσοφόρου
δειρῆς νασμῷ μελαναυγεῖ.

V. 140. Aug. a. ut vulgo, *μαζῶν*. **Brunckius recte** *μαστῶν*, **quod est in multis codd. Vide Elmsleium ad Bacch. 700.**

V. 145. Porsonus *γαίας*. **Libri omnes, atque ipse Brunckius,** *γαῖαν*, **praeter cod. Aug. a. in quo** *τούς θ' ὑπογαίους* **est, ex interpretatione, ut videtur, ortum. Non enim hac voce, quod sciam, utuntur tragici. Defendi vero potest** *γαῖαν*, **ut in pausa. Nam recte in Brunckiana hic versus et is, qui paroemiacum antecedit, monometri sunt. Male Porsonus omnes dimetros fecit.**

V. 148. Vulgo *τύμβον*. **Augg. a. b. quod etiam ex Flor. 21. b. Mosc. C. Matthiae attulit,** *τύμβῳ*. **Id praeferendum duxi, tum quod** *προπετὴς* **simpliciter pronum significare solet, tum quod non ante tumulum, sed** *ἐπ' ἄκρου χώματος* **mactari Polyxenam conveniebat: vide v. 524.**

V. 149. Hic quoque vulgatam praetuli codicum scripturae *φοινισσομένην*. **Vide ad v. 73.**

V. 150. *Χρυσοφόρου* **Wakefieldius in** *χρυσοφόβου* **mutat, nihil moraturus eos, qui aut captivam Polyxenam multum auri gestasse putent, aut non videant, elegantem poetam hic de naturali quodam decore cogitaturum fuisse. Copiose ostendit censor Britannus, neque Graecum esse** *χρυσόφοβος*, **nec, si esset, epithetum esse posse** *δέρης*; **aurum autem, quod gestatura sit Polyxena, idem ad ornatum pertinere putat, quem adhibere soliti fuerint morituri, allatis Heraclid. v. 569. Suppl. 1057. Aelian. V. H. I. 16. eiusque interpp. et Dorvill. ad Char. p. 68. Docte sane, quamquam simplicior mihi quidem et venustior videtur Porsoni explicatio, aurum intelligentis, quo plurimo virgines sese ornabant. Augent enim miserationem iucunda opposita tristibus.**

οἴ 'γὼ μελέα, τί ποτ' ἀπύσω; στρ. α'.
ποίαν ἀχώ; ποῖον ὀδυρμόν;

V. 152. Aug. a. οἲ ἐγὼ δειλαία. Quod sequitur carmeu propter metrorum rationem impeditissimum est. Quum enim aliae partes aperte antistrophicae sint, aliae nullas videntur responsiones continere, fieri non potuit, quin librorum fides in suspicionem traheretur. Antistrophus audacius restituere conati sunt Seidlerus in libro de versibus dochmiacis p. 294. et Reisigius in Coniect. p. 286. seqq. Alia oliis temporibus cgo tentavi in Elem. doctr. metr. p. 738. et in Epitome p. 281. Hubent Euripidis tragoediae, cae potissimum, quoe recentiores sunt, hoc incommodi, quod nec quousque ipse poeta in novondu melicorum compositione progressus sit scimus, nec quid metrici, Triclinius potissimum, mutaverint sotis constat. Omnibus iterum iterumque perpensis portem huius corminis antistrophicam esse, partem non hobere untistrophas, sed tamen responsionibus singulorum quorumdum versuum esse distinctom, minime dubium esse urbitror. Responsionum duo systemato constitui possunt, unum, quo Hecubae Polyxena et Polyxenoe Hecuba respondet, hac formo:

Ε. Π. Ε. Ε. Π. Π.
α. δ. δ. ς. ς. α.

alterum, quo utroque sibi respondet ipsu, procter eo, quoe Polyxeno clumore matris excitu sine responsionibus loquitur: eius haec formo est:

Ε. Ε. Ε. Π. Π. Ε.
β. γ. γ. ε. ε. β.

Accednnt praeterea Polyxenae bina dicta, quue quasi pro proodis sint, v. 174 — 177. et 181. 182. Ita quum omnia coniunguntur, hoc inveniuntur lege esse disposita:

Ε. Ε. Π. Ε. Π. Ε. Π. Π. Ε. Π. Ε. Π. Ε. Π.
α. β. πρ. γ. δ. γ. πρ. ε. δ. ε. ς. ς. β. α.

Liberius honc scenam vertisse videtur Ennius, si in ea fuit hic versus,

hei me miseram, interii, pergunt lauere sanguen sanguine.

Ennii ex Hecuba esse testatur Nonius in *sanguis* p. 224. in *lauare* p. 466. in *lauere* p. 504. In postremo loco *miserum* legitur. Videtur hoec dixisse Hecuba statim uudito de immolatione filiae nuncio. Mox fortasse illu addidit numero unapuestico:

miserete anuis,
date ferrum, qui me anima privem,

quae ex Ennii Hecuba affert Nonius in *miserete* p. 474. Nihil simile in Euripide. Ac mole Columuo comparuvit v. 384. Coeterum recte idem videtur *anuis* edidisse, pro quo apud Noninm est *manus*.

δειλαία δειλαίου γήρως,
 δουλείας τᾶς οὐ τλατᾶς,
 τᾶς οὐ φερτᾶς, ὤ μοί μοι.
τίς ἀμύνει μοι; ποία γέννα;
ποία δὲ πόλις; φροῦδος πρέσβυς,
φροῦδοι παῖδες.
 ποίαν, ἢ ταύταν ἢ κείναν
στείχω; ποῦ τίς θεῶν ἢ δαίμων

V. 157. Libri omnes γέννα. Porsonus γεννὰ scribendum censebat. Illud ego quidem non adducor, quod G. Dindorfio in praefatione ad poetas scenicos placuit, γέννα umquam ultima producta esse dictum. Duobus illa opinio exemplis nititur, hoc, et alio, quod est in Iphig. Taur. 154. Illud quidem prorsus reiicio, ut in versu, qui, ut nunc legitur, ex tribus constat pedibus, quod genus ego neque omnino dum munitum esse arbitror, et, si est umquam usurpatum, illo loco tum demum admissum credam, quum antistrophica ratio carminis non solum ad liquidum adducta, sed ita etiam firmata erit, ut brachycatalectum esse versum illum dubitari nequeat, qui, ut ego quidem existimo, catalecticus fuit. In Hecubae versu autem video γέννα, si haec membratim et per intervalla recitabantur, eamdem veniam habere, quam ad v. 73. et 81. indicavi.

V. 160. Prius ἢ abest in Aug. c.

V. 161. Libri ποῖ δ' ἥσω; (vel ἥσω) ποῦ τις θεῶν ἢ δαιμόνων ἐπαρωγός. Augg. a. b. πῆ δ' ἥσω. ποῦ τις θεῶν ἢ δαιμόνων ἐπαρωγός. c. ποῖ δ' ἥσω. ποῦ τίς θεῶν ἢ δαιμόνων ἐπ' ἀρωγός, cum hoc scholio: ἵημι, ἥσω, τὸ ὁρμῶ καὶ πορεύομαι. καὶ φιλοῦται. ἵημι δὲ, το πέμπω, δασύνεται. Musgravius corrigit, ποῖ δ' ἴσω πόδα; τίς θεῶν, (vel θεός) ἢ δαίμων νῷν ἔτ' ἀρωγός; Id sequutus est Brunckius, nisi quod ἢ τίς δαίμων ἐπαρωγὸς scripsit, elegantius sane. Nam et νῷν, quod ne ad sonum quidem elegans est, et ἔτι friget. Porsonus ex uno MS. Kingii, cuius lectionem Musgravius a scholiasta correctam ex eius adnotatione colligit, ποῖ δ' ἥσω; ποῦ τις θεῶν ἢ δαίμων ἔστ' ἐπαρωγὸς dedit. Si sic scripsit Euripides, mirarer, quod maluisset ἔστ' ἐπαρωγὸς scribere, quam ἐστὶν ἀρωγός, quod et elegantius foret, et magis accommodatum consuetudini tragicorum, simplicem huius nominis formam compositae praeferentium. Sed quum Dionysius Hal. de struct. or. c. 17. p. 218. sq. ed. Schaef. ut spondeum splendidum et magnificum pedem esse ostendat, hoc afferat exemplum:

ποίαν δῆθ' ὁρμάσω, ταύταν
ἢ κείναν, κείναν ἢ ταύταν,

ἐπαρωγός; ἰὼ κάκ' ἐνεγκοῦσαι
Τρῳάδες, ὦ κάκ' ἐνεγκοῦσαι
πήματ', ἀπωλέσατ', ὠλέσατ'· οὐκέτι μοι βίος
ἀγαστὸς ἐν φάει.
ὦ τλάμων ἄγησαί μοι πούς,
ἄγησαι τᾷ γηραίᾳ
πρὸς τάνδ' αὐλάν· ὦ τέκνον, ὦ παῖ
δυστανοτάτας ματέρος, ἔξελθ',
ἔξελθ' οἴκων, ἄϊε ματρός,

---

idem Porsonus, si hunc locum Dionysius respexerit, (nam similis etiam infra exstat v. 1030.) fortasse illum sic legisse ait, *ποίαν δῆθ' ὁρμάσω; ποῖ μοί τις θεῶν, ἢ δαίμων ἐστὶν ἀρωγός.* Erfurdtius *ποῖ δ' ἄσσω* coniiciebat. Ego, antistropha monente, eieci illud *ποῖ δ' ἥσω*, quod non puto aliud quidquam esse quam mutilatum interpretationem, sive illa *ποῖ δ' ὁρμήσω* sive alio expressa verbo fuit. Ac nisi fallor pertinebat ea non ad praegressum *στείχω*, sed ad haec, *ποῦ τίς θεῶν*. Sic enim recte in Aug. c. pro vulgato *ποῖ τις θεῶν* scriptum videtur. Quum duplicem interrogationem quum male intelligeret interpres, ad *ποῦ* adscripsit verbum, quod supplendum esset: quod verbum situ codicis corruptum deinde alii interpretes pro genuino habitum aliis verbis sunt interpretati. Saepius id factum in antiquis scriptoribus. Insigne exemplum praebent verba interpretis in Aeschyli Sept. ad Theb. 890. *οὐκ ἐπὶ φιλίᾳ, ἀλλ' ἐπὶ φόνῳ διεκρίθητε*, ad quae adscriptum est *διεχωρίσθητε*. Ut hic Euripides *ποῦ τίς θεῶν ἢ δαίμων*, ita in Electra v. 1233.

ἀλλ' οἵδε δόμων ὕπερ ἀκροτάτων
φαίνουσί τινες δαίμονες, ἢ θεῶν
τῶν οὐρανίων.

V. 162. Pro librorum scriptura *ὦ* dedi *ἰώ*.

V. 164. Aug. a. *οὐκ ἐστί μοι.*

V. 166. Augg. a. b. c. *τλᾶμον*. Hi versus utrum ambo catalectici sint, ut in vulgata lectione, an prior sit acatalectus recepto *πούς*, correctoque sequente versu, in quo *τᾷ γηραίᾳ*, quamquam id nullus liber habet, quam quod in paucis codd. est *ἄγησαί μοι τᾷ γραίᾳ*, scribere malui, dubium relinquunt versus antistrophici, quorum fluctuans scriptura utrique metro locum facit. Sed tamen utroque loco quid aptius sit, non est obscurum.

V. 170. Vulgo haec ita continuantur:

ἔξελθ' οἴκων, ἄϊε ματέρος
αὐδὰν, ὦ τέκνον, ὡς εἰδῇς.

Sed Augg. a. b. c. *ἴδῃς*. In his nulla esset vitii suspicio, nisi et antistrophicorum satis manifesta deprehenderentur vestigia, et aliquid momenti etiam ab Aristophane hunc locum respiciente

* * * * * αὐδὰν, ὦ στρ. β'.
τέκνον, ὡς εἰδῇς οἵαν, οἵαν
ἀΐω φάμαν περὶ σᾶς ψυχᾶς.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

ἰώ, στρ.
μᾶτερ, μᾶτερ, τί βοᾷς; τί νέον

---

accederet. Ac primo quum versibus 152—165 aperte respondeant versus 195—208. permirum foret, si, qui utrubique sequuntur versus, non essent eadem comparatione facti, praesertim quum levi illa mutatione, qua γηραιᾷ pro γραίᾳ scripsimus, plane exaequentur. Deinde quum ultimus totius carminis versus dactylicus sit, idem metrum praebent Flor. 2. et Vict. in quibus est ματρός. Porro qui deinde sequuntur versus, eos respondisse versibus 192—194. eo verisimile est, quod utraque pars hoc verbo ψυχᾶς finitur. Denique quum Aristophanes in Nubibus v. 1165. posuerit,

ὦ τέκνον, ὦ παῖ,
ἔξελθ' οἴκων, ἄϊε σοῦ πατρός,

ad quem locum scholiastes cod. Leid. adnotavit, ὁ Εὐριπίδης ἐν τῷ τῆς Ἑκάβης δράματι δι' αὐτῆς φησίν· ὦ παῖ, παῖ, Πολυξένη δηλονότι, ἔξελθ', ἔξελθ' οἴκων· iure miramur, quod Aristophanes, si legit Euripidis verba ut nostris in libris scripta sunt, non dixerit ἄϊε σοῦ πατρὸς αὐδάν. Qui quum ultimam illam vocem omiserit, verisimile est, eum etiam apud Euripidem sic, ut ipse scripsit, ἄϊε ματρὸς sine illa voce dictum invenisse. Hinc sponte nascitur coniectura valde, ut videtur, probabilis, strophum Hecubae terminatam fuisse versu dactylico, sicut antistropham Polyxenae,

ἔξελθ' οἴκων, ἄϊε ματρός·

tum autem neglexisse librarios repetitionem eorumdem vel similium verborum. Num recte hic et rectius profecto quam multis in aliis locis repeterentur verba illa, quae, si ὦ v. 171. deleas, fortasse talia fuerunt:

ἔξελθ', ἄϊε ματέρος αὐδάν·

sin servare placet ὦ,

ἄϊε ματρὸς σᾶς αὐδὰν, ὦ.

Nec negligendum, quod de triplicata repetitione in scholiis legitur: ἔξελθ', ἔξελθ', ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου λέγεται ὁ αὐτὸς λόγος, ἢ δι' ὑπερβάλλουσαν χαράν, ὡς ἐν τῷ ἐγκαίνια, ἐγκαίνια, ἢ δι' ὑπερβάλλουσαν λύπην, ἢ διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην. Similiter etiam ad σᾶς confert aliquid aliud scholion: ἔξελθε ἐκ τῶν οἴκων καὶ ἄκουσον τῆς σῆς μητρὸς τὴν φωνὴν, ὦ τέκνον.

V. 175. Aug. c. semel a primu manu μᾶτερ. Alterum postea additum.

καρύξασ' οἴκων μ', ὥστ' ὄρνιν,
θάμβει τῷδ' ἐξέπταξας;

ΕΚΑΒΗ.

ὤ μοί μοι, τέκνον. γ'.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

τί με δυσφημεῖς; φροίμιά μοι κακά. δ'.

ΕΚΑΒΗ.

αἰαῖ σᾶς ψυχᾶς. γ'.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

ἐξαύδα, μὴ κρύψῃς δαρόν. πρ.
δειμαίνω, δειμαίνω, μᾶτερ,
τί ποτ' ἀναστένεις. ε'.

ΕΚΑΒΗ.

τέκνον, τέκνον, μελέας ματρός. δ'.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

τί δ' ὅ τόδ' ἀγγελεῖς; ε'.

V. 176. Augg. a. b. *κηρύξασ'.*

V. 178. Libri *ὦ μοι τέκνον.* In Moscoviensi A. adnotatum *γρ. ἰώ μοι.* Malui *μοὶ* iterare, ut omnes syllabae longae essent, quemadmodum in antistrophico. Et sic Mosc. D. In Mosc. A. vulgato adscriptum *γρ. ἰώ μοι*, quod exstat in Flor. 33.

V. 180. Aug. c. *ψυχᾶς πέρι.*

V. 184. Augg. a. b. c. ut vulgo, *ὦ τέκνον, τέκνον.* Delendum fuit *ὦ.* Sic supra *μᾶτερ, μᾶτερ.*

V. 185. Legebatur *τί τόδ' ἀγγέλλεις.* Et sic etiam Augg. a. b. c. Quod et Seidlerus et ego suspicati eramus, hunc versum dochmiacum esse, respondentem versui 182. leviter eo confirmatur, quod in Mosc. A. *ἀγγελεῖς* est, gravius vero scriptura cod. Flor. 33. *τί ὅ τάδ' ἀγγέλεις.* Ex qua patet scribendum esse, *τί δ' ὅ τόδ' ἀγγελεῖς.*

ΕΚΑΒΗ.

σφάξαι σ' Ἀργείων κοινὰ στρ. ς'.
συντείνει πρὸς τύμβον γνώμα
Πηλείδα, γέννα.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

οἴμοι, μᾶτερ, πῶς φθέγγει ἀντ. ς'.
ἀμέγαρτα κακῶν; μάνυσόν μοι,
μάνυσον, μᾶτερ.

ΕΚΑΒΗ.

αὐδῶ, παῖ, δυςφήμους φήμας ἀντ. β'.
ἀγγέλλουσ' Ἀργείων δόξαι
ψήφῳ τᾶς σᾶς περί μοι ψυχᾶς.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

ὦ δεινὰ παθοῦσ', ὦ παντλάμων, ἀντ. α'.
ὦ δυστάνου, μᾶτερ, βιοτᾶς,

V. 186. Antiquiores edd. *κοινᾷ γνώμᾳ*. Nominativum etiam MS. Viteb. exhibet, in quo mox est *Πηλείδᾳ γέννᾳ*, quam lectionem etiam scholiastes commemorat. Aug. c. *κοινᾶ*. b: *κοινᾷ — γνώμᾳ — γέννᾳ*. Haud facile credam *Πηλείδᾳ γέννᾳ* dixisse Euripidem. Nam feminina quidem patronymica facilius ad aliud genus quam masculina trahuntur: quamquam non dixit Q. Smyrnaeus V. 119. *Πηλιὰς ἔγχος*, ut videbatur Lobeckio ad Ai. p. 271. Sed *γέννα*, licet insolentius, tamen ut vocativo casu dictum puteo, suadet similitudo verborum in versu antistrophico, *μάνυσον, μᾶτερ*.

V. 189. Aug. a. *τί φθέγγῃ*.

V. 190. In edd. unum versum constituunt haec verba: *μάνυσόν μοι, μάνυσόν μοι, μᾶτερ*. Codex Vitebergensis, posterius *μοι* omittens, emendationem numerorum monstravit. Cum eo consentit Flor. 10. Retinent *μοι* Augg. a. b. c.

V. 194. MSS. Viteb. Flor. 21. Havn. *ψήφοις*, quod non praetulerim vulgato.

V. 196. Non male legeretur, *ὦ παντλάμων τᾶς δυστάνου, μᾶτερ, βιοτᾶς*. Matthiae quum *μᾶτερ* non magis hic dicit interpungendo a caeteris verbis separandum esse, quam v. 422.

οἵαν, οἵαν αὖ σοι λώβαν
** * * * ἐχθίσταν*
ἀῤῥήταν τ' ὦρσεν δαίμων.
οὐκέτι σοι παῖς ἅδ'· οὐκέτι δὴ
γήρᾳ δειλαία δειλαίῳ
συνδουλεύσω.
σκύμνον γάρ μ' ὥστ' οὐριθρέπταν
μόσχον δειλαία δειλαίαν
εἰσόψει χειρὸς ἀναρπαστὰν
σᾶς ἄπο, λαιμότομόν θ' Ἅιδᾳ
γᾶς ὑποπεμπομέναν σκότον, ἔνθα νεκρῶν μέτα
τάλαινα κείσομαι.

ὦ τῆς ἀώρου θυγάτερ ἀθλίας τύχης, si omnino aegat vocativos sic segregari debere, non refragabor: coastrui cum his geaitivis autem non puto.

V. 197. Libri omnes, alii alia versuum descriptione, *οἵαν, οἵαν αὖ σοι λώβαν ἐχθίσταν ἀῤῥήταν τ' ὦρσέ τις δαίμων*, praeter Aug. a. in quo *ἐχθίσταν* omissum, quod eiecisse se testatur Triclinius, malus emendator. Debebat enim lacunam potius notare. Supplendus videtur versus hoc modo:

οἴμοι, λώβαν ἐχθίσταν.

Porsonus nihil nisi ad *ὦρσε* litteram paragogicam adiecit. Delendum erat *τίς*, haud dubie ipsum quoque a metricis appositum.

V. 201. Porsonus ex aliquot MSS. scripsit *γήρᾳ δειλαία δειλαίᾳ συνδουλεύσω*. Aug. c. ut vulgo, *δειλαίῳ δειλαία*. Sed Augg. a. b. cum aliis libris *δειλαία δειλαίῳ*. Praeponi solet adiectivum quod ad namen primarium pertinet: ita v. 82. *γοερὸν γοεραῖς*· v. 154. *δειλαία δειλαίου γήρως*· v. 204. *μόσχον δειλαία δειλαίαν*.

V. 203. Magnum se vitium tollere ratus Porsoaus *οὐρειθρέπταν* scripsit, quod habent duo codd. Vide Dindorfium ad Aristoph. Av. 278. Aliter seatiebat Lobeckius ad Aiacem p. 243. Ego, quamquam et *ὀρειβάτης* et *ὀριβάτης* dictum est, tamen neque *οὐρειβάτης* neque ullum simile nomen formatum a Graecis esse credo.

V. 206. Libri *σᾶς ἀπολαιμότομον* (vel *ἀπολαιμοτόμητον*) *τ' Ἀΐδᾳ* (vel *Ἀΐδα*). Praepositionem iam Cnaterus abscidit. Et sic Augg. a. b. c. Mosc. A. Strophici versus caussa *λαιμότομόν θ' Ἅιδᾳ* scripsi.

V. 208. Libri *ἁ τάλαινα* vel *ἡ τάλαινα*. Recte articulum Seidlerus delevit, sequutique sunt alii.

σὲ μὲν, ὦ μᾶτερ δύστανε βίου,
κλαίω πανοδύρτοις θρήνοις·
τὸν ἐμὸν δὲ βίον, λώβαν, λύμαν τ'
οὐ μετακλαίομαι, ἀλλὰ θανεῖν μοι
ξυντυχία κρείσσων ἐκύρησεν.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ μὴν Ὀδυσσεὺς ἔρχεται σπουδῇ ποδός,
Ἑκάβη, νέον τι πρὸς σὲ σημανῶν ἔπος.

V. 209. Vulgo *καὶ σὲ μὲν, μᾶτερ δύστανε, κλαίω.* Et sic etiam Augustani. Sed quum nonnulli codd. pro *δύστανε* habeant *δυστάνου βίου*, Porsonus in prima editione, in qua ex Kingii sententia *καὶ σὲ μὲν, ὦ μᾶτερ δύστανε* edidit, coniecerat scribendum esse *δύστανε βίου.* In secunda abiecto *καί*, meeum dedit, *σὲ μὲν, ὦ μᾶτερ δύστανε βίου.* Seidlerus legendum putabat, *καὶ σὲ μὲν, ὦ μᾶτερ, δύστανον.* Sic non puto Euripidem scripsisse. Matthiae defendit *καί*, qua particula etsi fateor concinniorem reddi orationem, tamen ob eam ipsam caussam adiici hanc particulam ab librariis vel correctoribus potuisse video. Habuit eam paraphrastes et scholiastarum unus, ut videtur, qui scripsit: *καὶ σὲ μὲν, ὦ μῆτερ ἀθλία, κλαίω ἐν θρήνοις παγκλαύστοις.* Non habuit alius, qui scripsit: *σὲ δὲ, μῆτερ, ταλαίπωρε, θρηνῶ πανολεθρίοις κλαυθμοῖς.* *Δύστανε βίου* recte coniecisse Porsonum, neque quod in codd. istis est *δυστάνου βίου* ex v. 196. ortum esse, ut Matthiae putat, eo magis credo, quod *βίου* hic aptissimum est, non illud cum *δύστανε*, sed cum *κλαίω* construendum. Nam matrem, quod maneat in vita, deflendam; se, quod relinquat vitam, non deflendam esse dicit Polyxena. Contrario modo dictum in Iphig. Taur. 149. *σύγγονον ἁμὸν κατακλαιομένα ζωᾶς* i. e. ob amissam vitam, quo loco non probo, si quis Elmsleii auctoritate motus *ζωᾶς* delendum esse censet.

V. 212. Schaeferus coniiciebat *κατακλαίομαι*, quo verbo alibi usus esset Euripides. Elmsleius ad Med. 965. vulgatum sic intelligi voluit, ut ibi *μεταστένομαι* dictum censuit, quod interpretatus est *simul gemo, in partem doloris venio.* At non haec est illius praepositionis potestas, sed ut potius vel tempus significet, vel commutationem status. Quare utroque in loco poenitendi significatio inhaerere illis verbis videtur.

V. 213. Aug. a. *ἐκρείσσω.* Sed b. c. *ἐκύρησεν*, ut plerique alii libri.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Γύναι, δοκῶ μέν σ' εἰδέναι γνώμην στρατοῦ,
ψῆφόν τε τὴν κρανθεῖσαν· ἀλλ' ὅμως φράσω.
ἔδοξ' Ἀχαιοῖς παῖδα σὴν Πολυξένην
σφάξαι πρὸς ὀρθὸν χῶμ' Ἀχιλλείου τάφου.
ἡμᾶς δὲ πομποὺς καὶ κομιστῆρας κόρης
τάσσουσιν εἶναι· θύματος δ' ἐπιστάτης
ἱερεύς τ' ἐπέστη τοῦδε παῖς Ἀχιλλέως.
οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον; μήτ' ἀποσπασθῇς βίᾳ,
μήτ' ἐς χερῶν ἅμιλλαν ἐξέλθῃς ἐμοί·
γίγνωσκε δ' ἀλκὴν καὶ παρουσίαν κακῶν
τῶν σῶν. σοφόν τοι κἀν κακοῖς ἃ δεῖ φρονεῖν.

ΕΚΑΒΗ.

αἰαῖ· παρέστηχ', ὡς ἔοιχ', ἀγὼν μέγας,
πλήρης στεναγμῶν, οὐδὲ δακρύων κενός.
κἀγὼ γὰρ οὐκ ἔθνησκον οὗ μ' ἐχρῆν θανεῖν·
οὐδ' ὤλεσέν με Ζεύς, τρέφει δ', ὅπως ὁρῶ
κακῶν κάκ' ἄλλα μείζον' ἡ τάλαιν' ἐγώ.
εἰ δ' ἔστι τοῖς δούλοισι τοὺς ἐλευθέρους
μὴ λυπρά, μηδὲ καρδίας δηκτήρια

V. 217. Aug. c. *κραθεῖσαν*, et manu recente in margine, *καὶ κρανθεῖσαν*. Scholion: *κιρνῶ, ἐνεστώς*, etc.

V. 218. Aug. c. *σὴν παῖδα*.

V. 223. Augg. a. b. c. *δράσεις*. In margine MS. c. altera lectio notata.

V. 224. Aug. a. *ἐξέλθοις*.

V. 226. Augg. a. c. *σοφόν τι*. b. ut editum.

V. 229. L. Dindorfio scribendum videbatur *κἄγωγ' ἄρ'*, quia non esset, quicum se compararet Hecuba. Id non removetur ea coniectura, in qua etiam *γὲ* offensioni est. Non comparat se Hecuba cum Polyxena, non cum marito filiisque, qui in patria perierunt, sed cum iis omnibus, quorum haec sors est, ut mori non videantur, quo plura perferant et graviora mala. Similiter v. 282. *κἀγὼ γὰρ ἦν πότ', ἀλλὰ νῦν οὐκ εἴμ' ἔτι.*

ἐξιστορῆσαι, σοὶ μὲν εἰρῆσθαι χρεών,
ἡμᾶς δ' ἀκοῦσαι τοὺς ἐρωτῶντας τάδε.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἔξεστ', ἐρώτα· τοῦ χρόνου γὰρ οὐ φθονῶ.

ΕΚΑΒΗ.

οἶσθ' ἡνίκ' ἦλθες Ἰλίου κατάσκοπος,
δυςχλαινίᾳ τ' ἄμορφος, ὀμμάτων δ' ἄπο
φόνου σταλαγμοὶ σὴν κατέσταζον γένυν;

V. 234. Male scholiastae haec ita interpretantur, ac si dicat Hecuba, *te mihi respondere decet*. Verum vidit Brunckius, sensum esse: *a te peroratum esse convenit, nos autem qui interrogamus audire debes*. Ita haec et tempus perfectum εἰρῆσθαι et pronomen σοὶ intelligi iubeat.

V. 237. Hos tres versus Elmsleius in ceasura Marklandi Supplicum ad v. 116. videtur sine interrogatione dictos existimare. At quae ibi similia exempla affert, non sunt unius generis. Hic quidem aptior est interrogatio, quia quae dicit Hecuba non quasi obiter commemorat, sed ut gravissimum inde repetat argumentum, quo ad exorandum Ulixem utatur. Sed haec si dicit interrogans, ex eo non sequitur ut etiam versu 241. ut Schaefero visum est, interroget. Immo et hic versus et v. 243. quia nihil nisi accuratius describunt rem, confirmantque dicta Ulixis, rectius sine interrogatione proferuntur.

V. 238. 239 Libri δυςχλαινίᾳ τ', nisi quod Vit. et Mosc. A. δυςχλαινίῃ τ'. Deinde omnes ὀμμάτων τ' ἄπο φόνου σταλαγμοί, in eo tantum discrepantes, quod Flor. 2. Mosc. D. Aug. b. δ' habeat, Viteb. autem ἄποι. Glossa in Augg. b. c. ὧν ἦν αἴτιος φόνου φόβος. Scholion in c. μὴ λάβῃς εἰς τὸ φόνου ἔξω τι ἕνεκα. ἔστι γὰρ ἡ γενικὴ πρὸς τὸ σταλαγμοί. Porsonus in postrema editione, elegantius omitti copulam ratus, quum in Helena v. 423. τὰς ἐμὰς δυςχλαινίας scriptum videret, δυςχλαινίαις ἄμορφος edidit. Hanc emendandi rationem non ad imitandum commendem. Idem pro φόνου coniecit φόβου, deterius etiam, timoris plenas lacrimas intelligi volens, ut dolosas Musgravius, cui δόλου scribendum videbatur. Boissonadus, scholiastam sequutus, affert ex Photii epist. 138. παροιμία λέγεται ἐπὶ τῶν σφόδρα λυπουμένων καὶ ἀγωνιώντων, αἵματι ἵδρωσεν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν πικρῶς ὀδυρομένων, αἵματι κλαίει: item ex Apostolio I. 85. quae emendanda esse e Bekkeri Anecdotis p. 357, 13. monuit Matthiae: αἵματι κλαίειν. ἐφ' ὧν μὴ δύναιντο πεῖσαι πάντα πράττοντες, οὕτως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, οὐδ' ἂν πείσειας αὐτὸν

οἶδ'. οὐ γὰρ ἄκρας καρδίας ἔψαυσέ μου.

οὐδ' αἵματι κλαίων. λέγουσι δὲ καὶ οὐδ' ἂν αἵματι στένων πείσειεν. Haec mihi quidem doctius quam accommodate ad Euripidis locum dicta videntur. Nam primo vereor ne istae formulae, quibus Germani quoque utimur, item ut apud nos vulgaris sermonis propriae sint, neque apte in tragoedia usurpeatur. Deinde, quod cadit etiam in Porsoni coniecturam, quantumvis Ulixis responsio metuisse eum indicet, nondum tamen Hecuba metum eius commemorare poterat. Nam quid erat, quod tantopere metuisse diceret Ulixem, qui foedo habitu deformatus latebat Troianos? Tum demum ille metuere coepit, quum erat agnitus. Atqui id postea factum narrat Hecuba:

ἔγνω δέ σ' Ἑλένη καὶ μόνῃ κατεῖπ' ἐμοί.

Quo minus *φόνου* sollicitari velim. Indicare videtur Hecuba cruorem, quo Ulixes foedatus Troiam venerat. Id, ut omnem fabulam, hausit ex Homeri Odyssea, IV. 244.

αὐτόν μιν πληγῇσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας,
σπεῖρα κάκ' ἀμφ' ὤμοισι βαλών, οἰκῆϊ ἐοικώς,
ἀνδρῶν δυσμενέων κατέδυ πόλιν εὐρυάγυιαν.

Vide etiam Lycophronem v. 779. sqq. Sic etiam Iacobsius in Animadv. in Eurip. pag. 4. locum intellexit. *Ὀμμάτων ἄπο* dixit, quia genas ille et oculos contusos habebat, ut sanguis destillaret. Comparari potest Thesei fragmentum 1. apud scholiastam Aristophanis ad Ran. 476. quod neque a Casaubono ad Athen. p. 136. neque ab Elmsleio in censura Supplicum a me editarum ad v. 772. neque a me ad Soph. Trach. 778. recte emendatum, sic potius scribendum videtur:

κάρα τε γάρ σου συγχέων κομαῖς ὁμοῦ
** * ῥανεῖ τ' ἐγκέφαλον· ὀμμάτων δ' ἄπο*
αἱμοσταγῆ πρηστῆρε ῥεύσονται κάτω.

Apte Pflugkius attulit Iphig. Taur. 1373.

ἐφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἱ μὲν ἐν κάρᾳ
κάθαιμ' ἔχοντες τραύμαθ', οἱ δ' ἐν ὄμμασιν.

Hecubae versus si imitatus est Rhesi scriptor, de lacrimis videtur cogitasse, quum scripsit v. 710. sqq.

ἔβα καὶ πάρος κατὰ πτόλιν
ὕπαφρον ὄμμ' ἔχων, ῥακοδύτῳ στολᾷ
πυκασθείς.

Quod respondet Ulixes, *οὐ γὰρ ἄκρας καρδίας ἔψαυσέ μου*, ad universam rem, quam ei Hecuba in memoriam revocat, pertinet. Meminisse illa eum iubet, quod aliquando Troiam explorator venerit. ***Quidni***, hic respondet, ***meminerim: quippe haec res me vehementer sollicitum habebat.*** Nam propter hoc ipsum, quod speculatoris personam sustinebat, metuerat, ne agnosceretur. Ceterum etsi non malum est *ὀμμάτων τ' ἄπο*, tamen aptior

ΕΚΑΒΗ.

ἔγνω δέ σ' Ἑλένη, καὶ μόνη κατεῖπ' ἐμοί.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

μεμνήμεθ' ἐς κίνδυνον ἐλθόντες μέγαν.

ΕΚΑΒΗ.

ἥψω δὲ γονάτων τῶν ἐμῶν ταπεινὸς ὤν.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ὥςτ' ἐνθανεῖν γε σοῖς πέπλοισι χεῖρ' ἐμήν.

---

hic visa est, quae praegresso τε responderet, adversativa particula δέ, quam quidam codd. praebent.

V. 242. Quae Donatus ad Andriam II. 5, 18. ex Ennio affert,

memini me tum fieri
pavidum,

adeo huic Hecubae versui similia sunt, ut facile inde videri possint expressa esse. Sed vereor ne recte iam H. Stephanus in fragmentis poetarum Latinorum p. 136. verba ista corrupta censuerit. Nam eadem apud eundem Donatum ad Adelphos I. 2, 26. et ad Phorm. I. 2, 24. commemorantur, sed utrubique *tum* omissum est, tum autem in priore loco *pravum*, in altero *pavum* legitur, quam lectionem veram esse docet Charisius lib. I. p. 75. ex Ennio haec afferens, *memini me fieri pavum*, in quibus *pavum* dici pavonem ostendit. Atque ad hunc Ennii locum alludunt alii multi scriptores. Vide Columnam ad I. Annal. Ennii p. 6. seq. et Merulam p. 75. seq. et p. 66 — 70. Male autem Ennii locum ad I. Annal. a viris doctis relatum esse, ex Donato ad Adelphos l. c. patet, ubi is Ennii verba propterea affert, ut *fieri* primam longam habere ostendat. Quamobrem ego quidem ex Epicharmo sumpta arbitror, in quo idem illud de Pythagoreo pavone somnium Ennius videtur narrasse.

V. 244. Aug. c. ὥςτε θανεῖν γε. Lectionem librorum, ὥςτ' ἐνθανεῖν γε σοῖς πέπλοισι χεῖρ' ἐμήν, vitiosam esse Brunckius pro comperto habebat. Hinc corrigendum putabat ἐνταχῆναι, quod significaret ἐμφῦναι, ἐμπεπηγέναι. Id enim hoc loco requiri. Non vidi quidquam infelicius. Genua Hecubae amplexum se esse diceret Ulixes, ita ut manus iis inhaereret firmiter. Atqui hoc sponte quivis intelligit, si genua amplecteretur mulieris Ulixes, serio amplectenda fuisse. Ac ne significat quidem id ἐνταχῆναι. Longe fortius quid inesse verbis Ulixei de-

ΕΚΑΒΗ.

τί δῆτ' ἔλεξας, δοῦλος ὢν ἐμὸς τότε;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

πολλῶν λόγων εὑρήμαθ', ὥςτε μὴ θανεῖν.

ΕΚΑΒΗ.

ἔσωσα δῆτά σ', ἐξέπεμψά τε χθονός;

---

bet, qui augere velit ea, quae Hecuba dixerat. Ac nescio hercle, quid tantopere in elegantissima librorum lectione Brunckio displicuerit, ut eam cum nutricularum Gallicarum quodam dicto comparaverit. Scilicet non illustratam queritur a viris doctis. Quasi vero explicatione indigeant ea, quae etiam ut sine exemplo dicantur, omnibus perspicua sunt. Nam quis dubitabit, *ἐνθνήσκειν πέπλοις* manum dici, quae in veste, quam prehendit, obrigeat? *Θνήσκειν* enim ea dicuntur, quae marcescunt, ut apud Bionem I. 11.

καὶ τὸ ῥόδον φεύγει τῶ χείλεος· ἀμφὶ δὲ τήνῳ
θνάσκει καὶ τὸ φίλαμα, τὸ μήποτε Κύπρις ἀφήσει.

et v. 31.

κάτθανε δ' ἁ μορφὰ σὺν Ἀδώνιδι Κύπριδος.

Moschus III. 33.

μάλων οὐκ ἔῤῥευσε καλὸν γλάγος, οὐ μέλι σίμβλων·
κάτθανε δ' ἐν καρῷ λυπεύμενον.

V. 247. Merito magnas habere gratias oportet praestantissimo codici Vitebergensi, qui verum in hoc loco versuum ordinem conservaverit. Etenim in caeteris MSS. et edd. omnibus sic leguntur:

ΕΚ. ἔσωσα δῆτά σ', ἐξέπεμψά τε χθονός;
ΟΔ. ὥςτ' εἰςορᾶν γε φέγγος ἡλίου τόδε.
ΕΚ. τί δῆτ' ἔλεξας δοῦλος ὢν ἐμὸς τότε.
ΟΔ. πολλῶν λόγων εὑρήμαθ' ὥςτε μὴ θανεῖν.

Quem ordinem versuum miror etiam a Porsono servatum esse, cui non ignota fuit codicis Vitebergensis lectio. Quid enim? Num ea, quae summa sunt et praecipua in hoc loco, quorumque caussa caetera praefatur Hecuba, sic in medio interiecta sint, ubi nullam plane vim, nullum pondus habent? Aut quid attinebat, postquam semel servatum se ab Hecuba fuisse Ulixes fassus erat, interrogare, quid dixisset, ut servaretur? Immo hoc prius erat interrogandum, ut, quum Ulixes respondisset, se ne occideretur orasse, tum demum illud adderetur, preces non fuisse vanas, quo magis, parem Ulixes ut nunc gratiam referret, impelli posset. Sed ne diutius morer in re certissima, illud

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ὥςτ' εἰςορᾶν γε φέγγος ἡλίου τόδε.

ΕΚΑΒΗ.

οὔκουν κακύνει τοῖςδε τοῖς βουλεύμασιν,
ὃς ἐξ ἐμοῦ μὲν ἔπαθες, οἷα φῇς παθεῖν,
δρᾷς δ' οὐδὲν ἡμᾶς εὖ, κακῶς δ' ὅσον δύνῃ;
ἀχάριστον ὑμῶν σπέρμ', ὅσοι δημηγόρους
ζηλοῦτε τιμάς· μηδὲ γιγνώσκοισθέ μοι,

---

unum addam, vel ex particula δῆτα, quae manifesto his, ὥςτε μὴ θανεῖν, respondet, apparere, etiam absque ulla librorum auctoritate vulgatum versuum ordinem mutandum fuisse. Haec in prima editione scripsi. Edidit sic postea etiam Porsonus, Zeunium se sequutum esse dicens. Consentiunt cum cod. Vit. etiam Guelf. et Havn. Vulgatum ordinem servant Augustani.

V. 248. In cod. Viteb. et Mosc. B. atque antiquis edd. ὥστ' εἰςορᾶν φέγγος, syllaba deficiente. Erravit Matthiae, quum retulit me in margine ed. Mon. notasse, legi με in cod. Viteb. Diserte notavi abesse in eo codice με: nec falsum notasse, denuo inspecto codice testor. Vulgo deinde νῦν addi coepit. Pro eo Brunckius ex membranis δὴ edidit. Editio Hecubae, Orestis, et Phoenissarum, quae Moscovii MDCXIII. prodiit, et ferme ex Aldina expressa est, ut alibi quasdam egregias lectiones habet, ita hic με addit. Aldina ὥςτ' εἰςορᾶν φέγγος habet. Porsonus γε e quinque codd. exhibuit, cum quibus consentiunt Augustani, quorum in c. hic versus, quum suo loco omissus esset, in imo margine a prima manu additus. Idem ab recentiore manu adscriptus omisso γε vel με. Sic supra v. 244. et in Oreste vers. 1122. atque alibi. Sic etiam multi alii codd. ut με emendationem esse pateat editoris Moscoviensis.

V. 251. Aug. a. κακόν. Recte iam puto δύνῃ, quod et hic et in Androm. 238. et apud Sophoclem Phil. 798. (787. meae ed.) libri tuentur, servari, nec Porsono ad Philoctetam Elmsleioque obsequi debebam, δύνα probantibus. Videtur enim hoc Doricum esse, ut recte sit in Philoct. 849. (838.) restitutum. Neque vero δύνῃ aut in hoc, aut in illis quos dixi tragicorum locis, pro coniunctivo habendum, ut et Lobeckio ad Phryn. p. 359. videbatur, et Matthiae existimat, multos ille viros doctos commemorans, qui de eo coniunctivi usu dixerint. At illi omnes quae attulerunt, diversissimi generis sunt.

V. 252. Aug. a. ἡμῖν.

V. 253. MS. Viteb. μὴ δέ, ut solitum scribi in codd.

οἳ τοὺς φίλους βλάπτοντες οὐ φροντίζετε,
ἢν τοῖσι πολλοῖς πρὸς χάριν λέγητέ τι.
ἀτὰρ τί δὴ σόφισμα τοῦθ' ἡγούμενοι
ἐς τήνδε παῖδα ψῆφον ὥρισαν φόνου;
πότερα τὸ χρῆν σφ' ἐπήγαγ' ἀνθρωποσφαγεῖν
πρὸς τύμβον, ἔνθα βουθυτεῖν μᾶλλον πρέπει;
ἢ τοὺς κτανόντας ἀνταποκτεῖναι θέλων,
ἐς τήνδ' Ἀχιλλεὺς ἐνδίκως τείνει φόνον;
ἀλλ' οὐδὲν αὐτὸν ἥδε γ' εἴργασται κακόν.
Ἑλένην νιν αἰτεῖν χρῆν τάφῳ προσφάγματα.
κείνη γὰρ ὤλεσέν νιν, ἐς Τροίαν τ' ἄγει.
εἰ δ' αἰχμάλωτον χρή τιν' ἔκκριτον θανεῖν,
κάλλει θ' ὑπερφέρουσαν, οὐχ ἡμῶν τόδε.
ἡ Τυνδαρὶς γὰρ εἶδος εὐπρεπεστάτη,
ἀδικοῦσά θ' ἡμῶν οὐδὲν ἧσσον εὑρέθη.
τῷ μὲν δικαίῳ τόνδ' ἁμιλλῶμαι λόγον·
ἃ δ' ἀντιδοῦναι δεῖ σ', ἀπαιτούσης ἐμοῦ,

V. 258. Brunckius χρεὼν edidit, ex Scaligeri seatentia, sic etiam in Herc. F. 828. scribentis. Χρῆν, quod libri omnes habeat, recte praefert Porsoaus, formam infinitivi firmatam ab Eustathio ad Odyss. X. p. 1647. l. 36. et Thoma M. ia hoc verbo. Iidem habent cum maiore parte MSS. ia quibus Vitebergensis est, ἀνθρωποσφαγεῖν. Alii ἀνθρωποκτονεῖν. Ut edidimus, etiam in Augustanis hic versus legitur. Scholion ia c. τὸ χρῆν κατὰ μὲν τοὺς παλαιοὺς κανονίζεται, κατὰ δὲ τοὺς νέους ῥῆμά ἐστιν ἀπρόσωπον. κανονίζεται δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρῆμι, καὶ ὁ παρατατικὸς ἔχρην. Ἀττικῶς διὰ τοῦ ή.

V. 260. Aug. a. θανόντας. In c. κτανόντας in litura scriptum.

V. 262. Aug. a. ἥδ' εἴργασται.

V. 263. Recte Matthiae χρῆν ex Viteb. et Flor. 10. pro vulgato χρή. Eadem fuit Elmsleii sententia ad Heracl. 959. Augg. a. c. πρόσφαγμα b. τάφων προσφάγματα.

V. 266. Aug. a. ὑπερβάλλουσαν.

V. 267. Brunckius et Wakefieldius ad Alc. 340. coniecerunt ἐκπρεπεστάτη, quod Porsono ad v. 558. aoa displicet. A consentiente librorum scriptura discedeadi hic quidem nulla caussa est.

ἄκουσον. ἥψω τῆς ἐμῆς, ὡς φῄς, χερός,
καὶ τῆςδε γραίας προςπιτνὼν παρῄδος.
ἀνθάπτομαί σου τῶνδε τῶν αὐτῶν ἐγώ,
χάριν τ᾽ ἀπαιτῶ τὴν τόθ᾽, ἱκετεύω τέ σε,
μή μου τὸ τέκνον ἐκ χερῶν ἀποσπάσῃς,
μηδὲ κτάνητε. τῶν τεθνηκότων ἅλις.
ταύτῃ γέγηθα κἀπιλήθομαι κακῶν·
ἥδ᾽ ἀντὶ πολλῶν ἐστί μοι παραψυχή,
πόλις, τιθήνη, βάκτρον, ἡγεμὼν ὁδοῦ.
οὐ τοὺς κρατοῦντας χρὴ κρατεῖν ἃ μὴ χρεών,

V. 272. Vulgo *τῆςδε γεραιᾶς*: quod est etiam in codd. Aug. Ac Mosc. D. *γηραιᾶς*. *Τῆςδε γραίας* Brunckius correxit, recepitque Porsonus, qui quidem e Moscov. C. mavult *τῆς γεραιᾶς*. Id recepit Matthiae. At valde hoc languet. Pro vulgato *προςπιτνῶν*, quod Elmsleio indice *προςπίτνων* scribendum, *προςπιτνὼν* dedi: vide ad Elmsleii Med. 53. sive in Opusc. vol. III. p. 168. Sic etiam Schneferus. Beckius ex cod. Mosc. A. *παρειάδος* affert. Nescio an Vitebergensem codicem, qui hoc versu finitur, nominare voluerit. In eo certe sic scriptum.

V. 276. Aug. a. *τῶν τεθνεώτων*.

V. 277. Aug. a. *κἀπιλέληθα*. Hinc sumpta videntur illa Ennii, quae non indicato fabulae nomine habet Festus in *tam*, i. e. *tamen*:

illa me
tam potis pacis potire.

Videtur hoc dixisse: si caetera mala me affligunt, Polyxena tamen solatium mihi affert. Si tamen vera est emendatio nostra. Nam apud Festum sine sensu legitur *illae meae* et *potiri*. Plautus in Amphitr. I. 1, 23.

eum nunc potivit pater servitutis.

V. 279. Queritur Wakefieldius non commemoratam a Porsono coniecturam *πόσις*, quam in Silva critica vol. IV. p. 74. proposuerat. Si sic scribere potuit Euripides, non sequitur continuo, eum sic scripsisse. Illud prorsus more suo fecit, quod ne v. 792. et Troad. v. 1186. contra suam emendationem proferrentur, in his locis suae Graecitatis vocabulum *ἄποσις*, quod ridicule rarioribus adnumerat, reponi iussit. Docte refutatus est a Britanno censore, qui in versibus apud Diog. Laert. VI. 38. vol. I. p. 332. a Wakefieldio allatis, *πλάνης* ex Aeliani V. H. III. 29. pro *ἄπολις*, quod Diogenes et Iulianus Orat. VI. p. 195. B. et in Ep. ad Themist. p. 255. habent, et *δυςείμων* ex eodem Aeliani loco pro *πλανήτης* restituendum putat.

V. 280. Placet Wakefieldio scriptura, quae apud Stobaeum

οὐδ' εὐτυχοῦντας εὖ δοκεῖν πράσσειν ἀεί.
κἀγὼ γὰρ ἦν ποτ', ἀλλὰ νῦν οὐκ εἴμ' ἔτι·
τὸν πάντα δ' ὄλβον ἦμαρ ἕν μ' ἀφείλετο.
ἀλλ', ὦ φίλον γένειον, αἰδέσθητί με,
οἴκτειρον· ἐλθὼν δ' εἰς Ἀχαϊκὸν στρατόν,
παρηγόρησον· ὡς ἀποκτείνειν φθόνος
γυναῖκας, ἃς τοπρῶτον οὐκ ἐκτείνατε
βωμῶν ἀποσπάσαντες, ἀλλ' ᾠκτείρατε.
νόμος δ' ἐν ὑμῖν τοῖς τ' ἐλευθέροις ἴσος
καὶ τοῖσι δούλοις αἵματος κεῖται πέρι.
τὸ δ' ἀξίωμα, κἂν κακῶς λέγῃ, τὸ σὸν

CV. 20. pag. 561. exstat, *τὸν κρατοῦντα*, quod languidius videtur censori Britanno. Codd. ibi *οὔ τοι κρατοῦντα.* Augustani *τοὺς κρατοῦντας χρή.*

V. 281. Vulgo *πράξειν*. Plurimi codd. in quibus Augustani, *πράττειν*, Flor. 33. *πράσσειν*, quod recte praeferre videtur Matthiae, ut mutatum ab Atticistis.

V. 282. Consentiunt libri in *ἦν*. Et hic tamen recte poterat *ἦ* dici, si vera sunt quae exposui in praef. ad Oed. R. p. 21.

V. 286. Verba *ὡς ἀποκτείνειν φθόνος γυναῖκας ἃς τὸ πρῶτον οὐκ ἐκτείνατε* affert schol. Theocr. ad VII. 1. unde a Barnesio fragmentis inserta erant. Interpunctionem minorem cum media commutavi. *Ὡς* est *nam*, nec quae sequuntur, ab Ulixe dici vult Hecuba, sed ipsa dicit, Ulixem ut permoveat.

V. 289. Leges et instituta respicit Atheniensium. Memorabilis est lex *περὶ ὕβρεως* apud Demosth. in Mid. p. 529. quaeque de ea dicit orator. Aug. a. *ἴσως*.

V. 291. Ennius apud Gellium XI. 4.

haec tu etsi perverse dices, facile Achivos flexeris.
nam opulenti quum loquuntur pariter atque ignobiles,
eadem dicta eademque oratio aequa non aeque valet.

Brunckii membranae habent, *κἂν κακῶς τὸ σὸν λέγῃ, πείθει. Λέγῃ* consensu codd. et edd. Euripidis et Gellii. Sic etiam Augg. b. c. In a. est *λέγητέ σόν*. Wassius in Miscell. Obs. II. p. 93. corrigit *λέγῃς*, probatum Musgravio, et receptum a Brunckio et Porsono, qui primum sic tacite correxisse Muretum observat in Opp. T. III. p. 593. Neque aliter affert Valkenarius locum in Diatriba p. 261. Wakefieldius tamen *λέγῃ* praefert, assentiente censore Ienensi, qui ex Ennio commemorat,

olli respondet suavis sonus Egeriai,

et ex Phaedro II. 5, 23.

πείσει. λόγος γὰρ ἔκ τ' ἀδοξούντων ἰὼν
κἀκ τῶν δοκούντων αὑτὸς οὐ ταὐτὸν σθένει.

---

tum sic iocata est tanti maiestas ducis.

Talia quidem multa congeri possunt. Vide ad Soph. Oed. Col. 664. At hic non agitur de eo, ut demonstretur, λέγειν dici etiam de rebus, de quibus proprie dici non potest, sed de eo, utrum hic id apte fieri possit, necne. Nam eiusmodi circumscriptiones aut nihil nisi rem ipsam indicant, ut ***sonus Egeriae***, quod est ***Egeria***, aut aliquid amplius addunt, ut ***maiestas ducis***, quod est ***dux venerabilis***. Si nihil nisi nudam rem significant, quidquid de re ipsa dici potest, dici poterit etiam de verbis iis, quibus ea res circumscribitur, ut ***respondet Egeria***, ***respondet sonus Egeriae;*** sin autem circumscriptione aliquid amplius ad rem aliquam accessit, id tantum de ea re dici potest, quod aut conveniat isti additamento, aut ei non repugnet, ut si dicas, ***maiestas ducis imperavit***, quod est, ***dux imperavit pro maiestate sua***, aut ***iocata est maiestas ducis***, quod est, ***dux iocatus est***, ***quantum concedebat eius maiestas***, sive, ***remisit aliquid de maiestate sua***, ***ut iocari liceret.*** Repugnantia tum demum addi possunt, quum risus captatur, ut, ***virtus bellatoris fugit.*** Nunc το σὸν ἀξίωμα κακῶς λέγει, inepte dici visum est iure, quia κακῶς putabatur, ut Ennius vertit, ***perverse*** significare. Sed hoc impedimentum recte removit Matthiae, allato quod in Phoenissis est v. 1648.

ΚΡ. πῶς; τἀντεταλμέν' οὐ δίκαιον ἐκπονεῖν;
ΑΝΤ. οὐκ, ἣν πονηρά γ' ᾖ κακῶς τ' εἰρημένα.

Quod est ***iniuste imperata.*** Ita hic patet recte dici: ***tua auctoritas***, ***etiam si deteriora suadet***, ***vincit.*** ***Λέγῃς*** tacens probavit Elmsleius ad Heracl. 897. Reisigio, singularia captanti, in comment. crit. ad Oed. Col. 352. p. 240. scribendum videbatur, τὸ δ' ἀξίωμα, κἂν κακῶς λέγῃ, τόσον **νικᾷ**, ita ut sit ***dignitas tanta quanta tu polles.*** Id non puto aliis esse placiturum. Simile est, quod mox dicit chorus, οὐκ ἔστιν οὕτω στεῤῥὸς ἀνθρώπου φύσις, ἥτις οὐκ ἂν ἐκβάλοι δάκρυ. Maior dubitatio est de verbo πείσει, pro quo apud Gellium est **νικᾷ** et **νικᾷς**, illustratum a Valkenario l. l. Adde locum, qui maxime hic memorandus est, ex Troad. v. 716.

νικᾷ δ' Ὀδυσσεὺς ἐν Πανέλλησιν λέγων.

Si πείσει aliquam habet interpretamenti speciem, at **νικᾷ** memoriter fortasse locum afferenti Gellio deberi poterit. Ac **νικᾷ** ut paullo magis blandiatur Ulixi, at πείσει accommodatius est ad animi commotionem, qua Hecuba nunc perturbatur. Nam tranquilli animi est dicere, ***tua auctoritas vincere solet;*** commoti contra, et unice in eam rem, quam optat, intenti dicere, ***tua auctoritas vincet.*** Quare πείσει, Euripidis editionum omnium lectionem et codicum, praeter Aug. a. in quo est **πείθει**, servavi.

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ ἔστιν οὔτω στεῤῥὸς ἀνθρώπου φύσις,
ἥτις γόων σῶν καὶ μακρῶν ὀδυρμάτων
κλύουσα θρήνους οὐκ ἂν ἐκβάλοι δάκρυ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Ἑκάβη, διδάσκου, μηδὲ τῷ θυμουμένῳ
τὸν εὖ λέγοντα δυσμενῆ ποιοῦ φρενί.
ἐγὼ τὸ μὲν σὸν σῶμ᾽, ὑφ᾽ οὗπερ εὐτύχουν,
σώζειν ἑτοῖμός εἰμι, κοὐκ ἄλλως λέγω.
ἃ δ᾽ εἶπον εἰς ἅπαντας, οὐκ ἀρνήσομαι,
Τροίας ἁλούσης, ἀνδρὶ τῷ πρώτῳ στρατοῦ
σὴν παῖδα δοῦναι σφάγιον ἐξαιτουμένῳ.
ἐν τῷδε γὰρ κάμνουσιν αἱ πολλαὶ πόλεις,
ὅταν τις ἐσθλὸς καὶ πρόθυμος ὢν ἀνὴρ
μηδὲν φέρηται τῶν κακιόνων πλέον.
ἡμῖν δ᾽ Ἀχιλλεὺς ἄξιος τιμῆς, γύναι,
θανὼν ὑπὲρ γῆς Ἑλλάδος κάλλιστ᾽ ἀνήρ.
οὔκουν τόδ᾽ αἰσχρόν, εἰ βλέποντι μὲν φίλῳ
χρώμεσθ᾽, ἐπεὶ δ᾽ ἄπεστι, μὴ χρώμεσθ᾽ ἔτι;
εἶεν· τί δῆτ᾽ ἐρεῖ τις, ἤν τις αὖ φανῇ

V. 294. Libri οὐκ ἔστιν οὔτω. Porsonus e Gregorio Cor. p. 26. τίς pro οὐκ exhibuit, quod Koenius, similium locorum comparatione adductus, pro genuino habet. At apud Gregorium quoque codex a Schaefero p. 110. memoratus οὐκ ἔστιν.

V. 296. Augg. a. c. ἐκβάλλοι.

V. 298. Contulit hunc locum Elmsleius ad Med. 1019. cum verbis quae ibi leguntur, ἀλλὰ τῆς ἐμῆς κάκης, τὸ καὶ προέσθαι μαλθακοὺς λόγους φρενί, propter φρενὶ similiter dictum. Si haec similia sunt, eo sunt quod φρενὶ est *mente* vel *cogitatione*.

V. 310. Brunckius ἄπεστι edidit e membranis, cuius interpretationem esse ὄλωλε, (Aug. a. ὤλωλε) quod vulgo legitur, monet. Non obsequutus est Porsonus. Brunckium sequutus est Matthiae. Et videtur hic aptius esse verbum, quo caussa, cur quis negligatur, indicetur significantius. Ὄλωλε alius scholiastes interpretatus est ἐφονεύθη.

στρατοῦ τ' ἄθροισις πολεμίων τ' ἀγωνία;
πότερα μαχούμεθ', ἢ φιλοψυχήσομεν,
τὸν κατθανόνθ' ὁρῶντες οὐ τιμώμενον;
καὶ μὴν ἔμοιγε ζῶντι μέν, καθ' ἡμέραν,
κεἰ σμίκρ' ἔχοιμι, πάντ' ἂν ἀρκούντως ἔχοι,
τύμβον δὲ βουλοίμην ἂν ἀξιούμενον
τὸν ἐμὸν ὁρᾶσθαι· διὰ μακροῦ γὰρ ἡ χάρις.
εἰ δ' οἰκτρὰ πάσχειν φῄς, τάδ' ἀντάκουέ μου.
εἰσὶν παρ' ἡμῖν οὐδὲν ἧσσον ἄθλιαι

V. 313. Video fuisse qui hunc et sequentem versum tamquam ab eo dictum acciperent, de quo Ulixes dixerat *τί δῆτ' ἐρεῖ τις.* Qui vehementer falluntur. Sunt haec, ut futura ostendunt, ipsius Ulixis verba. Alium ille si loquentem fingeret, coniunctivis esset usus.

V. 315. In Aug. b. abest *μέν.* Wakefieldius interpungendum putat sic, ut haec, *καθ' ἡμέραν κεἰ σμίκρ' ἔχοιμι,* coniungantur, similibus quibusdam locis allatis, quorum unus aptus est in fragm. XXII. (XXVIII. Matth.) Telephi:

σμίκρ' ἂν θέλοιμι καὶ καθ' ἡμέραν ἔχων
ἄλυπος οἰκεῖν βίοτον, ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

Eamdem interpungendi rationem, non memorato Wakefieldio, commendavit Schaeferus. Aliquid in ea veri est: nam et res et dictionis simplicitas *καθ' ἡμέραν* cum *πάντ' ἂν ἀρκούντως ἔχοι* coniungi suadent.

V. 316. Augg. a. b. c. *σμικρὸν.*

V. 317. *Ἀξιοῦσθαι* quum Wakefieldius sine substantivo dici posse negavit, falsus est. Euripides in Heraclidis v. 917.

ὦ Ὑμέναιε, δισσοὺς
παῖδας Διὸς ἠξίωσας.

et Sophocles in Aiace v. 1114.

οὐ γὰρ ἠξίου τοὺς μηδένας.

Euripides in Oreste v. 1167.

Ἀγαμέμνονός τοι παῖς πέφυχ', ὃς Ἑλλάδος
ἦρξ' ἀξιωθείς.

Et v. 1210.

καλοῖσιν ὑμεναίοισιν ἀξιουμένη.

Eosdem locos etiam censor Britannus attulit, qui praeterea observat, ex Eustathio, qui ad Iliad. VII. p. 666. 44. et ad X. p. 801, 52. hunc locum spectans verbum *στεφανοῦσθαι* adhibet, erui potuisse *ἀξιούμενον στεφάνων ὁρᾶσθαι,* nisi additum utrubique *τὸν αὑτοῦ* vel *τὸν ἑαυτοῦ* indicaret, eum habuisse verba *τὸν ἐμόν.*

γραῖαι γυναῖκες ἠδὲ πρεσβῦται σέθεν,
νύμφαι τ' ἀρίστων νυμφίων τητώμεναι,
ὧν ἥδε κεύθει σώματ' Ἰδαία κόνις.
τόλμα τάδ'· ἡμεῖς δ', εἰ κακῶς νομίζομεν
τιμᾶν τὸν ἐσθλόν, ἀμαθίαν ὀφλήσομεν.
οἱ βάρβαροι δὲ μήτε τοὺς φίλους φίλους
ἡγεῖσθε, μήτε τοὺς καλῶς τεθνηκότας
θαυμάζεθ', ὡς ἂν ἡ μὲν Ἑλλὰς εὐτυχῇ,
ὑμεῖς δ' ἔχηθ' ὅμοια τοῖς βουλεύμασιν.

ΧΟΡΟΣ.

αἰαῖ· τὸ δοῦλον ὡς κακὸν πεφυκέναι,
τολμᾷ θ' ἃ μὴ χρή, τῇ βίᾳ νικώμενον.

V. 321. Aug. a. οὐδὲ. Inepta loquuntur de verbo πρεςβῦται scholiastae. Est id ut forma, ita significatu masculinum: multos dicit grandaevos in Graecia parentes esse, qui filios ad Troiam occisos; multas uxores, quae maritos interfectos lugeant.

V. 326. Non attenderunt interpretes quidam ad μήτε: ut non animadverterint ἡγεῖσθε et θαυμάζετε imperativos esse. Pro vulgato δὴ recte Porsonus ex Aldina dedit δέ, quod habent etiam codd. quattuor Moscov. Augustani, aliique libri.

V. 328. Ὡς ἂν est *dummodo*, *si modo*. Vide ad Soph. Antig. 215.

V. 330. 331. *Πεφυκέναι*, quod membranae Brunckii, codd. Augustani, ed. Ald. aliique scripti et impressi libri, et Eustathius VIII. p. 301. habent, probari posse putabat Brunckius, si deinde τολμᾷ, quod in omnibus ubique libris est, explicatum in Augg. b. c. per ὑπομένει, in τολμᾶν mutaretur. Retinuit tamen alteram lectionem πέφυκ' ἀεί, et τολμᾷ, quam etiam Stobaeus LXII. 25. p. 237. habet, propter minus impeditam structuram. Porsonus et πεφυκέναι et τολμᾶν recepit, probante censore Britanno. Similis constructio in Oreste est v. 480.

ἔα· τὸ μέλλον ὡς κακὸν τὸ μὴ εἰδέναι.

Recte mihi videtur Matthiae statuere, facilius πέφυκ' ἀεὶ ab librariis quam πεφυκέναι proficisci potuisse. Et confirmatur πεφυκέναι, nisi fallor, eo quoque, quod in Flor. 18. νικώμενος est, adscriptum illud pro diversa lectione etiam in Flor. 9. Est enim id eius, qui quod τὸ δοῦλον πεφυκέναι cohaererent, ex his verbis ὁ δοῦλος repetendum censebat. In quo ille tamen

ΕΚΑΒΗ.

ὦ θύγατερ, οὔμοὶ μὲν λόγοι πρὸς αἰθέρα
φροῦδοι, μάτην ῥιφέντες ἀμφὶ σοῦ φόνου·
σὺ δ᾽, εἴ τι μείζω δύναμιν ἢ μήτηρ ἔχεις,
σπούδαζε, πάσας ὥστ᾽ ἀηδόνος στόμα
φθογγὰς ἱεῖσα, μὴ στερηθῆναι βίου.
πρόςπιπτε δ᾽ οἰκτρῶς τοῦδ᾽ Ὀδυσσέως γόνυ,
καὶ πεῖθ᾽· ἔχεις δὲ πρόφασιν. ἔστι γὰρ τέκνα
καὶ τῷδε, τὴν σὴν ὥστ᾽ ἐποικτεῖραι τύχην.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

ὁρῶ σ᾽, Ὀδυσσεῦ, δεξιὰν ὑφ᾽ εἵματος
κρύπτοντα χεῖρα, καὶ πρόσωπον ἔμπαλιν
στρέφοντα, μή σου προςθίγω γενειάδος.

---

falsus est. Non enim construendum, ὡς κακὸν τὸ δοῦλον πεφυκέναι, quo facto δοῦλον accusativus esset, sed est nominativus τὸ δοῦλον, cui adiectum est πεφυκέναι, intellecto δοῦλον. Ita recte se habet et τολμᾷ et νικώμενον. *Servitium quam malum est, si vivendum est in eo, suffertque indigna, necessitate coactum.* Haec ratio iam a scholiasta est exposita. Glossa in Aug. c. ὥςτε εἰς ὕπαρξιν ἐλθεῖν, et scholion vulgatum, ὅμοιον τῷ παρὰ Σοφοκλεῖ, etc. hac diversitate lectionis: ἵν᾽ ᾖ, ζῆν (hoc ζῆν delendum) κρεῖττον ἦν μηκέτ᾽ εἶναί σε. Deinde: εἶτα ἐπάγει πεφυκέναι, ἤγουν ὥςτε εἰς ὕπαρξιν ἐλθεῖν. διὸ καὶ ὥςπερ ἐπανορθοῖ τὸν λόγον, ἵνα δείξῃ τὸ ὑπὸ δουλείας κακὸν εἰς ὕπαρξιν ἐλθεῖν, οὐ μέντοι γε κακὸν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν. Hic finitur scholion.

V. 332. Augg. a. c. οἴμοι. b. οὔμοι.

V. 333. Brunckius, quod tragici ferme aoristum primum praeferant, ῥιφθέντες mavult. Bona observatio, si non habeatur pro regula. Ῥιφεὶς etiam exstat in Melanippae fragment. XXVIII. (II. ed. Matth.)

τὸν ἀμφὶ βοῦν ῥιφέντα Βοιωτὸν καλεῖ,

quamquam hic quoque ῥιφθέντα legi posset. Sed sic ἐζύγην minime rarum est, et κρυφεὶς exstat in Sophoclis Aiace v. 1145. Habent tamen in Hecubae versu ῥιφθέντες Flor. 17. et Porsoni *E.* in quo θ partim erasum. Flor. 10. ῥηθέντες.

V. 341. Vulgo cum Ald. τοὔμπαλιν. Porsonus ex Eustath. p. 129, 14. (97, 31.) et plerisque codd. in quibus Augustani, recte ἔμπαλιν.

θάρσει· πέφευγας τὸν ἐμὸν ἱκέσιον Δία·
ὡς ἕψομαί γε, τοῦ τ᾽ ἀναγκαίου χάριν,
θανεῖν τε χρῄζουσ᾽· εἰ δὲ μὴ βουλήσομαι,
κακὴ φανοῦμαι καὶ φιλόψυχος γυνή.
τί γάρ με δεῖ ζῆν; ᾗ πατὴρ μὲν ἦν ἄναξ
Φρυγῶν ἁπάντων. τοῦτό μοι πρῶτον βίου.
ἔπειτ᾽ ἐθρέφθην ἐλπίδων καλῶν ὕπο,
βασιλεῦσι νύμφη, ζῆλον οὐ σμικρὸν γάμων
ἔχουσ᾽, ὅτου δῶμ᾽ ἑστίαν τ᾽ ἀφίξομαι·
δέσποινα δ᾽ ἡ δύστηνος Ἰδαίαισιν ἦν
γυναιξί, παρθένοις ἀπόβλεπτος μέτα,

V. 344. Minime mala est Aldinae, Augustanorum, aliorumque librorum scriptura, *ὡς ἕψομαί σοι.* Sed variatur, habeatque alii libri *σε*, alii *σοί γε*, membranae Brunckii et alii quidam codd. *ὡς ἕψομαί γε*, quod Brunckius, Porsonus, aliique recepere. Et Porsonus quidem imitationem afferens Cleanthis apud Epictetum Enchir. 77.

ἄγου δέ μ᾽, ὦ Ζεῦ καὶ σύ γ᾽ ἡ πεπρωμένη
ὅποι ποθ᾽ ὑμῖν εἰμὶ διατεταγμένος·
ὡς ἕψομαί γ᾽ ἄοκνος· ἢν δὲ μὴ θέλω,
κακὸς γενόμενος, οὐδὲν ἧσσον ἕψομαι,

utrumque poetam fortasse melius scripsisse censet, *κακὸς (κακὴ) φανοῦμαι, κοὐδὲν ἧσσον ἕψομαι.*

V. 348. Scholiastes: *πρῶτον τριχῶς, ἢ κατὰ τὸ ἀξίωμα, ἢ κατὰ τάξιν, ἢ κατ᾽ ἀπαριθμήσεως.* Scribendum *κατ᾽ ἀπαρίθμησιν.* Haec ultima interpretatio aperte falsa. Secundam amplexus Hauckius, ***hoc erat vitae meae principium*** vertit. Id videtur dici debuisse *τὸ πρῶτον.* Ex quo consequitur, primam scholiastae explicationem veram esse. ***Hoc***, inquit, ***primum et summum vitae meae esse deputo.*** Continentur enim eo caetera, quae deinceps enumerat.

V. 350. Augg. a. b. c. *γάμον.* In c. hoc vocabulum a recentiore manu additum.

V. 353. Non satis circumspecte Porsonus Canterum sine caussa coniecisse *ὑπόβλεπτος μέγα* dixit. Nam et rarum est apud tragicos *μετὰ* dativo iunctum, et, quum vulgatum *παρθένοισί τ᾽* agnosceret Canterus, aut durius fuisset *μετὰ* etiam ad *Ἰδαίαισι γυναιξὶ* retrahi, aut non apte distinguerentur *δέσποινα γυναιξὶν* et *ἀπόβλεπτος μετὰ παρθένοις.* Recte Matthiae *παρθένοις ἀπόβλεπτος μέτα*, sine copula, quam multi codd. omittunt. Ita sensus est: ***dominabar in mulieribus Idaeis, conspicua inter virgines.*** Etiam in Aug. b. abest *τ᾽*.

ἴση θεοῖσι, πλὴν τὸ κατθανεῖν μόνον.
νῦν δ' εἰμὶ δούλη. πρῶτα μέν με τοὔνομα
θανεῖν ἐρᾶν τίθησιν, οὐκ εἰωθὸς ὄν·
ἔπειτ' ἴσως ἂν δεσποτῶν ὠμῶν φρένας
τύχοιμ' ἄν, ὅςτις ἀργύρου μ' ὠνήσεται,
τὴν Ἕκτορός τε χἀτέρων πολλῶν κάσιν,
προςθεὶς δ' ἀνάγκην σιτοποιὸν ἐν δόμοις,
σαίρειν τε δῶμα, κερκίσιν τ' ἐφεστάναι,
λυπρὰν ἄγουσαν ἡμέραν μ' ἀναγκάσει·
λέχη δὲ τἀμὰ δοῦλος ὠνητός ποθεν
χρανεῖ, τυράννων πρόσθεν ἠξιωμένα.
οὐ δῆτ'· ἀφίημ' ὀμμάτων ἐλεύθερον
φέγγος τόδ', Ἅιδῃ προστιθεῖσ' ἐμὸν δέμας.
ἄγ' οὖν μ', Ὀδυσσεῦ, καὶ διέργασαί μ' ἄγων.

V. 354. Non dubitavimus *θεοῖσι* cum Kingio edere, quod habent plerique codd. in quibus Augustani, quorum in c. *οῖ* minio mutatum in *ῆ*. *Θεοῖσι* etiam Matthiae, probante Elmsleio ad Med. 466. Vulgo *θεῆσι*. *Γυνὴ εἰκυῖα θεῆσιν* ex Homero notum: sed hoc pulcram significat, quod ab hoc loco alienum est, ubi de beata non modo dearum, sed deorum quoque vita cogitat Polyxena. Is dicitur *θεῶν βίος*. Fragm. Archelai IX. (XXX. ed. Matth.)

τυραννὶς εἶναι θεῶν βίος νομίζεται.

V. 357. Non malum est, quod ex Flor. 2. et Vict. affertur, *δεσποτῶν γ' ὠμῶν*.

V. 360. Recte Brunckius et Porsonus *προςθεὶς*, quod Aldus et codd. Augustani, et reliqui fere omnes confirmant, aliorum lectioni *προθεὶς* praetulere. Sic in Herc. f. v. 710.

ἐπεὶ δ' ἀνάγκην προςτίθῃς ἡμῖν θανεῖν.

Meleagri fragm. XXII. 2. (XXI. ed. Matth.)

τὸ φῶς δ' ἀνάγκην προςτίθησι σωφρονεῖν.

V. 367. *Ἄγ' οὖν, Ὀδυσσεῦ*, edidit Porsonus ex Thoma Mag. v. *διαχρῶμαι* pro *ἄγ' οὖν μ'* et *ἄγου μ', Ὀδυσσεῦ*. Augg. a. b. *ἀγοῦ μ'*. c. *ἄγ' οὖν μ'*. *Ἄγων* scholiastes per *ἀγαγὼν* explicat. Qui de participiorum temporibus non ex verbo finito pendentibus nuper disseruit, Graserus in Specimine adversariorum in sermones Platonis p. 67. seqq. fere in aoristo constitit. Multo saepius praesentis participia posita inveniuntur, ubi, si verbi finiti ratio haberetur, aoristis utendum erat. Plane ut hic, etiam v. 384.

οὔτ' ἐλπίδος γὰρ, οὔτε τοῦ δόξης ὁρῶ
θάρσος παρ' ἡμῖν, ὥς ποτ' εὖ πρᾶξαί με χρή.
μῆτερ, σὺ δ' ἡμῖν μηδὲν ἐμποδὼν γένῃ
λέγουσα, μηδὲ δρῶσα· συμβούλου δέ μοι
θανεῖν, πρὶν αἰσχρῶν μὴ κατ' ἀξίαν τυχεῖν.
ὅςτις γὰρ οὐκ εἴωθε γεύεσθαι κακῶν,
φέρει μέν, ἀλγεῖ δ', αὐχέν' ἐντιθεὶς ζυγῷ·
θανὼν δ' ἂν εἴη μᾶλλον εὐτυχέστερος,
ἢ ζῶν. τὸ γὰρ ζῆν μὴ καλῶς, μέγας πόνος.

ΧΟΡΟΣ.

δεινὸς χαρακτὴρ κἀπίσημος ἐν βροτοῖς,
ἐσθλῶν γενέσθαι, κἀπὶ μεῖζον ἔρχεται
τῆς εὐγενείας ὄνομα τοῖσιν ἀξίοις.

V. 371. Aug. c. μηδὲ. a. b. μὴ δὲ. Porsonus cum Brunckio edidit μήτε δρῶσα, variare codices dicens. Id probarunt Elmsleius ad Oed. R. 817. et Schaeferus ad Lamb. Bos. p. 777. intellecto μήτε ante λέγουσα. Et habet id profecto idoneam rationem. Sed quum et edd. vett. μὴ δὲ vel μηδὲ praebeant, et Matthiae dubitet an nullo in codice μήτε legatur, servandam duxi vulgatam, quae ipsa quoque recte formatam orationem exhibet. Glossa vero cod. Flor. 17. μήτε. In aliis multis codd. ad λέγουσα adscriptum, ἀπὸ κοινοῦ τὸ μή, quo firmatur μηδέ. Copiose explicatum ea de re ad Elmsleii Medeam in opusc. vol. III. p. 150. seqq. et p. 251. seqq.

V. 375. De addito ad comparativum μᾶλλον quum alii multi tum ad hunc locum disseruit Boissonadus, cuius adnotationem repetiit Matthiae. Confuderunt illi fere diversa, quod Boissonado quoque accidit. Nam ut saepe μᾶλλον εὐτυχέστερος et similia nihil nisi negligentior quaedam orationis conformatio sit, at saepe etiam μᾶλλον ad aliam partem sententiae spectat. Ita hic μᾶλλον refertur ad praecedentia, hoc sensu: ὁ ἀλγῶν, αὐχέν' ἐντιθεὶς ζυγῷ, μᾶλλον ἂν θανὼν εὐτυχὴς εἴη: quum autem εὐτυχέστερος addit, refertur illud ad ἢ ζῶν. Itaque hoc dicit: *potius qui mortuus est felicior est quam qui vivit.* Ita comparata sunt etiam alia exempla ex iis quae Boissonadus attulit.

V. 379. Codd. Augustani ὄνομα. Edd. et codd. nonnulli ac Stobaeus LXXXVIII. 6. τοὔνομα. Sed apud Stobaeum codd. A. B. οὔνομα. Maior pars codicum ὄνομα, quod reposuit cum

ΕΚΑΒΗ.

καλῶς μὲν εἶπας, θύγατερ· ἀλλὰ τῷ καλῷ
λύπη πρόςεστιν. εἰ δὲ δεῖ τῷ Πηλέως
χάριν γενέσθαι παιδί, καὶ ψόγον φυγεῖν
ὑμᾶς, Ὀδυσσεῦ, τήνδε μέν, μὴ κτείνετε·
ἡμᾶς δ' ἄγοντες πρὸς πυρὰν Ἀχιλλέως,
κεντεῖτε, μὴ φείδεσθ'· ἐγὼ 'τεκον Πάριν,
ὃς παῖδα Θέτιδος ὤλεσεν τόξοις βαλών.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

οὐ σ', ὦ γεραιά, κατθανεῖν Ἀχιλλέως
φάντασμ' Ἀχαιούς, ἀλλὰ τήνδ', ᾐτήσατο.

ΕΚΑΒΗ.

ὑμεῖς δέ μ' ἀλλὰ θυγατρὶ συμφονεύσατε,

Kingio Porsunus, nihil ille de interpretatione verborum addens. Interpretes et veteres et recentiores eam vocem pro nominativo habuerunt, ut sensus esset *τὸ ὄνομα τῆς εὐγενείας ἐπὶ μεῖζον ἔρχεται τοῖς ἀξίοις*. Id recte vidit Brunckius cum articulo *τοὔνομα* dicendum fuisse: quare hoc ille exhibuit. Idem sensisse puto librarios, qui *τοὔνομα* scripsere. Quod si vera esset ea interpretatio, non poeniteret me coniecisse quod olim proposui, *τῆς εὐγενείας τοὔνομα τοῖσιν ἀξίοις*, vel *τῆς εὐγενείας τοὔνομ', ὅςτις ἄξιος*. Sed recte se habet *ὄνομα*, modo ut is sit accusativus coniunctus cum *μεῖζον*, pro quo in uno codice *πλεῖον*, apud Stobaeum *πλεῖστον* legitur. Constructio haec est: *τὸ ἐσθλῶν γενέσθαι ἐπὶ μεῖζον ὄνομα τῆς εὐγενείας ἔρχεται τοῖσιν ἀξίοις*: *generosa stirpe ortum esse in maiorem nobilitatis laudem vertit iis qui se dignos genere ostendunt.* Id est, nobiles magis nobiles habentur, si faciunt condigna.

V. 382. Aug. b. *ψόφον*.

V. 383. Et numeri et consuetudo Graecorum interpungi postulant, *τήνδε μέν, μὴ κτείνετε*. Aug. b. *τήν τε μέν*.

V. 385. Quum vulgatum *τέκον* coronide appicta corrigere deberet Brunckius, maluit *ἔτεκον ἐγὼ Πάριν* scribere, neminem dubitare posse dicens, quin eo ordine a poeta voces fuerint compositae. Memorabile iudicium, quum contra, qui verborum collocandorum leges cognitas habeat, non possit dubitare, quin *ἐγὼ 'τεκον Πάριν* scribere poeta debuerit.

V. 389. Fortasse hinc ductus Ennii versus,
extemplo acceptam me necato et filiam,

καὶ δὶς τόσον πῶμ' αἵματος γενήσεται
γαίᾳ νεκρῷ τε τῷ τάδ' ἐξαιτουμένῳ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἅλις κόρης σῆς θάνατος· οὐ προςοιστέος
ἄλλος πρὸς ἄλλῳ· μηδὲ τόνδ' ὠφείλομεν.

ΕΚΑΒΗ.

πολλή δ' ἀνάγκη θυγατρὶ συνθανεῖν ἐμέ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

πῶς; οὐ γὰρ οἶδα δεσπότας κεκτημένος.

ΕΚΑΒΗ.

ὁποῖα κισσὸς δρυὸς ὅπως τῆςδ' ἕξομαι.

---

quem Varro de L. L. VI. p. 68. (299. ed. Speng.) sine fabulae nomine affert. Legitur autem apud eam *acceptam* et *filiam*. Sic supra ad v. 151. *miseram* adnotavimus ex uno Nonii loco, quod in duobus aliis locis recte *miseram* scriptum est. Non refragabor tamen, si quis cum Boissonado, servata librorum scriptura, hunc versum ad Andromacham referre malit.

V. 390. Augustani πόμ'.

V. 393. Miror Brunckium et Porsonum ὠφείλομεν e membranis, Aldina et aliis libris commemorasse, retinuisse autem ὀφείλομεν, quod sensu caret, et vel sine libris mutari debebat. Mutavit in secunda editione Porsonus. Augg. a. b. ὀφείλομεν. c. ὠφείλομεν, cum glossa ἐχρεωστοῦμεν.

V. 394. Aug. a. ἐμοί. In πολλή γ' ἀνάγκη consentiunt libri omnes praeter Flor. 21. in quo est πολλή δ' ἀνάγκη. Hoc, ut aliqua tamen auctoritate munitum, recepi, nisi verum est πολλή 'στ' ἀνάγκη, ut ad Soph. Trach. 294. ubi de huius formulae varietatibus expositum est, scribendum putabam. Certe γε ab hoc loco alienum videtur.

V. 396. Reiskii coniecturam ὅμοια quum in prima editione recepisset Porsonus, postea servavit vulgatam, ὅπως eum ἕξομαι coniungi volens. Id in dissertatione de ellipsi et pleonasmo p. 201. (Opusc. vol. I. p. 220.) neque in hunc locum, neque in Troad. 147. seq. quadrare monui, quod ea formula monentis sese atque adhortantis esset, sed dictum videri cum pleo-

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

οὔκ· ἥν γε πείθῃ τοῖσι σοῦ σοφωτέροις.

ΕΚΑΒΗ.

ὡς τῆςδ' ἑκοῦσα παιδὸς οὐ μεθήσομαι.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μὴν τήνδ' ἄπειμ' αὐτοῦ λιπών.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

μῆτερ, πιθοῦ μοι· καὶ σὺ, παῖ Λαερτίου,
χάλα τοκεῦσιν εἰκότως θυμουμένοις.
σύ τ', ὦ τάλαινα, τοῖς κρατοῦσι μὴ μάχου.
βούλει πεσεῖν πρὸς οὖδας, ἑλκῶσαί τε σὸν
γέροντα χρῶτα, πρὸς βίαν ὠθουμένη,

---

nasmo quodam. In eamdem sententiam disputavit ad Troadum locum Seidlerus, allato tertio exemplo ex Orest. 342. de quo quum Matthiae ad Hecubam dissentit, non videtur attente legisse Seidleri adnotationem, in qua nihil aliud quam quod ipsi quoque placuit perscriptum est. Scilicet apertum est hoc genere pleonasmi non aliter uti licere, quam ut duo sint, quae comparationem admittant: *ego ut hedera huic ut quercui adhaerebo.* In Troadibus, postquam dixit Hecuba *αἰάζωμεν*, pergit:

μάτηρ δ' ὥς τις πτανοῖς κλαγγὰν
ὄρνισιν ὅπως ἐξάρξω 'γὼ
μολπάν·

ut mater ego vobis ut pullis praeibo cantum. In Oreste:

ἄνα δέ λαῖφος ὥς τις ἀκάτου θοᾶς
τινάξας δαίμων κατέκλυσεν δεινῶν
πόνων ὡς πόντου
λάβροις ὀλεθρίοισιν ἐν κύμασιν·

deus te ut velum navis iactans in insaniae ut maris fluctibus.

V. 397. Aug. c. τοῖς σου.

V. 402. Vulgo σὺ δ'. Flor. 17. σύ γ'. Caeteri codd. fere omnes in iisque Augustani, σύ τ'. Id recepi. Erraret vero, qui *καὶ* et *δὲ* sibi respondere crederet: nam id *τε — καὶ* dici debuisset, sed *καὶ σὺ, παῖ Λαερτίου*, refertur ad praegressum *μῆτερ*. Quare non recte Matthiae minorem distinctionem post *θυμουμένοις* posuit.

ἀσχημονῆσαί τ', ἐκ νέου βραχίονος
σπασθεῖσ'; ἃ πείσει· μὴ σύ γ'· οὐ γὰρ ἄξιον.
ἀλλ', ὦ φίλη μοι μῆτερ, ἡδίστην χέρα
δός, καὶ παρειὰν προςβαλεῖν παρηΐδι·
ὡς οὔ ποτ' αὖθις, ἀλλὰ νῦν πανύστατον
ἀκτῖνα κύκλον θ' ἡλίου προςόψομαι.
τέλος δέχει δὴ τῶν ἐμῶν προςφθεγμάτων.
ὦ μῆτερ, ὦ τεκοῦσ', ἄπειμι δὴ κάτω,

ΕΚΑΒΗ.

ὦ θύγατερ, ἡμεῖς δ' ἐν φάει δουλεύσομεν.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

ἄνυμφος, ἀνυμέναιος, ὧν μ' ἐχρῆν τυχεῖν.

ΕΚΑΒΗ.

οἰκτρὰ σὺ, τέκνον· ἀθλία δ' ἐγὼ γυνή.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

ἐκεῖ δ' ἐν Ἅιδου κείσομαι χωρὶς σέθεν.

ΕΚΑΒΗ.

οἴμοι, τί δράσω; ποῖ τελευτήσω βίον;

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

δούλη θανοῦμαι, πατρὸς οὖσ' ἐλευθέρου.

V. 407. In Aug. b. abest μῆτερ.

V. 411. Vulgatum δέχου recte Porsonus ex codd. correxit, quorum alii δέχῃ, alii δ' ἔχῃ, vel, ut Aug. b. δ' ἔχει, aliasque mendosas scripturas habent. Agnoscit etiam scholiastes.

V. 417. Aug. c. πῇ, cum glossa πῶς.

V. 419. Quum vulgo legeretur, πεντήκοντ' ἄμοιροι δὴ τέκνων, quod est etiam in Aug. b. et c. in quo δὴ posterius additum, (a. habet πεντήκοντ' ἄμοιροι τέκνων) Brunckius e

ΕΚΑΒΗ.

ἡμεῖς δὲ πεντήκοντά γ' ἄμμοροι τέκνων.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

τί σοι πρὸς Ἕκτορ' ἢ γέροντ' εἴπω πόσιν;

ΕΚΑΒΗ.

ἄγγελλε πασῶν ἀθλιωτάτην ἐμέ.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

ὦ στέρνα, μαστοί θ', οἵ μ' ἐθρέψαθ' ἡδέως.

ΕΚΑΒΗ.

ὦ σῆς ἀώρου θύγατερ ἀθλίας τύχης.

---

membranis edidit *πεντήκοντά γ' ἄμμοιροι τέκνων*. Idem est in duobus Moscov. nisi quod *ἄμοιροι* habent. Recte vero Beckius scripsit *ἄμμοροι*, eamque scripturam Porsonus confirmavit auctoritate Eustathii ad Iliad. VI. p. 639. l. 57. apud quem hic versus plane, ut editus est, exstat. *Ἄμμοιρος* non solum suspectae fidei verbum est, quod Porsono videbatur, sed plane barbarum.

V. 423. Non inelegans est, quod Porsonus, Marklando ad Iphig. T. 1291. suadente, edidit *ἀθλία*, docte defensum ab Elmsleio ad Heracl. 750. Nolui tamen bonam librorum omnium lectionem mutare, quum mihi quidem duplex epitheton nec valde invenustum videatur, ut Porsono, neque auctoritate similium locorum careat. Sic in Hippolyto v. 669.

τάλανες ὦ κακοτυχεῖς
γυναικῶν πότμοι.

In Suppl. v. 276. *κρίνετε ταλαίνας χέρας γεραιάς*, et alibi saepissime. Quin in Hecubae loco ne est quidem revera duplex epitheton, quia *ἀθλία τύχη* pro uno nomine *δυςτυχία* est. Vide Reisigium in comm. crit. ad Oed. Col. p. 335. Opportune comparavit Porsonus Orest. v. 1029.

ὦ μέλεος ἥβης σῆς, Ὀρέστα, καὶ πότμου
θανάτου τ' ἀώρου.

Quo ad defendendum *ἀθλία* rectius quam fecit uti poterat. Nam requiritur aliquid, quo *τῆς ἀώρου τύχης* ad Polyxenam referatur, sicuti ipsa modo dixerat, *ὦ στέρνα μαστοί θ' οἵ μ' ἐθρέψαθ' ἡδέως*. Atqui id restituitur, si legitur *ἀθλία*. Alia vero

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

χαῖρ', ὦ τεκοῦσα, χαῖρε Κασσάνδρα τέ μοι,

ΕΚΑΒΗ.

χαίρουσιν ἄλλοι, μητρὶ δ' οὐκ ἔστιν τόδε.

---

ex parte idem ille ex Oreste locus adversari illi emendationi videtur. Languescit enim oratio, si scribitur ἀθλία, quia illo loco positum hoc verbum secundariam vim habet. Recte diceretur in principio collocatum: ὦ ἀθλία θύγατερ τῆς ἀώρου τύχης. Itaque quum optio relicta sit, utrum ἀθλία an pro τῆς, ut in Orestis loco, σῆς scribere velimus, ego hoc posterius praeferendum duxi. Leve quidem ac fortasse nullum a scholiastae adnotatione momentum accedit: τῆς ἀθλίας καὶ προκαίρου σοῦ τύχης· sed gravius in ipsis est verbis poetae. Nam exaequari oportet utriusque mulieris sententias, atque ut filia matris ubera, quibus ipsa nutrita fuerit, memorat, ita matrem filiae suae se sortem lamentari dicere. Id neminem fore puto qui non sentiat quantum altero praestet. Ob eamdem caussam probandum est, quod inde a Cantero positum servarunt Porsonus et Matthiae ὦ, pro quo Brunckius ὧ cum Paris. A. et edd. vett. dedit.

V. 424. Quum Brunckius e membranis ἐμοὶ pro vulgato ἐμὴ dedisset, Porsono tamen ἐμὴ melius visum est, quod in prima ed. cum plena interpunctione, postea apposita lineola interruptae orationis indice posuit. Abhorret illud ἐμὴ a consuetudine tragicorum, habentque codd. fere omnes ἐμοί. Matthiae restituit τέ μοι, quod χαῖρέ μοι, non χαῖρ' ἐμοὶ dicatur. Aug. c. χαῖρε Κασσάνδρα τ' ἐμοί. a. b. χαῖρ' ὦ Κασσάνδρα τ', sed a. ἐμή, b. ἐμοί. Hoc ἐμὴ exemplis indigebat, quae nisi copiose afferantur, vereor, ut vulgata lectio multis placitura sit eorum, qui morem Graecorum norunt.

V. 425. Kingii coniecturam χαίρωσιν Brunckius aliique, tacite etiam Valkenarius ad Phoenissas v. 621 sequuti sunt. Id ut soloecum repudiavit Porsonus, sed, quem sensum haberet χαίρουσιν, non docuit. Atqui est sane, in quo quis haereat. Nam ad id, quod Polyxena dixerat, χαῖρε, aptum videtur χαίροιεν ἄλλοι, non χαίρουσιν, idque tanto magis, quod etiam Cassandram valere iusserat Polyxena, ut, si χαίρουσιν ἄλλοι respondeat Hecuba, videatur Cassandram Polyxenae morte laetam indicare. At vero, nisi vehementer fallor, non hoc voluit Euripides, omnino gaudere alios, quod fortasse sic dicturus fuisset, ἄλλων τὸ χαίρειν, sed Graecos dicit, qui immolatione Polyxenae laetentur. Quae responsio quum excusationem habeat in sensu Hecubae, hoc acerbior est, quo minus exspectabatur. In eodem versu pro vulgato χαρὰ Valkenarius l. c. τόδε e MS. Leidensi dedit, recte probatum Brunckio aliisque, ac scholiastae

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

ὅ τ' ἐν φιλίπποις Θρῃξὶ Πολύδωρος κάσις.

ΕΚΑΒΗ.

εἰ ζῇ γ'· ἀπιστῶ δ'· ὧδε πάντα δυστυχῶ.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

ζῇ, καὶ θανούσης ὄμμα συγκλείσει τὸ σόν.

ΕΚΑΒΗ.

τέθνηκ' ἔγωγε, πρὶν θανεῖν, κακῶν ὕπο.

ΠΟΛΥΞΕΝΗ.

κόμιζ', Ὀδυσσεῦ, μ' ἀμφιθεὶς κάρα πέπλοις·
ὡς πρὶν σφαγῆναί γ' ἐκτέτηκα καρδίαν
θρήνοισι μητρός, τήνδε τ' ἐκτήκω γόοις.
ὦ φῶς· προσειπεῖν γὰρ σὸν ὄνομ' ἔξεστί μοι·

---

auctoritate confirmatum a Porsono. Confirmarunt etiam alii codd. Sed Augustani *οὐκ ἔστι χαρά.*

V. 426. Legebatur *Θρᾳξί*, etiam in Augustanis. Mecum mutavit Matthiae.

V. 427. Aug. a. *ἀπιστῶ γ'.*

V. 428. Quam quis fortasse exspectet Attica forma *συγκλήσει*, nullo ex libro adnotata est.

V. 430. Simili commutatione in Phoenissis v. 306. *ἀμφίβαλλε μαστὸν ὠλέναισι ματέρος.*

V. 433. Librorum omnium lectionem *ὄνομα*, probante censore Britanno, servavit Porsonus, qui ad Orestis v. 1080. Iacobsii coniecturam, *προσειπεῖν γὰρ σὸν ὄμμ' ἔτ' ἔστι μοι*, ut inutilem, ab se practermissam dicit. *Ἔτι* quidem non modo inutile est, sed etiam falsum, quia idem, et quidem longe copiosius, sequentibus versibus dicitur. Non item *ὄμμα*, quae etiam Wakefieldii coniectura est. At Porsonus, *cuiusmodi*, inquit, *dialectices est, semel dictum eiicere, ut numquam dictum substituas?* In hac obiectione profecto dialectices plus quam recti iudicii est. Nam nec semel dictum habendum est pro semel dicto, si dici omnino non potest, nec numquam dictum, si dici posse apertum est, pro numquam dicto est, quia, etiam si

μέτεστι δ' οὐδέν, πλὴν ὅσον χρόνον ξίφους

exempla non exsteat, dictum esse suepe et a multis credibile est. Itaque cur non refutavit potius, quod ego, non recte quidem, contenderam, dici non posse προςειπεῖν σὸν ὄνομ' ἔξεστι μοι? Scilicet exemplis potius, quam ratione reddenda in demonstrando uti consueverat. Itaque ego vicissim quaerebam, cuiusmodi dialectices esset, quod dici posset, repudiare, ut servares, quod non posset. Ὄμμα τινὸς προςειπεῖν autem dici posse in promptu est. Nam multo latius patet ὄμμα τινός, quam ὄνομα. Oculus enim ubi est, ibi est is, cuius is oculus est, ut, quue proprie de persona dicantur, facile ad oculum transferri queant. Nomen autem absque re, cuius id nomen est, cogitatur: quare ubi nomen pro re ipsa commemoratur, verbum adhibendum est eiusmodi, quod proprie ad nomen spectet, atque propterea demum ad rem ipsam referatur, quia, quod nominis proprium est, etiam rei, cuius id nomen est, proprium sit. Eiusmodi sunt omnia exempla, quae Valkenarius ad Phoen. v. 415. Porsono laudatus, habet, ut Sophoclis in Antigona v. 53.

ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος.

Nam si vocari Iocasta mater et uxor potest, mater simul et uxor sit necesse est. Addam de multis, quae conferri possent, duo alia. Tibull. III. 4, 61.

ah crudele genus, nec fidum femina nomen.

Vetus poeta in tragoedia apud Varronem de L. L. V. p. 56.

Aenea. Quis is est, qui meum nomen nuncupat?

In ipso versu Phoenissarum,

καὶ σοὶ τί θηρῶν ὀνόματος μετῆν, τέκνον;

recte mavult Porsonus sic legi, quam ὄμματος. Nimirum praecessit hoc oraculum:

κάπρῳ λέοντί θ' ἁρμόσαι παίδων γάμους.

Num si haec nomina conveniunt Tydeo et Polynici, ipsis erunt apro et leoni similes. In Orestis versu, ad quem de hac re disputat Porsonus, librorum auctoritati res permittenda est. Sic enim ibi Orestes ad Pyladen:

ἀλλ', ὦ ποθεινὸν ὄμμ' ὁμιλίας ἐμῆς,
χαῖρε.

Id est, ***ocelle aequalium meorum.*** Quod si ὄνομα legatur, hoc dicet, ***salve, o gratum Pyladis nomen prae caeteris aequalium meorum nominibus.*** Nomen autem quum sit ei propterea gratum, quia eum, cuius est id nomen, amat, idem erit, ac si dicat, ***salve tu, quem maxime aequalium meorum diligo.*** Patet, quae de nomine dici possunt, etiam de re ipsa posse intelligi. Verum inde non sequitur, quae rei conveniant, convenire etiam nomini. Ridiculus foret, qui, si Caesarem a Bruto interfectum dicere vellet, Caesaris ab eo nomen interfectum narraret. Nunc, quaeso, num quis dici potest nomen alicuius alloqui, quum personam alloquitur? Nomen si al-

βαίνω μεταξὺ καὶ πυρᾶς Ἀχιλλέως.

---

loquitur, non alloquitur personam. At Matthiae opposuit mihi hoc ex Ione v. 1261.

ὦ ταυρόμορφον ὄμμα Κηφισσοῦ πατρός,
οἵαν ἔχιδναν τήνδ᾿ ἔφυσας;

quaerens num id vitiosum sit, quia *ὄμμα* propria vi vix quemquam *φύειν* possit. In eo vero magnus error deprehenditur. Nam quum *ὄμμα* hic aperte non oculum, sed, ut saepe, speciem et formam significet, ut vel per se possit de corpore Cephissi intelligi, accedit etiam adiectum epitheton, ex quo patet nihil hic aliud significari quam *ὦ ταυρόμορφε Κηφισσέ*, sive id magis proprie dici quis voluerit, *ὦ ταυρόμορφε μορφὴ Κηφισσοῦ*, sive *ὦ Κηφισσὲ τὸ ὄμμα ταυρόμορφε*. Sed *ut verum fatear*, inquit Porsonus in nota illa ad Orestem, *προσαυδᾶν ὄμμα exstare videtur apud Aeschyl. Choeph.* 236. *Ibi tamen Valkenarius legit ὄνομα: de ὄμματος in loco Phoenissarum* 415. *quae est viri docti coniectura, non clare loquitur. Mihi quidem omnino in his locis recepta lectio servanda videtur.* De Phoenissarum loco dictum. De loco in Choephoris autem non assentior, lubenterque mihi eripi patiar testimonium etiam fortassis unicum locutionis, quae testimonio nullo indiget. Verba sunt Electrae ad Orestem:

ὦ τερπνὸν ὄμμα, τέσσαρας μοίρας ἔχον
ἐμοί· προσαυδᾶν δ᾿ ἔστ᾿ ἀναγκαίως ἔχον·
πατέρος τε καὶ τὸ μητρὸς ἐς σέ μοι ῥέπει
στέργηθρον· ἣ δὲ πανδίκως ἐχθαίρεται·
καὶ τῆς τυθείσης νηλεῶς ὁμοσπόρου·
πιστὸς δ᾿ ἀδελφὸς ἦσθ᾿, ἐμοὶ σέβας φέρων.

In his si *πατρὸς* legitur, (sic enim scribendum foret) verba *προσαυδᾶν δ᾿ ἔστ᾿ ἀναγκαίως ἔχον* inepta sunt. Nihil enim hic caussae est, quare Electra necessarium esse dicat, ut fratrem appellet. Sed *πατέρος* e Turnebi coniectura natum videtur. Edd. Ald. Rob. et MS. Guelferbytanus *πατέρα* habent. Hoc aliter stare non potest, nisi si interpunctione post *ἀναγκαίως ἔχον* sublata, coniungatur cum *προσαυδᾶν*, ut Electra se dicat fratrem *προσαυδᾶν πατέρα*. Sic sane quidem hic exstaret *προσαυδᾶν ὄμμα*: verum constructio verborum perplexa est et inconcinna, quae haec potius esse debebat: *πατέρα τε γὰρ προσαυδᾶν ἐστὶν ἀναγκαίως ἔχον, καὶ τὸ μητρὸς ἐς σέ μοι ῥέπει στέργηθρον.* Praeterea *ὄμμα τέσσαρας μοίρας ἔχον*, quamquam ferri potest, multum tamen cedit elegantia coniecturae Valkenarii, *ὄνομα*, quod verbum et proprium hic et ad rem maxime accommodatum est. Quin necessarium esse concedat oportet, qui constructionem istam, de qua modo dictum est, mutatam cupit. Igitur recepto *ὄνομα*, nihil nisi interpunctio corrigenda est, ut omnia recte et commode procedant:

ὦ τερπνὸν ὄνομα, τέσσαρας μοίρας ἔχον

οἴ 'γώ, προλείπω· λύεται δέ μου μέλη.
ὦ θύγατερ, ἅψαι μητρός, ἔκτεινον χέρα,
δός· μὴ λίπῃς μ' ἄπαιδ'. ἀπωλόμην, φίλαι.

ΧΟΡΟΣ.

ὤς τὴν Λάκαιναν σύγγονον Διοςκόροιν,

ἐμοί· προςαυδᾶν δ' ἔστ' ἀναγκαίως ἔχον,
πατέρα τε, καὶ τὸ μητρὸς ἐς σέ μοι ῥέπει
στέργηθρον, (ἣ δὲ πανδίκως ἐχθαίρεται)
καὶ τῆς τυθείσης νηλεῶς ὁμοσπόρον.
πιστὸς δ' ἀδελφὸς ἦσθ', ἐμοὶ σέβας φέρων.

Ad προςαυδᾶν enim ὄνομα intelligendum. Plene sic dixisset: προςαυδᾶν δὲ τοῦτο σὲ ἐστὶν ἀναγκαίως ἔχον. Deinde explicatio addita, πατέρα τε, et quae mutata constructione sequuntur. Nunc haec, πατέρα τε, non aliis sequentibus accusativis, nihil offensionis habent, quia ad ea repetendum est, προςαυδᾶν ἔστ' ἀναγκαίως ἔχον. Ita singula membra suum habent verbum. Alius de Oreste locus est apud Sophoclem in Electra vers. 902. in quo ὄμμα videri potest cum ὄνομα commutandum esse:

κεὐθὺς τάλαιν' ὡς εἶδον, ἐμπαίει τί μοι
ψυχῇ ξύνηθες ὄμμα, φιλτάτου βροτῶν
πάντων 'Ορέστου τοῦθ' ὁρᾶν τεκμήριον.

Sed haec omnia ut ad defendendum ὄμμα in Hecubae loco valeant, tamen non efficiunt, ut falsum sit ὄνομα. Id quomodo intelligendum esset, vidit Matthiae, et hoc erat illud, quod Porsonus, si recte caussam ageret librorum lectionis, afferre debebat: significare Polyxenam, se non nisi nomine tenus luce adhuc frui. Ac poterat Matthiae adiicere προςειπεῖν, ut huius generis verba liberius usurpari solent, non tam *alloqui* esse, quam *vocare*. Verum esse enim quam attulit interpretationem, ostendunt quae statim sequuntur opposita, μέτεστι δ' οὐδέν.

V. 435. Recte Boissonadus cum eoque Matthiae ξίφους καὶ πυρᾶς coniungunt, ut μεταξὺ ad ambo in unum consociata referatur: ***quantum mihi spatii reliquum est ad ferrum, quo in tumulo Achillis iugulabor.***

V. 439. Aug. b. ὡς. n. c. ὦς. Glossae in c. ὡς σὲ et οὕτως. Ultimi tres versus huius scenae Hecubae tribuebantur. Et sic etiam accepit scholiastes. Ego non dubitavi chori nomen adscribere. Nam ut vehementissime oderit Helenam Hecuba; ut magis etiam odisse nunc debeat, quum tot tantisque propter eam malis oppressa, etiam unico quod supererat solatio privari se videt: at a praesenti dolore, in quo nihil nisi orbitatem suam cogitat, eiusque in mali immensitate totam mentem defixam ha-

Ἑλένην ἴδοιμι. διὰ καλῶν γὰρ ὀμμάτων
αἴσχιστα Τροίαν εἷλε τὴν εὐδαίμονα.
Αὔρα, ποντιὰς αὔρα, *στρ. ά.*
ἅτε ποντοπόρους κομίζεις
θοὰς ἀκάτους ἐπ' οἶδμα λίμνας,
ποῖ με τὰν μελέαν πορεύσεις;
τῷ δουλόσυνος πρὸς οἶκον
κτηθεῖσ' ἀφίξομαι;
ἢ Δωρίδος ὅρμον αἴας,
ἢ Φθιάδος, ἔνθα καλλι-
στων ὑδάτων πατέρα
φασὶν Ἀπιδανὸν γύας λιπαίνειν;
ἢ νάσων, ἁλιήρει *ἀντ. ά.*
κώπᾳ πεμπομέναν τάλαιναν,
οἰκτρὰν βιοτὰν ἔχουσαν οἴκοις,

---

bet, valde aliena est haec Helenae abominatio, tantoque magis, quod oratione exponitur tam vacua motus et vehementiae, ut facile spectatorem, non desertam erepta filia matrem agnoscas. Accedit aliud, idque non minoris momenti signum. Nam et proxime praegressa Hecubae verba collabi eam animi deliquio arguunt, et diserte paullo post humi eam iacere significatur, et qunm dicit, *ἀπωλόμην, φίλαι,* deficiens animo auxilium requirit chori, qui eam sustineat. Quod is dum facit, miseramque mulierem humi reclinat, hos versus dicit. Sic res ipsa facit, ut chorus, antequam canticum canat, trimetris loquatur: quod raro fit. Fecit Aeschylus in Agam. 359. et Choeph. 931. quibus in locis ndnunciando cantico inserviunt trimetri. Caeterum ad *ὦς* nihil necesse est intelligi: quod si quid, nihil aliud qunm *ἔχουσαν*: sed rectius interpretabere simpliciter *sic*, i. e. hoc in statu.

V. 449. Vulgo *ἔνθα τὸν καλλίστων.* Bene delevit articulum Porsonus. Augg. a. b. c. *τῶν καλλίστων.*

V. 451. Aug. a. *παιδία.* b. c. *πεδία.* Miror Porsonum glossam *πεδία* praetulisse. Haud exigua pars librorum *τὰς γύας,* quod probavere Valkenarius ad Phoen. 648. Toupius ad Suidam vol. I. p. 190. et Brunckius. Articulum delendum fuisse versumque esse Phalaeceum hendecasyllabum, qui vulgo pessime in duos versiculos distrahitur, iam in lib. III. de metris ostenderam p. 443. Recepit in tertia ed. Porsonus.

V. 452. Augg. a. b. c. *νᾶσον.*

ἔνθα πρωτόγονός τε φοῖνιξ,
δάφνα θ' ἱεροὺς ἀνέσχε
πτόρθους Λατοῖ φίλα,
ὠδῖνος ἄγαλμα δίας,
σὺν Δηλιάσιν τε κούραις,
Ἀρτέμιδός τε θεᾶς
χρυσέαν ἄμπυκα, τόξα τ' εὐλογήσω;
ἢ Παλλάδος ἐν πόλει, στρ. β'.
τᾶς καλλιδίφρου Ἀθα-
ναίας ἐν κροκέῳ πέπλῳ
ζεύξομαι ἅρματι πώλους,
δαιδαλέαισι ποι-
κίλλουσ' ἀνθοκρόκοισι πήναις,

V. 455. Recte monet Matthiae, Deli mentionem factam esse Atheniensium caussa, qui inde ab Ol. LXXXVIII. 3. insulam illam sibi vindicaverint, sollemniaque curaverint Deliaca. Ac circa Olymp. LXXXIX. scriptam esse hanc tragoediam, numeri versuum produnt. De palma vide Spanhem. ad Callim. h. Del. 210.

V. 459. *Κούραις* pro vulgato *κούραισιν* recte Porsonus ex MSS. Sic etiam Augustani.

V. 463. Libri omnes et scholiastes Aristophanis ad Equit. 563. *τᾶς καλλιδίφρου Ἀθαναίας*. Porsonus in secunda editione dedit *τᾶς καλλιδίφροι' Ἀθαναίας*, probante Elmsleio ad Med. 807. At in huius formae genitivis numquam elidi o ostendi in diss. de Orphei Argonaut. p. 722. Mirum vero, quod nemini in mentem venit, aut alteram generis Glyconei formam, quae amphibracho subiectum habet choriambum, alteri respondere, quae ex choriambo cum anacrusi quem sequitur iambus constat, aut exaequanda esse metra corrigendo versu antistrophico, aut faciendum esse utrumque.

V. 466. Vulgo *ἐν δαιδαλέαισι*, et sic pars codicum, in quibus Augustani. In aliis *ἐν δαιδαλαίαισι*, *ἐν δαιδαλέῃσι*, *ἐν δαιδαλέαις*. Falluntur, qui *δαιδαλέαισι* in quattuor syllabas contrahi posse, ut in tres contrahitur *χρυσέαισι*, putant, non attendentes, quid intersit, utrum longa syllaba an brevis contractionem praecedat. Vitiatum esse versum a metricis adiecto *ἐν*, quod recte omittit Flor. 2. ex antistrophico cognoscitur. De picturis illis in peplo Minervae videndus Boeckhius in libro de tragicis Graecis p. 193. seqq. — Aug. a. *ποικίλους*.

ἢ Τιτάνων γενεάν,
τὰν Ζεὺς ἀμφιπύρῳ
κοιμίζει φλογμῷ Κρονίδας;
ὤ μοι τεκέων ἐμῶν, ἀντ. β'.
ὤ μοι χθονὸς πατρῴας,
ἃ καπνῷ κατερείπεται
τυφομένα δορίληπτος
Ἀργείων· ἐγὼ δ'
ἐν ξείνᾳ χθονὶ δὴ κέκλημαι
δούλα, λιποῦσ' Ἀσίαν

V. 470. Aug. b. *κομίζει*.

V. 471. Aug. a. *τοκέων*.

V. 472. Vulgo *ὦ μοι πατέρων χθονός θ'*, quam lectionem suspectam reddit paraphrastes, cuius haec verba sunt: *φεῦ ἕνεκα τῶν ἐμῶν τέκνων, φεῦ ἕνεκα τοῦ Πριάμου· πατέρα γὰρ τοῦτον τῶν τέκνων αὐτῆς καλεῖ· χθονός τε, ἤγουν τῆς πατρίδος*. Nimirum Hecubae haec in quibusdam libris tribuuntur. Auget vitii suspicionem ipsum verbum *πατέρων*. Nam *τεκέων ἐμῶν* quidem recte dicunt mulieres istae, ut quarum singulas aliquot filios filiasve habere credibile sit: quod contra *πατέρων* mirum atque adeo ineptum est, quum suam potius quaeque patrem, quam patres omnium requirat. Accedit, quod quum in praecedente versu libri nonnulli *τοκέων* habeant, eius vocabuli interpretatio videri debet *πατέρων*. Denique pro *πατέρων* Flor. 25. *πατρῴας* praebet, quod quamvis recentis codicis indicium tamen minime spernendam in scriptore, cuius librorum non ea est conditio, ut qui eorum multum aut anteferendi aliis aut posthabendi sint dici possit. His argumentis adductus sum, ut restituerem *ὦ μοι χθονὸς πατρῴας*, quo et removentur quae in ipsis verbis dubia erant, et exaequatur metrum strophico. Constare versus hos patet ex amphibracho et choriambo.

V. 474. Vulgo *δορίκτητος*. Ex Kingii K. et Aug. a. Porsonus in secunda editione, ut metrum suadebat, *δορίληπτος*. Prope accedit Havn. in quo male *δορύληπτος*.

V. 475. Vulgo *ὑπ' Ἀργείων*. Plerique codd. in quibus Augustani, praepositionem omittunt, quae quum esset ab interpretibus adiecta, qui non viderent *δορίληπτος Ἀργείων* esse *δορὶ ὑπ' Ἀργείων ληφθεῖσα*, (vide similia apud Schaeferum in fine Meletematum) metrici etiam in strophico addiderunt *ἐν*. Porsonus in tertia ex coniectura posuit *πρὸς Ἀργείων*. *Ἀργείων* autem scribendum: ex quo patet recte legi in stropha *δαιδαλέαισι*. Vide Elmsleium ad Med. 806. et quae adnotavi ad Soph. Antig. 1122.

Εὐρώπας θεράπναν,
ἀλλάξασ' Ἅιδα θαλάμους.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Ποῦ τὴν ἄνασσαν δήποτ' οὖσαν Ἰλίου
Ἑκάβην ἂν ἐξεύροιμι, Τρῳάδες κόραι;

ΧΟΡΟΣ.

αὕτη πέλας σοῦ, νῶτ' ἔχουσ' ἐπὶ χθονί,

V. 478. Augg. n. h. c. θεράπαιναν.

V. 479. Ἅιδα cum scholiasta recentiores. Edd. veteres Ἅιδῃ. Torsit se in horum verborum explicatione scholiastes, nec satis mihi faciunt novissimi interpretes. Patet duobus modis haec construi posse, vel ut Ἅιδα e verbo ἀλλάξασα pendeat, vel ut iungantur Ἅιδα θαλάμους. Prior ratio placuit Haackio, qui Ἅιδῃν conditionem mortis similem dici putat. At ut illud nomen ita intelligi possit, cuius generis vereor ut satis aptum exemplum inveniatur, ab hoc certe loco aliena est haec interpretatio, quia nimis usitata est Orci cum connubio consociatio, ubi de morientibus mulieribus sermo est, quam ut servitus illo in loquendi modo Orcus recte appellari videatur. Alteram viam ingressus est Matthiae, sensum esse dicens, ***quum pro connubio viri connubium Orci acceperim***, i. e. non viro ulli nuptura, sed innupta ad inferos transitura. At ne hoc quidem aptum est, primo quod non instat mors hisce mulieribus: non enim aliter quum de praesente morte illud aut solet dici aut potest; deinde, quod, ut nonnullae harum mulierum virgines sint, ut aliae nuptae fuerunt, quas apertum est queri non posse quod innuptae sint moriturae. Longe alia hic opus est sententia, quam audacior aliquis sic fortasse restitunt, ἀλλάξασ' Ἅιδα θαλάμους. Nam dolent illae hoc potius, quod sibi non contigerit mori, sed, quod peius est, servire necesse sit. Sed mutatione non indigemus. Idem enim per ἀλλάξασα significatur. Prorsus ita, nisi quod in partem contrariam, Sophocles Antig. 944.

ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
ἀλλάξαι δέμας ἐν χαλκοδέτοις
αὐλαῖς.

Danae lucem solis cum tenebrico carcere, chorus Troadum mortem cum servitute commutavit.

V. 480. Δήποτε est ***modo***. Vide v. 871. Troad. 1277. Suppl. 1098.

V. 482. In Aug. c. scholion recentius ad νῶτα: λιποθυμήσασα διὰ τὴν Πολυξένην. Sophocles in Electra v. 1474.

Ταλθύβιε, κεῖται, συγκεκλῃμένη πέπλοις.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

ὦ Ζεῦ, τί λέξω; πότερά σ' ἀνθρώπους ὁρᾶν;
ἢ δόξαν ἄλλως τήνδε κεκτῆσθαι μάτην

αὕτη πέλας σοί.
Wakefieldius speciosius, quam verius, pro *νῶτα* legendum putat *χρῶτα*, ut v. 404. ne Hecuba *ἐξυπτιασθεῖσα ἀσχημόνως* in hominum, id virorum dicere volebat, conspectu iaceat. Censor Britannus nihil lucri accedere putat ex Wakefieldii correctione, quia sive *χρῶτα*, sive *νῶτα* legatur, id sit idem, quod *σῶμα*, ut in Electra v. 481. Huic argumento non multum tribuerim. Nam ubi pars pro toto commemoratur, apta pars nominanda est, non, quae possit ad indecoram significationem flecti. Ac quod affert eruditus censor ex Aeschyli scholiis ad Suppl. 95. *τὸ γὰρ εἰς νῶτον πίπτειν τοὺς παλαιστὰς ἄσχημόν ἐστιν*, ab eo diversissimum esse Hecubae locum nemo sane ei non largietur, verum non est indecori significatione diversus, sed re, in qua illud indecorum sit. Alia igitur excusatione opus videtur. Eam fortasse praebeant illa, *συγκεκλῃμένη πέπλοις*. Sed poterat hoc quoque contra Euripidem afferri, qui prae dolore se humi prosternerent, non sursum vertere faciem, supinosque iacere, sed pronos in solo vultum occultare. Verum omnia recte se habere videntur, quandoquidem Hecuba, viribus deficiens (vide v. 436. 438.) non ipsa se humi proiecisse, sed a choro reclinata videtur, qui cur eam pronam magis, quam supinam, ut fieri solet, reclinaverit? Vide ad v. 439.

V. 483. Vulgo *συγκεκλεισμένη*. Flor. 10. *συγκεκλιμένη*. Unde dedi *συγκεκλῃμένη*. Vide ad Soph. Ai. 1253.

V. 485. Libri omnes, *ἢ δόξαν ἄλλως τήνδε κεκτῆσθαι μάτην ψευδῆ*. Pro *ἄλλως* Brunckius ex Reiskii et Musgravii coniectura edidit *αὐτούς*. Non recepit Porsonus, sed pronomen tamen aut nomen deesse monet, quod *ἐκ κοινοῦ* supplere durum sit: quod si omnino mutandum sit *ἄλλως*, paullo melius videri *ἡμᾶς*. Id quidem nemini non arridebit. Matthiae intelligi ex praegressis verbis putat *ἀνθρώπους*, quod genus esse anacoluthi, sed lenissimum. Profecto, si *κέκτηνται* scriptum esset: nunc autem, continuatis una constructione verbis, durissimum ego quidem dixerim. Recte vero Haackius interpunctione sublata *δοκοῦντας* pro subiecto sententiae esse censet. Eiusmodi multa exempla apud Platonem inveniri contendit Stallbaumius, sed saepius ille hoc genus confundens cum ea constructione, qua subiectum verbo est significatum. Pertinet ad hanc disputationem, illud in Phaedone p. 63. D. *φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους*, si id sine articulo scribendum. In Gorgia p. 520. E. fallebatur Heindorfius, loco, qui repudiat articulum, non recte

ψευδῆ δοκοῦντας δαιμόνων εἶναι γένος,
τύχην δὲ πάντα τἀν βροτοῖς ἐπισκοπεῖν;
οὐχ ἥδ' ἄνασσα τῶν πολυχρύσων Φρυγῶν;
οὐχ ἥδε Πριάμου τοῦ μέγ' ὀλβίου δάμαρ;
καὶ νῦν πόλις μὲν πᾶσ' ἀνέστηκεν δορί,
αὕτη δὲ δούλη, γραῦς, ἄπαις, ἐπὶ χθονὶ
κεῖται, κόνει φύρουσα δύστηνον κάρα.

---

explicato. Acute disseruit de hoc generc Graserus in Specim. Adversar. in serm. Platonis p. 75. Exempla nonnulla attulit Matthiae in gramm. Gr. ed. sec. §. 271. quibus adde Aeschyl. Agam. 69. Soph. El. 1323. Thucyd. V. 55. ubi sic ἐλθόντας dictum.

V. 486. Aug. a. εἶναι δαιμόνων.

V. 491. Libri αὕτη. Elmsleius ad Med. 892. quis semel monitus, inquit, non videt Euripidem scripsisse αὐτὴ δὲ δούλη. Obsequutus est Matthiae. Scribendum ita censuit etiam Schaeferus in novissima editione, utrum horum quoque loco ponendum sit, non librorum auctoritate, sed tenore ostendi orationis dicens. Recte hoc quidem: sed propositio maior syllogismi nihil probat, nisi conclusio rationis iusta accedat. De ea igitur videamus. Ipse si quis dicitur, distinguitur ab iis, quae ipsius sunt cum eoque coniuncta. Quod si dicit Talthybius, urbs Hecubae eversa est, ipsa autem est serva, misera, afflicta: recte dicit. Num vero perperam, si non *ipsa*, sed *haec?* Non, ut mihi videtur, immo dubito an rectius. Hoc enim pronomine non ab suis aliquem, sed ab aliis, quae non ut ipsius aliqua pars vel accessio cogitantur, distingui patet. Atqui Talthybius, fortunae ludibria considerans, quamque humana omnia fluxa et mutabilia sint reputans, urbs, inquit, tota deleta est; haec autem serva, senio confecta, liberis orba humi iacet; haec quae modo divitis Phrygiae regina, felicisque Priami coniux erat. Quid in his non recte dictum? Immo rectius et fortius, quam si αὐτὴ dicit. Hoc enim pronomine qui utitur, simul et eum cuius quid est, et quod huius est comprehendit, paullum modo extollens eum, quem ipsum dicit: ut v. 21.

ἐπεὶ δὲ Τροία θ' Ἕκτορός τ' ἀπόλλυται
ψυχή, πατρῴα θ' ἑστία κατεσκάφη,
αὐτὸς δὲ βωμῷ πρὸς θεοδμήτῳ πιτνεῖ.

Qui autem pronomen alterum *hic* adhibet, de eo quem hunc dicit loquitur unice, atque ea caussa non coniungit cum eo caetera, sed opponit ea ut diversa, quo id ipsum, de hoc se loqui, clare intelligatur.

V. 492. Aug. a. φέρουσα.

φεῦ, φεῦ· γέρων μέν εἰμ', ὅμως δέ μοι θανεῖν
εἴη, πρὶν αἰσχρᾷ περιπεσεῖν τύχῃ τινί.
ἀνίστασ', ὦ δύστηνε, καὶ μετάρσιον
πλευρὰν ἔπαιρε καὶ τὸ πάλλευκον κάρα.

ΕΚΑΒΗ.

ἔα· τίς οὗτος σῶμα τοὐμὸν οὐκ ἐᾷ
κεῖσθαι; τί κινεῖς μ', ὅςτις εἶ, λυπουμένην;

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

Ταλθύβιος ἥκω, Δαναϊδῶν ὑπηρέτης,
Ἀγαμέμνονος πέμψαντος, ὦ γύναι, μέτα.

ΕΚΑΒΗ.

ὦ φίλτατ', ἆρα κἄμ' ἐπισφάξαι τάφῳ
δοκοῦν Ἀχαιοῖς ἦλθες; ὡς φίλ' ἂν λέγοις.
σπεύδωμεν, ἐγκονῶμεν· ἡγοῦ μοι, γέρον.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

σὴν παῖδα κατθανοῦσαν ὡς θάψῃς, γύναι,

V. 493. In Augg. a. b. omissum *μὲν*. Ennius apud Nonium in *evenat* pag. 501.

senex sum, utinam mortem oppetam priusquam evenat,
quod in pauperie mea senex graviter gemam.

Porsonus in addendis adnotat, Hermiam in schol. MSS. in Phaedrum apud Ruhnkenium ad Timaeum p. 200. hinc afferre, *γέρων μὲν εἰμί, ἀλλ' ὅμως θανεῖν ἔχρῃζον*, ut videri possit legisse,

ὅμως δ' ἔχρῃζον ἂν
θανεῖν.

Vereor ne locum memoriter attulerit. Legitur in Astii editione p. 71.

V. 500. Pronomen *σὲ* ante *Ἀγαμέμνονος* pessime addit Wakefieldius, omissionem vocans erubescendum soloecismum. Thucydides I. 112. *καὶ ἑξήκοντα μὲν νῆες ἐς Αἴγυπτον ἀπ' αὐτῶν ἔπλευσαν, Ἀμυρταίου μεταπέμποντος.* De activa forma *μεταπέμπειν* videndi interpretes ad Thomam M. in *μεταπέμπομαι*.

V. 502. Augg. b. c. *λέγῃς*.

ἥκω μεταστείχων σε· πέμπουσιν δέ με
δισσοί τ' Ἀτρεῖδαι καὶ λεὼς Ἀχαϊκός.

ΕΚΑΒΗ.

οἴμοι, τί λέξεις; οὐκ ἄρ' ὡς θανουμένους
μετῆλθες ἡμας, ἀλλὰ σημανῶν κακά;
ὄλωλας, ὦ παῖ, μητρὸς ἁρπασθεῖσ' ἄπο·
ἡμεῖς δ' ἄτεκνοι τοὐπὶ σ'· ὦ τάλαιν' ἐγώ.
πῶς καί νιν ἐξεπράξατ'; ἆρ' αἰδούμενοι;
ἢ πρὸς τὸ δεινὸν ἤλθεθ', ὡς ἐχθρὰν, γέρον,
κτείνοντες; εἰπέ, καίπερ οὐ λέξων φίλα.

ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.

διπλᾶ με χρήζεις δάκρυα κερδᾶναι, γύναι,
σῆς παιδὸς οἴκτῳ· νῦν τε γὰρ λέγων κακὰ
τέγξω τόδ' ὄμμα, πρὸς τάφῳ θ', ὅτ' ὤλλυτο.
παρῆν μὲν ὄχλος πᾶς Ἀχαϊκοῦ στρατοῦ
πλήρης πρὸ τύμβου σῆς κόρης ἐπὶ σφαγάς.
λαβὼν δ' Ἀχιλλέως παῖς Πολυξένην χερός,
ἔστησ' ἐπ' ἄκρου χώματος, πέλας δ' ἐγώ·
λεκτοί τ' Ἀχαιῶν ἔκκριτοι νεανίαι,
σκίρτημα μόσχου σῆς καθέξοντες χεροῖν,
ἕσποντο· πλῆρες δ' ἐν χεροῖν λαβὼν δέπας
πάγχρυσον, ἔῤῥει χειρὶ παῖς Ἀχιλλέως
χοὰς θανόντι πατρί· σημαίνει δέ μοι
σιγὴν Ἀχαιῶν παντὶ κηρῦξαι στρατῷ.
κἀγὼ παραστὰς εἶπον ἐν μέσοις τάδε·

V. 505. Aug. a. *μεταστείχω σε.*

V. 507. *Οἴμοι τί λέξεις.* **Huius formulae exempla congessit Elmsleius ad Med. 1277. — Aug. c.** *θανουμένας.*

V. 508. *Ἥμας* **encliticum hic et alibi scribendum fuit pro** *ἡμᾶς.* **Matthiae quum contradixit, confudit** *ἧμιν* **et** *ἧμας.*

V. 519. Aug. b. *λαβών τ'.*

σιγᾶτ᾽, Ἀχαιοί, σῖγα πᾶς ἔστω λεώς·
σίγα, σιώπα· νήνεμον δ᾽ ἔστησ᾽ ὄχλον.
ὁ δ᾽ εἶπεν· ὦ παῖ Πηλέως, πατὴρ δ᾽ ἐμός,
δέξαι χοάς μοι τάσδε κηλητηρίους,
νεκρῶν ἀγωγούς· ἐλθὲ δ᾽, ὡς πίῃς μέλαν
κόρης ἀκραιφνὲς αἷμ᾽, ὅ σοι δωρούμεθα
στρατός τε κἀγώ· πρευμενὴς δ᾽ ἡμῖν γενοῦ,
λῦσαί τε πρύμνας καὶ χαλινωτήρια
νεῶν δὸς ἡμιν, πρευμενοῦς τ᾽ ἀπ᾽ Ἰλίου
νόστου τυχόντας πάντας ἐς πάτραν μολεῖν.
τοσαῦτ᾽ ἔλεξε· πᾶς δ᾽ ἐπεύξατο στρατός.
εἶτ᾽ ἀμφίχρυσον φάσγανον κώπης λαβὼν
ἐξεῖλκε κολεοῦ· λογάσι δ᾽ Ἀργείων στρατοῦ
νεανίαις ἔνευσε παρθένον λαβεῖν.
ἡ δ᾽, ὡς ἐφράσθη, τόνδ᾽ ἐσήμηνεν λόγον·
ὦ τὴν ἐμὴν πέρσαντες Ἀργεῖοι πόλιν,
ἑκοῦσα θνήσκω· μή τις ἅψηται χροὸς
τοῦ ᾽μοῦ. παρέξω γὰρ δέρην εὐκαρδίως.
ἐλευθέραν δέ μ᾽, ὡς ἐλευθέρα θάνω,

V. 530. De verbis ὦ παῖ Πηλέως, πατὴρ δ᾽ ἐμός, et similibus, vide quae disputavit Elmsleius ad Med. 940. quaeque his a me sunt adiecta.

V. 531. Aug. a. μοι, quod a me commendatum, quum etiam in duobus aliis codd. inventum esset, receepere Porsonus et Matthiae. Caeteri libri μου. Vide ad Soph. El. 434.

V. 532. Aug. b. ἀγωγὰς.

V. 533. Ἀκραιφνὲς proprie id est, quod modo ab ipso fonte exiit, eoque nondum adulteratum est.

V. 535. Vide Elmsleium ad Med. 753.

V. 536. Augg. a. b. c. νεῶν· δὸς δ᾽ ἡμῖν πρευμενοῦς ἀπ᾽ Ἰλίου. In c. Scholion: δὸς ἡμῖν εἰπὼν ὤφειλε τυχοῦσι ἐπάξειν, et quae vulgo sequuntur.

V. 537. Aug. b. πάτρας.

V. 540. Aug. c. κουλεοῦ.

V. 542. Ἐφράσθη hoc significatu adnotavit Hesychius. Φρασθεὶς ita Herodotus VII. 46.

V. 546. Omittit hunc versum Flor. 17. Elmsleius ad He-

πρὸς θεῶν, μεθέντες κτείνατ᾽· ἐν νεκροῖσι γὰρ
δούλη κεκλῆσθαι, βασιλὶς οὖσ᾽, αἰσχύνομαι.
λαοὶ δ᾽ ἐπεῤῥόθησαν· Ἀγαμέμνων τ᾽ ἄναξ
εἶπεν μεθεῖναι παρθένον νεανίαις.
κἀπεὶ τόδ᾽ εἰςήκουσε δεσποτῶν ἔπος,
λαβοῦσα πέπλους ἐξ ἄκρας ἐπωμίδος,
ἔῤῥηξε λαγόνος εἰς μέσον παρ᾽ ὀμφαλόν,

---

racl. 559. aliis exemplis adductns, *ὡς ἐλευθέρως θάνω* scribendum censebat. Recte vero monuit Matthiae, hic requiri hanc sententiam: ***ut in morte saltem obeunda libera, non serva sim.***

V. 550. Post hunc versum in libris omnibus leguntur hi duo:

οἱ δ᾽ ὡς τάχιστ᾽ ἤκουσαν ὑστάτην ὄπα,
μεθῆκαν, οὗπερ καὶ μέγιστον ἦν κράτος.

Iacobsius in Exercitatt. pag. 25. seq. versu 551. *κόρη δ᾽ ὅτ᾽ εἰςήκουσε* scribendum putabat: haec omnia autem, *ὑστάτην ὄπα, οὗπερ καὶ μέγιστον ἦν κράτος· κἀπεὶ τόδ᾽ εἰςήκουσε*, tamquam adnotationem interpretis cuiuspiam, deleri malebat, scribique in hunc modum,

ἡ δ᾽ ὡς τάχιστ᾽ ἤκουσε δεσποτῶν ἔπος.

Censor Porsoni Ienensis versus hos duos, qui legebantur post v. 550. integros delendos censebat. Eum recte sequutus est Matthiae. Nam et ineptum est *ὑστάτην ὄπα*, in quo iam Musgravius offenderat, et *οὗπερ μέγιστον ἦν κράτος*, quod ex Homerico οὗ *κράτος ἐστὶ μέγιστον* sumptum, tum propter *ἦν*, tum etiam propter *οὗπερ* perperam dictum: ut facile se tot indiciis prodat malus versificator. Quare non dubitavi prorsus eiicere hos versus. Ingeniose eos sed tamen frustra, defendere studuit novissimus editor Pflugkius.

V. 553. MS. Reg. Soc. et membr. *λαγόνας*, unde Brunckius *λαγόνας εἰς μέσας* dedit. Vulgata lectio, *λαγόνος εἰς μέσον*, quae est etiam in Augustanis, tantum abest, ut glossema sapiat, quod putat Brunckius, ut sit exquisitissima. Plerumque enim *λαγόνες* plurali numero dicuntur; longe rarius singularis occurrit. Eum habet Theocritus XXII. 121. 202. Nam in Chaeremonis versibus apud Athenaeum p. 608. quos ad nostrum locum emendare studuit Iacobsius in exercitatt. p. 23. *λαγὼν* non videtur corporis, sed vestis partem vel latus notare, sive intelligatur *πτέρυξ*, sive scissura, similiter ut apud Hesychium est, *λαγόνες, σχίσμα γῆς*. Versus Chaeremonis equidem sic emendandos puto:

ἔκειτο δ᾽ ἡ μὲν λευκὸν εἰς σεληνόφως
φαίνουσα μαστόν, λελυμένης ἐπωμίδος·
τῆς δ᾽ αὖ χορεία λαγόνα τὴν ἀριστερὰν

μαστούς τ᾽ ἔδειξε στέρνα θ᾽, ὡς ἀγάλματος,

ἔλυσε, γυμνὴν δ᾽ αἰθέρος θεάμασιν
ζῶσαν γραφὴν ἔφαινε, χρῶμα δ᾽ ὄμμασιν
λευκὸν μελαίνης ἔργον ἀντηύγει σκιᾶς·
ἄλλη δ᾽ ἐγύμνου καλλίχειρας ὠλένας,
ἄλλη πρόσαντ᾽ ἔχουσα θῆλυν αὐχένα·
ἡ δ᾽ ἐκραγέντων χλανιδίων ὑπὸ πτύχας
ἔφαινε μηρόν, κἀξυπεσφραγίζετο
ὥρας γελώσης χωρὶς ἐλπίδων ἔρως.
ὑπνωμέναι δ᾽ ἔπιπτον ἑλενίων ἔπι,
ἴων τε μελανόφυλλα συγκλῶσαι πτερά,
κρόκον θ᾽, ὃς ἡλιῶδες εἰς ὑφάσματα
πέπλων σκιᾶς εἴδωλον εἰςομόργνυται·
Πέρσης δὲ θαλεροῖς ἐκτραφεὶς ἀμάρακος
λειμῶσι μαλακοὺς ἐξέτεινεν αὐχένας.

Facile veniam nobis impetrubit hic locus, tenerrimae venustatis plenissimus, si pauca quaedam ad eum illustrandum attulerimus. *Ἔλυσε* v. 4. plusquamperfecti significationem habet. ***Vestis***, inquit, ***e saltatione soluta erat.*** Paullo post *λευκὸν χρῶμα ἔργον μελαίνης σκιᾶς* colorem lateris dicit hoc magis candentem, quo magis ille opposita umbra eminebat. Cum v. 9. et 10. comparari possunt haec Aristophanis in Ranis v. 410. Casauboni emendationem *ἐκραγέντων* firmantia:

καὶ γὰρ παραβλέψας τι μειρακίσκης
νῦν δὴ κατεῖδον, καὶ μάλ᾽ εὐπροσώπου,
ξυμπαιστρίας, χιτωνίου
παραῤῥαγέντος τιτθίον προκύψαν.

Mox *ἐξυπεσφραγίζετο ἔρως ὥρας γελώσης* est ***excludebatur, nudabatur.*** Euripides in Herc. fur. v. 53.

ἐκ γὰρ ἐσφραγισμένοι
δόμων καθήμεθ᾽ ἀπορίᾳ σωτηρίας.

V. 12. Lobeckio debetur *ὑπνωμέναι* pro *ὑπτωμέναι*, ad Phryn. p. 682. Denique amaracus *ἐκτεῖναι αὐχένας* quum dicitur, id significat ***moribundum se porrigere.*** *Ἐκτείνειν* enim proprium in hac re verbum est. Vide Gatakerum ad M. Antonin. IV. 3. p. 93. Hinc explicandum illud Sophoclis *ἐκτέταμαι* in Oed. Rege v. 153. quod non intellexerant interpretes.

V. 554. Augg. a. b. *ἀγάλματα.* Comparavit cum hoc versu Iacobsius locum Chaeremonis in Alphesiboea apud Athenaeum p. 608. quem, si coniecturae in corruptissimis versibus locus est, sic scribendum existimem:

καὶ σώματ᾽ ἐς μὲν ὄψιν ἀντηυγάζετο
στίλβοντα, λευκοχρώματ᾽, εἴδει διαπρεπῆ·
αἰδὼς δ᾽ ἐπεῤῥύθμιζεν, ἠπιώτατον
ἐρύθημα λαμπρῷ προςτιθεῖσα χρώματι·
κόμαι δὲ κηροχρῶτες, ὡς ἀγάλματος,

κάλλιστα· καὶ καθεῖσα πρὸς γαῖαν γόνυ
ἔλεξε πάντων τλημονέστατον λόγον·
ἰδοὺ τόδ', εἰ μὲν στέρνον, ὦ νεανία,
παίειν προθυμεῖ, παῖσον· εἰ δ' ὑπ' αὐχένα
χρήζεις, πάρεστι λαιμὸς εὐτρεπὴς ὅδε.
ὃ δ' οὐ θέλων τε καὶ θέλων, οἴκτῳ κόρης,
τέμνει σιδήρῳ πνεύματος διαῤῥοάς·
κρουνοὶ δ' ἐχώρουν· ἡ δὲ καὶ θνήσκουσ' ὅμως
πολλὴν πρόνοιαν εἶχεν εὐσχήμως πεσεῖν,
κρύπτουσ', ἃ κρύπτειν ὄμματ' ἀρσένων χρεών.
ἐπεὶ δ' ἀφῆκε πνεῦμα θανασίμῳ σφαγῇ,
οὐδεὶς τὸν αὐτὸν εἶχεν Ἀργείων πόνον,
ἀλλ' οἳ μὲν αὐτῶν τὴν θανοῦσαν ἐκ χερῶν
φύλλοις ἔβαλλον· οἳ δὲ πληροῦσιν πυράν,

αὐτοῖσι βοστρύχοισιν ἐκπεπλασμένοι
ξουθοῖσιν ἀνέμοις ἐνετρύφων φορούμενοι.

V. 555. Aug. c. *κατθεῖσα*, **cum glossis** *καταθεῖσα, κλίνασα.*

V. 556. *Τλημονέστατον, fortissimum.* **Vide Elmsl. ad Heracl. 570.**

V. 557. Interpungebatur vulgo, *ἰδού, τόδ' εἰ μὲν στέρνον.* **Servavit hoc Elmsleius ad Heracl. 570. In Aldina** *τόδ'* **ad** *ἰδοὺ* **refertur.**

V. 558. Aug. a. *ἐπ' αὐχένα.*

V. 559. Augg. a. b. c. *εὐπρεπὴς.*

V. 560. Aug. b. *οὐ θέλων τε καὶ θέλων τε.*

V. 564. Aug. a. *κρύπτειν θ' αἷ.* **b. c.** *κρύπτειν θ' ἅ.* **Pro vulgato** *κρύπτειν θ' ἃ κρύπτειν* **Brunckius ex membranarum lectione** *κρύπτουσά θ' ἃ κρύπτειν* **edidit** *κρύπτουσ' ἃ κρύπτειν,* **quod confirmavit Porsonus auctoritate afferentium haec verba Clementis Strom. II. p. 506. Hermogenis** *περὶ κακοζήλου* **p. 75. ed. Ald. Eustathii ad Iliad. II. p. 216. l. 7.**

V. 567. Augg. b. c. *αὐτὴν* **In c. supra scriptum recentiore manu,** *γρ. καὶ αὐτῶν.*

V. 568. Memorabilis huius loci scriptura, sed haud dubie depravata, memoratur a grammatico in Bekkeri Anecd. p. 1293. *πάλιν δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου εὑρίσκομεν παρῳχημένων τινῶν τρίτα πρόσωπα πληθυντικὰ ἰσοσυλλαβοῦντα τοῖς ἰδίοις πρώτοις πληθυντικοῖς, οἷόν ἐστιν ὁ πληρῶν τοῦ πληροῦντος ἡ μετοχή, καὶ δέον ἐστὶν εἰπεῖν τὰ πληθυντικὰ ἐπληροῦμεν ἐπλήρουν, καὶ τὸ*

κορμοὺς φέροντες πευκίνους· ὁ δ' οὐ φέρων
πρὸς τοῦ φέροντος τοιάδ' ἤκουεν κακά·
ἕστηκας, ὦ κάκιστε, τῇ νεάνιδι
οὐ πέπλον, οὐδὲ κόσμον ἐν χεροῖν ἔχων;
οὐκ εἶ τι δώσων τῇ περίσσ' εὐκαρδίῳ,
ψυχήν τ' ἀρίστῃ; τοιάδ' ἀμφὶ σῆς λέγων

τρίτον ἐπλήρουν, ἐνδέον μιᾷ συλλαβῇ τοῦ ἰδίου πρώτου πληθυντικοῦ καὶ λῆγον εἰς τὴν παραλήγουσαν τῆς γενικῆς τῆς μετοχῆς· καὶ ὅμως εὕρηται παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ ἐν τῇ Ἑκάβῃ τὸ τρίτον τῶν πληθυντικῶν ἰσοσύλλαβον τῷ ἰδίῳ πρώτῳ προσώπῳ πληθυντικῷ, οἷον ἐπληροῦσαν, ἔνθα φησίν, οἳ δ' ἐπληροῦσαν πυράν, κορμοὺς φέροντες πευκίνους.

V. 570. Aug. b. *ἤκουσεν.*

V. 574. *Τοιάδ' ἀμφὶ σῆς λέγω* **Brunckius, Porsonus, Matthiae ex coniectura Heathii pro vulgato** *λέγον*, **quod est etiam in Augustanis. Ad id glossa cod. Guelf. pertinet,** *ἔλεγον, ποιητικόν.* **Probasse videntur** *λέγω* **Elmsleius ad Bacch. 1132. et Dobraeus in Aristophan. p. (140) ubi scripsit: „ms. Paris. 2713. habet a manu prima** *λέγων*, **imo forsan** *λέγω*, **certe non** *λέγον.*" **MS. Harl. et quem Porsonus littera N notavit, atque ed. Brubach.** *λέγων.* **Britanno censori scripsisse videtur poeta,** *τοιάδ' ἔλεγον ἀμφὶ σῆς παιδὸς θανούσης.* **Miror tam versatum in Graecis poetis virum, ne quid de debilitatis numeris dicam, non recordatum esse moris, quo nuncii perorare solent. Vide Aeschylum in Persis v. 329. 470. 513. ubi quod legitur:**

ταῦτ' ἔστ' ἀληθῆ· πολλὰ δ' ἐκλείπω λέγων
κακῶν, ἃ Πέρσαις ἐγκατέσκηψεν θεός.

ex interpretatione natum videtur. Id debebat dici *τἀληθῆ*, **ut in Agamemnone v. 688.**

τοσαῦτ' ἀκούσας ἴσθι τἀληθῆ κλύων.

Itaque fortasse *ταῦτ' ἐστὶ τἄργα* **scripsit poeta. Porro in Agamemnone v. 589. Sophocles in Electra v. 761. in Trachiniis v. 943. in Philoct. v. 389. 620. Sed quod dicebam, consuetae perorationis non recordatum videri censorem Britannum, Matthiae sic accepit, ac si dixissem nuncios in perorando non imperfecto, sed praesente uti. At neque ego hoc dicere volui, neque aut censorem illum, aut Porsonum, qui, si omnino retinendum sit imperfectum,** *τοιάδ' ἔλεγον ἀμφὶ σῆς* **legi posse dixit, aut denique qui** *λέγον* **scripsere librarios id pro prima persona, sed pro tertia pluralis haberi voluisse existimo. Temeraria est Wakefieldii coniectura** *δέχου*, **et Morelli** *τοῖος ἀμφὶ σῆς λόγος.* **Reisigius in comm. crit. ad Oed. Col. 377. narrationem verbis** *ὁ δ' οὐ φέρων πρὸς τοῦ φέροντος τοιάδ' ἤκουεν κακὰ* **inchoatam ita per**

παιδὸς θανούσης εὐτεκνωτάτην τέ σε
πασῶν γυναικῶν δυστυχεστάτην θ' ὁρῶ.

ΧΟΡΟΣ.

δεινόν τι πῆμα Πριαμίδαις ἐπέζεσεν,
πόλει τε τῇ μῇ θεῶν ἀναγκαῖον τόδε.

τοιάδ' ἀμφὶ σῆς λέγων παιδὸς θανούσης concludi putabat, ac si praecessisset *ὁ δὲ φέρων τὸν ὦ φέροντα τοιάδ' εἶπε κακά.* At hoc tam contortum est, ut nullus audientium intelligere potuerit. Accedit quod et plane inutilis ista sententia est, et privat Talthybii narrationem usitata peroratione. Neque vero qui *λέγω* correxerunt, assequuti manum poetae videntur. Nam nec veri simile est tam planum quid ac simplex in *λέγων* vel *λέγον* ab librariis mutatum esse, nec peroratio medio in versu incepta tam paucis verbis apte concluditur. Itaque et lenissimam et elegantissimam emendationem Erfurdtii recepi, prolatam in Beckii Actis seminarii et Soc. philolog. Lips. vol. I. p. 424. *τοιάδ' ἀμφὶ σῆς λέγων παιδος θανούσης εὐτεκνωτάτην τέ σε πασῶν γυναικῶν δυστυχεστάτην θ' ὁρῶ.* Apertum est autem, quum librariorum errore *τε* in *δὲ* mutatum esset, cur quod iam intelligi non poterat *λέγων* cum *λέγον* commutaverint. Confirmatur Erfurdtii emendatio quodammodo eo, quod Choeroboscus in Bekkeri Anecd. p. 1287. de *ω* in *εὐτεκνωτάτην* explicans integros sine interpunctione versus 575. 576. affert, licet etiam apud illum scriptum sit *δέ*.

V. 576. In Augg. a. b. abest *θ'*. In c. additum ab recentiore manu.

V. 577. Verbum hoc *ἐπέζεσεν* explicans Etym. M. p. 355, 12. priorem horum versuum affert. Fallebatur Musgravius, verbum hoc active dictum putans, ut *πῆμα* accusativus, *ἀναγκαῖον* nominativus esset: ex quo patet eum interpunctionem, quam libri post *τῇ μῇ* habent, tolli voluisse. Quod si eum movit particulae omissio, hoc quidem nomine laudandus est. Nam quis non exspectaret, *θεῶν δ' ἀναγκαῖον τόδε?* Removenda omnino erat interpunctio, sed sic, ut etiam *θεῶν ἀναγκαῖον* nominativus esset. Constructio est: *δεινόν τι πῆμα τόδε ἀναγκαῖον θεῶν ἐπέζεσεν.* Sic iam scholiastes; cuius haec verba sunt: *χαλεπή τις αὕτη βλάβη τῶν θεῶν, ἤγουν ἧς αἴτιοι οἱ θεοί, ἀπαραίτητος, λέγει δὲ τὴν ἑαυτῶν ἅλωσιν, ἐπῆλθε τοῖς Πριαμίδαις καὶ τῇ πόλει·* sed errat ille in eo, quod non coniunxit *θεῶν ἀναγκαῖον.*

V. 578. Dignus Attii grandiloquentia versus hinc sumptus videtur,

veter fatorum terminus sic iusserat.

Eum affert Priscianus lib. VI. p. 716. (vol I. p. 274. ed. Krehl.)

ὦ θύγατερ, οὐκ οἶδ' εἰς ὅ τι βλέψω κακῶν,
πολλῶν παρόντων. ἢν γὰρ ἅψωμαί τινος,
τόδ' οὐκ ἐᾷ με· παρακαλεῖ δ' ἐκεῖθεν αὖ
λύπη τις ἄλλη διάδοχος κακῶν κακοῖς.
καὶ νῦν τὸ μὲν σὸν ὥστε μὴ στένειν πάθος,
οὐκ ἂν δυναίμην ἐξαλείψασθαι φρενός·
τὸ δ' αὖ λίαν παρεῖλες ἀγγελθεῖσά μοι
γενναῖος. οὔκουν δεινόν, εἰ γῆ μὲν κακή,

---

ex Attii Hecuba. Qui Prisciani locus quum solus sit, in quo Hecubae Attii mentio fiat, nisi forte Ciceronis locum, a Mureto Attii nomine auctum, addideris, de quo dicemus ad v. 586. nonnihil dubitabam, an apud Priscianum aliquid vitii lateret. Quamquam et in poetae et in fabulae nomine consentiunt duo codices membranacei bibliothecae Paullinae Lipsiensis.

V. 582. Wakefieldio *διαδόχοις* corrigenti censor Britannus alium opposuit similem locum, in quo *διάδοχος* dativo simul et genitivo iunctum est: Suppl. v. 72. ubi *γόοις* cum Valkenario ad Phoen. p. 134. legit, et sic interpungit:

ἀγὼν ὅδ' ἄλλος ἔρχεται, γόων γόοις
διάδοχος.

Nec multum differt alius ex Andromacha v. 803.

ὡς κακὸν κακῷ
διάδοχον ἐν τῇδ' ἡμέρᾳ πορσύνεται.

Quae praeterea exempla idem censor attulit, quem ad finem commemoraverit, non video. Alia enim eorum prorsus nihil faciunt ad rem, in aliis autem dativus non ad *διάδοχος*, sed ad verbum quod additum habent, pertinet. Hi loci sunt in Andromacha v. 744. in Alcestide v. 658. in Aeschyli Prometheo v. 463. Recte Hecubae verba explicat Matthiae, *quae mala excipit aliis malis additis.*

V. 584. Aug. b. *ἐξαλείψεσθαι.*

V. 586. Ex hoc loco ducti sunt illi versus apud Ciceronem Tusc. Q. II. 4.

probae etsi in segetem sunt deteriorem datae
fruges, tamen ipsae suapte natura enitent.

Apud Ciceronem quum legeretur: *falsumque illud ac improbe: etsi*, et quae sequuntur, Muretus emendavit, *falsumque illud Accii, probae etsi.* Praeclaram Reizius dicebat hanc coniecturam: verum tamen vereor ne Ennii potius nomen, quam Attii isto in loco lateat. Certe Ennii versus esse eo probabile fit, quod ex huius Hecuba tot versus memorantur satis

τυχοῦσα καιροῦ θεόθεν, εὖ στάχυν φέρει,
χρηστὴ δ', ἁμαρτοῦσ' ὧν χρεὼν αὐτὴν τυχεῖν,
κακὸν δίδωσι καρπόν· ἄνθρωποι δ' ἀεί,

accurate respondentes Euripideis, ex Attii Hecuba autem unus tantum, isque talis, ut possit etiam aut non esse ab Euripide traductus, aut Attio per errorem adscriptus. Quos Cicero habet versus, Osanno in Anal. crit. p. 138. si sint Ennii, atque ex hoc loco expressi, quum diversam ab Euripidis verbis sententiam contineat, ex alia lectione, quam quae in nostris est Euripidis libris, hausti videbantur. Contra eum vereor ne argutius disputaverit Matthiae. Nam quidni censeamus Ennium, quum liberius sequeretur inventa Euripidis, aliter atque illum istu comparatione usum, similes esse homines frugibus eo dixisse, quod, quae probae fruges essent, non mutarent naturam datae in segetem deteriorem?

V. 589. Aug. a. καρπὸν δίδωσι κακόν. Deinde a. b. c. ἀνθρώποις, quae librorum omnium scriptura est. Ego ediderem ἄνθρωποι δ' ἀεί, quod recepit Haackius. Nec nunc restitui vulgatam, non quod ἄνθρωποι genuinam putem, sed quia ἀνθρώποις falsum. Nego enim ac pernego, ἀνθρώποις hic dici potuisse. Nudus enim dativus quoniam significat alicui aliquid fieri, sive id fiat in commodum, sive in damnum, sive in alium quemcumque usum, vel per se hic casus in hac sententia ineptus est. Neque enim quid hominibus bona hominis vel mala indoles afferat, sed ipsorum qualis indoles et natura sit dicendum est. Quare miror quod Matthiae dicit, se hoc dativo non magis offendi, quum eo, qui apud Platonem in Phaedone sit p. 65. A. B. ἆρα ἔχει ἀλήθειάν τινα ὄψις τε καὶ ἀκοὴ τοῖς ἀνθρώποις; vel apud Xenophontem Cyrop. I. 2, 2. οὗτοι δὲ δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἄρχεσθαι τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ ἐπιμελούμενοι οὐκ ἔνθεν ὅθενπερ ταῖς πλείσταις πόλεσιν ἄρχονται· vel apud Herodotum VIII. 98. τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἤδη κατὰ ἄλλον διεξέρχεται παραδιδόμενα, κατάπερ Ἕλλησι ἡ λαμπαδηφορίη. Nam bis quidem quis offendatur? Nec magis offendetur quisquam illis, quae in gramm. Gr. §. 387. p. 709. ed. secund. attulit, praeterquam hoc Hecubae loco. Nimirum in illos quadrat, quod de dativo diximus; non quadrat autem in Euripidis versum, qui locis illis omnibus dissimillimus est. Adduxit tamen Matthiae in suam sententiam etiam Pflugkium, qui si attendisset diligentius, non adiecisset haec alia dissimillima Hecubae versui exempla, in Bacch. 310. μὴ τὸ κράτος αὔχει δύναμιν ἀνθρώποις ἔχειν, et v. 402. ἵν' οἱ θελξίφρονες νέμονται θνατοῖσιν ἔρωτες. Accedit autem in Hecuba alia perversitas. Nam nisi quis ἀνθρώποις idem quod ἐν ἀνθρώποις esse volet, quod non puto fore qui dicat, qui sunt illi, quibus opponuntur homines? Agros quoque opinor Euripides hominibus potius quam belluis vel pecudibus fruges ferre cogitabat. Itaque

ὁ μὲν πονηρὸς οὐδὲν ἄλλο πλὴν κακός·
ὁ δ' ἐσθλὸς ἐσθλός, οὐδὲ συμφορᾶς ὕπο
φύσιν διέφθειρ', ἀλλὰ χρηστός ἐστ' ἀεί.
ἆρ' οἱ τεκόντες διαφέρουσιν, ἢ τροφαί;
ἔχει γε μέντοι καὶ τὸ θρεφθῆναι καλῶς
δίδαξιν ἐσθλοῦ· τοῦτο δ' ἤν τις εὖ μάθῃ,
οἶδεν τό γ' αἰσχρὸν κανόνι τοῦ καλοῦ μαθών.
καὶ. ταῦτα μὲν δὴ νοῦς ἐτόξευσεν μάτην·
σὺ δ' ἐλθὲ καὶ σήμηνον Ἀργείοις τάδε,
μὴ θιγγάνειν μοὺ μηδέν', ἀλλ' εἴργειν ὄχλον,

---

talis ex librorum scriptura nascetur sententia: terra prouti tempestas et cultura magis minusve favet, bonas hominibus vel malas fruges fert: hominibus autem qualis homo natura est, talis semper manet. Hoc quis ferat? quis non, quum *ἄνθρωποι* scribere poeta posset, hoc eum posuisse credat, nisi praeferret aliud? Atqui quum omnes libri dativum habeant, scholiastarumque alius scribat, *ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις οὐκ ἔστι τοῦτο ἰδεῖν*, alius autem, *ἐπὶ μὲν οὖν τῆς γῆς οὕτως ἔχει, ἐπὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων ὁ ἀπὸ φύσεως ὑπάρχων πονηρὸς ἢ κακὸς ἢ ἀγεννὴς καὶ μέχρι τέλους οὕτω διαμένει·* veri simillimum est, *ἀνθρώποις* interpretationem esse, qua in textum illata a metricis deletum sit *ἐν*. Quare ego quidem suspicor Euripidem *ἐν βροτοῖς δ' ἀεὶ* scripsisse.

V. 592. Cod. Aug. a. scripturam *διέφθορ'* exhibiturum se fuisse dicit Porsonus ad v. 701. si in pluribus reperta esset libris. Nihil est in vulgata quod displicere possit: quin elegantior ea ad numerum est.

V. 593. Quum saepe unus articulus duobus substantivis sufficiat, notanda tamen hic insolentiore modo adbibita ea constructio. Similiter Sophocles in Aiace 1250.

οὐ γὰρ οἱ πλατεῖς
οὐδ' εὐρύνωτοι φῶτες ἀσφαλέστατοι.

V. 594. Augg. a. c. *ἔχει γέ τι καὶ τὸ.* b. *ἔχει γέ τοί τι καὶ τὸ.*

V. 595. Aug. a. *μάθοι.*

V. 596. Pro *μαθὼν* Porsonus scripsisse Euripidem *μετρῶν* putabat, propterea quod modo praecessisset *μάθῃ*. Mutavit sententiam, vulgatam citari videns a schol. Townl. ad Iliad. ζ. 351. Non debet in tragicis offensioni esse eiusdem vocabuli repetitio, quam ut Aeschylus amat, ita Sophocles et Euripides non evitant.

V. 599. Praestare videbatur Schaefero *μοι*, quod oblatum a cod. Mosc. D. recepit Matthiae. Non deseruerim unius codi-

τῆς παιδός. ἐν τοι μυρίῳ στρατεύματι
ἀκόλαστος ὄχλος ναυτική τ' ἀναρχία,
κρείσσων πυρός· κακὸς δ', ὁ μή τι δρῶν κακόν.
σὺ δ' αὖ λαβοῦσα τεῦχος, ἀρχαία λάτρι,
βάψασ' ἔνεγκε δεῦρο ποντίας ἁλός,
ὡς παῖδα λουτροῖς τοῖς πανυστάτοις ἐμήν,
νύμφην τ' ἄνυμφον, παρθένον τ' ἀπάρθενον,
λούσω προθῶμαί θ'· ὡς μὲν ἀξία, πόθεν;
οὐκ ἂν δυναίμην· ὡς δ' ἔχω· τί γὰρ πάθω;
κόσμον τ' ἀγείρασ' αἰχμαλωτίδων πάρα,
αἵ μοι πάρεδροι τῶνδ' ἔσω σκηνωμάτων
ναίουσιν, εἴ τις τοὺς νεωστὶ δεσπότας
λαθοῦσ' ἔχει τι κλέμμα τῶν αὑτῆς δόμων.
ὦ σχήματ' οἴκων, ὦ πότ' εὐτυχεῖς δόμοι,
ὦ πλεῖστ' ἔχων κάλλιστά τ', εὐτεκνώτατε

---

cis caussa caeterorum scripturam librorum, quum apertum sit coniungi debere *θιγγάνειν μοῦ τῆς παιδός.*

V. 600. Aug. c. ut vulgo *ἐν γάρ.* Plurimi codd. *ἔν τοι,* quod fuerat prius in Aug. c. Sed Aug. a. *ἔν τι.*

V. 604. Augg. b. c. *ἐνέγκαι.*

V. 606. Aug. a. *νύμφην ἄνυμφον,* qui hunc versum habet ante v. 605.

V. 609. Porsonum, qui *βάψασα ἀγείρασά τε* iungenda censebat, iure reprehendit Schaeferus, quod sic famula collecto a captivis ornatu aquam afferre iuberetur. Sensum ipse esse putat, *προθῶμαί τ' ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ κόσμον ἀγείρασα.* Recte, eo quidem discrimine, ut aliud sit *τε,* quam si *καὶ* posuisset. Sic non opus Wakefieldii alioqui non mala coniectura *κόσμον γ' ἀγείρασα.*

V. 614. Augg. b. c. omittunt *τ'.* Porsonum, qui distinguendum putabat, *ὦ πλεῖστ' ἔχων, κάλλιστά τ' εὐτεκνώτατε Πρίαμε,* refutare studuerunt Matthiae et Reisigius in comm. crit. ad Oed. Col. p. 342. Nihil caussae est, quare non recte et *καλῶς εὔτεκνος* et *κάλλιστα εὐτεκνώτατος* dicatur. Nam *εὔτεκνος* si est, ut hoc loco, qui multos genuit liberos, is, si proles illa etiam suapte virtute insignis est, recte *καλῶς εὔτεκνος* vocabitur, non secus atque *κακῶς εὔτεκνος* est, cuius degeneres sunt liberi. Sed hoc quidem loco aptius iunguntur *πλεῖστα κάλλιστά τε.* Complectitur enim omnia, quum dicit, o qui maximas opes, summam felicitatem, numerosissimam prolem habuisti.

Πρίαμε, γεραιά θ' ἥδ' ἐγὼ μήτηρ τέκνων,
ὡς εἰς τὸ μηδὲν ἥκομεν, φρονήματος
τοῦ πρὶν στερέντες. εἶτα δῆτ' ὀγκούμεθα,
ὁ μέν τις ἡμῶν πλουσίοις ἐν δώμασιν,
ὁ δ' ἐν πολίταις τίμιος κεκλημένος.
τὰ δ' οὐδέν· ἄλλως φροντίδων βουλεύματα,
γλώσσης τε κόμποι. κεῖνος ὀλβιώτατος,
ὅτῳ κατ' ἦμαρ τυγχάνει μηδὲν κακόν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐμοὶ χρῆν συμφοράν, στρ.
ἐμοὶ χρῆν πημονὰν γενέσθαι,
Ἰδαίαν ὅτε πρῶτον ὕλαν
Ἀλέξανδρος εἰλατίναν
ἐτάμεθ' ἅλιον ἐπ' οἶδμα ναυστολήσων
Ἑλένας ἐπὶ λέκτρα, τὰν
καλλίσταν ὁ χρυσοφαὴς
Ἅλιος αὐγάζει.
πόνοι γάρ, καὶ πόνων ἀντ.

V. 615. Aug. c. *τῶν τέκνων.*

V. 620. Aug. b. *ἄλλων.*

V. 621. Hioc videtur illud Ennii esse, quod Cicero de Fin. II. 13. omisso fabulao nomine affert: *nimium boni est, cui nihil est mali.* Quae verba parum eleganter sic in trochaicis posita essent:

nimium boni est,
cui nihil est mali.

Sed quum paullo ante (vide ad v. 586.) trimetris iambicis usus esset Ennius, videtur Cicero aliquid omisisse. Recte procederet versus hoc modo:

nimium boni est profecto cui nil est mali.

V. 628. In metrorum descriptione peccaverant editores, qui primam syllabam sequentis vocabuli, male interrupto eius numero, huic versui addiderant. Aug. a. *Ἑλέναν.* Mirari videtur Matthiae, quod hanc scripturam memorabilem vocaverim. Feci propterea, quod iungi possunt *ναυστολήσων Ἑλέναν,* ut in Oreste v. 741. *καὶ δάμαρτα τὴν κακίστην ναυστολῶν ἐλήλυθεν.*

ἀνάγκαι κρείσσονες κυκλοῦνται.
κοινὸν δ᾽ ἐξ ἰδίας ἀνοίας
κακὸν τᾷ Σιμουντίδι γᾷ
ὀλέθριον ἔμολε, συμφορά τ᾽ ἀπ᾽ ἄλλων.
ἐκρίθη δ᾽ ἔρις, ἂν ἐν Ἴ-
δᾳ κρίνει τρισσὰς μακάρων
παῖδας ἀνὴρ βούτας,
ἐπὶ δορὶ καὶ φόνῳ καὶ ἐμῶν μελάθρων λώβᾳ· ἐπῳδ.
στένει δὲ καί τις ἀμφὶ τὸν εὔροον Εὐρώταν
Λάκαινα πολυδάκρυτος ἐν δόμοις κόρα·
πολιάν τ᾽ ἐπὶ κρᾶτα μάτηρ
τέκνων θανόντων τίθεται
χέρα, δρύπτεταί τε παρειάν,
δίαιμον ὄνυχα τιθεμένα σπαραγμοῖς.

V. 633. Hoc dicit: commune malum invasit Troiam, et a domestica insania, Paridis scilicet, et ab exteris, bello a Graecis illato. *Κοινὸν* patet sic dictum esse, ut sensu etiam ad *συμφορὰν* referatur.

V. 634. Aug. b. *Σιμοεντίδι.*

V. 639. Vulgo hi duo versus in quattuor divisi legebantur:

ἐπὶ δορί, καὶ φόνῳ, καὶ ἐμῶν
μελάθρων λώβᾳ.
στένει δὲ καί τις ἀμφὶ τὸν
εὔρουν Εὐρώταν.

Quocumque modo distinguere velis, inepti exsistunt numeri. Duo versus sunt, eodem numero. Itaque *εὔροον* scripsimus, pro quo in libris est *εὔρουν*. Recepit in secunda Porsonus.

V. 642. Vereor ne in his versibus non ubique genuinam scripturam habeamus. Codd. Flor. 2. 25. 33. Vict. *πολιὰν*. Eorumque 2 et 25. *δ᾽* pro *τ᾽*. Flor. 33. autem *πολιάν τ᾽ ἐπὶ κρᾶτα δ᾽ ἡ μήτηρ.* Mox post *δρύπτεται* omittunt *τε* Flor. 2. 10. 25. nec videtur eam particulam habuisse scholiastes metricus, qui versum epodi nonum, i. e. verba *δρύπτεται παρειάν*, ithyphallicum esse dicat. *Δὲ* pro *τε* habet Flor. 17. Ex his scripturis *πολιὰν* recipiendum duxi, ut quod non videatur ab librariis profectum esse. Amat autem huiusmodi permutationes Euripides. Sed quum usitatum sit in epodis eadem metra iterari, suspicari licet hunc versum sic esse ab Euripide scriptum,

πολιάν τε κρᾶτ᾽ ἔπι μάτηρ,

ut congrueret cum illo,

χέρα, δρύπτεταί τε παρειάν.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Γυναῖκες, Ἑκάβη ποῦ πόθ᾽ ἡ παναθλία,
ἡ πάντα νικῶσ᾽ ἄνδρα καὶ θῆλυν σπορὰν
κακοῖς, ἵν᾽ οὐδεὶς στέφανον ἀνθαιρήσεται.

ΧΟΡΟΣ.

τί δ᾽, ὦ τάλαινα σῆς κακογλώσσου βοῆς;
ὡς οὔποθ᾽ εὕδει λυπρά σου κηρύγματα.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Ἑκάβῃ φέρω τόδ᾽ ἄλγος· ἐν κακοῖσι δὲ
οὐ ῥᾴδιον βροτοῖσιν εὐφημεῖν στόμα.

Nisi, quum glossa in Flor. 21. *κάρα* non glossa, sed diversa lectio esse videatur, haec fuit horum versuum scriptura:

πολιὰν κάρᾳ τε μάτηρ
τέκνων θανόντων θεμένα
χέρα, δρύπτεται παρειάν.

V. 648. Libri *κακοῖσιν; οὐδεὶς στέφανον ἀνθαιρήσεται.* Et sic etiam scholiastes, nec dubium quin ita loqui potuerit mulier ista. Sed non amant tamen huiusmodi inconnexas sententias tragici, qualem etiam supra v. 578. removimus. Quare scribendum putavi *κακοῖς, ἵν᾽ οὐδεὶς στέφανον ἀνθαιρήσεται.* Quum *νικῶσα* dixit, hoc in mente habuit: ubinam est Hecuba, quae viros et feminas vincit malis in certamine, ubi ei nemo palmam praeripiet.

V. 649. Recte Wakefieldius interrogationis signum non post *τάλαινα*, sed in fine versus apponendum monuit. Cohaerent *τάλαινα σῆς κακογλώσσου βοῆς.*

V. 650. Quod olim huius loci opportunitate in Theocriti II. 126. conieci, pro *εὗδον δ᾽* ibi legendum esse *εὖ δ᾽ ἦς*, quam disputationem adnotationibus suis inseruit Gaisfordius, id hodie non tuear. Nam videtur *εὗδον* ibi ut apud Euripidem significare *desinerem*, *finem facerem.* Recte scholiastes apud Euripidem *ἠρεμεῖ.* Caeterum ne quis a vera huius loci sententia aberret, quod Pflugkio accidit, miranti, quid haec famula prius acerbi nuncii attulisset, eoque ad parum veri simile commentum confugienti, tenendum est, non esse hanc orationem quaerentis quid novi acciderit, quidque illa praeter ea quae prius nunciaverit afferat: nihil enim nunciaverat, immo ne loquuta quidem est: sed uterque versus sermonem habet indignantis ob vociferationem mulieris. Id ut in priore versu *σῆς*, ita in hoc *σοῦ* indicat, con-

ΧΟΡΟΣ.

καὶ μὴν περῶσα τυγχάνει δόμων ὕπερ
ἤδ', εἰς δὲ καιρὸν σοῖσι φαίνεται λόγοις.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

ὦ παντάλαινα, κἄτι μᾶλλον ἢ λέγω,
δέσποιν', ὄλωλας, κοὐκέτ' εἶ, βλέπουσα φῶς,
ἄπαις, ἄνανδρος, ἄπολις ἐξεφθαρμένη.

---

firmatque particula *ὡς*, pro qua alioquin *ἄρα* dicendum fuisset. Sensus est: *quid tibi vis ista tua infausta vociferatione: nam non desinis hos tuos iactare malos nuncios.*

V. 653. Plerique libri *δόμων ἄπο*, alii *ὕπερ*. Nota marginalis in uno, *γρ. ὑπὲρ, ἐπέκεινα, ἤγουν ἔξω.* Recepit *ὕπερ* Porsonus, cui opponit Matthiae, quod hic genitivus, non accusativus, ut in Orest. 1371. *πέφευγα κεδρωτὰ παστάδων ὑπὲρ τέρεμνα*, et in Ion. 46. *ὑπὲρ δὲ θυμέλας διορίσαι πρόθυμος ἦν*, adiunctus sit. Huic argumento ego quidem non multum tribuam; amant enim poetae hanc casuum permutationem. Quare Porsonum sequi malui, quam *ὑπὸ* ponere, quod Matthiae dedit, oblitus ille adiicere, esse id saltem pro varia lectione in Mosc. 1. adnotatum.

V. 654. Aug. a. *εἰς καιρὸν δὲ.* c. *εἰς καιρόνδε.* b. *εἰς καινονδε.*

V. 656. Aug. b. *κοὐκέτι βλέπουσα.* Plerique libri *κοὐκέτ' εἶ* vel *κουκέτι* sine *εἶ.* Quidam sine copula *οὐκέτ' εἶ* vel *οὐκέτι.* Asyndeton probavit Matthiae, ut affectui loquentis magis accommodatum. Mihi id non solum ab hoc loco, qui quasi initium est narrationis, valde alienum esse, sed repugnare etiam consuetudini Graecorum videtur, qui fortius affirmandi caussa eamdem notionem per negationem contrarii cum copula repetunt. Quare male etiam, qui *κοὐκέτ' εἶ* scripserunt, coli signo post *ὄλωλας* interpunxere. Valde differt ab hoc dicto illud Hecubae v. 671. *ἀπωλόμην δύστηνος· οὐκέτ' εἰμὶ δή.* Haec enim exclamatio est. Tum vulgo iungebantur *κοὐκέτ' εἶ βλέπουσα φῶς.* Unus liber *κοὐκέτι βλέπεις φάος.* Recte Reisigius in syntagm. crit. p. 9. sq. *κοὐκέτ' εἶ, βλέπουσα φῶς*, i. e. mortua es, quamvis lucem cernas. Probatque id Schaeferus, sed singulari iudicio nolens interpungi post *εἶ.* Caeterum multo ante eodem modo haec interpretatus erat scholiastes.

V. 657. Interpungebatur post singula verba in hoc versu. At non videtur recte *ἐξεφθαρμένη* quasi quartum memorari, quo infelix sit Hecuba, sed potius *ἐξεφθαρμένη ἄπαις, ἄνανδρος,*

ΕΚΑΒΗ.

οὐ καινὸν εἶπας· εἰδόσιν δ' ὠνείδισας.
ἀτὰρ τί νεκρὸν τόνδε μοι Πολυξένης
ἥκεις κομίζουσ', ἧς ἀπηγγέλθη τάφος
πάντων Ἀχαιῶν διὰ χερὸς σπουδὴν ἔχειν;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

ἥδ' οὐδὲν οἶδεν, ἀλλά μοι Πολυξένην
θρηνεῖ· νέων δὲ πημάτων οὐχ ἅπτεται.

ΕΚΑΒΗ.

οἳ 'γὼ τάλαινα, μῶν τὸ βακχεῖον κάρα
τῆς θεσπιῳδοῦ δεῦρο Κασσάνδρας φέρεις;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

ζῶσαν λέλακας· τὸν θανόντα δ' οὐ στένεις
τόνδ'· ἀλλ' ἄθρησον σῶμα γυμνωθὲν νεκροῦ,
εἴ σοι φανεῖται θαῦμα καὶ παρ' ἐλπίδας.

ΕΚΑΒΗ.

οἴμοι, βλέπω δὴ παῖδ' ἐμὸν τεθνηκότα
Πολύδωρον, ὅν μοι Θρῂξ ἔσωζ' οἴκοις ἀνήρ.
ἀπωλόμην δύστηνος, οὐκέτ' εἰμὶ δή.
ὦ τέκνον, τέκνον

ἄπολις dicitur, i. e. prorsus perisse, quod orba filiis, orba marito, orba urbe sit. Quare removi distinctionem post *ἄπολις*.

659. Insolens ratio est, quam scholiastes commendat, ut interpungatur post *ἀτὰρ τί;* Etiam absque illa interpunctione miratur Hecuba, Polyxenae corpus sibi afferri. Conferendus etiam Elmsleius ad Heracl. 661.

V. 660. Aug. c. *ἀπηγγέλη*.

V. 669. Aug. a. *δὲ*, in quo saepe perexiguum inter *ε* et *η* discrimen est.

V. 671. Aug. a. *δὲ*.

V. 672. Quum in carminibus melicis fere neglecta iacerent

αἰαῖ, κατάρχομαι νόμον
βακχεῖον ἐξ ἀλάστορος
ἀρτιμαθὴς κακῶν.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

ἔγνως γὰρ ἄτην παιδὸς, ὦ δύστηνε σύ;

ΕΚΑΒΗ.

ἄπιστ', ἄπιστα, καινὰ, καινὰ δέρκομαι.
ἕτερα δ' ἀφ' ἑτέρων κακὰ κακῶν κυρεῖ·
οὐδέ ποτ' ἀστένακτος ἀδάκρυτος ἁ-
μέρα 'πισχήσει.

---

aatistrophica, eorumque multa primum a me, deinde a Seidlero esseat detecta, aon miraadum est, quod ad eas investigatioaes alacriores facti etiam ibi antistrophica iavenire visi sumus, ubi nulla sont. Neque est quod id aos valde poeaitere debeat. Nam et per irritos conatus verum cognoscitur, aec temere carmea ullum in tragoedia noa esse aatistrophicum putaadum est, nisi et consideratum accarate, et reperta coatrariae rationis caussa. Et hoc quidem carmen tam Seidleras in libro de versibus dochmiacis p. 233. sqq. tum ego in dissertatioae de usu carminum antistrophicorum, ia Elemeatis doctriaae metricae p. 767. in Epitome eius doctrinae p. 275. ad quamdam ratioaem antistrophicum coaati sumus disponere. Frustra. Nam et violeatis opus erat mutationibus, nec metra sibi accurate respondebaat, aec descriptiones stropharum ipsae satis planae atque idoneis caussis faltae conficiebantur. Recte scholiastes carmen hoc ad *ἀνομοιόστροφα* refert. Est enim querimoaia, versibus maxime dochmiacis scripta, non certa lege, sed uti vehemens dolor et indigaatio Hecubae ferebat. Et hic quidem versus, qui primus est, dochmiacus est, recte scriptus vulgo *ὦ τέκνον, τέκνον*, qui tristior est et lugubrior numerus, quam *ὦ τέκνον, ὦ τέκνον*, quod est in Flor. A. Noa male tamea multi codd. semel tantum *ὦ τέκνον*, ut Augustani, quorum ia a. b. *αἰ αἰ*, ia c. *αἶ αἶ αἶ*.

V. 679. Libri, *οὐδέποτ' ἀδάκρυτον ἀστένακτον ἁμέρα μ' ἐπισχήσει*, sed ia Guelf. Flor. 6. 9. 18. ad ultimam syllabam verborum *ἀδάκρυτον ἀστένακτον* supra scriptum *ς*. Duplicis scripturae testis etiam scholiastes: *πρὸς μὲν τὸ ἡμέρα, τὸ ἀδάκρυτος καὶ ἀστένακτος ἀποδοτέον, πρὸς δὲ τὸ ἐμέ, ἀδάκρυτον καὶ ἀστένακτον*. Tam aperta in verbis vestigia suat dochmiacorum, ut dubitari aequeat, quin vera scriptura sit, *οὐδέποτ' ἀστένακτος ἀδάκρυτος ἁμέρα 'πισχήσει*. Interpretum est *με*, atque iade

ΧΟΡΟΣ.

δεῖν', ὦ τάλαινα, δεινὰ πάσχομεν κακά.

ΕΚΑΒΗ.

ὦ τέκνον, τέκνον ταλαίνας ματρός,
τίνι μόρῳ θνήσκεις, τίνι πότμῳ κεῖσαι;
πρὸς τίνος ἀνθρώπων;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

οὐκ οἶδ'· ἐπ' ἀκταῖς νιν κυρῶ θαλασσίαις.

ΕΚΑΒΗ.

ἔκβλητον, ἢ πέσημα φοινίου δορός,
ἐν ψαμάθῳ λευρᾷ;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

πόντου νιν ἐξήνεγκε πελάγιος κλύδων.

ΕΚΑΒΗ.

ᾤ μοι, αἰαῖ, ἔμαθον ἔνυπνον ὀμμάτων

---

orti accusativi ἀδάκρυτον et ἀστένακτον. Et verum ordinem verborum, ἀδάκρυτον ἀστένακτον praebent codd. Mosc. C. Vict. et duo Florentini. In fine pauci codd. addunt αἶ αἶ τῶν κακῶν, vel αἶ αἶ κακῶν, quae non dubitandum quin a metricis sint profecta.

V. 687. Verba ἐν ψαμάθῳ λευρᾷ in libris continuantur sequenti dicto famulae, quam in diss. de usu antistr. et in Elem. d. metr. monui non nisi trimetris loqui debere. Commotior oratio solam decet Hecubam. Sed minime opus est, ut haec verba ante v. 685. colloceutur, quemadmodum in dissertatione illa censebam. Eam commutationem improvide receperunt Matthiae et Pflugkius.

V. 689. Scholiastae metrico si quid tribuendum esset, multo aliter eum oporteret stropham hanc legisse, quam scripta est in libris. Emendavit illum Kingius, sed reliquit aliquid agendum aliis. Numerat scholiastes huius strophae versus septem, sed ordine

ἐμῶν ὄψιν· οὐδὲ παρέβα με φά-
σμα μελανόπτερον, ἂν ἐςεῖδον ἀμφὶ σ',
ὦ τέκνον, οὐκέτ' ὄντα Διὸς ἐν φάει.

---

perturbato. Commemorabo singula, appositis verbis poetae. 1. τὸ ά, τροχαϊκὸν μονόμετρον. *ὤ μοι αἰαῖ.* 2. τὸ β', ὅμοιον ἐφθημιμερές, (Kingius ὑπερκατάληκτον) ἐκ χορείων. *ἔμαθον ἐνύπνιον.* Vulgata si vera est, geminatum legit scholiastes ἔμαθον. 3. τὸ γ', ὅμοιον ἐφθημιμερὲς καθαρόν· *ὀμμάτων ἐμῶν ὄψιν*, vel *ὄψιν ὀμμάτων ἐμῶν.* 4. Hoc non suo loco positum. τὸ έ, παιωνικὸν δίμετρον ἐκ παίωνος ά καὶ παλιμβακχείου. *οὔ με παρέβα φάσμα.* 5. τὸ ς', ἀναπαιστικὸν ἐφθημιμερές, (Kingius τροχαϊκὸν ἰθυφαλλικόν) τοῦ β' ποδὸς δακτύλου. Haec postrema verba non suo loco sunt posita: nam verba poetae haec sunt: *μελανόπτερον, ἂν εἰςεῖδον.* 6. τὸ δ', τροχαϊκὸν ἰθυφαλλικόν. Hic ponenda sunt illa, τοῦ β' ποδὸς δακτύλου: nam verba sunt: *ἀμφὶ σ', ὦ τέκνον, οὐκέτ'.* 7. τὸ ζ', παιωνικὸν δίμετρον, ἐκ παίωνος ά καὶ Κρητικοῦ: *ὄντα Διὸς ἐν φάει.* Patet ex his, sexto versu in quarti locum reiecto, turbatos esse numeros et scripturam. Venio nunc ad ipsa poetae verba. Aug. a. c. *ὤ μοι αἶ αἶ.* b. *οἴμοι αἲ αἴ.* Deinde vulgo cum Aldina: *ἔμαθον ἐνύπνιον, ὀμμάτων τ' ἐμῶν ὄψιν.* Novissimi editores τ', quod in codd. fere omnibus abest, deleverunt. Sed in *ἐνύπνιον* consentiunt libri. Eam vocem sive sic sive aliter scriptam pro adiectivo habuit paraphrastes, qui sic haec reddidit: *ἔμαθον τὴν νυκτερινὴν ὄψιν τῶν ἐμῶν ὀφθαλμῶν.* Porro libri omnes, *οὔ με παρέβα φάσμα*, nisi quod Havn. *παρῆλθε.* De numero dochmiaco quum dubitari non possit, *ἔνυπνον* et *οὐδὲ παρέβα με φάσμα* reposui. Nam valde insuavem reddit versum, quod Matthiae edidit, *οὔ με παρέβα φάντασμα.* Nec prodest ad removendam dubitationem de metro sequentis versus.

V. 692. Aug. a. ut Aldina: *ἂν ἐςεῖδον ἀμφί σ' ὦ τέκνον, οὐκέτ' ὄντα Διὸς ἐν φάει.* Aug. b. *ἂν ἐςεῖδον ἂν ἀμφί σ' ὦ*, utrique *ἂν* puncto supra apposito, quo alterum delendum significetur. Aug. c. et quinque alii codd. *ἂν εἰςεῖδον.* Brunckius Kingio auctore *ἂν εἶδον.* Quod Matthiae ex Mosc. A. affert, *ἀμφὶ σὸν, τέκνον*, dubito an neque illo in codice legatur, et *σὸν* error vel comparantis codicem vel typothetae sit. Nam hausisse illud Matthiae ex hac Beckii adnotatione p. 1027. a. videtur: *σ' ὦ Cod. A. σὸν — οὐκέτ' in hoc versu habet Cod. C. ut et Br. ed sed. in Cod. A. versus* 706. 707. *iunguntur.* In Flor. 33. *τέκνον* bis scriptum; in Flor. 25. ante *οὐκέτι* additum *ὡς.* Non contenderim emendate scriptum legi hunc versum. Aptior certe esset numerus iambicus, *ἂν εἶδον, εἶδον ἀμφὶ σοί*, quae dativi et accusativi consociatio non nimis rara. Vide Brunckium ad Soph. Ant. 480. Ea hic sic explicanda esset, ut in mente habuisse putetur *ᾗ σε εἶδον.* Caeterum alio hunc

ΧΟΡΟΣ.

τίς γάρ νιν ἔκταν'; οἶσθ' ὀνειρόφρων φράσαι;

ΕΚΑΒΗ.

ἐμός, ἐμὸς ξένος, Θρῄκιος ἱππότας,
ἵν' ὁ γέρων πατὴρ ἔθετό νιν κρύψας.

ΧΟΡΟΣ.

ὤ μοι, τί λέξεις; χρυσὸν ὡς ἔχῃ κτανών;

ΕΚΑΒΗ.

ἄῤῥητ', ἀνωνόμαστα, θαυμάτων πέρα,
οὐχ' ὅσι', οὐδ' ἀνεκτά. ποῦ δίκα ξένων;
ὦ κατάρατ' ἀνδρῶν, ὡς διεμοιράσω

---

versum quum dochmiaco numero esse prodit praegressi dochmii in syllabam ancipitem exitus, nisi τὰν scribendum.

V. 693. Recte hic versus vulgo choro tributus. Codices nonnulli eum famulae adscribunt, a cuius officio alienus est. Plerique libri ἔκταν': alii, in quibus Augustani, ἔκτειν'. Pro ὀνειρόφρον autem, quod vulgo legebatur, et, ut opinor, in Augustanis est, plurimi codd. ὀνειρόφρων. Mirum et pene dixerim ineptum est, quod et scholiastae et plerisque ut videtur recentiorum placuit, vocativo casu ita appellari Hecubam. Immo nominativus est adiectivi, hoc sensu dictus: *potesne somnii indicio dicere, quis eum occiderit?*

V. 696. Vulgo ἔχοι, non male, ut ex Hecubae mente dictum. Servavitque Porsonus. Sed plerique codd. in iisque Augustani, ἔχῃ.

V. 698. Augg. a. b. c. cum plerisque codd. οὐχ ὅσι' οὐδ' ἀνεκτά. Omnes, ut videtur, ποῦ δίκα ξένων. Vulgo οὐχ ὅσιά τ' οὐδ' ἀνεκτά. Id languide dictum putabat Matthiae: cui iure contradixit Pflugkius. Sed tamen et dialectus et codicum copulam omittentium numerus vix dubitare sinunt quin metrici trimetrum efficere voluerint. Euripidem veri simillimum est dimetrum fecisse dochmiacum:

οὐχ ὅσι', οὐδ' ἀνεκτά· τί δίκα ξένων;

Sed non ausus sum reponere τί, quia, etsi praestat hic numerus dochmiacus, tamen non inusitatum est metrum, quod ex dochmio et iambico dimetro brachycatalecto componitur.

V. 699. Augg. a. b. c. ἰώ.

χρόα, σιδαρέῳ τεμὼν φασγάνῳ
μέλεα τοῦδε παιδός, οὐδ' ᾤκτισας.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ τλῆμον, ὥς σε πολυπονωτάτην βροτῶν
δαίμων ἔθηκεν, ὅςτις ἐστί σοι βαρύς.
ἀλλ' εἰςορῶ γὰρ τοῦδε δεσπότου δέμας
Ἀγαμέμνονος· τοὐνθένδε σιγῶμεν, φίλαι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Ἑκάβη, τί μέλλεις παῖδα σὴν κρύπτειν τάφῳ
ἐλθοῦσ', ἐφ' οἷςπερ Ταλθύβιος ἤγγειλέ μοι,
μὴ θιγγάνειν σῆς μηδέν' Ἀργείων κόρης;
ἡμεῖς μὲν οὖν ἐῶμεν, οὐδὲ ψαύομεν·
σὺ δὲ σχολάζεις, ὥςτε θαυμάζειν ἐμέ.
ἥκω δ' ἀποστελῶν σε. τἀκεῖθεν γὰρ εὖ
πεπραγμέν' ἐστίν, εἴ τι τῶνδ' ἐστὶν καλῶς.
ἔα, τίν' ἄνδρα τόνδ' ἐπὶ σκηναῖς ὁρῶ
θανόντα Τρώων; οὐ γὰρ Ἀργεῖοι πέπλοι
δέμας περιπτύσσοντες ἀγγέλλουσί μοι.

V. 701. Augustani, ut vulgo, ᾠκτίσω. Brunckius, Porsonus, aliique cum parte codicum ᾤκτισας, quod hic suavius ad aures accidit.

V. 704. Aug. a. τοῦ δεσπότου.

V. 706. Parum scite Euripides regem ipsum venientem, ut arcessat Hecubam, fecit.

V. 709. Quod vir doctus in Britannorum diariis trimestribus V. p. 396. scribi voluit, οὐδ' ἐψαίσαμεν, canone illo Porsoni de ultima finali in principio quinti pedis adductus, hodie non magis quisquam probabit, quam Bothii οὐδ' ἐψαύομεν. Ipse Porsonus in praefatione p. 37. hunc versum cum duobus aliis eodem morbi genere, si tamen morbus sit, laborantibus iuniorum sagacitati commisit. Bene factum, quod morbum, qui nullus est, sanare abstinuit.

V. 714. Flor. 2. 17. Vict. Ἀργεῖον. Flor. 21. e correct. 10. 33. Ἀργεῖοι. Scholiastae et has lectiones et vulgatam Ἀργείων interpretantur. Praetuli quod horum exquisitissimum est, Ἀργεῖοι.

δύστην᾿, ἐμαυτὴν γὰρ λέγω λέγουσα σέ,
Ἑκάβη τί δράσω; πότερα προςπέσω γόνυ
Ἀγαμέμνονος τοῦδ᾿, ἢ φέρω σιγῇ κακά;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

τί μοι προςώπῳ νῶτον ἐγκλίνασα σὸν
δύρει, τὸ πραχθὲν δ᾿ οὐ λέγεις, τίς ἔσθ᾿ ὅδε;

ΕΚΑΒΗ.

ἀλλ᾿ εἴ με δούλην πολεμίαν θ᾿ ἡγούμενος
γονάτων ἀπώσαιτ᾿, ἄλγος ἂν προςθείμεθ᾿ ἄν.

V. 716. Polydorum alloqaens dicit *δύστηνε*, sed id in se potius expetere videns, addit *Ἑκάβη, ἐμαυτὴν γὰρ λέγω λέγουσα σέ.* Novo genere respondendi variare doloris significationem studuit Euripides, sed ut ista Hecubae cunctatio etiam spectatores, non solum Agamemnonem, impatieatiores reddere videatur. Scholiastae has interpretationes afferunt: unam, ut primum versum Polydoro dicat Hecuba, eiusque in fine plene iaterpungatur, tum autem sese compellet, *Ἑκάβη τί δράσω*; alteram, ut *Ἑκάβη* sit nominativus, hoc seasu: ***ego Hecuba quid faciam?*** tertiam Didymi, qua itidem *Ἑκάβη* aominativus sit, sed coniungatar cum *λέγουσα*, ut proaa ia corpus Polydori despiciens dicat: ***miser, nam te ego Hecuba quum dico, me dico ipsam, quid faciam?*** quartam, qua cohaereant *δύστηνε Ἑκάβη*, in qua inepte argutantur, *σε* aeque ut *ἐμαυτὴν* ad Hecubam referentes. Haackio Hecuba, dum Polydorum infelicem appellet, statim se ipsa corrigens, hoc de se potius diceadum existimare videtur. Itaque, nisi fallor, hic *δύστηνε*, ambigui geaeris vocabulum, primo nt masculinum, deiade at femiainam accipieadum putat. At ita quidem exspectaremus *τί δράσεις;* Mihi *δύστηνε* soli dici Polydoro videtur, *Ἑκάβη* autem nomiaativus esse, sed ille aliter iatelligendus, quam placuit illis, quos dixi. Nam quum Polydorum illo *δύστηνε* alloquuta est, addens illud, ***me ipsam dico, te dicens***, quod est *ἐμαυτὴν δύστηνον λέγω, σὲ λέγουσα δύστηνον*, haac ipsam vocem repetit cogitatione, ut, plena si esset oratio, haec esset: *δύστηνος Ἑκάβη τί δράσω;*

V. 720. Librorum lectiouem *ὀδύρῃ* in *δύρῃ* matavit Musgravius. *Δύρει* edidimus cum Porsono, qai haac huius verbi formam aaalogia, grammaticorum auctoritate, poetarumque exemplis coafirmavit. Aug. a. b. c. *ὀδύρῃ*.

V. 722. Aug. c. ut vulgo, *ἄλγος ἂν προςθείμεθα.* Augg.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

οὔ τοι πέφυκα μάντις, ὥςτε μὴ κλύων
ἐξιστορῆσαι σῶν ὁδὸν βουλευμάτων.

ΕΚΑΒΗ.

ἆρ' ἐκλογίζομαί γε πρὸς τὸ δυςμενὲς
μᾶλλον φρένας τοῦδ' ὄντος οὐχὶ δυςμενοῦς;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

εἴ τοι με βούλει τοῦδε μηδὲν εἰδέναι,
ἐς ταὐτὸν ἥκεις· καὶ γὰρ οὐδ' ἐγὼ κλύειν.

ΕΚΑΒΗ.

οὐκ ἂν δυναίμην τοῦδε τιμωρεῖν ἄτερ
τέκνοισι τοῖς ἐμοῖσι. τί στρέφω τάδε;
τολμᾶν ἀνάγκη, κἂν τύχω, κἂν μὴ τύχω.
Ἀγάμεμνον, ἱκετεύω σε τῶνδε γουνάτων,
καὶ σοῦ γενείου, δεξιᾶς τ' εὐδαίμονος.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

τί χρῆμα μαστεύουσα; μῶν ἐλεύθερον
αἰῶνα θέσθαι; ῥᾴδιον γάρ ἐστί σοι.

---

a. b. cum plerisque Mss. *ἄλγος ἂν προςθείμεθ' ἄν*, quod receperunt Porsonus et Matthiae, Brunckium dicentes male scripsisse *ἄλγος αὖ προςθείμεθ' ἄν*. Id ego quidem non reprehenderim. Duplicatum *ἄν*, quod probabat etiam Reisigius ia Coniect. p. 187. alia accumulans exempla, reiiciat fortasse, neque inepte, qui haec verba idem sigaificare putabit quod *ἀλγήσαιμεν ἄν*. Nam geminatum *ἂν* etiam duplicem in sententia notionem sibi postulat. At ea inest ia verbis, et quidem ia praepositioae *πρός*, quae facit ut seasus sit *καὶ πρὸς ἂν ἀλγήσαιμεν ἄν*.

V. 725. Intendit atque auget vim verborum additum *γε*, quod Latiae *etiam*, Germanice *gar* vertas. Nisi scripsit *ἆρ' ἐκλογιζόμεσθα*. Et abest *γε* ia Flor. 33.

V. 728. *Ἐς ταὐτὸν ἥκεις* eodem modo dictum in Oreste v. 1280.

ΕΚΑΒΗ.

οὐ δῆτα· τοὺς κακοὺς δὲ τιμωρουμένη,
αἰῶνα τὸν ξύμπαντα δουλεῦσαι θέλω.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

καὶ δὴ τίν' ἡμᾶς εἰς ἐπάρκεσιν καλεῖς;

ΕΚΑΒΗ.

οὐδέν τι τούτων, ὧν σὺ δοξάζεις, ἄναξ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

* * * * * * * * * * * * * *

ΕΚΑΒΗ.

ὁρᾷς νεκρὸν τόνδ', οὗ καταστάζω δάκρυ;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ὁρῶ. τὸ μέντοι μέλλον οὐκ ἔχω μαθεῖν.

V. 738. Vulgato *ἐπάρκειαν*, quod habent etiam Augustani, praeferendum putat Porsonus lectionem MS. Reg. Soc. *ἐπάρκεσιν*, quod altera forma apud tragicos non occurrat, *ἄρκεσις* autem apud Sophoclem in Oed. Col. v. 73. *ἐπάρκεσις* ibidem v. 447. inveniatur. Hunc igitur sequuti sumus, confirmata praesertim illa scriptura etiam per alios codices.

V. 740. Virum doctum, qui in Diario classico fasc. III. p. 610. ut *στιχομυθία* servaretur, versum 739. ante v. 736. poni volebat, Matthiae quadam argutius excogitata ratione antistrophica refutare studuit. Reprehendere eum potius debebat, quod ad restituendam *στιχομυθίαν* non esset rectam viam ingressus. Nam locos quidem suos versus omnes satis ipsi tuentur, sed multo facilius multoque probabilius remedium in lacunae notatione erat, quam non *στιχομυθία* solum turbata, sed etiam illud prodit, quod, nisi versus Agamemnonis post v. 739. deesset, non sic abrupta oratione pergeret Hecuba, *ὁρᾷς νεκρὸν τόνδε*. Propterea signa omissi versus posui.

V. 741. Ennius apud Nonium in *guttatim*,

vide hunc, meae in quem lacrumae guttatim cadunt.

V. 742. Aug. b. *οὐκ ἔω μαθεῖν*.

ΕΚΑΒΗ.

τοῦτόν ποτ' ἔτεκον, κἄφερον ζώνης ὕπο.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ἔστιν δὲ τίς σῶν οὗτος, ὦ τλῆμον, τέκνων;

ΕΚΑΒΗ.

οὐ τῶν θανόντων Πριαμιδῶν ὑπ' Ἰλίῳ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ἦ γάρ τιν' ἄλλον ἔτεκες ἢ κείνους, γύναι;

ΕΚΑΒΗ.

ἀνόνητά γ', ὡς ἔοικε, τόνδ' ὃν εἰσορᾷς.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ποῦ δ' ὢν ἐτύγχαν', ἡνίκ' ὤλλυτο πτόλις;

ΕΚΑΒΗ.

πατήρ νιν ἐξέπεμψεν, ὀῤῥωδῶν θανεῖν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ποῖ τῶν τότ' ὄντων χωρίσας τέκνων μόνον;

V. 744. Vulgo *ἔστιν δέ τις σῶν*. Scholiastarum aliqui, *ἔστιν δὲ τίς σῶν*, quod ex Aug. a. reposuit Matthiae: recte quidem, sed tamen ut non probem, quod ait, „quaerere non poterat Agamemnon, an hic esset unus ex Hecubae filiis, sed quis esset.“ Quid enim ni quaerere hoc possit, mirans superstitem fuisse aliquem, quum omnes occisos putaret? Neque impediunt, quae deinceps Hecuba dicit. Quod si tueri interrogativum *τίς* volebat, praesidium ei a particula *δὲ* debebat petere, cuius haec potestas esset, ut referretur ad omissam sententiam: *sic audio: qui autem est?*

V. 745. Brunckiana lectione, *τῶν οὐ θανόντων*, nihil opus esse videtur Porsono. Immo miror Brunckio tam ineptam coniecturam in mentem venire potuisse. Si Polydorus unus est

ΕΚΑΒΗ.

εἰς τήνδε χώραν, οὗπερ εὑρέθη θανών.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

πρὸς ἄνδρ', ὃς ἄρχει τῆςδε Πολυμήστωρ χθονός;

ΕΚΑΒΗ.

ἐνταῦθ' ἐπέμφθη πικροτάτου χρυσοῦ φύλαξ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

θνήσκει δὲ πρὸς τοῦ, καὶ τίνος πότμου τυχών;

ΕΚΑΒΗ.

τίνος δ' ὑπ' ἄλλου; Θρῄξ νιν ὤλεσεν ξένος.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ὦ τλῆμον, ἦπου χρυσὸν ἠράσθη λαβεῖν;

ΕΚΑΒΗ.

τοιαῦτ', ἐπειδὴ συμφορὰν ἔγνω Φρυγῶν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

εὗρες δὲ ποῦ νιν, ἢ τίς ἤνεγκεν νεκρόν;

ΕΚΑΒΗ.

ἥδ', ἐντυχοῦσα ποντίας ἀκτῆς ἔπι.

τῶν οὐ θανόντων ὑπ' Ἰλίῳ Πριαμιδῶν, superstitum unus esse videtur. Qui vero sunt isti? Adde quod Agamemno, quum interrogat,

ἦ γάρ τιν' ἄλλον ἔτεκες, ἢ κείνους, γύναι;

hoc dicturus esset, *ecquem alium peperisti, quam eos, qui ad Troiam non ceciderunt?* Ex quo consequeretur, eos, qui ad Troiam occubuissent, non fuisse Hecubae filios.

V. 752. Augg. a. b. c. *Πολυμήστορα.*

V. 755. Augg. b. c. ut vulgo, *τίνος γ' ὑπ' ἄλλου.* Et sic

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

τοῦτον ματεούσ᾽, ἢ πονοῦσ᾽ ἄλλον πόνον;

ΕΚΑΒΗ.

λουτρ᾽ ᾤχετ᾽ οἴσουσ᾽ ἐξ ἁλὸς Πολυξένῃ.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

κτανών νιν, ὡς ἔοικεν, ἐκβάλλει ξένος.

ΕΚΑΒΗ.

θαλασσόπλαγκτόν γ᾽, ὧδε διατεμὼν χρόα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ὦ σχετλία σὺ τῶν ἀμετρήτων πόνων.

ΕΚΑΒΗ.

ὄλωλα, κοὐδὲν λοιπὸν, Ἀγάμεμνον, κακῶν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

φεῦ, φεῦ· τίς οὕτω δυστυχὴς ἔφυ γυνή;

---

multi codices. Aug. a. τίνος γε ὑπ᾽ ἄλλου. Idem ἔσωζε ξένος. Quidam MS. γὲ omittunt. Porsonus coniecit, τίνος πρὸς ἄλλου. Elmsleius ad Med. 1334. not. f. VI. legi posse observat οὔτινος ὑπ᾽ ἄλλου sine interrogatione: ad Oed. Col. 977. autem aut hoc, aut quod Porsono placuit, scribi vult, adversus Reisigium disputans, qui in comm. crit. ad Oedipum p. 323. non audebat damnare τίνος γ᾽ ὑπ᾽ ἄλλου. Id defendere studuit etiam Matthiae, defendebamque ego ad Soph. Philoct. 439. Sed recte Fritzschius ad Luciani Dial. deor. p. 14. τίνος δ᾽ ὑπ᾽ ἄλλου scribendum esse monuit, quod praebent Flor. 25. 33. Havn. Harleianus 6300.

V. 760. 761. Hos versus nemo desideraret, si abessent. Sed sic saepe Euripides quum aliis in rebus, tum maxime in colloquiis moderandis perquam exilis est.

V. 763. Multi codd. in quibus Aug. b. γ᾽ omittunt, quod quum Schaeferus male factum indicat, quia gravius sit et foedius ἐκβάλλειν θαλασσόπλαγκτον quam simpliciter ἐκβάλλειν, mu-

οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ τὴν τύχην αὐτὴν λέγοις.
ἀλλ' ὧνπερ οὕνεκ' ἀμφὶ σὸν πίπτω γόνυ,
ἄκουσον. εἰ μὲν ὅσιά σοι παθεῖν δοκῶ,
στέργοιμ' ἄν· εἰ δὲ τοὔμπαλιν, σύ μοι γενοῦ
τιμωρὸς ἀνδρός, ἀνοσιωτάτου ξένου,
ὃς οὔτε τοὺς γῆς νέρθεν, οὔτε τοὺς ἄνω
δείσας, δέδρακεν ἔργον ἀνοσιώτατον·
κοινῆς τραπέζης πολλάκις τυχὼν ἐμοί,
ξενίας τ' ἀριθμῷ πρῶτα τῶν ἐμῶν φίλων
τυχὼν ὅσων δεῖ καὶ λαβὼν προθυμίαν,
ἔκτεινε, τύμβου δ', εἰ κτανεῖν ἐβούλετο,
οὐκ ἠξίωσεν, ἀλλ' ἀφῆκε πόντιον.

---

iorem potestatem tribuit particulae, quam inest in ea. Nihil enim nisi distinctius definit, quo modo occisus sit Polydorus, essetque posita, etiam si verbum cui adiecta est minueret atrocitatem facti. Et qui tandem gravius et foedius sit, piscibus quam canibus et volucribus pabulum proiici?

V. 767. Multi codices, in quibus Augustani, λέγεις, quod ferri potest: sed praestat optativus. Frigida vero haec sententia est in tragoedia, ut nimis referens consuetudinem vulgaris sermonis. Quae similia commemorarunt Brunckius, Porsonus, Matthiae, ex comicis Latinorum sunt petita. Tolerabilius in tragoedia est, quod Pflugkius attulit ex Stobaei Serm. XXXVIII. 16.

οὐδεὶς ἂν εἴποι κεῖνον ἀνθρώπων κακῶς,
οὐδ' εἰ φθόνου γένοιτο δυςμενέστερος.

V. 769. Aug. c. κεἰ μὲν. a. δοκῶ παθεῖν.

V. 772. Augg. b. c. οὔτε τῆς γῆς. c. ἄνωθεν.

V. 775. Haec vulgo sic scripta legebantur:

δέδρακεν ἔργον ἀνοσιώτατον,
κοινῆς τραπέζης πολλάκις τυχὼν ἐμοί,
ξενίας τ' ἀριθμῷ πρῶτα τῶν ἐμῶν φίλων.
τυχὼν δ' ὅσων δεῖ καὶ λαβὼν προμηθίαν,
ἔκτεινε.

Nec variat scriptura, nisi quod Augustani cum aliquot aliis codd. pro φίλων habent ξένων. Glossae in Aug. c. φιλίας τῇ τάξει. πρῶτος ὑπάρχει δηλονότι. φίλων. In versu sequente autem Flor. 10. τυχών θ'. Augg. a. b. et duo Moseovienses ὅσον. In interpretatione et veteres et recentiores laborarunt. Musgravius coniecit ξένια. Brunckius ex membranis edidit ξενίας τ' ἀριθμῷ τὰ πρῶτα. Beckius ξενίας cum praecedentibus coniunxit.

ἡμεῖς μὲν οὖν δοῦλοί τε κἀσθενεῖς ἴσως·
ἀλλ' οἱ θεοὶ σθένουσι χὠ κείνων κρατῶν

Idem fecit Wakefieldius, qui omissa copula aut vulgatam lectionem retinendam, aut sic scribendum putabat, *ἀριθμῷ πρῶτά τ' ὢν ἐμῶν φίλων*, ad eam emendationem a Porsono adductus, qui participium requiri ratus, quo duo sententiae membra connecterentur, ex coniectura sic edidit: *ξενίας τ' ἀριθμῷ πρῶτος ὢν ἐμῶν φίλων.* Erfurdtius *πρῶτα* ad *πολλάκις* referendum censebat, ut sensus esset, *saepe et primo inter hospites loco particeps mensae meae.* Matthiae et hunc versum et eum qui sequitur a Graeculo, qualis scriptor Christi patientis fuit, fictos existimat, illud certe vere monens, omissis his versibus recte sine copula inferri *ἔκτεινε*, quo explicetur *δέδρακεν.* Persuasit Dindorfiis. Idem Matthiae pugnare secum videtur, quum, postquam ostendit, recte sine copula adiectum esse *ἔκτεινε*, tamen aute illam vocem excidisse versum statuit, in quo nomen esset Polydori, quod nomen vix omitti potuisse putat. At eo minime opus est, quia de illo, cuius corpus ante oculos iacet, sermonem esse per se patet. Illud vero maxime miror, quod nimis verbosam esse totam hanc hospitii cum Polymestore iuncti declarationem ait. Nam quum ad vindictam excitare Agamemnonem cupiat Hecuba, id agere debet, ut quam maxime detestabile esse facinus illud ostendat. Est antem eo atrocius, si Polymestor non hospes solum, sed etiam praecipuo inter hospites honore et cultu fuit. Id hic dici tam pene necessario debet, ut requiri potius hi versus, si abessent, videantur, quam ut delendos esse credamus. Nimirum antiquus error istam perturbationem procreavit, quum *προμηθίαν* scriptum esset pro *προθυμίαν*, quae vocabula saepissime commutari constat: vide quae allata sunt in Stephani Thesauro p. 11126. c. Recepto semel *προμηθίαν*, quoniam hoc ad ea, quibus parentes alendo educandoque apud Polymestorem filio prospexissent, spectare videbatur, *ὅσων δεῖ* de pecunia acceptum, et copula post *τυχὼν* addita est. Utriusque rationis explicatio prostat in hoc scholio: *νοητέον, ἢ ὅτι τυχὼν ἐξ ἡμῶν ὅσων δεῖ τυγχάνειν τοὺς φίλους πρὸς φίλων καὶ λαβὼν πρέπουσαν κηδεμονίαν, ἔκτεινε τὸν ἐμὸν υἱόν· ἢ ὅτι τυχὼν δ' ὅσων δεῖ τυγχάνειν τοὺς τῶν βασιλέων παῖδας τρέφοντας ἐν οἴκοις, χρημάτων λέγω καὶ λοιπῆς δαπάνης. καὶ τὸ μὲν πρῶτον νοεῖται ἐκ τοῦ κοινῆς τραπέζης τυχὼν ἐμοὶ καὶ τὰ πρῶτα τῶν φίλων ὤν, τὸ δὲ δεύτερον πρὸς τὸ ἔκτεινεν.* Vera est prior explicatio, nisi quod *πρῶτα* adverbialiter accipiendum et coniungendum erat cum *τυχὼν ὅσων δεῖ.* Atque ad hoc *ὅσων δεῖ* refertur etiam *προθυμίαν.* Haec vero est *κηδεμονία.* Nam *προμηθία* non dicitur nisi de cavendo. Caeterum etiam interpunctione sic ut feci correcta omnia rectissime patet procedere.

νόμος. νόμῳ γὰρ τοὺς θεοὺς ἡγούμεθα,
καὶ ζῶμεν ἄδικα καὶ δίκαι' ὡρισμένοι.
ὃς εἰς σ' ἀνελθὼν εἰ διαφθαρήσεται,
καὶ μὴ δίκην δώσουσιν, οἵτινες ξένους
κτείνουσιν, ἢ θεῶν ἱερὰ τολμῶσιν φέρειν,
οὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν ἐν ἀνθρώποις ἴσον.
ταῦτ' οὖν ἐν αἰσχρῷ θέμενος αἰδέσθητί με.
οἴκτειρον ἡμᾶς, ὡς γραφεύς τ' ἀποσταθεὶς
ἰδοῦ με, κἀνάθρησον, οἷ' ἔχω κακά.
τύραννος ἦν πότ'· ἀλλὰ νῦν δούλη σέθεν·
εὔπαις πότ' οὖσα, νῦν δὲ γραῦς, ἄπαις θ' ἅμα,
ἄπολις, ἔρημος, ἀθλιωτάτη βροτῶν.
οἴμοι τάλαινα, ποῖ μ' ὑπεξάγεις πόδα;

V. 781. Hos dicit deos, quos credimus. Simile est illud Sophoclis in Antigona v. 189. de patria:

ἥδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα, καὶ ταύτης ἔπι
πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα.

V. 785. Quod dicit, *ἢ θεῶν ἱερὰ τολμῶσιν φέρειν*, quum non quadret in Polymestoris facinus, haud dubie ad aliquid refertur, quod eo tempore, quo haec fabula scripta est, indignationem commoverat Atheniensium.

V. 789. Hoc versu finitur cod. Aug. a.

V. 793. Libri omnes, *ποῖ μ' ὑπεξάγεις πόδα*. Porsonus, *sensus*, inquit, *esse videtur: quo meum pedem subducis, i. e. quo me cogis te sequi?* Satis contorta est haec explicatio. Ac vereor, ut similis constructionis idonea exempla afferri queant. Nam quod Matthiae id me iniuria vereri dicit, afferens *κυνῇ πρόσωπα Θεσσαλίς νιν ἀμπέχει*, et *μέθες με χεῖρα*, aliaque similia, id velim non dixisset. Nota mihi ista erant: et cui tandem, qui vel Homerum legerit, hoc genus dicendi ignotum sit? At ista valde diversa sunt. Definiunt enim partis nomine adiecto id quod de toto, cuius ea pars est, dictum non ad illud totum, sed ad solam partem illam spectat. Atqui pedem alicuius qui abducit, hominem totum abducat necesse est, ut absonum videatur, si hominem te abducere dixeris, etiam pedem dicere abduci. Sed in Euripidis versu nihil mutandum, quod in eo non suum, sed Agamemnonis pedem dicit Hecuba. Sic in Troad. 505.

ἐλπίδων ποίων ὕπο
ἄγετε τὸν ἁβρὸν δήποτ' ἐν Τροίᾳ πόδα,
νῦν δ' ὄντα δοῦλον, στιβάδα πρὸς χαμαιπετῆ
πέτρινά τε κρήδεμνα.

ἔοικα πράξειν οὐδέν· ὦ τάλαιν' ἐγώ.
τί δῆτα θνητοὶ τἄλλα μὲν μαθήματα
μοχθοῦμεν ὡς χρὴ πάντα καὶ μαστεύομεν,
πειθὼ δὲ τὴν τύραννον ἀνθρώποις μόνην
οὐδέν τι μᾶλλον ἐς τέλος σπουδάζομεν
μισθοὺς διδόντες μανθάνειν, ἵν' ᾖν ποτὲ
πείθειν ἅ τις βούλοιτο, τυγχάνειν θ' ἅμα;
πῶς οὖν ἔτ' ἄν τις ἐλπίσαι πράξειν καλῶς;
οἱ μὲν τοσοῦτοι παῖδες οὐκέτ' εἰσί μοι·
αὐτὴ δ' ἐπ' αἰσχροῖς αἰχμάλωτος οἴχομαι·
καπνὸν δὲ πόλεως τόνδ' ὑπερθρώσκονθ' ὁρῶ.
καὶ μὴν ἴσως μὲν τοῦ λόγου κενὸν τόδε,
Κύπριν προβάλλειν· ἀλλ' ὅμως εἰρήσεται.
πρὸς σοῖσι πλευροῖς παῖς ἐμὴ κοιμίζεται

Itaque *ποῖ ὑπεξάγεις πόδα* est *quo discedis?* quibus verbis quum *με* adiicitur, patet *quo me fugis* significari. Eodem modo Sophocles in Oed. Col. 113.

σιγήσομαί τε καὶ σύ μ' ἐξ ὁδοῦ πόδα
κρύψον κατ' ἄλσος·

i. e. ***tuum pedem in luco occulta me abducens:*** i. e. abduc me in lucum sic, ut te non videant qui adveniunt. Hanc Hecubae verborum explicationem quum probet Matthiae, ad illud modo non videtur attendisse, quod qui hic sunt duo accusativi, non, ut in aliis exemplis, ad eamdem vel rem vel personam referuntur.

V. 797. Libri et scholiastes *ἵν' ᾖ*. Recte Dindorfii ex Elmsleii emendatione ad Oed. R. 1389. ediderunt *ἵν' ᾖν*.

V. 803. *'Επ'· αἰσχροῖς* est ***ad turpia***, ut in Andromacha v. 1112.

ἥκων ἐπ' αἰσχροῖς.

Αἰσχρὰ quae dicit, indignae regina operae serviles sunt.

V. 805. Vulgo *κενόν*. Et sic scholiastes. Mosc. A. ***καινόν***, quod etiam in Havn. fuisse videtur a m. pr. cum glossa *ἀπρεπές*, quae magis in *κοινὸν* quadrat. *Κενὸς* et *κοινὸς* saepe permutantur. Exempla Schaeferi adnotata ad Stephanum, siquis requirat, suppeditabunt.

V. 807. Aug. b. *σοῖσι πλευροῖς*. Sic etiam c. prius, sed correctum *ῇ ῇ*. b. *κομίζεται*. *Σοῖσι πλευροῖς* cum Valkenario ad Phoen. 62. Brunckio, Porsono, et aliquot codd. editum pro

ἢ φοιβὰς ἣν καλοῦσι Κασσάνδρα Φρύγες.
ποῦ τὰς φίλας δῆτ' εὐφρόνας δείξεις, ἄναξ,
ἢ τῶν ἐν εὐνῇ φιλτάτων ἀσπασμάτων
χάριν τιν' ἕξει παῖς ἐμή, κείνης δ' ἐγώ;
ἄκουε δὴ νῦν. τὸν θανόντα τόνδ' ὁρᾷς.
τοῦτον καλῶς δρῶν, ὄντα κηδεστὴν σέθεν
δράσεις. ἑνός μοι μῦθος ἐνδεὴς ἔτι.
εἴ μοι γένοιτο φθόγγος ἐν βραχίοσιν,
καὶ χερσί, καὶ κόμαισι, καὶ ποδῶν βάσει,

---

vulgato *οἴσι πλευρῆς*. Vide Elmsl. ad Med. 466. Ex hoc loco expressa sunt haec Ennii apud Nonium in *modicus*.

quae tibi in concubio verecunde et modice morem gerit.

V. 808. Vulgo *Κασσάνδραν*. Recepi scripturam cod. Mosc. D. in quam coniectura incideram, *Κασσάνδρα*. Nam cur Cassandram a Phrygibus vocari dicat, quod non poterat ignotum esse Agamemnoni, et non potius afferat illud nomen, quo Phryges pro nomine proprio uti soliti fuerint? Immo hoc dicit: *Κασσάνδρα, ἣν φοιβάδα καλοῦσι Φρύγες.*

V. 811. Brunckius pro lectione omnium librorum *κείνης δ' ἐγὼ* edidit *κείνης δὲ σύ*. Recte improbatum Porsono. *Χάρις* decepit Brunckium, quod de Venerea voluptate intellexit. Id hic *εὔνοιαν* significat. Similia, quae hunc et sequentes versus illustrant, vide in Opp. Gatakeri T. I. p. 73. qui in altero Plutarchi loco, qui est in Amatorio p. 769. A. B. vocabulum *σχημάτων* non debebat illustrare, sed emendare. Id Wyttenbachius *ἰσχημάτων* scribi iubet. Post hunc versum legebantur duo versus, qui in Aldina sic scripti sunt,

ἐκ τοῦ σκότους γὰρ νυκτέρων τ' ἀσπασμάτων
φίλτρων ὁμοῦ τε τοῖς βροτοῖς πολλὴ χάρις·

In plerisque codd. autem, in quibus Aug. b. c. hoc modo:

ἐκ τοῦ σκότους γὰρ τῶν τε νυκτέρων πάνυ
φίλτρων μεγίστη γίνεται βροτοῖς χάρις.

Eos recte vidit Matthiae ab aliquo nugatore profectos esse. Atque ipsi tam apertis se produnt indiciis, ut non operae pretium videatur quidquam addere. Quare eos eieci.

V. 814. Singulari forma dicendi adiicit, *ἑνός μοι μῦθος ἐνδεὴς ἔτι*, hoc sensu: *unum est, quod his addam.*

V. 816. Argutiae sunt, si quis *κόμαισι*, quod libri omnes et Etymologus M. p. 26. l. 54. ac Tzetzes Chil. I. 515. ubi de operibus Daedaleis disserit, habent, mutandum censet. Id fecit Musgravius, *κνήμαισι*, quod ineptum est, aut *κόραισι*, Wakefieldio probatum, offerens. Vide Valkenarium ad Phoen. v. 318.

ἢ Δαιδάλου τέχναισιν, ἢ θεῶν τινός,
ὡς πάνθ᾽ ὁμαρτῇ σῶν ἔχοιτο γουνάτων,
κλαίοντ᾽, ἐπισκήπτοντα παντοίους λόγους·
ὦ δέσποτ᾽, ὦ μέγιστον Ἕλλησιν φάος,
πιθοῦ, πάρασχε χεῖρα τῇ πρεσβύτιδι
τιμωρόν, εἰ καὶ μηδέν ἐστιν, ἀλλ᾽ ὅμως.
ἐσθλοῦ γὰρ ἀνδρός, τῇ δίκῃ θ᾽ ὑπηρετεῖν,
καὶ τοὺς κακοὺς δρᾶν πανταχοῦ κακῶς ἀεί.

ΧΟΡΟΣ.

δεινόν γε θνητοῖς ὡς ἅπαντα συμπιτνεῖ,

Quod Schaeferus dicit, significantissimum esse *κόμαισι*, quia canae sint, afferens Orest. 545. *σὴν ταρβῶ τρίχα*, aptum esset, si metaphorice loqui dicerentur comae, manus, pedes, specie sua miserationem moventes. Nunc vero non hoc, sed vere ut vocem edere possint optare Hecubam illud ostendit, quod addit *ἢ Δαιδάλου τέχναισιν ἢ θεῶν τινός*. Nam etsi non inepte diceret Hecuba: ***utinam haec senio confecta brachia, hae tremulae manus, hae canae comae, hi titubantes pedes, qui vel per se soli loquuntur, vocem vel Daedalea quadam arte vel dei alicuius iussu acciperent:*** tamen nec dicit hoc neque cogitare se tale quid ullo verbo prodit. Permirum est, in quod Matthiae incidit, pro capite comas dici cum delectu, quia amplectentes alium sive osculaturi sive rogaturi capillos admovenat, ut in Phoen. 308. Hoc Euripidi non in mentem venisse, si nihil aliud, pedum argueret commemoratio.

V. 818. Non commutem ego quidem vulgatum *ἔχοιτο* cum *ἔχοιντο*, quod Matthiae verum esse putat, et habent aliquot, nisi prope omnes codices, in iisque Augg. h. c. in quo glossa *ἅπτοιντο*. Nam Matthiae etsi de Codd. ita scripsit, ut lector non possit non in omnibus praeter unum Flor. 21. *ἔχοιτο* scriptum credere, tamen ex aliorum adnotationibus cognoscitur, vel partem horum librorum, vel omnes pluralem habere. Porsoni superbius pronunciatam ea de constructione regulam tamen non vacuam erroris esse monui ad Sophoclis Electr. 430.

V. 819. Non recte in fine huius versus plene interpungebatur. Nam quae sequuntur, ipsa verba esse, quae ab singulis membris dici optat Hecuba et res ipsa ostendit, et illa docent, *τῇ πρεσβύτιδι, εἰ καὶ μηδέν ἐστιν*. Aliter *εἰ καὶ μηδέν εἰμι* dixisset.

V. 821. Librorum omnium lectio est *πάρασχε*, quam barbaram vocat Brunckius, *παράσχες* reponens, quod recepit qui-

καὶ τὰς ἀνάγκας οἱ νόμοι διώρισαν,
φίλους τιθέντες τούς γε πολεμιωτάτους,
ἐχθρούς τε τοὺς πρὶν εὐμενεῖς ποιούμενοι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ἐγὼ σὲ καὶ σὸν παῖδα καὶ τύχας σέθεν,
Ἑκάβη, δι᾽ οἶκτου χεῖρά θ᾽ ἱκεσίαν ἔχω,
καὶ βούλομαι θεῶν θ᾽ οὕνεκ᾽ ἀνόσιον ξένον
καὶ τοῦ δικαίου τήνδε σοι δοῦναι δίκην,
εἴ πως φανείην γ᾽, ὥστε σοί τ᾽ ἔχειν καλῶς,

---

dem Porsonus, sed vulgatam recte videtur quum analogiae regulis, tum simili *κάτισχε* in Herc. fur. 1211 defendere.

V. 826. seqq. Brunckius Musgravii coniecturam *οἱ χρόνοι*, recepit: quae verba si in libris reperirentur, nemini non essent placitura. Audacior tamen mutatio est, nec magnam veri speciem habet. Quamobrem merito Porsonus librorum lectionem servavit. Eam scholiastae male per *ἀντίπτωσιν* dictam volunt, ut sensus sit *αἱ ἀνάγκαι τοὺς νόμους διώρισαν*. At hoc dicit chorus: ***miris modis omnia mortalibus collabuntur, necessitatesque per legum diversitatem sunt definitae.*** Id quid sit, non potest obscurum esse reputanti, quas leges dicunt Graeci, saepe non scriptas, sed quidquid iustum est, ut legis instar haberi debeat, intelligi. Itaque haec est chori sententia, prouti nunc hoc nunc illud iustum est, aliam atque aliam hominibus necessitatem afferri. Ita quum modo iustum fuisset, iratam Agamemnoni esse Hecubam, quod filiam suam immolari passus esset, nunc, ubi iustum est scelus Polymestoris vindicari, haec lex, quae vindictam sumere iubet, necessitatem affert in gratiam cum inimico redeundi.

V. 827. Aug. b. *τούς τε πολεμιωτάτους*. Et sic placuit Elmsleio ad Iphig. Taur. 199. Sed *γὲ* hic significat ***etiam***, ***vel***. Vide Porsoni praefationem p. 37.

V. 829. Matthiae paucorum librorum scripturam *ἔγωγε* vulgatae *ἐγὼ σὲ* praetulit, quod *σὲ* iam in *τύχας σέθεν* inesse videretur. Id ego secus esse arbitror. Nam *σὲ* quum dicit, instam Hecubae iram vindictaeque cupiditatem in mente habet. Praeterea languet *ἔγωγε*.

V. 833. Ald. et aliquot codd. *φανείην γ᾽*. Flor. 33. Havn. *φανείην* sine *γ᾽*. Caeteri libri *φανείη γ᾽*, scilicet *τὸ πρᾶγμα*, ut scholiastis quibusdam videtur (nam alii agnoscunt *φανείην*) vel *δίκη*, ut vult Matthiae. *Φανείη* legunt Stanleius ad Aesch. Ag. 1449. Reiskius, Brunckius, Porsonus, alii. At exquisitius est *φανείην*, quam ut temere ortum videatur. Et dictum est rectis-

στρατῷ τε μὴ δόξαιμι Κασσάνδρας χάριν
Θρῄκης ἄνακτι τόνδε βουλεῦσαι φόνον.
ἔστιν γὰρ ᾗ ταραγμὸς ἐμπέπτωκέ μοι.
τὸν ἄνδρα τοῦτον φίλιον ἡγεῖται στρατός,
τὸν κατθανόντα δ' ἐχθρόν· εἰ δέ σοι φίλος
ὅδ' ἔστι, χωρὶς τοῦτο, κοὐ κοινὸν στρατῷ.
πρὸς ταῦτα φρόντιζ', ὡς θέλοντα μέν μ' ἔχεις
σοὶ ξυμπονῆσαι, καὶ ταχὺν προςαρκέσαι,
βραδὺν δ', Ἀχαιοῖς εἰ διαβληθήσομαι.

ΕΚΑΒΗ.

φεῦ.
οὐκ ἔστι θνητῶν ὅςτις ἔστ' ἐλεύθερος.
ἢ χρημάτων γὰρ δοῦλός ἐστιν ἢ τύχης,
ἢ πλῆθος αὐτὸν πόλεος, ἢ νόμων γραφαὶ
εἴργουσι χρῆσθαι μὴ κατὰ γνώμην τρόποις.
ἐπεὶ δὲ ταρβεῖς, τῷ τ' ὄχλῳ πλέον νέμεις,

---

sime: sic enim intelligendum: *εἴ πως φανείην γε βουλόμενος τὸν ξένον δοῦναι σοι δίκην, ὥςτε καλῶς σοι ἔχειν: si quidem appareret sic me tuum ius vindicare, ut et tibi utile esset, nec viderer facere Cassandrae caussa.* Deinde Porsonus aliique, ex plerisque codd. *ὥςτε σοί τ' ἔχειν καλῶς* pro vulgato *ὥςτε σοι καλῶς ἔχειν.* Hoc tamen verum putat Schaeferus, quod sic structura verborum complanetur. At complanaretur ea magno cum damno sententiae, tolleretque quam quidam grutam negligentiam vocant, rectius autem appelles sensui accommodatam liberiorem constructionem, quum *μὴ δόξαιμι* pro *ὥστε μὴ δόξαι με* dixit.

V. 835. *Τόνδε φόνον* dicit, id, quod *τόδε* dicendum erat, statim distinctius significans.

V. 837. In Aug. b. abest *φίλιον*. c. *φίλον*.

V. 838. Elmsleio ad Iph. Taur. 199. not. 1. et in addendis ad Oed. R. 376. procul dubio scribendum visum est *εἰ δ' ἐμοὶ φίλος ὅδ' ἐστίν.* At non tam aperte confiteretur Agamemno, propter pellicem sibi carum esse debere Polydorum, sed Hecubae, cui carus sit, miseratione tactus, tum etiam scelere Polymestoris motus, non abhorrere se a vindicanda nece ostendit.

V. 843. Aug. b. *φεῦ φεῦ.*

ἐγώ σε θήσω τοῦδ' ἐλεύθερον φόβου.
σύνισθι μὲν γάρ, ἤν τι βουλεύσω κακὸν
τῷ τόνδ' ἀποκτείναντι, συνδράσῃς δὲ μή.
ἢν δ' ἐξ 'Αχαιῶν θόρυβος ἢ 'πικουρία
πάσχοντος ἀνδρὸς Θρῃκὸς οἷα πείσεται
φανῇ τις, εἶργε, μὴ δοκῶν ἐμὴν χάριν.
τὰ δ' ἄλλα θάρσει· πάντ' ἐγὼ θήσω καλῶς.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

πῶς οὖν; τί δράσεις; πότερα φάσγανον χερὶ
λαβοῦσα γραίᾳ, φῶτα βάρβαρον κτενεῖς,
ἢ φαρμάκοισιν, ἢ 'πικουρίᾳ τίνι;
τίς σοι ξυνέσται χείρ; πόθεν κτήσει φίλους;

ΕΚΑΒΗ.

στέγαι κεκεύθασ' αἵδε Τρῳάδων ὄχλον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

τὰς αἰχμαλώτους εἶπας, 'Ελλήνων ἄγραν;

ΕΚΑΒΗ.

σὺν ταῖσδε τὸν ἐμὸν φονέα τιμωρήσομαι.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

καὶ πῶς γυναιξὶν ἀρσένων ἔσται κράτος;

V. 855. Dubitari potest, an praestet interpungi: τὰ δ' ἄλλα, θάρσει, πάντ' ἐγὼ θήσω καλῶς· quod placuit Reiskio, Elmsleio ad Med. 301. et Schaefero.

V. 858. Recte videntur τίνι edidisse recentiores. Edd. vett. et nisi fallor codd. τινί. Quaerit, quo alio freta sit auxilio. De ea dicendi forma Schaeferum ad Soph. Trach. 390. citavit Matthiae.

V. 860. Augg. b. c. κεκεύθουσ'. b. ἅδε.

ΕΚΑΒΗ.

δεινὸν τὸ πλῆθος, ξὺν δόλῳ τε δύςμαχον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

δεινόν· τὸ μέντοι θῆλυ μέμφομαι γένος.

ΕΚΑΒΗ.

τί δ'; οὐ γυναῖκες εἷλον Αἰγύπτου τέκνα,
καὶ Λῆμνον ἄρδην ἀρσένων ἐξῴκισαν;
ἀλλ' ὡς γενέσθω· τόνδε μὲν μέθες λόγον·
πέμψον δέ μοι τήνδ' ἀσφαλῶς διὰ στρατοῦ
γυναῖκα. καὶ σὺ Θρῃκὶ πλαθεῖσα ξένῳ
λέξον· καλεῖ σ' ἄνασσα δήποτ' Ἰλίου
Ἑκάβη, σὸν οὐκ ἔλασσον ἢ κείνης χρέος,
καὶ παῖδας· ὡς δεῖ καὶ τέκν' εἰδέναι λόγους
τοὺς ἐξ ἐκείνης. τὸν δὲ τῆς νεοσφαγοῦς
Πολυξένης ἐπίσχες, Ἀγάμεμνον, τάφον,
ὡς τώδ' ἀδελφὼ πλησίον μιᾷ φλογί,
δισσὴ μέριμνα μητρί, κρυφθῆτον χθονί.

V. 867. Aug. b. *Λῆμνον*, supra scriptis *'ον*.

V. 868. Vulgatam lectionem, quae etiam in Augg. b. c. est, *γενέσθαι*, servaverat Porsonus. Eam inconsideratius absonam dixit Brunckius. Certe *χρὴ* aut simile quid intelligi posset. Vide Portum in lexico Dor. v. *ἀπαρέμφατα*. Tamen quum huius formulae, *ἀλλ' ὡς γενέσθαι*, tria tantum exstare videantur in Euripide exempla, quorum secundum in Iph. Taur. v. 603. tertium in Troad. v. 721. est, atque in Troadibus quidem liber Harleianus, in Iphigenia Taurica autem codices omnes *γενέσθω* habeant, hic quoque e membranis et Musgravii libro P. et quibusdam aliis *γενέσθω* cum Brunckio exhibendum putavi, quod postea etiam Porsonus adscivit.

V. 870. In Aug. b. absunt *καὶ σὺ*. b. c. *πλασθεῖσα*.

V. 871. Elmsleius ad Iph. Taur. 96. numerosiorem fore putabat hunc versum, si *πρίν ποτ' Ἰλίου* legeretur. Nihil veteribus de ista numerorum ratione umquam in mentem venit. Quin *πρίν ποτε* etiam minus aptum hic, quam *δήποτε*. Vide ad v. 480.

V. 875. Aug. c. *ἐπίσχ'*.

V. 876. Aug. b. *τῷδ' ἀδελφῷ*.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ἔσται τάδ' οὕτω. καὶ γὰρ εἰ μὲν ἦν στρατῷ
πλοῦς, οὐκ ἂν εἶχον τήνδε σοι δοῦναι χάριν·
νῦν δ', οὐ γὰρ ἵησ' οὐρίους πνοὰς θεός,
μένειν ἀνάγκη πλοῦν ὁρῶντά μ' ἥσυχον.
γένοιτο δ' εὖ πως. πᾶσι γὰρ κοινὸν τόδε,
ἰδίᾳ θ' ἑκάστῳ καὶ πόλει, τὸν μὲν κακὸν
κακόν τι πάσχειν, τὸν δὲ χρηστὸν εὐτυχεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Σὺ μέν, ὦ πατρὶς Ἰλιάς, στρ. α'.
τῶν ἀπορθήτων πόλις οὐκέτι λέξει·
τοῖον Ἑλλάνων νέφος ἀμφί σε κρύπτει,
δορὶ δή, δορὶ πέρσαν.
ἀπὸ δὲ στεφάναν κέκαρσαι
πύργων, κάτα δ' αἰθάλου

V. 881. Elmsleius in addendis ad Heracl. 7. veritus ut umquam quisquam *πλοῦν ἥσυχον* dixerit, vidensque alibi apud Euripidem *μένειν ἥσυχον* inveniri, interpungendum censebat, *μένειν· ἀνάγκη, πλοῦν ὁρῶντας, ἥσυχον.* Contradicit Matthiae, iure, quod ad consociationem pluralis et singularis attinet, quae ut usquam talis quidem defendi possit, vix poterit hoc loco; iniuria autem, quantum ad *πλοῦν ἥσυχον.* Nam etsi non dubitandum puto quin recte dicatur *πλοῦς ἥσυχος*, tamen hic satis erat copiam navigandi simpliciter memorari, eaque solo verbo *πλοῦς* indicari solet. Tum eodem modo, quo volebat Elmsleius, supra v. 35.

πάντες δ' Ἀχαιοὶ ναῦς ἔχοντες ἥσυχοι
θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς τῆσδε Θρῃκίας χθονός.

Accedit quod scriptura Flor. 25. *ὁρῶντα* suspicionem facit alius lectionis, *ὁρῶντά μ' ἥσυχον*, ut ex hac *ἥσυχον* remansisse pro *ἡσύχους* videatur. Quare hoc reposui. In Havn. fuisse videtur *ὁρῶντες.* Glossa eius codicis: *μένοντας ἡμᾶς·*

V. 887. Augg. b. c. *τοιόνδ'* et *καλύπτει.*

V. 890. Augg. b. c. *αἰθάλου καπνοῦ* et *οἰκτροτάτα.* Brunckius dedit *κατὰ δ' αἰθάλου κηλῖδ' οἰκτροτάταν κέχρωσαι.* Porsonus olim, ut vulgo, *κατὰ δ' αἰθάλου κηλῖδ' οἰκτροτάτᾳ κέχρωσαι.* Ac merito miratur Wakefieldius, elisionem vocalis in *κηλῖδι* Porsono offensioni non fuisse. Vide Elmsleium ad He-

κηλῖδ' οἰκτροτάταν κέχρωσαι.
τάλαιν', οὐκέτι σ' ἐμβατεύσω.
μεσονύκτιος ὠλλύμαν, ἀντ. α'.
ἦμος ἐκ δείπνων ὕπνος ἡδὺς ἐπ' ὄσσοις
κίδναται. μολπᾶν δ' ἄπο καὶ χοροποιῶν
θυσιᾶν καταπαύσας
πόσις ἐν θαλάμοις ἔκειτο,
ξυστὸν δ' ἐπὶ πασσάλῳ,
ναύταν οὐκέθ' ὁρῶν ὅμιλον
Τροίαν Ἰλιάδ' ἐμβεβῶτα.
ἐγὼ δὲ πλόκαμον ἀναδέτοις στρ. β'.
μίτραισιν ἐῤῥυθμιζόμαν,
χρυσέων ἐνόπτρων
λεύσσουσ' ἀτέρμονας εἰς αὐγάς,
ἐπιδέμνιος ὡς πέσοιμ' ἐς εὐνάν.

---

racl. 693. VII. Hic quidem etiam illud mirandum erat, quod nec Porsonus, nec censor ille eius Britannus longe elegantiorem lectionem, *κάτα δ' αἰθάλου κηλῖδ' οἰκτροτάταν κέχρωσαι,* confirmatam etiam MSS. auctoritate, praeferendam putaverunt. Eam igitur reponendam duximus, sequutusque deinde Porsonus est. Pauci codd. *αἰθάλῳ,* quod minus poeticum est.

V. 900. Augg. b. c. *ἐμβεβαῶτα.*

V. 901. Augg. b. c. *δέ τοι.*

V. 904. *Ἀτέρμονες αὐγαὶ* quid sint dubitatur. Scholiastarum et Eustathii p. 690, 41. (528, 20.) inepta est interpretatio, qui rotundum speculum dici putant. Ingeniose, sed argutius, Boissonadus eo refert, quod speculum in profundum vacuumque immensum quasi patere, visusque nullis finibus coerceri videatur. Ego splendorem intelligendum arbitror, quem specula ex metallo facta noctu lumine admoto oculos radiis percellentem fundunt.

V. 905. Wakefieldius *ἐς ὕπνον* corrigebat, ut tautologia vitaretur. Censor Britannus *ἐπιδέμνιον* legendum suspicatur. Quod miror, quum ipse, allato Herc. fur. v. 1050. observet, *εὐνὰν* propemodum idem esse quod *ὕπνον.* Adde Aesch. Agam. v. 27. Porsonus tamen reposuit *ἐπιδέμνιον,* levissimam mendam tamdiu servari non debuisse dicens. Vertit *torum vestibus stratum.* Assensus est Schaeferus in Melet. crit. p. 80. *εὐνὴν ἐπιδέμνιον* perdocte planeque *Ὁμηρικῶς* dictam putans, afferensque Odyss. VII. 336. seqq. XXIII. 179. seq. Ex Homero nihil, nisi quod etiam absque Homero intelligi poterat, cognoscitur, lectum stra-

ανὰ δὲ κέλαδος ἔμολε πόλιν·
κέλευσμα δ' ἦν κατ' ἄστυ Τροίας τόδ'· ὦ
παῖδες Ἑλλάνων, πότε δή, πότε τὰν
Ἰλιάδα σκοπιὰν πέρσαντες ἥξετ' οἴκους;
λέχη δὲ φίλια μονόπεπλος — ἀντ. β'.
λιποῦσα, Δωρὶς ὡς κόρα,
σεμνὰν προσίζουσ'
οὐκ ἤνυσ' Ἄρτεμιν ἁ τλάμων·
ἄγομαι δὲ θανόντ' ἰδοῦσ' ἀκοίταν
τὸν ἐμὸν ἅλιον ἐπὶ πέλαγος,
πόλιν τ' ἀποσκοποῦσ', ἐπεὶ νόστιμον
ναῦς ἐκίνησεν πόδα, καί μ' ἀπὸ γᾶς
ὥρισεν Ἰλιάδος· τάλαιν', ἀπεῖπον ἄλγει·
τὰν τοῖν Διοςκόροιν Ἑλέναν κάσιν, Ἰδαῖόν τε βούταν ἐπῳδ.
αἰνόπαριν κατάρᾳ διδοῦσ', ἐπεί με
γᾶς ἐκ πατρῴας ἀπώλεσεν,

---

gulis sterni solitum. *Δέμνιον* proprie est lectus ex ligno factus: quumque *εὐνὴ* non vestem significet, aeque vel culcitam vel quidquid aliud lecto impositum est, cogitare licet. Sed nihil lucramur emendatione, cuius non alia virtus est, quam ut non humi cubuisse mulieres istas doceamur, eripiatur autem Euripidi pleonasmi genus et usitatissimum tragicis et dictionem habens poeticam. Apte contulit G. Bernhardy in Syntaxi p. 428. illud in Bacchis v. 11.

ὑψοῦ δὲ θάσσων ὑψόθεν χαμαιπετὴς
πίπτει πρὸς οὖδας.

V. 906. Hic versus etsi videri potest dimeter iambicus esse, ut v. 901. 902. tamen et hic et in antistrophico accentus verborum ei numero ita adversatur, ut veri similius sit, ex ditrochaeo et choriambo esse compositum.

V. 909. Augg. b. c. *εἰς οἴκους.*

V. 910. Aug. c. *φίλα.*

V. 918. Recte monuit Matthiae, *τάλαιν', ἀπεῖπον ἄλγει,* in parenthesi dictum esse, quae sequuntur autem pendere ex *ἄγομαι.*

V. 919. Recte Brunckius e membranis, quod est etiam in Augg. b. c. *Διοςκόροιν.* Nihil enim caussae erat, quare *Διοςκούροιν* mallet Euripides, quod retinuit Porsonus. Nam anceps est ultima epitriti Dorii alio sequente numero.

V. 921. *Πατρῴας* mediam videtur brevem habere. Nam

ἐξῴκισεν τ᾽ οἴκων γάμος οὐ γάμος, ἀλλ᾽ ἀ-
λάστορός τις οἰζύς·
ἂν μήτε πέλαγος ἅλιον ἀπαγάγοι πάλιν,
μήτε πατρῷον ἵκοιτ᾽ ἐς οἶκον.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ὦ φίλτατ᾽ ἀνδρῶν, Πρίαμε, φιλτάτη δὲ σύ,
Ἑκάβη, δακρύω σ᾽ εἰςορῶν πόλιν τε σήν,
τήν τ᾽ ἀρτίως θανοῦσαν ἔκγονον σέθεν.
φεῦ.
οὐκ ἔστιν οὐδὲν πιστόν, οὔτ᾽ εὐδοξία,
οὔτ᾽ αὖ καλῶς πράσσοντα μὴ πράξειν κακῶς.
φύρουσι δ᾽ αὐτὰ θεοὶ πάλιν τε καὶ πρόσω,
ταραγμὸν ἐντιθέντες, ὡς ἀγνωσίᾳ
σέβωμεν αὐτούς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τί δεῖ
θρηνεῖν, προκόπτοντ᾽ οὐδὲν ἐς πρόσθεν κακῶν;
σὺ δ᾽ εἴ τι μέμφει τῆς ἐμῆς ἀπουσίας,
σχές· τυγχάνω γὰρ ἐν μέσοις Θρῄκης ὅροις
ἀπών, ὅτ᾽ ἦλθες δεῦρ᾽· ἐπεὶ δ᾽ ἀφικόμην,
ἤδη πόδ᾽ ἔξω δωμάτων αἴροντί μοι
ἐς ταὐτὸν ἥδε συμπιτνεῖ δμωῒς σέθεν,
λέγουσα μύθους ὧν κλύων ἀφικόμην.

ΕΚΑΒΗ.

αἰσχύνομαί σε προςβλέπειν ἐναντίον,

---

logaoedicus numerus aptius cum reliquorum versuum numeris conspirat.

V. 929. Aug. c. *ἔγγονον.*

V. 931. Aug. b. *οὔτ᾽ ἄν.* c. *πράσσειν*, per *σσ* tramisso ξ.

V. 932. Legebatur *φύρουσι δ᾽ αὔθ᾽ οἱ θεοί.* Sic etiam Augg. b. c. Itane scripsisse Euripidem? Non credet, qui assuetas tragicorum numeris aures habet. Delevi articulum, qui toties ex adnotationibus librariorum male additus reperitur. Sequuti sunt Porsonus aliique.

V. 933. Aug. b. *ὡς ἂν ἀγνωσίᾳ.*

V. 939. Cod. Paris. G. ap. Porson. et Havn. *ἕλκοντί μοι.*

Πολυμῆστορ, ἐν τοιοῖςδε κειμένη κακοῖς.
ὅτῳ γὰρ ὤφθην εὐτυχοῦσ᾽, αἰδώς μ᾽ ἔχει,
ἐν τῷδε πότμῳ τυγχάνουσ᾽, ἵν᾽ εἰμὶ νῦν,
κοὐκ ἂν δυναίμην προςβλέπειν σ᾽ ὀρθαῖς κόραις.
ἀλλ᾽ αὐτὸ μὴ δύςνοιαν ἡγήσῃ σέθεν,
Πολυμῆστορ· ἄλλως δ᾽ αἴτιόν τι καὶ νόμος
γυναῖκας ἀνδρῶν μὴ βλέπειν ἐναντίον.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

καὶ θαῦμά γ᾽ οὐδέν. ἀλλὰ τίς χρεία σ᾽ ἐμοῦ;
τί χρῆμ᾽ ἐπέμψω τὸν ἐμὸν ἐκ δόμων πόδα;

ΕΚΑΒΗ.

ἴδιον ἐμαυτῆς δή τι πρὸς σὲ βούλομαι
καὶ παῖδας εἰπεῖν σούς· ὀπάονας δέ μοι
χωρὶς κέλευσον τῶνδ᾽ ἀποστῆναι δόμων.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

χωρεῖτ᾽· ἐν ἀσφαλεῖ γὰρ ἥδ᾽ ἐρημία.
φίλη μὲν εἶ σύ, προςφιλὲς δέ μοι τόδε
στράτευμ᾽ Ἀχαιῶν. ἀλλὰ σημαίνειν σε χρή,

V. 945. Hic versus spurius videtur Porsono. Nec profecto, si abesset, desideraretur. Vereor tamen, ne hoc magis genuinus sit, quo inconcinnior et difficilior oratio est: dissensitque a Porsono etiam Schaeferus p. 61. ed. noviss. Est autem *αἰδώς μ᾽ ἔχει* pro *αἰδοῦμαι* dictum coniungendumque cum *προςβλέπειν σ᾽ ὀρθαῖς κόραις.*

V. 950. Destituit Wakefieldium memoria, quum *τίς χρεία σ᾽ ἐμοῦ* Graecum esse dubitaret, et scribi vellet *χρεία ᾽στ᾽ ἐμοῦ.* Facile vel illud recordari poterat,

χρεὼ βουλῆς ἐμὲ καὶ σὲ, διοτρεφὲς ὦ Μενέλαε,
κερδαλέης.

Omissum in hac locutione videri potest *ἔχει.* Sophocles in Philocteta v. 646.

ὅτου σε χρεία καὶ πόθος μάλιστ᾽ ἔχει.

Sed vide diss. de ellipsi p. 112. sive Opusc. vol. I. p. 158.

V. 956. Augg. b. c. *φίλη μὲν ἡμῖν εἶ σύ,* ut versus sep-

τί χρὴ τὸν εὖ πράσσοντα μὴ πράσσουσιν εὖ
φίλοις ἐπαρκεῖν· ὡς ἕτοιμός εἰμ' ἐγώ.

ΕΚΑΒΗ.

πρῶτον μὲν εἰπὲ παῖδ', ὃν ἐξ ἐμῆς χερὸς
Πολύδωρον, ἔκ τε πατρὸς ἐν δόμοις ἔχεις,
εἰ ζῇ· τὰ δ' ἄλλα δεύτερόν σ' ἐρήσομαι.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

μάλιστα· τοὐκείνου μὲν εὐτυχεῖς μέρος.

ΕΚΑΒΗ.

ὦ φίλταθ', ὡς εὖ κἀξίως σέθεν λέγεις.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

τί δῆτα βούλει δεύτερον μαθεῖν ἐμοῦ;

ΕΚΑΒΗ.

εἰ τῆς τεκούσης τῆςδε μέμνηταί τί μου.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

καὶ δεῦρό γ' ὡς σὲ κρύφιος ἐζήτει μολεῖν.

ΕΚΑΒΗ.

χρυσὸς δὲ σῶς, ὃν ἦλθεν ἐκ Τροίας ἔχων;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

σῶς, ἐν δόμοις γε τοῖς ἐμοῖς φρουρούμενος.

---

tem pedes habeat. Sic etiam edd. vett. et multi alii codd. Stabit hac scriptura versus, si τόδε recidetur. Sed aliquot codd. omittunt ἡμῖν.

V. 964. Aug. c. λέγεις σέθεν. Sic etiam Flor. 2. quod praeferendum esset, nisi significantius proferre σέθεν videretur Hecuba.

V. 967. Aug. c. κρυφίως.

ΕΚΑΒΗ.

σῶσόν νυν αὐτόν, μηδ' ἔρα τοῦ πλησίον.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ἥκιστ'· ὀναίμην τοῦ παρόντος, ὦ γύναι.

ΕΚΑΒΗ.

οἶσθ' οὖν ἃ λέξαι σοί τε καὶ παισὶν θέλω;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

οὐκ οἶδα· τῷ σῷ τοῦτο σημανεῖς λόγῳ.

ΕΚΑΒΗ.

ἔσθ', ὦ φιληθεὶς ὡς σὺ νῦν ἐμοὶ φιλεῖ,

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

τί χρῆμ', ὃ κἀμὲ καὶ τέκν' εἰδέναι χρεών;

ΕΚΑΒΗ.

χρυσοῦ παλαιαὶ Πριαμιδῶν κατώρυχες.

V. 970. *Τῶν* libri, paucis exceptis, in quibus *τοῦ* est, quod in duobus locis Eustathii, ad Iliad X. p. 792, 19. et ad XXIII. p. 1312, 20. legi adnotavit Porsonus. Sic etiam scholiastes. Praetuli hoc, non solum quod *τῶν* ex superscripta ortum videtur adnotatione interpretum, qui *τοῦ* breviter pro *τῶν τοῦ* dictum indicaverant, sed etiam quod *τοῦ* apertius ad Polydorum refertur. Studiose enim in huiusmodi sermonibus ambiguitatem, quae a spectatoribus notetur, quaerunt tragici. Documento sunt alia in hoc colloquio complura.

V. 972. Ex Aldina et Monachiana, Augg. b. c. codicibusque fere omnibus *ἃ* pro *ὃ* dedimus. Neque opus esse ut propterea cum Brunckio v. seq. scribatur *ταῦτα*, ostendit Matthiae.

V. 974. Legebatur *ἔστω φιληθεὶς ὡς σὺ νῦν ἐμοὶ φιλεῖ.* Non mirum, haesisse in hoc versu viros doctos. Infeliciter Seagerus in Diar. class. fasc. XIII. p. 128. *ἔσω φιληθείς, ὥς γε νῦν ἐμοὶ φιλεῖ.* Nec felicius Schaeferus, cuius haec verba sunt: *Ἔστω φιληθεὶς scholiastes ad Polydorum refert, quod nullo*

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ταῦτ' ἔσθ', ἃ βούλει παιδὶ σημῆναι σέθεν;

ΕΚΑΒΗ.

μάλιστα, διὰ σοῦ γ'· εἶ γὰρ εὐσεβὴς ἀνήρ.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

τί δῆτα τέκνων τῶνδε δεῖ παρουσίας;

ΕΚΑΒΗ.

ἄμεινον, ἢν σὺ κατθάνῃς, τούσδ' εἰδέναι.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

καλῶς ἔλεξας· τῇδε καὶ σοφώτερον.

ΕΚΑΒΗ.

οἶσθ' οὖν Ἀθάνας Ἰλίας ἵνα στέγαι;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ἐνταῦθ' ὁ χρυσός ἐστι; σημεῖον δὲ τί;

---

modo licet. Referendum ad nomen proximum, λόγος. ***Sensus: Quae tibi dicam, tanto studio accipe, quanto studio ego te nunc amo. Scilicet gravissimam rem summique faciendam se cum Polymestore communicaturam esse dicit.*** **Solito vehementius mihi irascetur vir doctissimus, si, quo unice delectatur instrumento palaeographico, eius se hic oblitum esse viderit. Nam non solum hic versus, sed etiam versus 976. laborat, quum prior ineptam sententiam contineat, alter, quia verbum deest, nullam; ambo autem cohaerere res ipsa prodit. Quid verbis opus? Nulla mutata littera scribendum** *ἔστ', ὦ φιληθεὶς ὡς σὺ νῦν ἐμοὶ φιλεῖ, χρυσοῦ παλαιαὶ Πριαμιδῶν κατώρυχες. Ἔστι κατώρυχες*, **schema, quod Pindaricum vocant, usitatum et poetis et prosae orationis scriptoribus. Vide Porti lex. Ion. v.** *ὤσφραντο*, **Maittair. de dial. p. 275. Dorv. ad Charit. p. 487. (497. ed. Lips.) Heindorf. ad Plat. Euthyd. 72. p. 403.**

V. 981. Quum vulgo iungerentur *καλῶς ἔλεξας τῇδε*, **recte videtur Boissonadus post** *ἔλεξας* **interpungendum censere.**

ΕΚΑΒΗ.

μέλαινα πέτρα γῆς ὑπερτέλλουσ᾽ ἄνω.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ἔτ᾽ οὖν τι βούλει τῶν ἐκεῖ φράζειν ἐμοί;

ΕΚΑΒΗ.

σῶσαί σε χρήμαθ᾽ οἷς ξυνεξῆλθον θέλω.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ποῦ δῆτα; πέπλων ἐντὸς ἢ κρύψασ᾽ ἔχεις;

ΕΚΑΒΗ.

σκύλων ἐν ὄχλῳ ταῖςδε σώζεται στέγαις.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ποῦ δ᾽; αἵδ᾽ Ἀχαιῶν ναύλοχοι περιπτυχαί.

ΕΚΑΒΗ.

ἴδιαι γυναικῶν αἰχμαλωτίδων στέγαι.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

τἄνδον δὲ πιστά, κἀρσένων ἐρημία;

ΕΚΑΒΗ.

οὐδεὶς Ἀχαιῶν ἔνδον, ἀλλ᾽ ἡμεῖς μόναι.

V. 987. Augg. b. c. ἢ cum caeteris, ut videtur, libris. Porsonus leve vitium a Valckenario ad Phoen. 712. sublatum dicens, huius sequutus iudicium ἦ posuit, quod probarunt alii. Iacobsius in Exerc. p. 20. *πέπλων ἐν στολῇ κρύψασ᾽ ἔχεις.* Non erat, cur mutaretur ἤ. Hoc coniicientis, ἦ gravius interrogantis est.

V. 990. Augg. b. c. *ἰδία.*

ἀλλ' ἕρπ' ἐς οἴκους· καὶ γὰρ Ἀργεῖοι νεῶν
λῦσαι ποθοῦσιν οἴκαδ' ἐκ Τροίας πόδα·
ὡς πάντα πράξας ὧν σε δεῖ στείχῃς πάλιν
ξὺν παισίν, οὗπερ τὸν ἐμὸν ᾤκισας γόνον.

ΧΟΡΟΣ.

οὔπω δέδωκας, ἀλλ' ἴσως δώσεις δίκην·
ἀλίμενόν τις ὡς ἐς ἄντλον πεσὼν
λέχριος ἐκπέσῃ φίλας καρδίας,
ἀμέρσας βίον. τὸ γὰρ ὑπέγγυον
δίκᾳ καὶ θεοῖσιν οὐ ξυμπιτνεῖ,

V. 998. Augg. b. c. εἰς et ἐμπεσών. Quod Porsonus coniecit πεσὼν pro ἐμπεσών, quud libri habent, recipere debebat, metro flagitante, recepitque postea, monitus, ex cod. N. Debetur ἐμπεσὼν recentiori cuipiam metrico, qui pro aevi illius placitis in ἀλίμενον secundam pruducens trimetrum dare voluit. Mox eamdem ob caussam βίον pru βίοτον, θεοῖσιν pro θεοῖς scripsimus, quae itidem recepit Porsonus. Tenent βίοτον Augg. b. c. sed c. θεοῖς οὐ, b. θεοῖς. οὐ. Deinde ambo bis ὀλέθριον. Matthiae servandum censet βίοτον, scribendumque ὃ γὰρ ὑπέγγυον. Id tamen, si mox οὐ ξυμπιτνεῖ legitur, impeditiorem et parum elegantem reddit verborum constructiunem. Caeterum male Brunckius illa ἐκπέσῃ φίλας καρδίας, ἀμέρσας βίον, sic interpretatur, *tua ipse anima excides, qui vita privasti, Polydorum scilicet.* Constructio verborum haec est: ὥς τις, ἀλίμενον ἐς ἄντλον πεσὼν λέχριος, ἐκπέσῃ φίλας καρδίας, ἀμέρσας (αὐτῆς) βίον: *sicut qui in mare procul a portu obliquus illapsus amisit animam, vitam ea privans.* Λέχριος, quod vocabulum quomodo huic loco conveniret obscurum videbatur Elmsleio ad Med. 1137. de casu intelligendum, quo quis ex navi quassata atque in latus inclinata, ut undas hauriens mergatur, excidat. Idem vir doctus ad eiusdem fabulae v. 438. ὡς ἐκπέσῃ, quod Porsonus ut explicaret ad ellipsin confugerat, non optime Graece dictum putabat: unde ad v. 1137. ἐκπεσεῖ scripsit. At vide quae dixi in dissertatione de ellipsi p. 181. sive in Opusc. vol. I. p. 206. De ἀμέρδειν eiusque verbi constructione vide Misc. Obss. vol. II. p. 204. seq. et quae valde inter se discrepantia in scholiis Homeri Venetis disputantur ad Iliad. XIII. v. 340. et ab Eustathio ad eumdem locum p. 936. l. 5. et ad Odyss. VIII. p. 1585. l. ult. et ad XIX. p. 1853. l. 27. tum de ὀμερδαλέος aliisque cognatis vocabulis ad Iliad II. p. 228. l. 22. seqq. a quibus discedit Etymologus M. p. 82. l. 1. et p. 721. l. 3.

V. 1001. Θεοῖσιν pro vulgato θεοῖς confirmarunt codices.

ὀλέθριον, ὀλέθριον κακόν.
ψεύσει σ' ὁδοῦ τῆσδ' ἐλπίς, ἥ σ' ἐπήγαγεν
θανάσιμον πρὸς Ἀίδαν, ὦ τάλας·
ἀπολέμῳ δὲ χειρὶ λείψεις βίον.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ᾤ μοι, τυφλοῦμαι φέγγος ὀμμάτων τάλας.

ΧΟΡΟΣ.

ἠκούσατ' ἀνδρὸς Θρηκὸς οἰμωγὴν, φίλαι;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ᾤ μοι μάλ' αὖ σφῶν, τέκνα, δυστήνου σφαγῆς.

Θεοῖς qui tueri volet, uti poterit scriptura codicis Cottoniani *ὀξὺ πιτνεῖ*. Quamquam ita duae versui syllabae deessent, quas si *κακὸν* addendo suppleres, omittendus esset totus qui sequitur versus. Sed vereor ne ea sit coniectura potius, quam codicis cuiusquam scriptura, quum sic Is. Vossium coniecisse referat Matthiae. Valde torsit huius loci interpretatio scholiastas, ut qui *οὐ ξυμπιτνεῖ* legerent. Id ex Musgravii, vel potius Hemsterhusii emendatione, *οὗ ξυμπιτνεῖ* scripsere Brunckius et Porsonus, recte. Hoc dicit: *diis et iustitiae obnoxia in quem expetunt, pestiferum, pestiferum malum est.* I. e. qui se adversus deos et iustitium impiavit, magno id suo cum malo luit. Versus 1002 iambicus est. Eo nihil offensionis habet, ut numero mutato, hiatus *ξυμπιτνεῖ ὀλέθριον*.

V. 1004. Recte Porsonus *πρὸς Ἀίδαν, ὦ τάλας*. Vulgo *ἰὼ* vel *ἰὼ ἰὼ* legebatur: sed codd. pauci *ὦ*. *Ἀίδης* interdum creticum esse, et Porsonus notavit et Erfurdtius ad Antig. ed. min. v. 1226. Augg. h. c. *πρὸς Ἀίδαν ἰὼ τάλας*.

V. 1007. Vulgo hic et in sequentibus hemichoriorum notae adscriptae erant. Recte vero Flor. 10. 17. chori nomen exhibent. Non enim hemichoria, sed una atque altera ex chori personis loquuntur.

V. 1008. Vulgo *ᾤ μοι μάλ' αὖθις, τέκνα, δυστήνου σφαγῆς*. Aug. c. *τέκνων*, quod ex septem aliis codd. affert Matthiae, atque in Havn. pro diversitate lectionis adnotatum, sicut in Vict. supra scriptum *ὦ τῶν α*. Ambigua est vulgata, quod non diserte dictum, cuius *σφαγὴ* sit intelligenda. Corruptioni ansam dedit *αὖθις* pro *αὖ* scriptum. Usitatius est enim *μάλ' αὖθις* quam *μάλ' αὖ*. Sed languidius est, quod olim coniece-

ΧΟΡΟΣ.

φίλαι, πέπρακται καίν' ἔσω δόμων κακά.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ἀλλ' οὔτι μὴ φύγητε λαιψηρῷ ποδί·
βάλλων γὰρ οἴκων τῶνδ' ἀναῤῥήξω μυχούς.
ἰδού, βαρείας χειρὸς ὁρμᾶται βέλος.

ΧΟΡΟΣ.

βούλεσθ' ἐπεισπέσωμεν, ὡς ἀκμὴ καλεῖ
Ἑκάβῃ παρεῖναι Τρῳάσιν τε συμμάχους;

ΕΚΑΒΗ.

ἄρασσε, φείδου μηδέν, ἐκβάλλων πύλας.

---

rum, ὤ μοι μάλ' αὖ τέκνων τε δυστήνου σφαγῆς. Nunc ex glossa Vict. perspexisse mihi videor, τῶν τέκνων interpretationem esse omissi pronominis. Id ergo reposui.

V. 1011. Aug. b. ἀῤῥήξω.

V. 1012. Hic versus cum duobus sequentibus hemichorio tribuebantur. Matthiae nihil adnotavit, nisi in Flor. 17. sequenti versui praefixum esse χορ. Nec magis Porsonus operae pretium duxit scholiastae mentionem facere, qui primum horum trium versuum a quibusdam Polymestori adscribi refert. Hos sequendos putavi, tum quia, si chorus hoc diceret, veri similius est eum τἀνδρός, quam βαρείας χειρὸς dicturum fuisse, tum quod id στιχομυθία commendare videbatur, tribus Polymestoris versibus ut totidem versibus responderet Hecuba, choro post utrumque dictum duos trimetros inserente.

V. 1013. Edd. vett. ἐπισπέσωμεν. Cod. Flor. 33. ἐπισπεύσωμεν, ut Wyttenbachius in Bibl. crit. I. 3. p. 42. coniecerat, anceps inter hoc et ἐπεισπέσωμεν, quod cum Barnesio recte dederunt alii. Matthiae ἐπεσπέσωμεν, quod non videtur probari posse.

V. 1015. Ennius in Hecuba apud Nonium in *gratulari* p. 116.

Juppiter, tibi, summe, tandem male re gesta gratulor. Nihil simile in Euripide. Si recte Hecubam nominavit Nonius, potuit hic versus hoc in loco adhibitus esse ab Ennio, ubi Hecuba *re male gesta*, i. e. orbata liberis, tamen propter vindictam a Polymestore sumptam Iovi gratias agit. Nec tamen

οὐ γάρ ποτ' ὄμμα λαμπρὸν ἐνθήσεις κόραις,
οὐ παῖδας ὄψει ζῶντας, οὓς ἔκτειν' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

ἦ γὰρ καθεῖλες Θρῇκα καὶ κρατεῖς ξένου,
δέσποινα, καὶ δέδρακας, οἷά περ λέγεις;

ΕΚΑΒΗ.

ὄψει νιν αὐτίκ' ὄντα δωμάτων πάρος
τυφλὸν τυφλῷ στείχοντα παραφόρῳ ποδί,

---

magnopere repugnaverim, si quis malit e v. 585. expressum credere:

τὸ δ' αὖ λίαν παρεῖλες, ἀγγελθεῖσά μοι
γενναῖος.

Quamquam quum statim ibi apud Ennium iambici versus sequantur, parum veri similis coniectura est, nisi quis nomen *Juppiter* in fine trimetri, qui quidem locus non satis aptus videtur, collocutum fuisse existimet.

V. 1018. Vulgo legitur, *ἦ γὰρ καθεῖλες Θρῇκα, καὶ κρατεῖς ξένου.* Propter quod in editores Euripidis invehitur Wakefieldius, et legendum contendit,

ἦ γὰρ καθεῖλες τέκνα, καὶ κρατεῖς ξένου;

Gratiam quidem habemus viro acuto, quod vulgatam lectionem aliquid incommodi habere sensit. Quin coniectura eius quodammodo firmatur lectionibus duorum codd. Moscoviensium, in quorum altero *Θρῇκα* plane omissum, ut in uno Kingii, in altero autem *Θρῇκας* scriptum est, quasi si, quidquid hoc est vocabuli, veteris lacunae explendae caussa ab librariis adiectum esset. Verumtamen vellem paullisper continuisset iram suam Wakefieldius. Nam quid tandem caussae erat, quare de liberis Polymestoris chorus magis et prius, quam de ipso Hecubam interrogaret? Certe si ipso Polymestore potita esset, liberos eius necare minima pars laboris erat. De hoc igitur ante omnia interrogari debebat, liberorum autem postea et negligentius mentio fieri. Et sic etiam responsio Hecubae comparata est. Praeterea vero, postquam chorus interrogavit, *ἦ γὰρ καθεῖλες τέκνα*, quorsum deinde addit, *καὶ δέδρακας οἷά περ λέγεις?* Rectius fecisset Wakefieldius, si *ξένον* scribi iussisset. Vulgatam quibus exemplis munire studuerunt Porsonus et Schaeferus, ea omnia aliena esse recte monuit Matthiae. Servandam esse vulgatam iure censuit Pflugkius, qui vidit neminem haesitaturum fuisse, si *τἀνδρὸς* legeretur, quod saepe pro pronomine *αὐτοῦ* usurpatur.

παίδων τε δισσῶν σώμαθ᾽, οὓς ἔκτειν᾽ ἐγὼ
σὺν ταῖσδ᾽ ἀρίσταις Τρῳάσιν· δίκην δέ μοι
δέδωκε· χωρεῖ δ᾽, ὡς ὁρᾷς, ὅδ᾽ ἐκ δόμων.
ἀλλ᾽ ἐκποδὼν ἄπειμι κἀποστήσομαι
θυμῷ ζέοντι Θρῃκὶ δυσμαχωτάτῳ.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ὤ μοί μοι ἐγώ,
πᾷ βῶ; πᾷ στῶ; πᾷ κέλσω
τετράποδος βάσιν θηρὸς ὀρεστέρου,

V. 1023. Recte videntur *ἀρίσταις* veteres enarratores interpretari *ταῖς γενναιοτάταις, ταῖς ἀνδρείαις.* Laeta enim successu laudat earum fortitudinem Hecuba. Pro *ταῖς* scripsi *ταῖσδ᾽*.

V. 1026. Aug. b. *θυμῶν ῥέοντι.* c. ut vulgo *θυμῷ ῥέοντι.* Unde Canterus *θυμοῤῥέοντι* scribendum putabat. Lectionem *θυμῷ ζέοντι*, a Barnesio commemoratam, quum Porsonus in codd. Harl. C. C. Ch. Cantabr. invenisset, recepit: idque recte videtur praetulisse eleganti alioqui coniecturae Ruhnkenii in ep. crit. II. pag. 224. *θυμὸν ζέοντι.* Fallitur Matthiae, quum vulgatum a Musgravio commode defendi dicit illo Demosthenis p. 272, 20. *θρασυνομένῳ καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ᾽ ὑμῶν.* Nullo pacto enim *ῥεῖν* et *πολὺν ῥεῖν* comparari possunt.

V. 1027. Legebatur *ὤ μοι ἐγώ.* Et sic etiam Augg. b. c. *Μοὶ* metro iubente duplicandum fuit. Haec et quae mox v. 1059 sequuntur melica Polymestoris frustra et Seidlerus et ego ad antistrophica revocare conati sumus. Sunt haec *μετρικὰ ἄτακτα*, eo modo composita, quo in epodis solitum, ut iterentur incertis spatiis eadem metra. Idque convenit tam vehementi et turbulentae animi agitationi.

V. 1028. Molestus est Wakefieldius hic et alibi *ποῦ στῶ* obtrudens. Vulgatam lectionem tuetur censor Britannus auctoritate Etymol. M. p. 669. l. 10. scholiastae Eurip. ad Hecub. vers. 1075. et schol. Aristoph. ad Plut. v. 447. nostrum locum afferentis, qui omnes *πῇ* etiam *ἐπὶ στάσεως* dici observant. Falluntur, verbo *στῶ* decepti. Nec quidquam huiusmodi habent Ammonius p. 112. et Thomas M. in *ὅποι* p. 652. et Eustathius ad Odyss. X. p. 1664. l. 8. laudati a Britanno censore. *Πᾷ στῶ* est *quo accidam?* In Oreste v. 1251.

στῆθ᾽ αἱ μὲν ὑμῶν τήνδ᾽ ἁμαξήρη τρίβον,
αἱ δ᾽ ἐνθάδ᾽ ἄλλον οἶμον, ἐς φρουρὰν δόμων.

Id Germani dicunt *treten*, eodemque, ut Graeci, modo construunt. Significat enim *consistere in eo loco, in quem ac-*

τιθέμενος ἔπι χεῖρα κατ' ἴχνος; ποίαν,
ταύταν, ἢ τάνδ' ἐξαλλάξω,
τὰς ἀνδροφόνους μάρψαι χρῄζων
Ἰλιάδας, αἵ με διώλεσαν,
τάλαιναι κόραι, τάλαιναι, Φρυγῶν.
ὦ κατάρατοι,
ποῖ καί με φυγᾷ πιώσσουσι μυχῶν;
εἴθε μοι ὀμμάτων αἱματόεν βλέφαρον
ἀκέσαι', ἀκέσαιο, τυφλὸν, Ἅλιε,
φέγγος ἀπαλλάξας.
ἆ ἆ.

---

cesseris. Caeterum πᾷ scribi uddito iotu auctor est Eustathius p. 174. l. 1. Quae de differentia inter πᾷ et ποῖ ad Herc. fur. 1236. dixi, saepius vituperata a Schaefero, refutata nusquam sunt. Vide Porsonum ipsumque Schaeferum ad v. 1062.

V. 1030. Hic versus, quem verbo ποίαν finiunt Ald. et nliquot codd. ambiguum est utrum anupaesticus sit an ex dochmiis compositus, quod veri similius videtur. Pro librorum scriptura κατ' ἴχνος Porsonus in prima editione καὶ κατ' ἴχνος, postea καὶ ἴχνος scribi volebat. Nihil mutandum, modo recte interpungatur, neque ut vulgo: πᾷ κέλσω, τετράποδος βάσιν θηρὸς ὀρεστέρου τιθέμενος ἐπὶ χεῖρα, κατ' ἴχνος. Sic enim procedunt sententiae: πᾷ κέλσω τετράποδος βάσιν θηρὸς ὀρεστέρου, τιθέμενος ἔπι χεῖρα κατ' ἴχνος: *quo applicem quadrupedis montanae ferae gressum, imponens (solo) manum secundum vestigia?* I. e. quo quadrupes accedam, manu quaerens vestigia mulierum?

V. 1031. Vulgo ἢ ταύταν ἢ τάνδ'. Prius ἢ recte omittunt Flor. 25. Aug. c. In Flor. 2. additum a manu secunda. Aug. c. sic: ποίαν ταύτην ἢ τήνδ'.

V. 1033. Versus hic ex paeone primo Cretici locum tenente et dochmio est compositus.

V. 1034. Vulgo τάλαιναι, τάλαιναι κόραι Φρυγῶν. Alterum τάλαιναι deest in Mosc. D. Flor. 33. Ordinem verborum, ut dochmii postulabant, et Seidlerus et ego mutavimus. Tacitus recepit Elmsleius ad Med. 1240. Post hunc versum recte iam Seidlerus interpunxit. Vulgo male positum signum interrogandi in fine praecedentis versus.

V. 1035. 1036. Interpunctio docet, primum versum monometrum, alterum dimetrum esse debere, non, ut vulgo, primum dimetrum, ulterum monometrum.

V. 1038. Cohaeret hic versus cum sequente una numeri perpetuitate: v. Elem. doctr. metr. p. 276.

σίγα. κρυπτὰν βάσιν αἰσθάνομαι
τάνδε γυναικῶν. πᾷ πόδ' ἐπάξας
σαρκῶν ὀστέων τ' ἐμπλησθῶ,
θοίναν ἀγρίων θηρῶν τιθέμενος,
ἀρνύμενος λώβαν,
λύμας ἀντίποιν' ἐμᾶς; ὦ τάλας.
ποῖ, πᾷ φέρομαι, τέκν' ἔρημα λιπὼν
βάκχαις Ἅιδου διαμοιρᾶσαι
σφακτὰν κυσίν τε φοινίαν
δαῖτ' ἀνήμερον
οὐρείαν τ' ἐκβολάν;

V. 1041. Vulgo bis *σίγα*. Semel plerique codd. in quibus Augg. b. c. et Priscian. XVIII. p. 274. ed. Krehl. Si geminatur *σίγα*, anapaestis etiam *ἆ ἆ* adnumerandum. Sed aptius videtur *ἆ ἆ* seorsum proferri, semelque dici *σίγα*.

V. 1042. Vulgo *τᾶνδε*. Codd. fere, ut Priscianus, *τῶνδε*. Recte vero Seidlerus in libro de verss. dochm. p. 276. dedit *τάνδε*, quod neglexit Matthiae, receperunt alii.

V. 1044. Seidlerus, ut dochmiacos efficeret, *τιθέμενος θηρῶν*. In Flor. 10. 25. 33. Guelf. et a manu secundu in Flor. 2. scriptum *τιθέμενος τ'*. Ita metrum est dochmiacum, sed constructio, licet non legibus grammaticis repugnans, *σαρκῶν ὀστέων τε, θοίναν τε θηρῶν τιθέμενος ἐμπλησθῶ*, tamen sententiam praebet pravam, distinguens quae eadem sunt. Nunc versus pro anapaestico habendus videtur.

V. 1046. Libri *ἰὼ τάλας*. Quod quum Seidlerus et ego in *ὦ τάλας* mutassemus, Matthiae id se non debuisse imitari ait, citans versum 1003. qui nobis est 998. in quo ipse *ἐμπεσὼν* servavit. At vix dubitari potest, quin utroque loco numerus sit dochmiacus, paullo ille hic elegantior futurus, si legeretur,

ἐμᾶς ἀντίποινα λύμας, τάλας.

Et profecto ex Flor. 2. allatum *ἀντίποινα λύμας*.

V. 1047. Aug. b. *πᾶ πᾶ*. c. *ποῖ πῇ*.

V. 1049. Legebatur, *σφακτὰν κυσί τε φονίαν δαῖτ' ἀνήμερον, ὀρείαν τ' ἐκβολάν*. Sic etiam Augg. b. c. nisi quod cum Aldina et plerisque aliis codd. *οὐρείαν* habent. Porsonus *κυσίν τε* edidit cum Brunckio, qui in omni hoc loco membranas sequutus est. Sic etiam Flor. 10. et lib. P. Praeterea codex Moscov. C. *φοινίαν*. Metra si in his spectantur, non inusitata quidem erunt versibus sic scriptis:

πᾶ στῶ; πᾶ βῶ; πᾶ κάμψω,

σφακτὰν κυσίν τε φοινίαν
δαῖτ' ἀνήμερον,
οὐρείαν τ' ἐκβολάν·

sed veri tamen simile est dochmiacos fuisse. Et possunt, locum mutante altero *τε*, tres dochmiaci cum Cretico facile restitui:

σφακτὰν κυσί τε φοινίαν δαῖτ', ἀνή-
μερόν τ' οὐρείαν ἐκβολάν.

Sed quum nihil in ista particula varieat libri, aptissimeque ea post *οὐρείαν* posita sit, ut sibi *κυσί τε* et *οὐρείαν τε* respondeant, etiam quartum dochmium plenum fuisse, sed excidisse aliquam vocem, et quidem epitheton aliquot praecedentibus iunctum suspicari licet, hoc modo:

σφακτὰν κυσί τε φοινίαν δαῖτ' ἀνή-
μερον, ἄναγνον, οὐρείαν τ' ἐκβολάν.

Praeterea, etsi et libri omnes et scholiastae *σφακτὰν* habeant, tamen non inepte quis, si numerus est dochmiacus, *σφακτὰ* scribendum coniiciat, quod ad *τέκνα* referatur, et *κυσίν τε*. Sed haec quoniam omnia incerta sunt, illud, quod primo loco dixi, putavi exhibendum esse, ut quod aeque pravos numeros haberet neque discedendi ab librorum scriptura necessitatem afferret.

V. 1052. Vulgo, *πᾶ στῶ; πᾶ κάμψω; πᾶ βῶ.* Mutatum iam olim a me ordinem confirmavit cod. Paris. G. apud Porsonum. In caeterorum enim librorum lectione molestissimum est postremum *πᾶ* sub ictu collocatum, quum priora duo extra ictum, ut solet, lateant. Vide v. 1028. Quod Porsonus dicit, si quis probet codicis G. scripturam, insuper etiam transponendum esse *πᾶ βῶ; πᾶ στῶ;* ut supra v. 1028. quem horum verborum ordinem etiam aliis exemplis confirmat, habet id quidem magnam speciem veri, nec dubitari de veritate posset, si huius loci eadem necessario quae illorum ratio esset. Nam eundi finis est consistere, consistendi quiescere. Sed defendi hic videtur posse inversio, si putabimus primo universe quaerere Polymestarem *πᾶ στῶ;* deinde autem brevi pausa facta id explicatius dicere illis, *πᾶ βῶ; πᾶ κάμψω;* Non significat autem *πᾶ κάμψω* *quo flectam iter? quo accedam?* sed, *quo in loco considam?* Nam sicut *κάμπτειν γόνυ*, vel *κῶλα*, quiescere significat, de qua re videndus Hesychius in *γόνυ κάμψαι*, et Brunckius ad Aeschyli Prometheum v. 32. et ad Sophoclis Oedipum Coloneum v. 19. ita *κάμπτειν* simpliciter adhibitum, etiam si quis non in aliquo loco, sed ad aliquem locum *κάμπτειν* dicatur, est, ***post quam quis accesserit, considere.*** Sic apud Sophoclem in Oedipo Colon. v. 84.

ὦ πότνιαι δεινῶπες, εὖτε νῦν ἕδρας
πρώτων ἐφ' ὑμῶν τῆσδε γῆς ἔκαμψ' ἐγώ.

ναῦς ὅπως ποντίοις πείσμασι, λινόκροκον
φᾶρος στέλλων, ἐπὶ τάνδε συθεὶς

Haec si vera sunt, non solum intelligitur etiam ad sensum melius *πᾶ βῶ, πᾶ κάμψω*, quum *πᾶ κάμψω, πᾶ βῶ*, legi, sed patet etiam totius loci hanc esse sententiam: ***ubinam tandem consistam, pedemque figam, invento liberorum meorum funesto cubili?*** Itaque *φᾶρος στέλλων* non poterit, ut vulgo vertunt, significare ***velum mittens***, sed plane contrarium dici debebit. Quin omnino tantum abest ut *φᾶρος, λαῖφος, ἱστία στέλλειν* ***pandere vela*** sit, ut ***contrahere vela*** significet. Sic Homerus et activo et medio verbo usus Iliad. I. 433. Odyss. III. 11. XVI. 353. Neque aliter intelligendum videtur hoc Euripidis Hel. 145.

συμπροξένησον, ὡς τύχω μαντευμάτων
ὅπῃ νεὼς στείλαιμ' ἂν οὔριον πτερὸν
εἰς γῆν ἐναλίαν Κύπρον.

Deinde *πείσμασι* coniungunt interpretes cum *στέλλων*, quia *πεισμάτων*, quae proprie dicuntur, si de expansis velis hic agitur, nullus usus est. Immo vero post *πείσμασι* commate distinguendum est, quia de more ii funes intelligendi sunt, quibus navis in littore alligatur. Illa deinde, *λινόκροκον φᾶρος στέλλων*, per se constant. *Ὑποστέλλειν ἱστίον* dixit Pindarus Isthm. II. 58.

οὐδέ ποτε ξενίαν
οὖρος ἐμπνεύσαις ὑπέστειλ' ἱστίον ἀμφὶ τράπεζαν.

Sed haec verba minime aptum sensum praebent. Nam ubi ventus secundus inflat vela, quis ea tum contrahat? aut quum contrahuntur, quis tam stultus sit, ut hoc fieri dicat propter secundum ventum? Quod si quis forte censent, *οὖρος ἐμπνεύσας οὐχ ὑπέστειλεν ἱστίον* idem esse quod *ἐνέπλησεν*, is nihil aget, nisi ut subtilitate grammaticis omnia explicantibus digna sensum huius loci, non orationem, excuset. Veram lectionem facile licet e scholiis eruere. Scribendum:

οὐδέ ποτε ξενίαν
οὔριος πνεύσαις ὑπέστειλ' ἱστίον ἀμφὶ τράπεζαν.

Οὔριος πνεύσαις de Xenocrate, quem isto carmine celebrat Pindarus, dicitur, et ***largum*** ac ***munificum*** significat. Inde more suo poeta ad aliam metaphoram transit, eumque vela non contrahere narrat. *Ἐπιστέλλειν* vero de veste colligenda. Christodorus in Brunckii Anal. T. II. p. 461. v. 138.

ἐγγύθι δ' αὐτοῦ
Παλλάδος ἀρήτειρα παρίστατο παρθένος Αὔγη,
φᾶρος ἐπιστείλασα κατωμαδόν.

Hesiodus Scut. Herc. 285.

οἱ δ' ἀροτῆρες
ἤρεικον χθόνα δῖαν· ἐπιστολάδην δὲ χιτῶνας
ἐστάλατο.

τέκνων ἐμῶν φύλαξ
ὀλέθριον κοίταν;

ΧΟΡΟΣ.

ὦ τλῆμον, ὥς σοι δύςφορ' εἴργασται κακά·
δράσαντι δ' αἰσχρὰ δεινὰ τἀπιτίμια.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

αἰαῖ,
αἰαῖ, ἰὼ Θρήκης
λογχοφόρον, εὔοπλον, ἔφιππον, Ἄρεός τε κάτοχον γένος·

V. 1057. *Δύςφορα* ostendit, chorum non quae fecerit Polymestor, sed quae perpessus sit dicere. Id recte vidit Matthiae. Patet autem cur sit insolentius loquutus. Nam si, ut consuetum est, dixisset, *ὡς σὺ δύςφορ' εἴργασαι κακά*, vix quisquam *εἴργασαι* ut passive dictum accepisset.

V. 1058. Augg. b. c. *δράσαντί τ'*. Eieci versum, qui post v. 1058. in libris et scriptis et impressis legitur:

δαίμων ἔδωκεν, ὅςτις ἐστί σοι βαρύς.

Est ille quidem Euripidis, sed male hic repetitus ex v. 703. nisi quod ibi *ἔθηκεν* legitur, quod hic quoque codd. nonnulli habent, plerisque *ἔδωκεν*, editionibus autem *δέδωκεν* exhibentibus. Mirum vero, non modo alios, sed ne Porsonum quidem, qui *ἔθηκεν* e v. 703. petitum esse adnotavit, totum versum illinc translatum animadvertisse. Atqui monere debebant verba *ὅςτις ἐστί σοι βαρύς*, quae hic perinepta sunt. Non enim malo cuidam genio, ut illic immerens Hecuba, sed suo sceleri malo suo debet Polymestor. Accedit, quod, ut sequenti Polymestoris cantui duo trimetri a choro subiiciuntur, sic idem hic quoque fieri oportebat.

V. 1059. 1060. Vulgo et in Augg. b. c. semel *αἰαῖ*. Iterant aliquot codd. Et sic scholiastes metricus.

V. 1061. Vulgo, *λογχοφόρον, ἔνοπλον, εὔιππον, Ἄρει κάτοχον γένος*. Flor. 25. et Mosc. B. *λογχηφόρον*. Mosc. C. *εὔοπλον* pro *εὔιππον*. Porsonus aliique *εὔοπλον* pro *ἔνοπλον* ex Eustathio p. 358, 32. (271, 33.) dederunt, qui ut Thraces bellicosos fuisse ostenderet, verba *εὔοπλον, εὔιππον, Ἄρει κάτοχον γένος* attulit. Numeros huius loci Creticos esse, ut v. 1053. vel potius paeonicos, ut v. 1071. adeo manifestum est, ut dubitari ea de re non possit, etiam si non responderet his v. 1071. Ex quo patet in verbis *Ἄρει κάτοχον* aliquid vitii esse. Eam

ἰὼ Ἀχαιοί, ἰὼ Ἀτρεῖδαι,
βοάν, βοὰν ἀΰτῶ, βοάν·

---

ob caussam in Epitome doctr. metr. p. 294. dedi *Ἄρει τε κάτοχον γένος.* Levis huic coniecturae, sed aliqua tamen commendatio accedit a scholio cod. Flor. 33. in quo scriptum: *προςκαλεῖται τοὺς Θρᾷκας ὄντας γενναίους, ὡς αὐτὸς λέγει, λογχοφόρους αὐτοὺς ὀνομάσας Ἄρει τε κατόχους, ὅ ἐστι κατεχομένους ὑπὸ τοῦ πόθου τοῦ Ἄρεος, ὅ ἐστι τοῦ πολέμου.* Nam *καὶ* potius in huiusmodi coniunctione quam *τε* usurpare soleat scholiastae. Maioris momenti est scholiastae metrici adnotatio; qui quum primum versum iambicum monometrum; secundum Ionicum a maiore trimetrum ex epitrito primo, Ionico a maiore, amphibracho; tertium prosodiacum ex Ionicu a maiore, choriambo pentasyllabo, iambo esse dicat, sic eum legisse apparet:

αἰαῖ, αἰαῖ,
ἰὼ Θρῄκης λογχηφόρον, ἔνοπλον,
εὔιππον Ἄρει τε κάτοχον γένος.

Sed quamquam, recepto *τε*, non est cur vulgata per se quidem reprehendatur, rectos illa praebens numeros Creticos,

λογχοφόρον, ἔνοπλον, εὔιππον, Ἄρει τε κάτοχον γένος,

tamen adeo aperta est responsio huius versus et versus 1070. ut mirum foret, ni singulis etiam syllabis fuissent exaequati. Itaque quum Eustathius *εὔοπλον* praebeat, idque etiam in cod. Mosc. C. pro *εὔιππον* scriptum exstet, veri simillimum est, hoc verum, *εὔιππον* autem pronunciationis vitio ex *ἔφιππον* corruptum esse. Ita *χλίδων᾽ ἔφιππον* dixit Sophocles El. 733. Neque vero postrema vitio vacare prodit scriptura cod. Mosc. B. *ἀρειοκατοχον*, in qua manifestus deprehenditur genitivus. Inde restituendum putavi,

λογχοφόρον, εὔοπλον, ἔφιππον, Ἄρεός τε κάτοχον γένος.

Constructio haec genitivi satis explicata est exemplis a Schaefero in fine Meletematum. Illud addo, neque si quis *Ἄρει* vel *Ἄρεος κατόχιμον* coniiciat, hoc verbum, adnotatum illud ab Hesychio, antiqua auctoritate communitum videri, neque, si cui *Ἄρῃ κάτοχον* in mentem veniat, id cum usu tragicorum conspirare. Vindicare quidem has epicorum formas tragicis conatus est G. Dindorfius in praefatione ad poetas scenicos p. 24. sed pluribus in hoc genere quam duobus exemplis opus est. Accedit quod illa duo contrariam vim habeat. Nam in Suppl. 136. Euripidem *Τυδῇ Πολυνείκει τε* quam quod in Aldina est *Τυδεῖ τε Πολυνείκει τε* scribere maluisse prorsus incredibile est, in Heraclidis autem v. 541. etiam flagitat sententia, quod Elmsleius posuit, *Ἡράκλειος.*

V. 1062. Libri et scholiastes metricus *ἰὼ Ἀχαιοί, ἰὼ Ἀτρεῖδαι.* In Aug. b. deest hic versus. Seidlerus, *ὦ Ἀχαιοί ὦ Ἀτρεῖδαι*, quo magis hic versus responderet versui 1070. Respondebit tamen etiam ultimis in utroque *ἰὼ* correptis, et melius conciait *ἰὼ* cum praegresso *ἰὼ Θρῄκης.*

ἴτ', ὦ, ἴτ', ὦ, μόλετε, πρὸς θεῶν.
κλύει τις, ἢ οὐδεὶς ἀρκέσει; τί μέλλετε;
γυναῖκες ὤλεσάν με,
γυναῖκες αἰχμαλωτίδες.
δεινά, δεινὰ πεπόνθαμεν.
ὤ μοι ἐμᾶς λώβας.
ποῖ τράπωμαι; ποῖ πορευθῶ,
ἀμπτάμενος οὐράνιον ὑψιπετὲς εἰς μέλαθρον, Ὠρίων
ἢ Σείριος ἔνθα πυρὸς φλογέας ἀφίη-
σιν ὄσσων αὐγάς, ἢ τὸν ἐς Ἀΐδα
μελανοχρῶτα πορθμὸν ᾄξω τάλας;

ΧΟΡΟΣ.

σύγγνωσθ', ὅταν τις κρείσσον' ἢ φέρειν κακὰ
πάθῃ, ταλαίνης ἐξαπαλλάξαι ζοῆς.

V. 1064. Vulgo *ἴτε, ἴτε* sine interiectionibus. Libri aliquot semel *ἴτε,* in quibus Augg. b. c. quorum in c. iterum ab recentiore manu additum. Alii *ὦ ἴτε,* vel *ἰὼ ἴτε.* Scholiastes metricus *ὦ ἴτε ὦ ἴτε.* Scripsi *ἴτ', ὦ, ἴτ', ὦ.* Respondet enim hic versus praecedenti, compositus ex dipodia iambica et dochmio.

V. 1068. Guelf. semel *δεινά.* Augg. b. c. cum caeteris bis.

V. 1071. Vulgo, *αἰθέρ' ἀμπτάμενος.* Nonnulli codd. ut Augg. b. c. *αἰθέρ' ἀναπτάμενος.* Scholiastes metricus, qui versum sextum decimum ex basi trochaica et anapaesto constare dicit, legisse videtur *αἰθέρ' ἀμπτάμενος εἰς*, servans tamen mox etiam alterum *εἰς.* Offensioni vel per se est trochaeus *αἰθέρ'* ante paeones. Quare aliquando *αἰθέρι' ἀναπτάμενος* vel *αἰθέριος ἀμπτάμενος* legendum conieci. Sed veriorem rationem monstravit scholion codd. Flor. 25. 33. *ἔν τισι τὸ αἰθέρα περισσόν, καὶ οὐ φέρεται.* Interpretis est hoc verbum, quo deleto plane respondent sibi versus 1061. 1071. Caeterum hinc fortasse sumpsit Ennius

caeli ingentes fornices,

quae verba non adiecto fabulae indice afferunt Varro de L. L. IV. p. 9. et Cicero de Orat. III. 40.

V. 1072. De numeris vide Elem. doctr. metr. p. 277.

V. 1075. Friget haec sententia, multoque rectius Euripides dixisset, hunc esse fructum impii facinoris, ut quis punito sibi vitam non vitalem esse censeat.

V. 1076. Augg. b. c. *ζωῆς.*

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

κραυγῆς ἀκούσας ἦλθον· οὐ γὰρ ἥσυχος
πέτρας ὀρείας παῖς λέλακ' ἀνὰ στρατὸν
ἠχὼ διδοῦσα θόρυβον. εἰ δὲ μὴ Φρυγῶν
πύργους πεσόντας ᾖσμεν Ἑλλήνων δορί,
φόβον παρέσχεν οὐ μέσως ὅδε κτύπος.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ὦ φίλτατ', ᾐσθόμην γάρ, Ἀγάμεμνον, σέθεν
φωνῆς ἀκούσας, εἰσορᾷς ἃ πάσχομεν;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ἔα.
Πολυμῆστορ ὦ δύστηνε, τίς σ' ἀπώλεσεν;
τίς ὄμμ' ἔθηκε τυφλὸν αἱμάξας κόρας,
παῖδάς τε τούσδ' ἔκτεινεν; ἦ μέγαν χόλον
σοὶ καὶ τέκνοισιν εἶχεν, ὅστις ἦν, ἄρα.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

Ἑκάβη με σὺν γυναιξὶν αἰχμαλωτίσιν
ἀπώλεσ'· οὐκ ἀπώλεσ', ἀλλὰ μειζόνως.

V. 1077. Mosc. D. Guelf. ἡσύχως, quod in Paris. A. supra scriptum recepit Brunckius. Magis poeticum est ἥσυχος, quod caeteri libri tuentur.

V. 1080. Augg. b. c. ἴσμεν.

V. 1081. Porsonus cum cod. N. et Flor. 21. παρέσχ' ἄν. Augg. b. c. et caeteri libri παρέσχεν, unus παρεῖχεν, sine ἄν. Elmsleius ad Med. 416. not. p. 111. dura elisione παρέσχ' ἂν offensus, φόβον παρέσχεν οὐ μέσως ὅδ' ἂν κτύπος coniiciebat, comparans Suppl. 944. ὄλοιντ' ἰδοῦσαι τούσδ' ἂν ἀλλοιωμένους. Nihil opus esse particula ista ostendi in diss. de ea I. 13. et ad Soph. El. 902.

V. 1082. In Aug. b. abest γάρ.

V. 1086. Aug. b. ὄμματ' ἔθηκε τυφλόν.

V. 1088. Aug. b. σοί τε καί. Distinxi post ἦν. Nam ἄρα ad χόλον εἶχεν pertinet.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

τί φής; σὺ τοὔργον εἴργασαι τόδ᾽, ὡς λέγει;
σὺ τόλμαν, Ἑκάβη, τήνδ᾽ ἔτλης ἀμήχανον;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ὤ μοι, τί λέξεις; ἦ γὰρ ἐγγύς ἐστί που;
σήμηνον· εἰπὲ ποῦ ᾿σθ᾽, ἵν᾽ ἁρπάσας χεροῖν
διασπάσωμαι καὶ καθαιμάξω χρόα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

οὗτος, τί πάσχεις;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

πρὸς θεῶν σε λίσσομαι,
μέθες μ᾽ ἐφεῖναι τῇδε μαργῶσαν χέρα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ἴσχ᾽· ἐκβαλὼν δὲ καρδίας τὸ βάρβαρον
λέγ᾽, ὡς ἀκούσας σοῦ τε τῆσδέ τ᾽ ἐν μέρει
κρίνω δικαίως, ἀνθ᾽ ὅτου πάσχεις τάδε.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

λέγοιμ᾽ ἄν. ἦν τις Πριαμιδῶν νεώτατος
Πολύδωρος, Ἑκάβης παῖς, ὃν ἐκ Τροίας ἐμοὶ
πατὴρ δίδωσι Πρίαμος ἐν δόμοις τρέφειν,
ὕποπτος ὢν δὴ Τρωϊκῆς ἁλώσεως.
τοῦτον κατέκτειν᾽· ἀνθ᾽ ὅτου δ᾽ ἔκτεινά νιν,
ἄκουσον, ὡς εὖ καὶ σοφῇ προμηθίᾳ.

V. 1100. Aug. b. τόδε.

V. 1106. Interpunctionem in fine huius versus habent edd. et puto etiam codd. Sic scholiastes quoque, neque id mutandum videtur. Non esset tamen, quod magnopere reprehenderetur, si quis tolleret eam interpunctionem, ut ὡς *nam* significaret.

ἔδεισα μή σοι πολέμιος λειφθεὶς ὁ παῖς
Τροίαν ἀθροίσῃ, καὶ ξυνοικίσῃ πάλιν·
γνόντες δ' Ἀχαιοὶ ζῶντα Πριαμιδῶν τινά,
Φρυγῶν ἐς αἶαν αὖθις ἄρειαν στόλον,
κἄπειτα Θρῄκης πεδία τρίβοιεν τάδε
λεηλατοῦντες, γείτοσιν δ' εἴη κακὸν
Τρώων, ἐν ᾧπερ νῦν, ἄναξ, ἐκάμνομεν.
Ἑκάβη δὲ παιδὸς γνοῦσα θανάσιμον μόρον,
λόγῳ με τοιῷδ' ἤγαγ', ὡς κεκρυμμένας
θήκας φράσουσα Πριαμιδῶν ἐν Ἰλίῳ
χρυσοῦ· μόνον δὲ σὺν τέκνοισί μ' εἰςάγει
δόμους, ἵν' ἄλλος μή τις εἰδείη τάδε.
ἵζω δὲ κλίνης ἐν μέσῳ κάμψας γονύ,
πολλαὶ δέ, χειρὸς αἱ μὲν ἐξ ἀριστερᾶς,
αἱ δ' ἔνθεν, ὡς δὴ παρὰ φίλῳ, Τρώων κόραι
θάκους ἔχουσαι, κερκίδ' Ἠδωνῆς χερὸς
ᾔνουν, ὑπ' αὐγὰς τούςδε λεύσσουσαι πέπλους·
ἄλλαι δὲ κάμακα Θρῃκίαν θεώμεναι

V. 1108. Non inepte Pflugkius monuit, coniunctivis usum videri poetam, qnod vereretur Polymestor ne Troia restitueretur, optativis autem, quod coniecturam faceret, haud esse dissimile veri Achivos redituros.

V. 1110. Vulgo *αἴροιεν*. **Flor. 10.** *αἴρειαν*. **Flor. 2. 25. Vict.** *ἄρειαν*. **Id ut minus obvium veri simile est cum** *αἴροιεν* **commutatum esse: receperuntque Dindorfii et Pflugkius. Et recte dictum, si de classe e portu egrediente accipitur: ut** *στόλον ἦραν τῆςδ' ἀπὸ χώρας* **in Aeschyli Agam. 45. Sin de coacta paullatim et collecta classe, rectius csset** *αἴροιεν*.

V. 1115. *Λόγῳ* **et mox** *ἐν Ἰλίῳ* **maior pars MSS. in quibus Augg. b. c. Sed vulgo cum scholiaste** *δόλῳ* **legitur, et** *ὑπ' Ἰλίῳ*.

V. 1120. Aldina:

πολλαὶ δὲ χεῖρες, αἱ μέν, ἐπ' ἀριστερᾶς,
αἵδ' ἔνθεν, ὡς δὴ παρὰ φίλῳ Τρώων κόραι
θάκουν, ἔχουσαι κερκίδ' ἠδωνῆς χερός.
ᾖνουν θ' ὑπ' αὐγὰς τούςδε λεύσσουσαι πέπλους.

In *χεῖρες* **consentire dicuntur MSS. et edd. veteres omnes. Quamquam id non ex Augg. b. c. adnotatum habeo, ut nesciam sitne**

γυμνόν μ' ἔθηκαν διπτύχου στολίσματος.
ὅσαι δὲ τοκάδες ἦσαν, ἐκπαγλούμεναι
τέκν' ἐν χεροῖν ἔπαλλον, ὡς πρόσω πατρὸς

---

in iis *χειρός*, quod ex Miltoni emendatione recepit Barnesius. *Ἐξ ἀριστερᾶς* scholia et multi codices, in quibus Augustanos esse credo, praebuerunt. Horum b. mox *ὡς δὲ* et *τοὺς λεύσουσαι.* Ultimo versu solus Mosc. D. qui nunc in bibliotheca regia Dresdensi est, *ἤνουν δ'.* Augmenti omissione moti Brunckius, Porsonus, Elmsleius ad Bacch. 1132. et ad Oed. Col. 1606. *'θάκουν* scripsere. Sed quod idem Elmsleius ad Heracl. 994. coniecit, repetiitque ad Oed. Col. l. c. *θακοῦσ'*, approbarunt Schaeferus, Matthiae, alii. Et legit ita scholiastes cod. Flor. 55. cuius haec verba sunt: *ὁ ἐνεστὼς ἀντὶ παρατατικοῦ, ὡς τὸ ἥκω· ἔθος δὲ τοῦτο τοῖς Ἀττικοῖς, λαμβάνειν τὸν ἐνεστῶτα ἀντὶ παρεληλυθότος.* Quae sequuntur, alius scholiastae sunt, qui ab *ὡς δὴ* novam sententiam incipi existimabat, ex quo intelligitur, quod in primo versu libri habent *χεῖρες*, non errorem librariorum, sed probatam a grammaticis scripturam esse. Sic autem ille: *ὡς δὴ θάκουν καὶ ἐκαθέζοντο παρ' ἐμοὶ τῷ φίλῳ αἱ κόραι τῶν Τρώων, ἔχουσαι τὴν κερκίδα τῆς Ἠδωνῆς χερός, ἤγουν τῆς Ἠδωνικῆς καὶ τῆς Μακεδονικῆς· μετὰ γὰρ τῶν κερκίδων ὑφαίνουσι τὰ πέπλα.* Ego quam emendationem olim cum Schaefero communicavi, memoravit ille in addendis ad secundam editionem Lipsiensem tragoediarum a Porsono editarum, omisit in tertia. Paucis eam emendationem defendi in praefatione ad Bacchas p. 17. seq. nunc recepi. Etenim apertum esse arbitror, non recte dici *ἔχουσαι κερκίδ' Ἠδωνῆς χερός*, quia id nullo modo significare potest *prehendentes*, sive, ut scholiastae interpretantur, *κρατοῦσαι.* Nunc quum ex scholio cod. Flor. 59. appareat lectum esse olim praesens *θακοῦσ'*, in promptu est, quod scriptum fuerat *ΘΑΚΟΥΣ*, i. e. *θάκους*, a librariis pro verbo esse habitum. Eo factum, ut non videntes *θάκους ἔχουσαι* iungenda esse, participium ad sequentia referrent. Inde necessario consequebatur, ut post *ἤνουν* copulam adderent, quae non erat a poeta profecta. Consederat Polymestor, ut ipse dicit, in medio: ab utroque latere sedentes, ut apud amicum, mulieres Troianae, pallium laudant, et quasi texturam admirantes, ut ad lucem spectent, exuunt eo Polymestorem.

V. 1125. Nisi hastae mentio praegressa esset, vestis quam δίπλακα vocant deberet intelligi. Nunc pallium et hastam *δίπτυχον στόλισμα* dici patet. Sic in Suppl. 659.

αὐτὸν δὲ Πάραλον ἐστολισμένον δορί.

Scholia vehementer corrupta: quorum pars sic videtur scribenda esse: *γράφεται καὶ στοχίσματος, ἵν' ᾖ τῶν λογχῶν. οὐκέτι δὲ ὀρθῶς γράφεται τὸ κάμακα Θρῃκίαν θεῖμεναι·* (propter sin-

γένοιντο, διαδοχαῖς ἀμείβουσαι χεροῖν.
κᾆτ' ἐκ γαληνῶν πῶς δοκεῖς προσφθεγμάτων
εὐθὺς λαβοῦσαι φάσγαν' ἐκ πέπλων ποθὲν
κεντοῦσι παῖδας· αἳ δὲ πολεμίων δίκην
ξυναρπάσασαι τὰς ἐμὰς εἶχον χέρας
καὶ κῶλα· παισὶ δ' ἀρκέσαι χρήζων ἐμοῖς,
εἰ μὲν πρόσωπον ἐξανισταίην ἐμόν,
κόμης κατεῖχον· εἰ δὲ κινοίην χέρας,
πλήθει γυναικῶν οὐδὲν ἤνυον τάλας.
τὸ λοίσθιον δέ, πῆμα πήματος πλέον,
ἐξειργάσαντο δείν'· ἐμῶν γὰρ ὀμμάτων,
πόρπας λαβοῦσαι, τὰς ταλαιπώρους κόρας
κεντοῦσιν, αἱμάσσουσιν· εἶτ' ἀνὰ στέγας
φυγάδες ἔβησαν· ἐκ δὲ πηδήσας ἐγὼ
θὴρ ὣς διώκω τὰς μιαιφόνους κύνας,
ἅπαντ' ἐρευνῶν τοῖχον, ὡς κυνηγέτης,
βάλλων, ἀράσσων. τοιάδε σπεύδων χάριν

---

gularem scilicet) εἰ δὲ στολίσματος, τοῦ ἱματίου λέγει πρὸς τὸ ἤνουν ϑ' ὑπ' αὐγάς, ποιητικῶς ἀντὶ τοῦ γυμνόν μ' ἔθηκαν διπτύχου στολῆς, ἵνα λείπῃ ὁ καί, ἀντὶ τοῦ καὶ γυμνόν.

V. 1128. Porsonus e duobus codd. quibus accessit Aug. b. recepit *γένοιτο*, quad paullo melius dicit esse, quam quod Aug. c. et caeteri libri habent, *γένοιντο*. Id quomodo intelligi voluerit, indicavit in addendis ad hunc versum, qui ipsi est 1141. de qua re dixi ad Soph. El. 430. Vide etiam supra ad v. 818. Illud nimis mirum est, quod Porsonus, ne omni caesura hic versus careret, scribendum putabat *διαδοχαῖς τ' ἀμείβουσαι χεροῖν*: quasi haec ad numeros diversa essent. Sed tamen etiam Elmsleium tenuit, quamquam aliud comminiscentem, haec ratio ad meam Supplicum editionem v. 303. ad Med. 214. not. b. ad Bacch 1123.

V. 1136. Libri *ἤνυον*. Porsonus *ἤνυτον*, conferri iubens adnotationem suam ad Phoen. 463. Quum saepius fluctuent libri in his formis, non repugnem, si quis Atticam formam praeferat. Sed tamen et hic communem tuentur libri et in Phoenissarum versu, atque *ἐξανύων* est in Troad. 232. Vide Demosthenem p. 548, 17. et Pопponem in Indice ad Xenoph. Cyrop. v. *ἀνύτειν*. Spiritum asperum, quem Atticis tribuunt grammatici, vereor ne tragici ut vulgaris sermonis proprium repudiaverint. Vide ad Soph. Electr. 1443.

V. 1144. Aug. b. *βάλλων ταράσσων*. c. *βάλλων τ' ἀράσσων*.

πέπονθα τὴν σὴν, πολέμιόν τε σὸν κτανών,
Ἀγάμεμνον· ὡς δὲ μὴ μακροὺς τείνω λόγους,
εἴ τις γυναῖκας τῶν πρὶν εἴρηκεν κακῶς,
ἢ νῦν λέγων ἐστίν τις, ἢ μέλλει λέγειν,
ἅπαντα ταῦτα συντεμὼν ἐγὼ φράσω.
γένος γὰρ οὔτε πόντος οὔτε γῆ τρέφει
τοιόνδ᾽· ὁ δ᾽ ἀεὶ ξυντυχὼν ἐπίσταται.

ΧΟΡΟΣ.

μηδὲν θρασύνου, μηδὲ τοῖς σαυτοῦ κακοῖς
τὸ θῆλυ συνθεὶς ὧδε πᾶν μέμψῃ γένος.
πολλαὶ γὰρ ἡμῶν, αἳ μὲν εἴσ᾽ ἐπίφθονοι,

V. 1145. Aug. b. *πολέμιον δὲ κτανών.*

V. 1148. Libri et scripti et impressi, *ἢ νῦν λέγων ἔστι τις ἢ μέλλει λέγειν.* Sed Brunckius e membranis, *ἢ νῦν λέγων τις ἔστιν.* Hoc *τις* in uno apud Porsonum codice omissum. Porsonus ex Stobaeo LXXIII. 9. *ἢ νῦν λέγει τις ἢ πάλιν μέλλει λέγειν*, quam scripturam magno cum apparatu doctrinae defendit in addendis. Wakefieldius, *ἢ νῦν λέγων ἔστ᾽, ἢ πάλιν μέλλει λέγειν.* Mihi librorum Euripidis visa est servanda esse scriptura, in qua nihil est quod reprehendi possit. Stobaeum autem alia memoriter afferre, in aliis interpolasse aliquid constat.

V. 1151. Porsonus ex Stobaeo *ἀεί.* Euripidis libri *αἰεί.*

V. 1154. Libri omnes et Stobaeus LXIX. 16. *πολλαὶ γὰρ ἡμῶν, αἱ μὲν εἴσ᾽ ἐπίφθονοι, αἱ δ᾽ εἰς ἀριθμὸν τῶν κακῶν πεφύκαμεν.* Nisi quod Aug. b. sic: *αἱ δὲ εἰς ἀριθμὸν κακῶν.* Scholiastae contraria inter se opponenda esse animadvertentes eo confugerunt, ut *ἐπίφθονοι* dicerent esse *ἐπαινεταί.* Brunckius Musgravii emendationem *οὐδέν εἰσ᾽ ἐπίφθονοι* recepit. Porsonus suspicabatur hunc versum sanum esse, in sequente autem cum Reiskio corrigendum *τῶν καλῶν.* Verum exemplis erat confirmandum vocabulum *καλὸς* de mulieribus sic adhibitum, quas facilius quis pulcras, quam bonas, indicari credat. Id Porsonus in secunda editione Reiskianae emendationi non male a me obiectum censens, parte Musgravianae coniecturae adsumpta scribi malebat: *πολλαὶ γάρ· αἱ μὲν οὐδὲν εἴσ᾽ ἐπίφθονοι.* At multo certe facilior et lenior Beckii emendatio est, *αἱ μὲν οὐκ ἐπίφθονοι.* Schaeferus vulgatam optime se habere iudicavit: nam sensum esse: ***aliae invidia premuntur***, quum sint innocentissimae: quod si viri docti Medeae locum v. 305. comparassent, omissuros fuisse fluctus in simpulo excitare. In quo non videtur cogitasse, non satis hic fuisse, invidia quasdam dici premi,

αἱ δ' ἀντάριθμοι τῶν κακῶν πεφύκαμεν.

nisi adderetur, quod maxime erat necessarium, iniustam esse eam invidiam, vel premi eas invidia immerito. Sed movit eum, ut sic statueret, Matthiae, qui illo Medeae loco ad eumdem finem usus erat, ἐπίφθονος numquam per se simpliciter malum significare, sed de eo dici contendens, qui quod supra alios emineat, invidiae sit expositus. In Medea quidem haec leguntur:

σοφὴ γὰρ οὖσα, τοῖς μὲν εἰμ' ἐπίφθονος,
τοῖς δ' ἡσυχαία, τοῖς δὲ θατέρου τρόπου,
τοῖς δ' αὖ προσάντης.

Sed quis haec recte cum Hecubae loco comparet? Ego vero cognoscere velim, ubi tandem ἐπίφθονος per se simpliciter de eo dicatur, qui virtute aliqua insignis, eoque invidendus sit. Immo quum proprie significet invidum atque ad reprehendendum pronum, passivo significatu haec vox dicitur de eo quod plenum invidiae et reprehensionis est. Sic in Hippol. 493.

εἰ μὲν γὰρ ἦν σοι μὴ 'πι συμφοραῖς βίος
τοιαῖσδε, σώφρων δ' οὖσ' ἐτύγχανες γυνή,
οὐκ ἄν ποτ' εὐνῆς οὕνεχ' ἡδονῆς τε σῆς
προσῆγον ἄν σε δεῦρο· νῦν δ' ἀγὼν μέγας
σῶσαι βίον σόν· οὐκ ἐπίφθονον τόδε.

Sic ed. Lasc. quod non adnotatum video, pro κοὐκ ἐπίφθονον τόδε. Troad. 728.

τούτων οὕνεκ' οὐ μάχης ἐρᾶν,
οὐδ' αἰσχρὸν οὐδέν, οὐδ' ἐπίφθονόν σε δρᾶν.

Heraclid. 203.

καὶ γὰρ οὖν ἐπίφθονον
λίαν ἐπαινεῖν ἐστί.

Rhes. 334.

ἄναξ, ἀπωθεῖν συμμάχους ἐπίφθονον.

Quod si dubitari non potest, quin ἐπίφθονοι sint *reprehensione dignae*, omnino missa facere oportet quae Matthiae et Schaeferus attulerunt. Novae syntaxeos scriptori p. 218. et 309. sanam visam esse vulgatam, non miror. Alius aliorum vel coniecturas vel interpretationes praeteriri satius est. Igitur quum necessario ab emendatione petendum sit auxilium, primo quaerendum est, utra in parte sententiae vitium lateat. Si in priore, omnium maxime probabilis Beckii emendatio est, αἱ μὲν οὐκ ἐπίφθονοι. Cui si quis illud opponat, quod hic potius alias quidem malas, alias vero bonas, quam quasdam quidem bonas, malas vero alias esse dici debeat: non multum huic argumento tribuerim. Nam inverti talia solent, prouti cui vel concedendo aliquid caetera refutare, vel refutando aliud, aliud concedere placet. Sed gravius illud esse puto, quod non apte dicitur αἱ δ' εἰς ἀριθμὸν τῶν κακῶν πεφύκαμεν, quum simpliciter dici deberet αἱ δὲ κακαὶ πεφύκαμεν, non, quod εἰς ἀριθμὸν pro ἐν ἀριθμῷ positum sit, quod recte factum, si significatur *inserimur numero malarum*, (fallitur autem in his verbis novae

ΕΚΑΒΗ.

Ἀγάμεμνον, ἀνθρώποισιν οὐκ ἐχρῆν ποτὲ
τῶν πραγμάτων τὴν γλῶσσαν ἰσχύειν πλέον,

---

syntaxeos scriptor, qui p. 218. ea significare suspicatur ***numeratione facta***, ut in Sophoclis Acrisii fragm. XI. quod ipse perperam ad hunc modum interpretatus est) sed propter ipsum nomen *ἀριθμός*, quod qui in numero malorum sunt, aliqui sunt ex malis: quare qui sic loquitur, concedere videtur, praeter istos aliquos aliquammultos alios esse malos. Atqui id ab huius loci ratione abhorret. Nam quum defendere chorus hic sexum muliebrem velit, non tam affirmare, quam non negare debet, quasdam mulieres malas esse, quumque id non neget, asseverare potius, multos esse bonas. Itaque optissimum est, praemitti illud quod largitur: factumque id est verbis lenissimis, *αἳ μὲν εἰσ' ἐπίφθονοι.* Ex quo consequitur contrarium opponi debere versu qui sequitur. Et fieret id quidem, si scriberetur, ut olim coniiciebam, *αἳ δ' οὐκ ἐς ἀριθμὸν τῶν κακῶν πεφύκαμεν.* Sed tamen alibi Euripides *εἰς ἀριθμὸν* dicere maluit, ut in Electr. 1054. et in Iphig. Aul. 231. praetereaque consentiens scriptura librorum, qua adducti scholiastae malam praegresso versui interpretationem adhibuerunt, alius eiusque perantiqui vitii suspicionem excitat. Nam quod in libris est *εἰς ἀριθμὸν* exstitisse videtur ex *ἰσάριθμοι*, non quod hoc verbum ab Euripide scriptum credam, sed quod id in textum venerit, quum adscriptum esset explicandae genuinae voci *ἀντάριθμοι.* Multa enim sunt vocabula ab *ἀντὶ* incipientia, quae a grammaticis per vocabula ex *ἴσος* composita explicantur: ex quo fonte aliquot poetarum locis medela peti potest. Magnum eiusmodi vocabulorum numerum vel solus Hesychius suppeditat. Hoc si recte conieci, sensus erit: ***multae enim nostrum, aliae quidem invidia laborant, aliae vero e contraria parte aequamus numerum malarum.*** Non video quidem adiectivum hoc ab lexicographis adnotatum: sed verbo *ἀνταριθμεῖν* usi sunt Pausanias X. 20, 2. et, qui apprime, quid eo significetur, declarat, Pollux II. 93. ita scribens de dentibus: *ἐν ἑκατέρᾳ δὲ σιαγόνι τοὺς ἴσους ἀνταριθμητέον.* Itaque quum aptiu relinqueretur inter vulgatam sensu carentem, et aliquam non destitutam sensu coniecturam, hanc praeferre ausus sum, quae exquisitior et poeta dignior videretur.

V. 1157. Aug. b. *ἰσχύειν ποτέ.* Quae hinc incipit Hecubae oratio, ad eam fortasse pertinuit Ennii versus a Cicerone non indicato fabulae titulo commemoratus in lib. III. de Orat. c. 38. et in Oratore c. 49.

num non vis huius me versutiloquas malitias.

Et fortasse alius etiam in lib. III. de Orat. c. 39. servatus,

quandoquidem iste circumvestit dictis, sepit sedulo.

ἀλλ' εἴτε χρήστ' ἔδρασε, χρήστ' ἔδει λέγειν·
εἴτ' αὖ πονηρά, τοὺς λόγους εἶναι σαθρούς,
καὶ μὴ δύνασθαι τἄδικ' εὖ λέγειν ποτέ.
σοφοὶ μὲν οὖν εἰσ' οἱ τάδ' ἠκριβωκότες,
ἀλλ' οὐ δύναιντ' ἂν διὰ τέλους εἶναι σοφοί,
κακῶς δ' ὄλοιντο· κοὔτις ἐξήλυξέ πω.
καί μοι τὸ μὲν σὸν ὧδε φροιμίοις ἔχει·
πρὸς τόνδε δ' εἶμι καὶ λόγοις ἀμείψομαι,
ὃς φὴς Ἀχαιῶν πόνον ἀπαλλάσσων διπλοῦν,
Ἀγαμέμνονός θ' ἕκατι, παῖδ' ἐμὸν κτανεῖν.
ἀλλ', ὦ κάκιστε, πρῶτα ποῦ πότ' ἂν φίλον

V. 1162. *Δύναιντ' ἂν* a Brunckio, Porsono aliisque Valckenarii monitu ad Hippol. 294. e cod. Leidensi receptum. Caeteri libri *δύνανται*.

V. 1163. Vulgo *κακῶς δ' ἀπώλοντο, κοὔτις ἐξήλυξέ πω*. A Barnesio invectum *κακῶς δ' ἀπόλοντο, κοὔτις*. Unus Kingii K., sed is valde recens codex *ἀπώλοντ' οὔτις*. Idque Kingius, Musgravius, Brunckius, Porsonus aliique recepere. Nobis idem in hoc versu vitium inesse videtur, quod in praecedente versu sustulit Valkenarius. Nam quum non satis commode *οὔτις ἐξήλυξέ πω* sine copula adiici videatur, quae vehementior quam pro communis sententiae ratione figura est, scribendum duxi *κακῶς δ' ὄλοιντο*. *Ἂν* repetendum ex priore membro: vide dissertationem de ea particula IV. 6. *Δύνανται* quum scriptum esset pro *δύναιντ' ἄν*, scriptum fuit etiam *ὄλοντο*, cuius explicatio *ἀπώλοντο* in textum immigravit.

V. 1165. Aug. c. *πρὸς τόνδ' εἶμι*.

V. 1166. Augg. b. c. *πῶς φῄς*.

V. 1168. Haec vulgo sic scripta legebantur:
ἀλλ', ὦ κάκιστε, πρῶτον οὔ ποτ' ἂν φίλον
τὸ βάρβαρον γένοιτ' ἂν Ἕλλησιν γένος,
οὔτ' ἂν δύναιτο.

Ego quum in censura Medeae ab Elmsleio editae ad v. 4. p. 334. sive in Diar. class. fasc. XXXVIII. p. 277. vel in Opusc. vol. III. p. 156. dixissem, in Soph. Oed. Col. 731. si quis, quum *μήποτ'* in quibusdam libris reperiatur, scriberet *ὃν μήποτ' ὀκνεῖν, μήτ' ἀφῆτ' ἔπος κακόν*, recte se habiturum *μήτε*, dum *μήποτε* pro *μήτε ποτὲ* dictum acciperetur: Elmsleius ad Oed. Col. l. c. simile illi exemplum in his Hecubae versibus inveniri existimavit, sed removendum censuit *μηδ' ἂν δύναιτο* scribendo. At primo non potest Euripidis locus cum Sophocleo comparari. Nam apud Euripidem, si *οὔποτε* pro *οὔτε ποτὲ* di-

τὸ βάρβαρον γένοιτ' ἂν Ἕλλησιν γένος;
οὔτἂν δύναιτο. τίνα δὲ καὶ σπεύδων χάριν
πρόθυμος ἦσθα; πότερα κηδεύσων τινά,
ἢ συγγενὴς ὤν; ἢ τίν' αἰτίαν ἔχων;
ἢ σῆς ἔμελλον γῆς τεμεῖν βλαστήματα,
πλεύσαντες αὖθις; τίνα δοκεῖς πείσειν τάδε;
ὁ χρυσός, εἰ βούλοιο τἀληθῆ λέγειν,
ἔκτεινε τὸν ἐμὸν παῖδα, καὶ κέρδη τὰ σά.
ἐπεὶ δίδαξον τοῦτο· πῶς, ὅτ' εὐτύχει
Τροία, πέριξ δὲ πύργος εἶχ' ἔτι πτόλιν,
ἔζη τε Πρίαμος, Ἕκτορός τ' ἤνθει δόρυ,
τί δ' οὐ τότ', εἴπερ τῷδ' ἐβουλήθης χάριν
θέσθαι, τρέφων τὸν παῖδα, κἀν δόμοις ἔχων,
ἔκτεινας, ἢ ζῶντ' ἦλθες Ἀργείοις ἄγων;
ἀλλ' ἡνίχ' ἡμεῖς οὐκέτ' ἦμεν ἐν φάει,
καπνῷ δ' ἐσήμην' ἄστυ πολεμίων ὕπο,

---

ctum esset, statim sequi debebat *γένοιτο*, in quo verbo versatur distinctio: *οὔποτε γένοιτ' ἂν φίλον, οὔτ' ἂν δύναιτο.* Deinde *μηδ' ἂν δύναιτο* exemplis iis, quibus id tueri voluit Elmsleius, defendi nullo modo potest, quibus in omnibus non exstat *ἄν*, ut in optando, praeterquam in Herc. fur. 159. in quo neque *ἄν* nec *μὴ* est. Quare Hecubae locum consideranti, quod in eo non possunt sibi respondere *οὐ* et *οὔτε*, non posset non *οὐδ' ἂν δύναιτο* scribendum videri, nisi alio animum adverteret tum fluctuatio scripturae in primo versu, in quo codd. Mosc. B. Flor. 17. *πρῶτον μὲν*, Havn. autem *πρῶτον μὲν οὔτ'* exhibent, tum scholiastae adnotatio, sic scribentis: *ἀλλ', ὦ κάκιστε, πονηρότατε, πρῶτον μὲν καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν οὔποτε καὶ οὐδαμῶς γένοιτο ἂν τὸ βάρβαρον γένος, φίλον καὶ προσφιλέστατον τοῖς Ἕλλησιν, ἤγουν ὁ Ἀγαμέμνων Ἕλλην, σὺ βάρβαρος, πῶς μέλλετε φιλιωθῆναι;* Qui etsi postrema fortasse de suo adiecit, tamen dubitari potest, an illa alius scholiastae sint. Certe et aptissima hic et multo fortior interrogatio est. Quae quum duobus modis restitui possit, vel *πρῶτα μὲν πότ' ἄν*, vel *πρῶτα που πότ' ἂν* scribendo, hoc posterius praetuli, mutatum a metricis quum *πρῶτον* scriptum esset. Ac fortius hoc est altero. Tum *οὔτ' ἂν* solito errore scriptum esse putet pro *οὔτἄν*.

V. 1177. Brunckius et Porsonus *ηὐτύχει* scripsere. Vulgo, ut Angg. b. c. *εὐτύχει*. Vide ad v. 18.

V. 1184. Porsonus cum Aldina edidit *καπνῷ δ' ἐσήμαιν'*.

ξένον κατέκτας σὴν μολόντ' ἐφ' ἑστίαν;
πρὸς τοῖσδε νῦν ἄκουσον, ὡς φανεῖ κακός.
χρῆν σ', εἴπερ ἦσθα τοῖς Ἀχαιοῖσιν φίλος,
τὸν χρυσόν, ὃν φὴς οὐ σόν, ἀλλὰ τοῦδ' ἔχειν,

Lectionem membran. Reg. codicis Brunckiani, MSS. quattuor Moscov. Augg. b. c. καπνῷ δ' ἐσήμην' probandam putabat Brunckius: hunc enim sensum esse: ἄστυ δὲ τῷ καπνῷ ἐσήμηνεν ὑπὸ πολεμίων ὄν. At tum participium ὂν adiiciendum foret, quod et versum privaret elegantia, et dicendum potius esset πολεμίοις ὕπο. Καπνῷ quidem MSS. et edd. vett. Καπνὸς Canteri coniectura est, quam Barnesius aliique receperant. Tum plerique codd. ἐσήμην'. Id recte praeferendum iudicavit Schaeferus, cui quod hic locus sic visus est intelligendus esse, ut urbs fumo signum dedisse caedis perpetrandae diceretur, verbo σημαίνειν significatione militari posito, non est quidem quare quis neget sic haec interpretari licere, sed tamen haud paullo artificiosior haec ratio esse videtur, quam qua ego censueram praecedentia respici, dicique urbem fumo indicasse occisos esse, qui eam tenuissent, vindictamque sumere possent, si interimeretur Polydorus. Confirmat eam scholiastes cod. Guelf. ἢ οὕτω. εἰποῦσα γὰρ ἡ Ἑκάβη τὸ ἡνίχ' ἡμεῖς οὐκέτ' ἦμεν ἐν φάει, ἐπήγαγεν ἐφεξῆς τὸ καπνῷ δ' ἐσήμην' ἄστυ πολεμίων ὕπο, τουτέστι τὸ ἡμᾶς μηκέτι εἶναι ἐν φάει ἐσήμηνε καὶ ἔδειξε τὸ ἄστυ ἐν τῷ καπνῷ ὑπὸ τῶν πολεμίων. ὧν γὰρ ἡ πόλις πυρὶ παραδέδοται, τούτων καὶ ἡ εὐτυχία δήλη ἐντεῦθεν ἐστὶν εἰς οὐδὲν χωρήσασα. Caeterum in libris hi versus non habent notam interrogationis post ἑστίαν. Eam ego apposui, quod sic fortior est oratio. Cod. Aug. b. ὑπὸ.

V. 1187. Libri, εἴπερ ἦσθα τοῖς Ἀχαιοῖσιν φίλος, quod quum ego, quia prorsus putidum et prosaicum esset, in εἴπερ ἦσθ' ὄντως Ἀχαιοῖσιν φίλος mutavissem, vituperavit id propter numeros Elmsleius in censura meae Supplicum editionis ad v. 303. not. *) et hoc quidem recte: debebam enim ὄντως non in articuli locum substituere, qui postquam exciderat ὄντως, explendi versus caussa adiectus est, sed ponere ante ἦσθα. Nam quin scriptum id fuerit ab Euripide, nullus dubito, quia etsi linguae leges ferant articulum praegressa in superioribus mentione Argivorum, tamen nimis a poetico genere dicendi recedit vulgata, vitiosa illa etiam eo, quod articulus sub gravi ictu numerorum est. Sed ambiguum est, utrum ὄντως an ὀρθῶς exciderit. Sophocles in Antigona v. 98.

τοῦτο δ' ἴσθ' ὅτι
ἄνους μὲν ἔρχει, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη.

Vide Markland. ad Iph. Taur. v. 610.

δοῦναι φέροντα πενομένοις τε καὶ χρόνον
πολὺν πατρῴας γῆς ἀπεξενωμένοις·
σὺ δ' οὐδὲ νῦν πω σῆς ἀπαλλάξαι χερὸς
τολμᾷς, ἔχων δὲ καρτερεῖς ἔτ' ἐν δόμοις.
καὶ μὴν τρέφων μὲν ὥς σε παῖδ' ἐχρῆν τρέφειν
σώσας τε τὸν ἐμόν, εἶχες ἂν καλὸν κλέος.
ἐν τοῖς κακοῖς γὰρ ἀγαθοὶ σαφέστατοι
φίλοι· τὰ χρηστὰ δ' αὔθ' ἕκαστ' ἔχει φίλους.
εἰ δ' ἐσπάνιζες χρημάτων, ὃ δ' εὐτύχει,
θησαυρὸς ἄν σοι παῖς ὑπῆρχ' οὑμὸς μέγας·
νῦν δ' οὔτ' ἐκεῖνον ἄνδρ' ἔχεις σαυτῷ φίλον,
χρυσοῦ τ' ὄνησις οἴχεται, παῖδές τε σοί,
αὐτός τε πράσσεις ὧδε. σοὶ δ' ἐγὼ λέγω,
Ἀγάμεμνον, εἰ τῷδ' ἀρκέσεις, κακὸς φανεῖ.
οὔτ' εὐσεβῆ γάρ, οὔτε πιστὸν οἷς ἐχρῆν,
οὐχ ὅσιον, οὐ δίκαιον εὖ δράσεις ξένον·
αὐτὸν δὲ χαίρειν τοῖς κακοῖς σε φήσομεν
τοιοῦτον ὄντα· δεσπότας δ' οὐ λοιδορῶ.

ΧΟΡΟΣ.

φεῦ, φεῦ· βροτοῖσιν ὡς τὰ χρηστὰ πράγματα
χρηστῶν ἀφορμὰς ἐνδίδωσ' ἀεὶ λόγων.

V. 1189. Non videtur poeta satis circumspecte *πενομένους* dixisse eos, qui capta urbe praeda onusti revertebantur.

V. 1193. Porsonus ex MS. Reg. Soc. affert, *καὶ μὴν τρέφων μὲν παῖδά γ', ὥς σ' ἐχρῆν τρέφειν. Non male*, inquit, *si alii consentirent.* Sed quid sibi vult *γέ?* ad quod defendendum nihil conferunt, quae ad Phoen. 1638. congessit. Certe *παῖδ', ὅπως σ' ἐχρῆν* scribendum esset. In aliis codd. aliter depravata scriptura. Praestat vero vulgata. De ordine verborum v. Elmsl. ad Med. 460.

V. 1194. In Aug. c. abest *τε*.

V. 1195. Idem ille codex Reg. Soc. et Flor. A. Flor. 2. Vict. Havn. *σαφέστεροι*. Id hic quidem non praeferam vulgatae.

V. 1196. Aug. b. *ἔχει φίλοις*.

V. 1197. Hic quoque Augg. b. c. *εὐτύχει*.

V. 1207. Valkenarius quum ad Phoenissas v. 207. puta-

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ἀχθεινὰ μέν μοι τἀλλότρια κρίνειν κακά·
ὅμως δ᾽ ἀνάγκη. καὶ γὰρ αἰσχύνην φέρει,
πρᾶγμ᾽ ἐς χέρας λαβόντ᾽ ἀπώσασθαι τόδε.
ἐμοὶ δ᾽, ἵν᾽ εἰδῇς, οὔτ᾽ ἐμὴν δοκεῖς χάριν,
οὔτ᾽ οὖν Ἀχαιῶν, ἄνδρ᾽ ἀποκτεῖναι ξένον,
ἀλλ᾽ ὡς ἔχῃς τὸν χρυσὸν ἐν δόμοισι σοῖς.
λέγεις δὲ σαυτῷ πρόσφορ᾽, ἐν κακοῖσιν ὤν.
τάχ᾽ οὖν παρ᾽ ὑμῖν ῥάδιον ξενοκτονεῖν·
ἡμῖν δέ γ᾽ αἰσχρὸν τοῖσιν Ἕλλησιν τόδε.
πῶς οὖν σε κρίνας μὴ ᾽δικεῖν φύγω ψόγον;
οὐκ ἂν δυναίμην. ἀλλ᾽ ἐπεὶ τὰ μὴ καλὰ
πράσσειν ἐτόλμας, τλῆθι καὶ τὰ μὴ φίλα.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

οἴμοι, γυναικός, ὡς ἔοιχ᾽, ἡσσωμένος
δούλης, ὑφέξω τοῖς κακίοσιν δίκην.

---

bat legi posse τἄχρηστα, nec metrum respiciebat, nec meminerat haec verba spectare ad illa, quae supra dixerat Hecuba v. 1156. seqq. Caeterum haec quoque chori sententia satis frigida est.

V. 1209. Aug. b. μοι ἀλλότρια.

V. 1214. Aug. b. ἔχεις.

V. 1216. Manifeste ex hoc versu expressa sunt illa Ennii: *sed numquam scripstis, qui parentem aut hospitem necasset, quo quis cruciatu perbiteret.* quod fugit Columnam. Affert ex Hecuba Ennii Nonius in *perbitere* pag. 153. apud quem male *scripsistis quis* legitur. *Qui* iam emendavit Iacob. Gothofredus in notis ad XII. tabb. in Ottonis Thesauro vol. III. p. 178.

V. 1218. Porsonus cum vulgatis μὴ ἀδικεῖν edidit, quod Brunckius in μὴ ᾽δικεῖν mutarat, quamquam is vulgatam scribendi rationem defendit ad Soph. Philoct. v. 782. Aeschylus in Eumenidibus v. 86.

ἄναξ Ἄπολλον, οἶσθα μὲν τὸ μὴ ᾽δικεῖν.

v. 694.

φόβος τε συγγενὴς τὸ μὴ ᾽δικεῖν
σχήσει κατ᾽ ἦμαρ καὶ κατ᾽ εὐφρόνην ὁμῶς.

v. 752.

τὸ μὴ ᾽δικεῖν σέβοντες ἐν διαιρέσει.

Vide Elmsleium ad Heracl. 460.

V. 1222. Aug. c. τοῖς κακοῖσι, cum glossa τοῖς κακοῖς.

ΕΚΑΒΗ.

οὔκουν δικαίως, εἴπερ εἰργάσω κακά;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

οἴμοι τέκνων τῶνδ', ὀμμάτων τ' ἐμῶν, τάλας.

ΕΚΑΒΗ.

ἀλγεῖς; τί δ' ἡμᾶς; παιδὸς οὐκ ἀλγεῖν δοκεῖς;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

χαίρεις ὑβρίζουσ' εἰς ἔμ', ὦ πανοῦργε σύ;

V. 1223. Non Beckius tantum, quem commemorat Porsonus, sed multae edd. hunc versum Hecubae tribuunt. Id quidem falso a me dictum quum scribit Matthiae, quod solas Barnesianam, Kingianam, Beckianam dicere debuerim, ipse falsus est: certe non inspexit editiones Paulli Stephani, Monacensem, Commelinianam, quae in versione, non in textu, Hecubae personam adscriptam habet. Aliae, quas Brunckius et Porsonus sequuti sunt, cum Augg. b. c. Agamemnoni assignant. Non dubitavi Hecubae versum adscribere. Agamemnonis enim si verba sunt, neque aliud quidquam dicet, quam quod paullo ante dixerat, neque, quare haec addat, satis gravem caussam habebit. Regem semel dixisse sententiam satis est. Hecuba autem ut responderet ista, satis excitabatur gravi reprehensione Polymestoris, servilem conditionem, contemptu dignam, ei exprobrantis. Caeterum libri Euripidis οὔκουν δικαίως, εἴπερ εἰργάσω κακά, nisi quod Vict. τάδ' οὖν, et Flor. 2. 10. in fine τάδε pro κακά, quorum in Flor. 10. adscriptum γρ. κακά. Schol. Townl. ad Iliad. XIII. 154. affert οὐκ οὖν εἴπερ εἴργασται τάδε. Aptius videtur hoc loco κακά.

V. 1224. Aug. b. τῶν τ' ὀμμάτων τ' ἐμῶν. c. τῶν τ' ὀμμάτων, omittens τ' ἐμῶν.

V. 1225. Membr. et plerique codd. ut vulgo, ἀλγεῖς; τί δέ με παιδός. Alii cum tribus Mosc. et Augg. b. c. τί δαί με. Alii ediderunt, τί δέ με τοῦ παιδός. Brunckii codex τί δ' ἐμέ; ipse edidit τί δή με; Veram haud dubie lectionem; nisi quod ἀλγεῖς sine interrogatione scripsit, (v. v. 1252.) reposuit Porsonus, τί δ' ἡμᾶς; Neque enim μὲ encliticum hic locum habet. Atque iam Scaliger: „τί δ' αὖ vel τί δ' ἡμᾶς“ ut Elmsleius docuit ad Bacch. 261. Schaeferus interpungendum censuit τί δ'; ἡμᾶς παιδὸς οὐκ ἀλγεῖν δοκεῖς; comparans Orest 1613. τὰμὰ δ' οὐχὶ τλήμονα; Alterum bene defendit Pflugkius.

ΕΚΑΒΗ.

οὐ γάρ με χαίρειν χρή σε τιμωρουμένην;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ἀλλ' οὐ τάχ', ἡνίκ' ἄν σε ποντία νοτὶς

ΕΚΑΒΗ.

μῶν ναυστολήσῃ γῆς ὅρους Ἑλληνίδος;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

κρύψῃ μὲν οὖν πεσοῦσαν ἐκ καρχησίων.

ΕΚΑΒΗ.

πρὸς τοῦ βιαίων τυγχάνουσαν ἁλμάτων;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

αὐτὴ πρὸς ἱστὸν ναὸς ἀμβήσει ποδί.

ΕΚΑΒΗ.

ὑποπτέροις νώτοισιν, ἢ ποίῳ τρόπῳ;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

κύων γενήσει πύρσ' ἔχουσα δέργματα.

V. 1227. Porsonus dedit *σὲ τιμωρουμένην* cum Barnesio. Matthiae cum Brunckio pravam aliarum editionem scripturam servavit, pronomen encliticum anteposita interpunctione praebentium. Recte vero veteres edd. sine interpunctione, *οὐ γάρ με χαίρειν χρή σε τιμωρουμένην;* Ineptum hic *σὲ* ὀρθοτονούμενον.

V. 1229. Satis frigide Euripides Hecubam fecit accurate de singulis percontantem, priusquam illud diceret,

οὐδὲν μέλει μοι, σοῦ γέ μοι δόντος δίκην.

Auxit autem portenta portentis, quum canem dixit per malum in carchesia adscensuram.

V. 1232. Aug. b. *νηὸς* ex correctione, quum antea fuisset *ναός*, quod est in c. in quo *νηὸς* supra scriptum.

V. 1234. Valde celebrata fuit illa Hecubae in canem mu-

πῶς δ' οἶσθα μορφῆς τῆς ἐμῆς μετάστασιν;

---

tatio, de qua videndi interpretes Hygini ad fab. CXI. et Potterus ad Lycophr. 331. Euripides ipse alibi, fr. inc. 126. de Hecuba, teste Plutarcho in libro de Iside p. 379. D.

Ἑκάτης ἄγαλμα φωσφόρου κύων ἔσει·

quod respiciens Aristophanes apud Eustathium p. 1467, 36. (Odyss. 127, 17) commemoratus a Porsono,

καὶ κύων ἀκράχολος
Ἑκάτης ἄγαλμα φωσφόρου γενήσομαι.

Servavit corruptum de hac re testimonium poetae lyrici potius, nisi fallor, quam tragici Dio Chrysostomus orat. XXXIII. p. 29. ita scribens: *ὥσπερ τὴν Ἑκάβην οἱ ποιηταὶ λέγουσιν ἐπὶ πᾶσι τοῖς δεινοῖς τελευταίαν ποιῆσαι τὰς Ἐρινύας χαροπὰν κύνα· χάλκεον δέ οἱ γναθμῶν ἐκ πολίαν φθεγγομένας ὑπακούομεν Ἰδέους Τένεδός τε περιῤῥυτὰ Θρηΐκιοί τε φίλαι ἔμοιγε πέτραι.* Ed. princeps *ὑπακουέμεν* et *φιλίην*. Accusativus *Ἰδέους* index esse lucunae videtur. Non est veri dissimile fuisse haec tali quodam modo scripta:

χαροπὰν κύνα·
χάλκεον δέ οἱ γναθμῶν ἐκ πολιᾶν φθεγγομένας
ὑπάκουε μὲν Ἰδαίους
[Ἀχὼ κατὰ πρῶνας,]
Τένεδός τε περιῤῥυτά,
Θρηΐκιοί τε φιλάνεμοι πέτραι.

Notatu dignum in his *γναθμὸς* femininum, si recte scriptum est nomen illud. Cuius illa poetae verba sint, non ausim coniectando assequi, nisi non esse Stesichori: nam is quum Hecubam ex Apolline peperisse Hectorem tradidisset, cuius famae praeter ipsum etiam Euphorio et Alexander Aetolus auctores a Tzetza ad Lycophr. 266. nominantur, capta Troia ab Apolline dixit Hecubam in Lyciam esse translatam. Pausanias X. 27, 2. *εἰς δὲ Ἑκάβην Στησίχορος ἐν Ἰλίου πέρσιδι ἐποίησεν ἐς Λυκίαν ὑπὸ Ἀπόλλωνος αὐτὴν κομισθῆναι.* Id Polygnotus sequutus, in pictura, qua leschen Delphicam ornavit, omisit figuram Hecubae. Sed quisquis est, qui versus quos attulimus scripsit, conspirat cum eo Lycophron v. 1175.

Περσέως δὲ παρθένος
Βριμὼ τρίμορφος θήσεταί σ' ἐπωπίδα
κλαγγαῖσι ταρβήσσουσαν ἐννύχοις βροτούς,
ὅσοι μεδούσης Στρύμονος Ζηρυνθίας
δείκηλα μὴ σέβωσι λαμπαδουχίαις,
θύσθλοις Φεραίαν ἐξακεύμενοι θεάν.

Locus ille Chersonesi prope Abydum *Κυνὸς σῆμα* dictus, de quo Asclepiades apud Tzetzam ad Lycophr. 315.

ὃ καὶ Κυνὸς καλοῦσι δυσμόρου σῆμα.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ὁ Θρῃξὶ μάντις εἶπε Διόνυσος τάδε.

ΕΚΑΒΗ.

σοὶ δ' οὐκ ἔχρησεν οὐδὲν ὧν ἔχεις κακῶν;

Strabo XIII. p. 595. *μεταξὺ δὲ ὁ Ῥόδιος ἐκπίπτει ποταμός, καθ' ὃν ἐν τῇ Χεῤῥονήσῳ τὸ Κυνὸς σῆμά ἐστιν, ὅ φασιν Ἑκάβης εἶναι τάφον.* Plinius H. N. IV. 18. *Dein promontorium Cherronesi Mastusia, adversum Sigeo: cuius in fronte obliqua Cynos sema, (ita appellatur Hecubae tumulus) statio Achaeorum.* Mentionem fecerunt etiam alii. Aliud *Κυνὸς σῆμα*, cani Xanthippi positum, mortuo Salamine, quo illum natando sequutus exspiraverat, quum Athenienses urbem suam relinquerent, memoravit Plutarchus in Themistocle cap. 10. extremo. Caeterum quod Dio illo loco quem attulimus scripsit, *ἐπὶ πᾶσι τοῖς δεινοῖς*, eo non recte quis utatur ad defendendum Wakefieldium, qui quum in Tryphiodori v. 401. recte emendaret,

σὲ δὲ βροτέης ἀπὸ μορφῆς
λυσσαλέην ἐπὶ πᾶσι θεοὶ κύνα ποιήσουσιν,

ubi *ἐπὶ παισὶ* legebatur, tamen interpretatus est male. Probatam eius interpretationem esse a Schaefero, ex eo apparet, quod quum emendationem reciperet, de permutatione istorum verborum dixit, non dixit autem de sensu. Coniungenda esse *λυσσαλέην ἐπὶ πᾶσι*, monstrat Plautus Menaechm. V. 1, 14.

ME. *non tu scis, mulier, Hecubam quapropter canem*
Graii esse praedicabant. MV. *non equidem scio.*
ME. *quia idem faciebat Hecuba, quod tu nunc facis:*
omnia mala ingerebat, quemquem adspexerat:
itaque adeo iure coepta appellari est canis.

Et Cicero Tusc. III. 26. *Hecubam autem putant propter animi acerbitatem quamdam et rabiem fingi in canem esse conversam.* Honestiorem memoravit mutatae formae caussam Q. Smyrnaeus XIV. 345. qui postquam immolationem Polyxenae descripsit, sic pergit:

οἱ δ' ἐς πλόον ἐντύνοντο.
ἔνθα τέρας θνητὸν ἐπιχθονίοισι φαάνθη,
οὕνεκα δὴ Πριάμοιο δάμαρ πολυδακρύτοιο
ἐκ βροτοῦ ἀλγινόεσσα κύων γένετ'· ἀμφὶ δὲ λαοὶ
θάμβεον ἀγρόμενοι· τῆς δ' ἄψεα λάϊνα πάντα
θῆκε θεός, μέγα θαῦμα καὶ ἐσσομένοισι βροτοῖσιν.
καὶ τὴν μὲν Κάλχαντος ὑπ' ἐννεσίῃσιν Ἀχαιοὶ
νηὸς ἐπ' ὠκυπόροιο πέρην θέσαν Ἑλλησπόντου.

V. 1235. Augg. b. e. omittunt δ'.

V. 1236. De hoc oraculo scriptum in Rheso v. 972. et apud Herodotum VII. 111. Macrobiumque Sat. I. 18.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

οὐ γάρ ποτ' ἂν σύ μ' εἷλες ὧδε σὺν δόλῳ.

ΕΚΑΒΗ.

θανοῦσα δ', ἢ ζῶσ' ἐνθάδ' ἐκπλήσω βίον;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

θανοῦσα· τύμβῳ δ' ὄνομα σῷ κεκλήσεται

ΕΚΑΒΗ.

μορφῆς ἐπῳδὸν, ἢ τί, τῆς ἐμῆς ἐρεῖς;

V. 1239. Libri omnes, *θανοῦσα δ' ἢ ζῶσ' ἐνθάδ' ἐκπλήσω βίον.* Postrema verba cum *θανοῦσα* coniuncta ridiculi aliquid habere, cum *ζῶσα*, tautologici, censet Musgravius; ob eamque caussam *πότμον* legendum coniicit. Ista enim verba etiam apud Sophoclem in Antigona v. 83. permutari. Brunckius *μόρον*, nihil monito lectore, edidit, quae etiam Iacobsii coniectura est in animadv. in Eurip. p. 9. Porsonus nihil mutavit, quamquam *βίον* manifesto mendosum pronunciat. Wakefieldius inconsiderate scholiastarum interpretationem arripuit, quae duplici laborat vitio. Sensum enim hunc esse putant, ut Wakefieldii verbis utar, *aevum vero huiusce conditionis an morte expletura sum, an vita?* quae ipse quum sentiret Graecis obscuriora esse, haec addidit: *i. e. formane canina me viventem relictura est ante supremum diem, an canis moriar?* Sed primum haec verba *ἐνθάδε ἐκπλήσω βίον* numquam significabunt *τὸν ἐνθάδε βίον ἐκπλήσω*, ut volunt scholiastae; deinde, ut hoc significare possint, quomodo ὁ *ἐνθάδε βίος* erit vita, quam quis forma canina indutus agat? Et tamen id Schaefero quoque probatum est, qui sensum esse dicit: *finiamne vitam, quam homo vixi, sic, ut mortua canis sim, an ut viva?* Mihi quidem neque hic sensus in hoc versu inesse, neque vero quidquam mutandum videtur. *Ἐνθάδε*, ut et ipsa verbi potestas postulat et ostendunt sequentia, ad locum spectat, ubi se praecipitem in mare Hecuba datura sit, sensusque hic est: *moriarne ibi, an vivam?* *Ἐκπλῆσαι βίον* non est *vivere* simpliciter, sed *ad vitae finem pervenire.* Quod si *ἐνθάδε* non coniungitur cum his, *ἐκπλήσω βίον*, sed cum illis, *θανοῦσα ἢ ζῶσα*, nihil remanet, in quo quis possit offendere. Hoc enim dicit, utrum moriens, an vivens ibi, ad vitae finem perveniam.

V. 1240. In Aug. b. abest *σῷ*. c. *τὸ σὸν.*

V. 1241. Reiskius coniecit, *μορφῆς ἐπῳδὸν ἢ τύχης ἐμῆς*

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

κυνὸς ταλαίνης σῆμα, ναυτίλοις τέκμαρ.

ΕΚΑΒΗ.

οὐδέν μέλει μοι, σοῦ γέ μοι δόντος δίκην.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

καὶ σήν γ' ἀνάγκη παῖδα Κασσάνδραν θανεῖν.

ΕΚΑΒΗ.

ἀπέπτυσ'· αὐτῷ ταῦτα σοὶ δίδωμ' ἔχειν.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

κτενεῖ νιν ἡ τοῦδ' ἄλοχος, οἰκουρὸς πικρά.

ΕΚΑΒΗ.

μήπω μανείη Τυνδαρὶς τοσόνδε παῖς.

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

καὐτόν γε τοῦτον, πέλεκυν ἐξάρασ' ἄνω.

ἐρεῖς. Porsonus edidit cum Brunckio ἤ τι, memorans Aldinae scripturam ἦ τί. Schaeferus quum nihil mutandum pronunciavit, ἤ τι nimirum defendens, non inspecta alia editione illud non mutari iussit, quod mutando ab illis editoribus positum erat. Nam et libri et scholiastes id, quod non mutandum erat, habent, ἦ τί.

V. 1247. Augg. b. c. μή πω, cum caeteris libris, quod tuitus est Porsonus hoc Sophoclis versu El. 403. οὐ δῆτα· μήπω νοῦ τοσόνδ' εἴην κενή. Vide Lobeckium ad Phryn. p. 458.

V. 1248. Vulgo καὐτόν τε cum Aldina legitur. Aliquot MSS. καὐτὸν δέ. Et sic Augg. b. d. qui codex hoc versu incipit. Brunckius e membr. καὐτόν σε τοῦτον edidit. Id legitur etiam in MS. Reg. Soc. ap. Pors. et codd. Ask. 2. 3. Flor. 10. 21. 25. 33. Probabam hoc ego olim, recepitque Matthiae, quod repentina illa ad Agamemnonem conversione huic quoque se iratum esse Polymestor prodat. Sed ei conversioni tum est locus, quum vel vehementius quis in eum, ad quem se conver-

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

οὗτος σὺ, μαίνει, καὶ κακῶν ἐρᾷς τυχεῖν;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

κτεῖν', ὡς ἐν Ἄργει φόνια λουτρά σ' ἀναμένει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

οὐχ ἕλξετ' αὐτόν, δμῶες, ἐκποδὼν βίᾳ;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ἀλγεῖς ἀκούων;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

οὐκ ἐφέξετε στόμα;

ΠΟΛΥΜΗΣΤΩΡ.

ἐγκλείετ'· εἴρηται γάρ.

---

tit, quam quicum ante colloquebatur, incensus est, vel alia aliqua caussa est, cur eum aggrediatur. Quocirca recte dixisse Porsonum puto, si σέ legeretur, praecedentem versum tribuendum fuisse Agamemnoni. Edidit igitur ille καὐτόν γε τοῦτον, quod est in Aug. c. Flor. 2. Vict. Idque nunc adscivi. Nec σέ habuit scholiastes, quod qui scripserunt, veri simile est praecedentem versum ab Agamemnone dictum voluisse. Non male Reisigius in Coniect. p. 166 monuit, etiam οὗτος σύ, quo Agamemno Polymestorem compellat, argumento esse, Hecubae illud Polymestorem dixisse, non Agamemnoni.

V. 1250. Aug. c. φόνιά σε λουτρὰ περιμένει.

V. 1252. Recte vulgo ἀλγεῖς ἀκούων; Brunckius et Porsonus qua caussa signum interrogationis deleverint, non capio. Vide v. 1225. Deinde Aug. d. ἐφέλξεται, cum glossis: καθέλξετε τὸ στόμα αὐτοῦ. γρ. οὐκ ἐφράξετε. γρ. οὐκ ἐμφράξετε. γρ. πιέζεται. Hoc postremum quidem pertinet ad sequentem versum.

V. 1253. Scholiastes refert, legi etiam πιέζετ'· εἴρηται γάρ. Hoc εἴρηται γὰρ apertum est non de Agamemnonis iussu intelligendum esse, sed de se dicere Polymestorem: nam dixi, quod illum cognoscere volui. Caeterum hic Euripides parum quid scriberet perpendisse videtur. Nam ut Agamemno remo-

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

οὐχ ὅσον τάχος
νήσων ἐρήμων αὐτὸν ἐκβαλεῖτέ ποι,
ἐπείπερ οὕτω καὶ λίαν θρασυστομεῖ;
Ἑκάβη, σὺ δ', ὦ τάλαινα, διπτύχους νεκροὺς
στείχουσα θάπτε· δεσποτῶν δ' ὑμᾶς χρεὼν
σκηναῖς πελάζειν, Τρῳάδες. καὶ γὰρ πνοὰς
πρὸς οἶκον ἤδη τάσδε πομπίμους ὁρῶ.
εὖ δ' ἐς πάτραν πλεύσαιμεν· εὖ δὲ τἀν δόμοις
ἔχοντ' ἴδοιμεν, τῶνδ' ἀφειμένοι πόνων.

ΧΟΡΟΣ.

ἴτε πρὸς λιμένας σκηνάς τε, φίλαι,
τῶν δεσποσύνων πειρασόμεναι
μόχθων. στερρὰ γὰρ ἀνάγκη.

---

vere e conspectu suo Polymestorem satellitibus suis imperare potuerit, at quis credat eum adeo inconsiderate agere, ut regem Thraciae, tamquam suum aliquem militem gregarium, in desertam insulam deportari iubeat.

V. 1254. Augg. b. c. d. που. In d. supra scriptum ποι.

V. 1256. In Aug. d. abest Ἑκάβη.

V. 1258. In Aug. d. abest πνοάς.

V. 1264. Porsonus ex Harl. dedit ἀνάγκα. Idem in fine Orestis et Phoenissarum σέμνα Νίκα, idque, opinor, etiam in Iph. Taur. daturus erat. Schaeferus in Melet. crit. p. 132. „*obiter moneo*" inquit, „*quem Porsonus Dorismum extremae illi voci ex libro Harleiano nuper demum vindicavit, dudum ex codice Naniano innotuisse.*" At anapaesti, quibus concluduntur tragoediae, adspernantur Dorismos. Nec mirum, ut re omni composita, et in strepitu exeuntium e theatro spectatorum. Vide quae dixi ad finem Baccharum. Nec vereor ne quis opponat illud ὦ μέγα σεμνὰ Νίκα in versiculis, quibus Orestes, Phoenissae, Iphigenia in Tauris finiuntur. Nam in his quoque Phoenissarum pleraque exemplaria communes formas, ὦ μέγα σεμνὴ Νίκη praebent, quas in Orestis quoque atque Iphigeniae libris inveniri credo, de quibus tacuit Matthiae. Habent eas certe in Oreste tres codices Augustani, quos ipse contuli: neque aliter legitur apud Lucianum in Piscatore cap. 39. ubi unus alterve codex Doricas formas exhibet. Eo testimonio

simul vindicantur isti versus ab inconsiderata reprehensione viri docti in Censuris Edinburgensibus vol. XXXVIII. p. 485. qui eos ab aliquo grammatico post Euripidis tempora adiectos esse existimabat. Valckenarius Phoenissis ex Oreste adscriptos suspicabatur: ac profecto, quemadmodum quos in Electra chorus accinit versus omissi non desiderarentur, sic harum quoque trium tragoediarum nulla est, quae non etiam sine illa clausula iustum sit finem habitura: sed tamen facilius carere ea Phoenissae atque Iphigenia quam Orestes possunt. At simili clausula Alcestis, Andromacha, Bacchae, Helena, et primo tantum versu mutato Medea finiuntur, quarum ab nulla removeri haec chori peroratio potest. Omnino quod ad finiendae tragoediae rationem attinet, sic tenendum: nullam tragoediam finiri trimetris, sed, si actor postrema habet, eum aut tetrametris trochaicis perorare, ut in Agamemnone, aut anapaestis, ut in Prometheo et Trachiniis; sin chorus, hanc quoque nunc trochaicos recitare, ut in Oedipo Rege et Ione, nunc anapaestos, ut in Choephoris, Aiace, Oedipo Coloneo, Philocteta, et plerisque Euripidis tragoediis; idque interdum divisum in hemichoria, respondentibus inter se systematis, ut in Septem ad Thebas; melico autem carmine si fit exitus, id aut chori antistrophicum esse, divisi in hemichoria, ut in Aeschyli Eumenidibus et Supplicibus, aut lamenta chori et actorum antistrophica, ut in Persis et Troadibus.

INDEX GRAECUS.

Numeri paginas indicant.

A.

Γ.

Δ.

E.

H.

INDEX LATINUS.

INDEX SCRIPTORUM.